احمد هادی مقصودی.

سؤال وجوابلی

عِبادات اِسْلامِیَّه

نڭ برنچی جزئی

عَقائِدْ.

ابتدائی مکتبلرنڭ ایکنچی صنف شاگردلری اوُچوُن.

خاریطونف مطبعه‌سی
قزان.

Казань.

Лито-Типографія И. Н. Харитонова. 1904 г

بسم الله الرحمن الرحيم

دين وشريعت

س) دين و شريعت نه‌دیمکدر؟
ج) الله تعالی‌نڭ بنده لرگه ییبه‌رگان حکملری دیمکدر.
س) الله تعالی بنده‌لرگه نیندی حکملر ییبه‌رمشدر؟
ج) بنده لرنڭ دنیاده وآخرتده ایزگو راحتلککه ایرشمکلری اوُچوُن کیره‌کلی بولغان حکملر ییبه‌رمشدر.
س) اول حکملرده نیندی اشلر بیان قیلنمشدر؟
ج) بعض اشلرنی قیلو ایله بوُیوُرلمش و بعض اشلرنی قیلودن طییلمشدر.
س) الله تعالی دین حکملرینی بنده لرگه نی روشچه بلدرمشدر؟
ج) الله‌تعالی‌کشیلرنڭ آراسندن بعضلرینی پیغمبر قیلمشدر، یعنی بنده‌لرگه دین اوُیره‌تمك اوُچوُن ایلچی قیلمشدر. شول پیغمبرلرگه (جبرائیل) اسملی بر فرشته آرقلی هر بر دین حکملرینی آڭلاتمش و بنده لرگه اوُیره‌توُرگه‌قوشمشدر. بس‌شوندن‌صوڭ پیغمبرلر کشیلرگه‌اویره‌تمشلردر.

ایمان واسلام (١)

س) ایمان نه دیمکدر؟
ج) الله تعالی‌دن کیلگان حق دینگه اینانو واشانو دیمکدر.
س) اسلام نه دیمکدر؟ ج) الله تعالی‌دن کیلگان حق‌دینگه اشانوُب شول دینده بوُیوُرلغان عمللرنی قیلو دیمکدر.
س) بز قایسی پیغمبرنڭ دیننده‌مز؟ ج) محمد علیه‌السلام نڭ‌دیننده‌مز. الله تعالی‌دن محمد علیه السلام‌گه کیلگان دینگه اشانوُب شول دینده بوُیوُرلغان عمللرینی قیلامز وآنده طییلغان عمللردن طییلوُرغه‌طرشامز.
س) الله‌تعالی‌دن محمد علیه‌السلام‌گه کیلگان‌دین‌قایسی‌دین دییوُب آتالوُر؟
ج) اسلام دینی دییوُب‌آتالوُرکه بزنڭ دینمز شول‌اسلام دینیدر. بز الحمد لله هر قایومز مؤمن ومسلمانلرمز.

---

١) ایمان واسلام‌نڭ شرعی وکلامی‌معنالری برایسه‌ده عرفی ولغوی معنالری بر برینه‌باشقه‌در.

عَمَلْ

س) عمل نه دیمکدر؟ ج) بنده نڭ قیلغان اشی دیمکدر.
س) بنده‌لرنڭ عمللری نیچه تۆرلیدر؟ ج) مجموعی سیگز تۆرلیدر.
س) نیلر در؟ ج) اۆشبو لردر:
فرض، واجب، سنّت، مستحب، مباح، حرام، مکروه، مستکره *
س) اۆشبو سیگز تۆرلی عملنی قیلو تییشلیمی قیلماو تییشلیمی؟
ج) بعضسینی قیلو تییشلیدر؛ بعضسینی قیلماو تییشلیدر؛ بعضسینی قیلو ده قیلماو ده درستدر.
س) فرض نیندی عملدر؟ ج) فرض شوندی عملدرکه اسلام دیننده آنی قیلو ایله بۆیۆرلمشدر فرض عملنی قیلغان کشی ثوابلی بولۆر عذرسز قیلماغان کشی گناهلی بۆلۆر؛ فرض عملنڭ تییشلیلگینه ایناناغان کشی ایمانسز بولۆر.
س) فرض عمللر نیلر کبیدر؟ ج) اسلام دیننڭ حقلغینه اشانۆب ایمان کیترمك، هر کۆن بیش وقت نماز اوقۆمق، رمضان آینده هر کۆن روزه طۆتمق، زکات بیرمك وحج قیلمق کبیدر.
س) واجب نیندی عملدر؟ ج) واجب شوندی عملدرکه اسلام دیننده آنی قیلو ایله‌ده بۆیۆرلمشدر. واجب عملنی قیلغان کشی ثوابلی بولۆر؛ عذرسز قیلماغان کشی گناهلی بولۆر؛ واجب عملنڭ تییشلیلگینه ایناناغان کشی ایمانسز بولماسه‌ده، زور گناهلی بولۆر.
س) واجب عمللر نیلر کبیدر؟ ج) وتر نمازینی اوقۆمق، عید نمازلرینی اوقۆمق، (فِطْرَه) صدقه‌سی بیرمك، (قربان) چالمق، قرآندن سجده آیتی اوقۆلو سببلی سجدهٔ تلاوت قیلمق کبیدر.
س) سنت نیندی عملدر؟ ج) سنت شوندی عملدرکه آنی پیغمبرمز محمد علیه السلام کوب وقتلرده قیلمشدر. سنت عملنی قیلغان کشی ثوابلی بولۆر؛ قیلماغان کشی گناهلی بولماسه‌ده قیامت کۆننده شلته‌لی بولۆر ودخی پیغمبرمزنڭ شفاعتینه لایق بولماس.
س) سنت عمللر نیلر کبیدر؟ ج) یاخشی عمللرنی بسمله ایله باشلامق ایمانلی کشیلرگه سلام بیرمك، قرآن اوقۆر آلدندن اعوذ ئه‌یتمك، ته‌ننی وکییملرنی پاك طۆتمق کبیدر.
س) مستحب نیندی عملدر؟ ج) مستحب شوندی عملدرکه آنی پیغمبرمز محمد علیه السلام بعض وقت قیلۆب بعض وقت قیلمامشدر ودخی آنی قیلغان کشیگه ثواب بولاچغینی آڭلاتمشدر. مستحب

عملنی قیلغان کشی ثوابلی بولۇر؛ قیلماغان کشی گناهلی بولماس وآنی قیلماغان اوۡچۇن قیامت کۇننده شلتەده بولماس.

س) مستحب عمللر نیلر کبیدر؟

ج) نفـل نمازلری اوقۇمق، نفـل روزەلر طۇتمق، نفـل صدقەلر بیرمك طهارت ایله یۇرمك کبیدر.

س) مباح نیندی عملدر؟

ج) مباح شوندی عملدرکه آنی قیلوده قیلماوده درستدر. مبـاح عملنـی قیلغان کشیده، قیلماغان کشیده، ثوابلیده بولماس، گناهلیده بولماس. مباحنی قیلوده قیلماوده بندەنڭ اوز اختیارندەدر. تـلەسه قیلۇر تلەمەسه قیلماس.

س) مباح عمللر نیلر کبیدر؟

ج) حلال طعاملرنی طویغانچی آشامق، حلال اچملکلرنی طویغانچی اچمك، اوطۇرمق، طۇرمق وضررسز سوزلرنی سۇیلەمك کبیدر.

س) حرام نیندی عملدر؟

ج) حرام شوندی عملدرکه اسلام دیننده آنی قیلودن بیك قاتی طییلمشدر. آنی قیلو هیـچ درست توگلدر. حرام عملنـی الله تعالیدن قورقۇب قیلمی قالغان کشی ثوابلی بولۇر. آنی قیلغان کشی زور گناهلی بولۇر؛ وآنی حلال دییۇب ئەیتـکان کشی ایمانسز بولۇر.

س) حرام عمللر نیلر کبیدر؟

ج) کشی اولترمك، کشینی یا حیواننی جبرلەمك، غیبت سۇیلەمك، اوغریلق قیلمق، یالغان سۇیلەمك، خمر اچمك کبیدر

س) مکروه نیندی عملدر؟

ج) مکروه شوندی عملدرکه اسلام دیننده آنی قیلودن‌ده طییلمشدر. مکروه عملنی چیرکەنۇب قیلمی قالغان کشی ثوابلی بولۇر. قیلغان کشی بر آز گناهلی بولۇر. مکروهنی قیلو درست دییۇب ئەیتـکان کشی ایمانسز بولماسەده، گناهلی بولۇر.

س) مکـروه عمللر نیلر کبیدر؟

ج) کۇیلی اویۇن طاوشلرینی طڭلامق، اۇتۇشمیچی اۇتۇش اویۇنلر اوینامق، ادبسز جرلرنی جرلامق، کشی آلدنده ادبسز قیلنمق، ماقتانمق کبیدر.

س) مستکره نیندی عملدر؟

ج) مستکره شوندی عملدرکه اوۡلـگی ایزگی امامل آنی قیلونی یاراتمامشلردر. آنی قیلماو، قیلودن آرتغراقدر. مستکره عملنی قیلغان کشی زور

گناهـلی بولماسه‌ده ، ادبسزلك قیلغان بولۇر ، قیامت کۇننده شلته‌لی بولۇویده احتمالدر.

س) مستـکره عمللر نیلر کبیدر؟ ج) زور زور قابۇب آشامق، بازارده واورامده آشامق، قچقرۇب کیکرمك وقچقرۇب ایسنه‌مك کبیدر.

بالغ وعاقل

س) فرض ، واجب وسنت بولغان عمللرنی قیلمق وهم حرام ، مکروه ومستـکره بولغان عمللردن طییلمق نیندی کشیـگه تییشلی بولۇر؟

ج) (مُكَلَّفْ) یعنی بالغ وعاقل بۇلغان کشیـگه تییشلی بولۇر.

س) بالغ نه دیمکدر؟ ج) کامل کشی بولۇب ییتکان آدم دیمکدر.

س) عاقل نه دیمکدر؟ ج) عقل‌لی کشی دیمکدر.

س) صبی بالالر بالغلرمی؟ ج) یوق آنلر بالغغه حساب قیلنماسلر.

س) دیوانه کشیلر عاقللرمی؟ ج) یوق آنلر عاقل دییۇب آتالماسلر.

س) صبی بالالر ودیوانه کشیلر فرض وواجب بولغان عمللرنی ادا قیلا آلماسه‌لر ، یا که حرام عمللردن صاقلانا بلمه‌سه‌لر ، گناهلی بولۇرلرمی؟

ج) یوق گناهلی بولماسلر ، چۇنکه آنلر معذور ، یعنی عذرلیدرلر.

س) ایر بالالر نیچه‌نچی یه‌شلری طولغاچ بالغ بولۇرلر؟

ج) ۱۲نچی یه‌شلری طولغاندن صوڭ ایرلك علامتلری ظاهر بولغاچ بالغ بولۇرلر (*)

س) قز بالالر نیچه‌نچی یه‌شلری طولغاچ بالغه بولۇرلر؟

ج) ۹نچی یه‌شلری طولغاندن صوڭ قزلق علامتلری ظاهر بولغاچ بالغه بولۇرلر (**)

س) اگرده مذکور یه‌شلرنده ایرلك علامتی‌ده قزلق علامتی‌ده ، ظاهر بولماسه ، نیچه‌نچی یه‌شلری طولغاچ بالغغه حساب قیلنۇرلر؟

ج) علامتلری ظاهر بولماغانده ایر بالالرده قز بالالرده، (۱۵) نچی یه‌شلری طولغاندن صوڭ بالغغه حساب قیلنۇرلر.

س) بالغ وعاقل بولغاندن صوڭ هربر کشیگه عمری بوینچه نیلرنی قیلمق ونیلردن طییلمق تییشلی بولۇر؟

ج) هربر شریعت بۇیۇرغان عمللرنی قیلۇب ، شریعت طییغان عمللردن طییلمق تییشلی بولۇر.

(*) ایرلك علامتی خروج منی ویۇقۇده احتلامدر.

(**) قزلق علامتی حیض ویۇقۇده احتلامدر.

عبادات

س) مؤمن ومسلمان بولغان بنده‌گه قیلووی فرض بولغان عمل وعبادتلرنڭ الوغلری نیچه‌در؟ ج) بیشدر.
س) برنچسی نیدر؟ ج) ۱نچسی (ایمان) یعنی اسلام دینینڭ حقلغینه وآنده بولغان هربر حکملرنڭ حقلغینه اشانودر.
س) ۲نچسی نیدر؟
ج) ۲نچسی (صلات) یعنی هر کۆن بیش وقت نماز اوقودر.
س) ۳نچسی نیدر؟
ج) ۳نچسی (صوم) یعنی رمضان آینده هر کۆن روزه بولودر.
س) ٤ نچسی نیدر؟
ج) ٤ نچسی(زکات)یعنی یلنده‌بر مرتبه‌مالدن‌فقیرلرگه‌تییشلی‌حقنی‌بیرودر.
س) ۵ نچسی نیدر؟ ج) ۵ نچسی (حج) یعنی عمر اچنده بر مرتبه بای کشیگه مکهٔ مکرمه‌گه بارۆب حج عمللرینی قیلودر.

ایمان واقرار

س) ایمان نه دیمکدر؟
ج) چن کوڭل ایله اعتقاد قیلو یعنی اینانو واشانو دیمکدر.
س) مؤمن ومسلمان بولغان کشیگه نیلرگه ایمان واعتقاد قیلمق یعنی اشانمق تییشلیدر؟ ج) بۆتۆن دنیا وعالمنی، ییرده وکوکده بولغان مخلوقاتنی یوقدن بار قیلغوچی الله‌تعالی‌نڭ بارلغینه و برلگینه و بارچه کورکه‌م صفتلرینه، ودخی محمد علیه‌السلام‌نڭ بنده‌لرگه اسلام دینینی اۆیره‌تمك‌اۆچۆن‌الله‌تعالی‌طرفندن بۆیۆرلمش‌حق‌پیغمبر بولو چیلغینه، ودخی کلام شریف محمد علیه‌السلام‌گه الله‌تعالی‌دن ییبه‌رلمش حق‌کتاب بولوچیلغینه، ودخی‌الله‌تعالی‌نڭ امری‌ایله محمد علیه‌السلام بیان قیلغان شریعت حکملرینڭ هر قایوسی حق وتییشلی بولوچیلغینه ایمان واعتقاد قیلمق تییشلیدر.
س) دین اسلامغه کرۆب حق مؤمن ومسلمان بولمق اۆچۆن، اسلام دینینڭ حقلغینه کوڭل برله اشانوغنه ییته‌می یاکه ییتمی‌می؟
ج) یوق، دنیاده حق مؤمن ومسلمان دییۆب آتالمق اۆچۆن کوڭل برله اشانوغنه ییتمیدر، اشانغانلغینی اقرار قیلمق یعنی‌تلی‌برله ئه‌یتمك‌ده کیره‌ك بولادر (تلی برله هیچ اقرار قیلماغان کشی گرچه کوڭلی برله اشانسه‌ده دنیاده مؤمن‌گه حساب قیلنماس).

س) تل برله نی رەوشچە اقرار قیلمق تییشلیدر؟
ج) عربچە اوشبو مبارك ایمان سوزلرینی ئەیتوب اقرار قیلمق تییشلیدر.

كلمۀ شهادت

أَشْهَدُ اَنْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهٗ وَرَسُولُهٗ

معناسی: چن کوڭلمدن گواهلق بیروب ئەیتەمن كه تحقیق بر الله تعالیدن باشقه هیچ تڭری یوقدر. ودخی چن کوڭلمدن گواهلق بیروب ئەیتەمن كه تحقیق محمد علیه السلام الله تعالینڭ قولی ودخی بندەلرگه دین اویرەتمك اوچون ییبەرگان ایلچیسیدر.

كلمۀ ایمان

اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْقَدَرِ خَيْرِهٖ وَشَرِّهٖ (مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى) وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ

معناسی: ایناندم الله تعالیگه ودخی آنڭ فرشتەلرینه ودخی آنڭ کتابلرینه ودخی آنڭ پیغمبرلرینه ودخی قیامت کونینه ودخی قدرگه (یعنی یاخشی ویمان اشلر هر قایوسی الله تعالیدن بولوچیلغینه) ودخی اولگاندن صوڭ قبرلردن ترلوب چغوغه.

الله تعالی

س) الله تعالیگه نیرەوشچە اینانمق تییشلیدر؟ ج) الله تعالینڭ بارلغینه وبرلگینه وبارچه کورکەم صفتلرینه اینانمق تییشلیدر.
س) الله تعالینڭ ذاتینی بلمك ممکنمیدر؟
ج) یوق، الله تعالینڭ ذاتینی بلمك هیچ ممکن توگلدر، آنڭ ذاتینی بلوگه بندەلرنڭ عقلینڭ قوّتی ییتمیدر.
س) بزلرگه الله تعالینی، نی رەوشچە گنه بلمك ممکندر؟
ج) اسم وصفتلری ایلەگنه بلمك ممکندر.
س) الله تعالینی اسم وصفتلری ایله نیچك دیيوب بلەمز؟
ج) اوشبو رەوشچە بلەمز:

(اَللّٰهُ‌تعالٰی)[١] (مَوْجُودْ)[٢] در (قَدِیمْ)[٣] در (بَاقِی)[٤] در (اَحَدْ)[٥] در (حَیٌّ)[٦] در
(عَالِمْ)[٧] در (سَمِیعْ)[٨] در (بَصِیرْ)[٩] در (مُتَکَلِّمْ)[١٠]در (قَادِرْ)[١١]در (مُرِیدْ)[١٢]در
(خَالِقْ)[١٣] در (مُخْتَارْ)[١٤]در (عَظِیمْ)[١٥]در (جَمِیلْ)[١٦]در (حَمِیدْ)[١٧]در (قُدُّوسْ)[١٨]در
(رَبٌّ)[١٩] در (رَحْمٰنْ)[٢٠] در (رَحِیمْ)[٢١] در (شَکُورْ)[٢٢]در (قَهَّارْ)[٢٣] در (عَدْلْ)[٢٤]در
(صَبُورْ)[٢٥] در (تَوَّابْ)[٢٦]در (غَفُورْ)[٢٧]در (مُجِیبْ)[٢٨]در (نَصِیرْ)[٢٩]در (حَکِیمْ)[٣٠]در
(غَنِیٌّ)[٣١] در (کَرِیمْ)[٣٢] در (رَزَّاقْ)[٣٣] در (مَعْبُودْ)[٣٤] در (هَادِی)[٣٥]در ❀

س) الله‌تعالی‌نڭ بولردن باشقه اسملری بارمیدر؟
ج) باردر، الوُغ کتابلرده الله‌تعالی‌نڭ (٩٩) اسمی بیان قیلنمشدر. بو کتابده (٣٥) گنه اسمی وصفتی یازلمشدر.

١) (اَللّٰهُ تَعَالٰی) نه دیمکدر؟
ج) (ایذی، تکری وخدای) تعالی حضرتی دیمکدر.

٢) (مَوْجُودْ) نه دیمکدر؟ ج) بار بولغوچی دیمکدر، الله‌تعالی باردر، بارلغی هیچ برنرسه‌گه محتاج توگلدر، اوزندن اوزی باردر.

٣) (قَدِیمْ) نه دیمکدر؟ ج) بارلغینڭ اوّلی یوق دیمکدر. اول الله تعالی‌نڭ بارلغینڭ اوّلی یوقدر. باشقه نرسه‌لر کبی اوّلده یوق بولوُب صوڭره‌دن بار بولمش توگلدر، بلکه دائما باردر.

٤) (بَاقِی) نه دیمکدر؟ ج) بارلغینڭ‌آخری یوق‌دیمکدر. الله تعالی باقیدر. دنیا مخلوقاتی کبی (فانی) توگلدر. یعنی الله تعالی آخرده بر یوق بولاچق توگلدر، بلکه هردائم بار بولاچقدر.

٥) (اَحَدْ) نه دیمکدر؟
ج) برگنه دیمکدر. الله تعالی برگنه‌در هیچ شریکی وتیڭده‌شی یوقدر.

٦) (حی) نه دیمکدر؟ ج) ترك دیمکدر. الله تعالی ترکدر. ترکلگی بزنڭ کبی تن وجان ایله توگلدر بلکه اوزینڭ (حَیات) صفتی ایله‌در.

٧) (عَالِمْ) نه دیمکدر؟ ج) بلگوچی دیمکدر. الله تعالی هرنرسه‌نی بله‌در، بولغان نرسه‌لرده بولاچق نرسه‌لرده هر قایوسی الله تعالی‌گه معلومدر. هیچ الله تعالی‌گه معلوم بولماغان نرسه یوقدر. الله تعالی نڭ بلمکلگی بزنڭ کبی اوُیره‌نو ایله یافکر قیلو ایله توگلدر. بلکه اوزینڭ (علم) صفتی ایله‌در. ٨) (سَمِیعْ) نه دیمکدر؟

ج) ایشتکوچی دیمکدر. الله تعالی هر بر طاوشلرنی ایشته‌در. ایشته‌مکلگی بزنڭ کبی قولاق ایله توگلدر، بلکه اوزینڭ (سمع) صفتی ایله‌در.

٩) (بصیر) نه‌دیمکدر؟ ج) کورگوچی دیمکدر. الله‌تعالی هر نرسه‌نی کوره‌در. الله تعالی‌گه کورنمی طورغان نرسه هیچ یوقدر. کورمکلگی بزنڭ کبی کوز ایله توگلدر. بلکه اوزینڭ (بصر) صفتی ایله‌در.

١٠) (متکلّم) نه دیمکدر؟

ج) سویله‌گوچی دیمکدر. الله تعالی سویله‌گوچیدر. مثلاً (قرآن) ده یازلمش سوزلر هر قایوسی الله تعالی‌نڭ سوزلریدر. لکن آنڭ سویله‌مکلگی بزنڭ کبی آغز ایله تل ایله طاوش وحرفلر ایله توگلدر. بلکه اوزینڭ (کلام) صفتی ایله‌در.

١١) (قادر) نه دیمکدر؟ ج) کوچی ییتکوچی دیمکدر. الله‌تعالی‌نڭ هر نرسه‌گه کوچی ییته‌در، هر بر نرسه نی وهر بر اشنی بولدرماغه قادردر، هیچ الله تعالی‌نڭ کوچی ییتمسلك اش یوقدر. آنڭ کوچلی بولمقلغی بزنڭ کبی اعضالر وقوّاللر ایله توگلدر. بلکه اوزینڭ (قدرت) صفتی ایله‌در.

١٢) (مرید) نه دیمکدر؟ ج) تله‌گوچی دیمکدر. عالمده بولغان بارچه نرسه‌لر وهر بر قیلنغان اشلر الله تعالی‌نڭ تله‌وی ایله بولمشلردر. الله تعالی تله‌مه‌گان نرسه هیچ بار بولماس واول تله‌مه‌گان اش هیچ قیلنماس. تله‌مکلگی اوزینڭ (اراده) صفتی ایله‌در.

١٣) (خالق) نه دیمکدر؟ ج) بولدرغوچی وبار قیلغوچی دیمکدر. عالمده هر بر نرسه‌نی بار قیلغوچی وهر بر اشنی بولدرغوچی الله تعالی‌در. بولدرمقلغی اوزینڭ (خلق) صفتی ایله‌در.

١٤) (مختار) نه دیمکدر؟ ج) ایرکلی واختیارلی دیمکدر. الله تعالی هر بر قیلغان اشینی اوزینڭ ایرکی واختیاری ایله قیلادر، هیچ بر اشنی ایرکسزله‌نوب وکوچله‌نوب قیلمیدر.

١٥) (عظیم) نه دیمکدر؟ ج) الوغ دیمکدر. الله تعالی بیك الوغ وبلند بولغوچیدر. هیچ الله تعالی‌دن الوغ ذات یوقدر. لکن آنڭ الوغلغی گه‌وده الوغلغی توگلدر، بلکه مرتبه وقوّت الوغلغیدر.

١٦) (جمیل) نه دیمکدر؟ ج) کامل وکورکه‌م دیمکدر، الله تعالی بیك کامل وکورکه‌مدر. الله تعالی‌نڭ ذاتنده، هر بر صفتنده وهر بر اشنده بیك کامل‌لك وکورکه‌ملك باردر.

١٧) (حمید) نه دیمکدر؟ ج) ماقتاولی دیمکدر. الله تعالی‌نڭ ذاتی وصفتلری وهر بر قیلغان‌اشلری بیك عجیبدر، ماقتالوغه‌بیك‌لائقدرلر.

١٨) (قُدُّوسْ) نه ديمكدر؟ ج) هر بركيملكلردن بيك پاك وَمُنَزَّه ديمكدر. الله‌تعالى هر بركيمچيلكلردن بيك پاك ومنزهدر. آنكٔ ذاتنده‌ده وصفتلرنده‌ده وهر بر قيلغان اشلرنده‌ده هيچ بركيمچيلك يوقدر.

١٩) (رَبُّ) نه ديمكدر؟
ج) تربيه قيلوچى پادشاه وخوجه ديمكدر. بارچه عالمنى تربيه قيلوچى بوتۇن عالمنكٔ پادشاهى وخوجه‌سى الله تعالى‌در.

٢٠) (رَحْمنْ) نه ديمكدر؟
ج) دنياده رحمت قيلغوچى يعنى (اِنْعامْ وَاِحْسانْ) قيلغوچى ديمكدر. الله تعالى دنياده بارچه حيوانلرغه وبارچه آدميلرگه مؤمنلرگه‌ده وايمانسز بنده‌لرگه‌ده گناهلى كشيلرگه‌ده گناهسز كشيلرگه‌ده رحمت قيلادر. كشينكٔ ايمانسزلغينه وگناهليلغينه قاراب رزقى ودولتى كيم بولمق‌لازم توگلدر ودخى مؤمنلگينه وايزگيلگينه قاراب رزقى ودولتى آرتق بولمق هم لازم توگلدر.دنيا دولتنده الله تعالى قارشنده هر بر بنده تيگزدر. تله‌سه بيك گناهلى كشيگه‌ده اوزينكٔ اجتهاد وخلقينه كوره كوب نعمت بيرور. تله‌سه هيچ بر گناهسز بيك ايزگى كشيگه‌ده‌هيچ اجتهادقيلماسه، كوب نعمت بيرمس. ٢١) (رَحيمْ) نه ديمكدر؟
ج) آخرتده رحمت قيلغوچى ديمكدر. الله تعالى آخرتده ايمانلى كشيلرگه رحمت قيلۇب‌آلارنى جنتكه كرته‌چكدر، اما ايمانسز كشيلرگه رحمت يوقدر. آلار جنهمگه كرۇب مڭگى عذابده قالاچقلردر.

٢٢) (شَكُورْ) نه ديمكدر؟
ج) ايمان ايله عبادت قيلغان بنده‌لرگه اجر وثواب بيرگوچى ديمكدر. الله تعالى اوزينكٔ فضلى واختيارى ايله ايزگى عمللر قيلغان ايمانلى كشيلرنكٔ هرقايوسينه آخرتده اجر وثواب بيره‌چكدر.

٢٣) (قَهّارْ) نه ديمكدر؟ ج) قهر وجزا قيلغوچى ديمكدر. الله‌تعالى ايمانسز ودينسز بنده‌لرنى هم گناهلى بنده‌لرنى قهر قيلۇب عذاب قيلاچقدر. گناهلى مؤمن بنده‌لرنكٔ بعضلرينى عفوده قيلاچقدر.

٢٤) (عَدْلْ) نه ديمكدر؟
ج) هر بر اشنى وهر بر حكمنى حقلق وطوغريلق ايله قيلغوچى ديمكدر. الله تعالى بيك طوغرى حكمليدر. هيچ كمگه ظلم‌قيلميدر. آخرتده بنده‌لرنكٔ بعضلرينى فضلى بر له جنت نعمتلرى‌ايله‌حرمت قيلاچقدر، وبعض گناهليلرينى جهنم‌عذابى‌ايله عذاب‌قيلاچقدر. اۇشبر اشلرنكٔ هرقايوسى طوغريلق وكامل عدللك ايله بولاچقدر.

٢٥) (صبور) نـه ديمكدر ؟

ج) صبر ايتكوچى ديمكدر. الله تعالى گناهلى بندەلرنڭ گناهلرينه صبر ايتەدر كوب گناهلرنڭ جزاسى ايىەسينه دنياده كيلميچى آخرتكه قالادر

٢٦) (تَوّابْ) نه ديمكدر ؟

ج) توبەلرنى قبول قيلغوچى ديمكدر. اگرده برگناهلى مؤمن بنده قيلغان گناهلرندن چن اخلاصى ايله اوكنوب توبه قيلسه كوڭلى برله اول گناهلرينى هيچ قيلماسقه نيت قيلسه، الله تعالى آنڭ توبەسينى قبول قيلونى وعده قيلمشدر.

٢٧) (غَفُورْ) نه ديمكدر ؟

ج) گناهلرنى عفو ايتكوچى ديمكدر. الله تعالى بعض كشيلرنڭ گناهلرينى عفو ايتەچكدر. توبه قياغان كشيلرنك گناهلرينى ده، هيچ توبه قيلماغان كشيلرنڭ گناهلرينى ده، عفو ايتمك اوز اختيارندەدر .

٢٨) (مُجِيبْ) نه ديمكدر ؟

ج) دعالرنى قبول ايتكوچى ديمكدر. الله تعالى اخلاص ايله قيلنغان دعالرنى (اوزينڭ حكمتينه موافق بولسه) قبول ايتەدر. اوزينڭ فضلى ورحمتى ايله قايسى بندەلرنڭ صوراغان حاجتلرينى بيرەدر.

٢٩) (نَصِيرْ) نه ديمكدر؟ ج) ياردم قيلغوچى ديمكدر. الله تعالى تلەسه هراشده بندەلرينه ياردم قيلادر .

٣٠) (حَكِيمْ) نه ديمكدر ؟

ج) هربر قيلغان اشينى عقلغه موافق ومصلحتلى ايتوب قيلغوچى ديمكدر. الله تعالى نڭ هربر قيلغان اشلرنده فائدەلى عجيب حكمتلر ومصلحتلر باردر. لكن هـر بر اشينڭ حكمتينه بزنڭ عقللرمز ايرشه آلميدر.

٣١) (غَنِىّ) نه ديمكدر؟ ج) بيك باى هيچ بر نرسەگه محتاج توگل ديمكدر. الله تعالى هر نرسەگه بايدر هيچ بر خصوصده باشقه ذاتقه محتاج توگلدر.

٣٢) (كَرِيمْ) نه ديمكدر ؟

ج) كرم ايتوچى ديمكدر (جوماردلق قيلغوچى ديمك كبيدر) الله تعالى اوزى تلەگان بندەسينه دولت وخيرنى بيك كوب قيلادر .

٣٣) (رَزّاقْ) نه ديمكدر ؟

ج) رزق بيرگوچى وطويدرغوچى ديمكدر. يير يوزنده بولغان هر بر جان ايىەسى الله تعالى خلق قيلغان رزق ونعمتلر ايله طويوب طورادر.

٣٤) (مَعْبُودْ) نـه ديمكدر؟ ج) عبـادت قيلنه طورغان ذات ديمكدر.

جميع بندەلر الله تعالىگەگنه عبادت قیلمق تییشلیدر. الله تعالىدن باشقه نرسەگه عبادت قیلو هیچ درست توگلدر.

٣٥) (هادی) نه دیمکدر ؟ ج) طوغری یولغه کوندرگوچی دیمکدر. الله تعالى طوغری یولغه وحق دینگه کوندرمك اوُچوُن بندەلرینه بیك کوب پیغمبرلر وکتابلر ییبەرمشدر.

س) الله تعالىنڭ مخلوقاتقه اوُخشاشلغی یوقمیدر ؟

ج) یوقدر الله تعالى انسانغه ویا که باشقه مخلوقاتغه هیچ بر خصوصده اوُخشامیدر. الله‌تعالی مخلوقات کبی گەوذەلی‌ذات‌توگلدر. آنڭ بر رەوش وصورتی یوقدر. الله تعالى هیچ بر اورنده توگلدر. هیچ بر طرفده توگلدر (یوغاری، توبەن، آل، آرت، اوڭ، صول) طرفلرینڭ هیچ قایوسنده توگلدر. اول الله تعالىدە آشاو، اچو، یوُقلاو ویال ایتو کبی بندەلردە بولا طوُرغان اشلر یوقدر. الله تعالى اوزی هیچ کمدن طومامش واوزیدە هیچ بر نرسه طودرمامشدر. آنڭ هیچ بالاسی یوقدر. الله تعالى حقنده بوندی اشلر کیمچیلکدر. الله تعالى هر جهتدن بیك کاملدر.

تَفَکُّرْ وَشُکْرانه

س) تفکر نه دیمکدر ؟ ج) مخلوقاتنی کوروُب الله تعالىنڭ قدرتنی فکرلەب ثنا وتسبیح ئەیتمك دیمکدر.

س) تفکر قیلمق تییشلیمیدر ؟ ج) البته بیك تییشلی واجب اشدر.

س) نی رەوشچه تفکر قیلمق تییشلیدر ؟

ج) کورەمزکه الله تعالى ییرنی، کوکنی، آینی، قوُیاشنی وباشقه‌مخلوقاتنی یاراتمشدر. بندەلرنڭ کسب وحرکت قیلمقلری اوُچوُن هر کوُن ایرته برله قوُیاش چغوُب بوُتوُن ییریوُزی نورلانوُب کوُندز بولادر. وتوُنده راحتلك ایله یال ایتمك واستراحت قیلمق اوُچوُن قوُیاش غائب بولوُب کیچ بولادر. قاب قارا طوفراقدن نیندی عجیب اولەنلر وآغاچلر چغوُب اوسەدر وآلاردە نیندی عجیب رغبتلی ماتور یافراقلر وکوکلگه شادلق بیره طوُرغان گوزل چەچەکلر وتوُرلی توُرلی طاتلی ییمشلر حاصل بولادر. ودخی ییر یوُزنده نی قدر حیوانلر باردرکه آلارنڭ هر قایوسی الله تعالىنڭ قدرتی برله بر برسندن طووب اوسمکده والله تعالىنڭ رزقی برله رزقلەنوُب عمر ایتمکدەدرلر. هر قایومز اوزمزنڭ حالمزنی یاخشیلاب فکرلب قاراساقدە، الله‌تعالىنڭ

قدرتینىڭ زورلغی وبیك كامللگی ظاهر بولمقده‌در: بزلر اوّلده هیچ برمز یوق ایدك. هر قایومز الله تعالی‌نىڭ قدرتی ایله بار بولدق. خدا تعالی‌نىڭ قدرتی ایله آدم قیافتینه كروب دنیاغه كیلدك. آقرون آقرون اوسوب كامللككه ییتدك. الله تعالی بزلرگه اویلارغه، یاخشینی ویماننی آیرورغه عقل وفكر بیردی. عقل وفكرمز ایله اویلاب وفكرله‌ب قاراساق كوره‌مزكه، الله‌تعالی بزلرگه بیك عجایب فائده‌لی اعضالر بیرمشدر. سویله‌رگه آغزمز وتلمز باردر. كورورگه كوزلرمز باردر، ایشتورگه قولاقلرمز باردر، ایسلرنی بلورگه بورونلرمز باردر. طوتارغه قوللرمز باردر، یوروركه آیاقلرمز باردر. اوشبو اعضالرمز هر قایوسی اوز اورنلرینه بیك جایلی وبیك موافق ره‌وشده یاراتلمشلردر. اچكی اعضالرمزنىڭ حكمتلرینی اویلاب‌قاراساق، دخی‌ده بیگره‌ك عجیبدرلر: گه‌وده‌مز اچنده‌نی‌قدر سویه‌كلر، ایتلر وطامرلر وباشقه تورلی جهازلر باردر، كه بولرنىڭ هیچ‌برسی فائده‌سزغه یاراتلمامشلردر. هر برسینىڭ بر فائده‌سی وبر حكمتی باردر. نی عجیب قدرت ایله یوره‌كمز حركت قیلوب طورمقده‌در، كه آنىڭ حركتی سببلی سلامتلكمز اوچون ضرور بولغان قانلرمز، نی ره‌وشچه طوقتاوسز یوروب بوتون گه‌وده‌مزنی ئه‌یله‌نوب طورمقده‌درلر. كوزلرمز وباشقه اعضالرمز تله‌گان طرفمزغه ئه‌یله‌نوب حركت قیلمقده‌درلر.

الله‌تعالی بزلرنىڭ آشاماقلغمز اوچون ییر یوزنده نیندی عجیب‌تورلی تورلی فائده‌لی آشلقلر وطعاملر ولذتلی ییمشلر اوسدرمكده‌در. واچمكلگمز اوچون ییردن وكوكدن نی عجیب طاتلی صولر حاضر قیلمقده‌در. صولاب راحتله‌نمكلگمز اوچون بوتون ییر یوزینی فائده‌لی (هوا) وصولو ایله طولدرمشدر. اوشبو اشلر هر قایوسی الله‌تعالی‌نىڭ قدرتی ایله حاصل بولمقده‌درلر. هر قایوسی الله تعالی‌نىڭ بزلرگه صیلاب بیرگان نعمتلریدرلر. اوشبو اشلرنی كوروب اویلاب‌الله‌تعالی‌نىڭ قدرتینی(تفكر) قیلمق وهربر بیرگان نعمتلری اوچون الله‌تعالی‌گه شكرانه قیلوب جانمز وتنمز ایله عبادت قیلمق هر قایومزغه تییشلیدر. ودخی هر زمان بر عجیب مخلوق كورگان صاین الله تعالی‌نىڭ زورلغینی وقدرتینی خاطرگه كیتروب (حمد وتسبیح) ایله الله‌تعالی‌نی (ذكر) قیلمق تییشلیدر.

سُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ وَاللهُ اَكْبَرُ

فرِشته‌لر

س) فرشته‌لر کملردر؟
ج) آنلرده بزنڭ کبی الله تعالی‌نڭ قوُللریدرلر. آلار دائما الله‌تعالی‌گه‌عبادت قیلوُب هم هر بر بوُیوُرلغان خدمتلرینی‌ادا قیلوُب طوُرمقده‌درلر. آلار هیچ گناهلی اشلرنی قیلماسلر. آلارده بزنڭ کبی آشاو اچو هم یوُقلاو کبی اشلر یوُقدر. ودخی آلارده ایرلك وخاتوُنلقده یوقدر. آلارنڭ گه‌وده‌لری نوردن‌یاراتلمشدر. هر بری‌ییل کبی‌یوُمشاق گه‌وده‌لیدرلر. بزنڭ کوزگه کورنمسلر. اگرده کورنمك استه‌سه‌لر، توُرلی قیافتده کورنه آلوُرلر.
س) اول فرشته‌لر قای ییرده‌درلر؟
ج) آلار کوکلرده بیك کوبدرلر. الله‌تعالی‌نڭ بوُیوُرغان خدمتلرینی‌قیلمق اوُچوُن ییرگه‌ده توُشه‌رلر. ییر یوُزنده هر بر بنده‌نڭ قیلغان عمللرینی یازوُب یوُری طوُرغان‌فرشته‌لرده‌باردر. آلار بنده‌لرنڭ‌یاخشیلقلرینیده یمانلقلرینیده دفترلرینه یازارلر قیامت کوُننده حساب اوُچوُن شول دفترلرده تفتیش قیلناچقلردر. ودخی ییر یوُزنده هر بر بنده‌نی ضرر وزیاندن وآفتلردن صاقلاب یوُری طوُرغان صاقچی فرشته‌لرده باردر.
س) قایسی فرشته‌لر مشهوردرلر؟ ج) (جبرائیل)، (میکائیل)، (عزرائیل)، (اسرافیل) اسملی فرشته‌لر مشهوردرلر:
(١) حضرت(جبرائیل)الله‌تعالی‌دن‌پیغمبرلرگه(وحی) کیتره‌طوُرغان‌ایلچیدر. هر پیغمبرگه الله‌تعالی‌نڭ سوزلرینی وکتابلرینی اول کیترمشدر.
(٢) حضرت (میکائیل) بنده‌لرنڭ رزقلرینی تعیین قیلو اوُچوُن هم‌بوُلوُت ویاغموُرلرعه حکم قیلمق اوُچوُن تعیین قیلنمشدر.
(٣) حضرت (عزرائیل) بنده‌لرنڭ جانلرینی آلا طوُرغان فرشته‌در.
(٤) حضرت (اسرافیل) بنده‌لرنڭ جانلری طوُرا طوُرغان (صور)نی قاری طوُرغان فرشته‌در.
س) اسرافیل فرشته اول صورنی نی قیلاچقدر؟ ج) ایکی مرتبه اوُره‌چکدر. برسی‌آخر زمان ییتکاچ بارچه جان‌ایه‌سینی هلاك قیلمق اوُچوُن اوُره چکدر. ایکنچیسی قیامت کوُنی بولغاچ اولکلرنی ترگزمك اوُچوُن‌اوُره‌چکدر. قیامت کوُنی‌آلدندن بارچه‌جانلر شول صور اچینه جییلاچقلردر. اسرافیل علیه‌السلام‌ایکنچی‌اوُرونی اوُرگاندن صوڭ هر کمنڭ‌جانی‌صوردن‌چغوُب‌اوز گه‌وده‌سینی‌ازله‌ب طابوُب شول گه‌وده‌گه کره‌چکدر .شوندن‌صوڭ‌هر بر کشی‌قبرندن‌ترلوُب‌ییر یوُزینه‌چغاچقلردر.

پیغمبرلر

س) پیغمبرلر کملردر؟ ج) پیغمبرلرده بزنڭ کبی الله تعالی نڭ قوللریدرلر. آنلرده آدم علیه السلام نڭ نسلندن بزنڭ کبی برآنادن طووب اوسمش آدمیدرلر. لکن آنلر الله تعالی نڭ بیك آتاقلی بندەلریدرلر. یەش وقتلرندن اوق آنلر بیك عقللی وبیك زیرەك وهم بیك طوغری وتقوی طبیعتلی بولمشلردر. آنلردەهیچ بروقتدە کیمچیلکلی اشلر بولمامش. وآنلر کیمچیلکلی اشلرنی هیچ قیلمامشلر. هر وقت بیك ایزگی وتقـوا بولمشلر. الله تعالی آنلـرنی زورایغاندن صوڭ (پیغمبر) قیلمشدر.

س) آنلرنی الله تعالی نی رەوشچە پیغمبر قیلمشدر؟

ج) اللهتعالی آنلرغه جبـرائیل علیه السلام آرقلی (وحی) ییبەرمش، یعنی اوزینڭ حکملرینی وسوزلرینی ییبەرمش. شول حکملر ایله بندەلرنی حق دینـگه وایزگیلـککه اوندەرگه قوشمشدر.

س) بس شوندن صوڭ پیغمبرلر نی قیلمشلر؟ ج) اللهتعالینڭ امری بوینچەخلقلرنی حق دینـگه وهر بر ایزگیلـکلرگه اوندەمشلردر.

س) خلقلر پیغمبرلرنڭ سوزلرینی قبول ایتمشلرمی؟

ج) اوّل ئەیتودەگنه قبول ایتمەمشلر. آنلرنڭ چن پیغمبر بولولرینه اشانمامشلر. سز اوزگز نڭ الله تعالی نڭ چـن پیغمبری بولوچیلغڭزغه بـر دلیل کیترگز. دلیلسز بزهیچ اشانمیمز دیمشلر.

س) بس شوندن صوڭ پیغمبرلرنی قیلمشلر؟ ج) الله تعالیدن (معجزه) صورامشلر. یعنی هیـچ آدم بالاسی قیلا آلماسلق بـرعجیب اشنڭ بولووینی صورامشلر. شوندن صوڭ اللهتعالی آنلرغه برنیچه (معجزه)لر بیرمش. یعنی خلقلـرنڭ صوراوی بوینچـه هم پیغمبرلرنڭ دعاسی بوینچه، هیچ برآدم بالاسی بولدرا آلماسلق عجیب اشلرنی بولدرمشدر.

س) خلقلر شول معجزه لرنی کورگاچ نی قیلمشلر، آلرنڭ حق پیغمبر بولولرینه ایناںمشلرمی؟ ج) طوغـری فهملیلری وانصافلیلری ایناںمشلر. کیری طبیعتلی قارشی وقباحتلری اینانمامشلر. پیغمبرلرنڭ کورسەتـکان معجزەلرینی (سحر) دیمشلر. دخی کوبسی کوڭلندن اشانسەدە، ایسکی عادتلرینه وایسکی دینسزلکلرینه اوڭرەنگەنلـکلرندن پیغمبرلرگه ایيەرە آلمامشلر. تـکبرلـکلری سببلی کوبسی ایسکی دینلرینی طاشلارغه عارلەنمشلر.

پیغمبرلرنڭ معجزه لری

س) پیغمبرلر نیندی معجزه لر کورسه تمشلردر؟ ج) بعض پیغمبرلرنڭ دعا قیلولری حقنده طاش اچندن برتوٗیه چقمش، بعض پیغمبرلرنی اوتقه صالمشلر، اوت هیچ ضرر ایتمه‌مش. بعض پیغمبرلر توٗشلرنی بیك طوغری یورامشلردر. بعض پیغمبرلرنڭ قولنداغی طایاغی آژدها بولوٗب یوٗرمشدر. بعض پیغمبرلر اولکلرنی ترگزمش وتوٗزه‌لمسلك آورولرغه شفا کیتره‌شدر. بعض پیغمبرلر برآزغنه طعامنی طوٗتوٗب برکتله‌مشلر. اول طعام برنیچه یوٗز کشیگه‌ییته‌رلك بولوٗب کوبه‌یمش. بعض پیغمبرلر ایله حیوانلر تلگه کیلوٗب سوٗیله شمشلر. بعض پیغمبرلرنڭ دعاسی حقنده آی ایکیگه یارلوٗب کورنمش. اوٗشبو مذکورلر کبی دخی باشقه معجزه لرده کوب بولمشدر. (تاریخ انبیا) کتابلرنده هرقایوسی بیان قیلنمشلردر.

پیغمبرلرنڭ حسابی

س) حضرت آدم زماننده بیرلی دنیاغه نیچه پیغمبر کیلمشدر؟
ج) بیك کوب پیغمبرلر کیلمشدر، حسابی تعیینا معلوم توگلدر، مجموعی ایکی یوز یکرمی دورت مڭ قدر پیغمبر کیلمشدر دیگان روایتلر باردر (الله اعلم).
س) پیغمبرلرنڭ هر قایوسی بز لرگه معلوممی یا که معلوم توگلمی؟
ج) هرقایسی بزلرگه معلوم توگلدر. بزلرگه قرآنده یاحدیثلرده مذکور بولغانلری‌غنه معلومدر.
س) قرآنده نیچه پیغمبرنڭ اسمی مذکوردر؟
ج) قرآنده یکرمی بش پیغمبرنڭ اسمی مذکوردر.
س) قرآنده مذکور بولغان پیغمبرلر کملردر؟
ج) ١ آدَمْ، ٢ اِدْرِیسْ، ٣ نوحْ، ٤ هودْ، ٥ صَالِحْ، ٦ اِبْرَاهِیمْ، ٧ لُوطْ، ٨ اِسْمَاعِیلْ، ٩ اِسْحَاقْ، ١٠ یَعْقُوبْ، ١١ یوسُفْ، ١٢ اَیُّوبْ، ١٣ شُعَیبْ، ١٤ موسی، ١٥ هارُونْ، ١٦ داوُدْ، ١٧ سُلَیمانْ، ١٨ یونُسْ، ١٩ اِلْیاسْ، ٢٠ اَلْیَسَعْ، ٢١ ذُوالْکِفْلْ، ٢٢ زَکَرِیَّا، ٢٣ یَحْیی، ٢٤ عِیسی، ٢٥ محمّدْ، (عَلَیْهِمُ الصَّلاةُ وَالسَّلامُ) حضرتلریدر. ودخی (عُزَیْرْ، لُقْمانْ، ذُوالْقَرْنَیْنْ) حضرتلرینڭ اسملری‌ده قرآنده مذکوردر. لکن آنلرنڭ حقیقی پیغمبر بولوچیلقلری (یقینا) معلوم توگلدر. آنلرنی بعض عالملر پیغمبرلر

جملەسندن حساب قیلمشلر وبعضلری ایزگی وتقوی اولیالر جملەسندن حساب قیلمشلردر.

س) قرآنده مذکور بولمیچی اسملری معلوم بولغان پیغمبرلر بارمیدر؟

ج) باردرمثلاً (شِیثْ، یُوشَعْ، خَضِرْ، بِشْرْ، دانْیالْ، اِشْمُوئِیلْ، اَشْعِیا اَرْمِیا، حَزْقِیلْ، جِرجِیسْ، حَبْقُوقْ، حَنْظَلَه) اسملی پیغمبرلرنڭ اسملری حدیثلرده وتواریخ کتابلرنده بیان قیلنمشلردر.

س) ایڭ اوّلگی پیغمبر کمدر؟ ج) حضرت آدم علیه السلامدر.

س) ایڭ صوڭغی وآخرغی پیغمبر کمدر؟

ج) بزنڭ پیغمبرمز محمد صلی الله علیه وسلمدر.

س) محمد صلی الله علیه وسلمدن صوڭ ینه پیغمبر کیلەچکمیدر؟

ج) یوق، ایمدی قیامت کوُنینه قدر دنیاغه هیچ پیغمبر کیلەچك توگلدر. محمد علیه السلام آخر زمان پیغمبریدر. آنڭ دینی یعنی اسلام دینی قیامت کوُنینه قدر باقی قالاچقدر.

معلوم اولەکه جمیع پیغمبرلرنڭ احوالی (تاریخ انبیا) کتابلرنده تفصیلا بیان قیلنمشدر. دیانتلی مسلمانلرنڭ هر قایوسینه یاخشی وزور تاریخ کتابلرینی اوقوُب جمیع انبیانڭ حاللرینی بلوُب طوُرمق تییشلیدر.

الله تعالی‌نڭ مقدّس کتابلری

س) الله تعالی‌نڭ کتابلری نیندی کتابلردر؟

ج) الله‌تعالی اوزینڭ پیغمبرلرینه ییبەرگان کتابلریدر.

س) اول کتابلرنی الله‌تعالی پیغمبرلرینه نی اوُچوُن ییبەرمشدر؟

ج) شول کتابلرده یازلغان دین وشریعت حکملرینی‌قوملرینه‌اوُیره‌تسوُنلر اوُچوُن ییبەرمشدر.

س) پیغمبرلرگه الله‌تعالی‌دن نیچه کتاب کیلمشدر؟

ج) مجموعی یوُزده دورت کتاب کیلمشدر.

س) قایسی پیغمبرلرگه کتابلر کیلمش وهر برینه نیچەشر کتاب کیلمشدر؟

ج) آدم علیه‌السلامگه اون کاغد، شیث علیه‌السلامگه ایللی کاغد، ادریس علیه‌السلامگه اوتوُز کاغد، ابراهیم علیه‌السلامگه اون کاغد کیلمشدر. اوُشبو یوُز کاغد یوُز کتابقەحساب قیلنەدر. ودخی‌موسی‌علیه‌السلامگه (تورات) اسملی کتاب، داود علیه السلامگه (زبور) اسملی کتاب،

عیسی علیه السلام‌گه (انجیل) اسملی کتاب ، محمد صلی الله علیه وسلم‌گه (قرآن) اسملی کتاب کیلمشدر.

س) اوشبو کتابلرده نی‌لر یازلمشدر؟

ج) هر تورلی وعظ ونصیحت‌لر، تورلی فائده‌لی قصه‌لر ، دعا وعبادت اوچون کیره‌ك بولاچق سوزلر وآدم بالالرینڭ دنیاده وآخرتده ایزگی راحتلکلری اوچون کیره‌کلی حکملر یازلمشدر.

س) هر برسینه یازلغان شریعت حکملری بربرسینه موافقمیدر ، یا که بر برسینه خلاف بولغانلری ده بارمیدر؟ ج) کوب حکملری بر برسینه موافقدر. آراده بعض حکملری بر برسینه خلاف بولغانلری ده باردر.

س) نی اوچون اول کتابلرنڭ قایسی حکملری بر برسینه خلاف بولمشدر؟

ج) چونکه صوڭندن کیلگان کتاب زمانه سینه وخلقلرنڭ عادت وقابلیتلرینه قاراب اوّل کیلگان کتابنڭ بعض حکملرینی (منسوخ) قیلمشدر، یعنی اوزگه‌رتمش وطوقتاتمشدر. شول سببدن صوڭغی کتابلرنڭ بعض حکملری اوّلگی کتابلرنڭ حکملرینه خلاف کبی کورنه‌در.

قرآن وکلام شریف

س) بزنڭ پیغمبرمز محمد علیه السلام‌گه الله تعالی‌دن نی اسملی کتاب کیلمشدر؟

ج) (قرآن) اسملی کتاب کیلمشدر. جمیع مسلمانلرنڭ قولنده بولغان مقدس (کلام شریف) شول قرآندرکه ، بیك عزیز وشریف کتابدر.

س) اول کلام شریف محمد علیه السلام‌گه الله تعالی‌دن کتاب روشنده کاغدلر ایله کیلمشمیدر؟ ج) یوق کاغدلر ایله توگل، کاغددن باشقه کیلمشدر.

س) نی ره‌وشچه کیلمش؟ ج) الله تعالی‌نڭ امری ایله جبرائیل فرشته کیلوب محمد علیه السلام‌گه قرآنده‌گی سوره وآیتلرنی اوقوب کورسه‌تمش. هر بر اوقولغان سوزلرنی محمد علیه السلام خاطرینه آلوب قالمش. جبرائیل فرشته کیتکاندن صوڭ محمد علیه السلام اوزینڭ صحابه‌لرینه (*) اوقوب کورسه‌تمش. هم اوزینڭ یازوچیلرینه بر نرسه‌گه یازوب قویارغه قوشمش. شول ره‌وشچه اولوغ بر کتاب بولوب جییلمشدر.

س) اول کلام شریف محمد علیه السلام‌گه بر یولی کیلمشمی یا که تورلی

(*) صحابه دیمك پیغمبرمز محمد علیه السلام الله تعالی‌نڭ پیغمبری بولوچیلغینه اینانوب اوز زماننده ایمان کیتروب مسلمان بولغان وعمری بوینچه مسلمان بولوب ایمان ایله اولگان کشیلر دیکمدر.

وقتده بولنۆب کیلمشمی؟ ج) یکرمی اۆچ یل اچنده کیره‌ك وقتینه قاراب، بولنۆب بولنۆب کیلمشدر.

س) کلام شریفده نیلر یازلمشدر؟ ج) آدم بالالرینه دنیا وآخرتلری اۆچۆن کیره‌کلی بولغان سوزلر یازلمشدر. مثلا اوّل زمانده‌غی پیغمبرلرنڭ قصه‌لری، هرتۆرلی فائده‌لی وعظلری، دعا وعبادت‌قیلونڭ طریقلری، دنیا معیشتینڭ نظاملری وباشقه هرتۆرلی شریعت حکملری هرقایوسی کلام شریفده کوب بیان قیلنمشلردر.

س) کلام شریف قایو تل ایله کیلمشدر؟

ج) عرب تلی ایله کیلمشدر. هر بر سوره‌لری عربچه‌در.

س) کلام شریفده‌گی سوزلرنی آڭلامق ممکن میدر؟ ج) ممکن‌در: عربچه یاخشی بلۆب علم تفسیر اوقۆغان کشی کلام شریفده‌گی سوزلرنڭ هرقایوسینی آڭلیدر. (الاکه متشابهات).

س) عربچه بلمك ممکنمیدر؟ ج) بیك ممکن‌در. ترتیبلی کتابلر ایله بیك اجتهاد قیلۆب‌اوقوغان کشی ایکی یل‌اچنده بیك یاخشی عربچه‌بله‌در.

س) کلام شریفده نیچه سوره، ونیچه آیت باردر؟

ج) (۱۱٤) سوره و (٦۲۲٦) آیت باردر. ودخی (۷۷,٤۳۹) سوز و(۳۲۵,۷٤۳) حرف باردر.

تَقْدیرْ و قَضا

س) تقدیر نه دیمکدر؟ ج) الله‌تعالی‌نڭ عالمده‌هر بر بولاچق‌نرسه‌لرنی وهر بر قیلناچق اشلرنی تعیین قیلۆب قویمقلغی دیمکدر.

س) قضا نه دیمکدر؟ ج) الله‌تعالی‌نڭ عالمده بولغان نرسه‌لرنی تقدیر قیلنغان روشلرنچه خلق قیلۆب بولدرووی دیمکدر.

س) عالمده بولاچق نرسه لرنڭ وقیلنه‌چق اشلرنڭ هر قایوسی بولماس بۆرۆن اوّلدن تعیین قیلنۆب قویلمشمیدر؟ ج) البته هر بر نرسه وهر بر اشنڭ‌قای زمان‌بولاچغی‌ونی سبب‌ایله بولاچغی‌ونی روشچه بولاچغی اوّلدن تعیین قیلنۆب (لوح محفوظ) ده یازلۆب قویلمشدر. عالمده هرنرسه وهر بر اش (لوح محفوظ) ده یازلغان ره‌وشچه بولادر.

س) (لوح محفوظ) نی‌نرسه‌در؟ ج) کوکلرنڭ‌اۆستنده کتاب‌کبی‌برنرسه‌در

س) بولاچق نرسه‌لر بولماس بوُروُن لوح محفوظده نیچك یازلمش؟

ج) بولاچق نرسه لر وقیلنا چق اشلر هرقایوسی الله‌تعالی‌گه معلوُمدر. هر قایوسی (لوح محفوظ) غه الله تعالی‌گه معلوم بولغان ره‌وشچه یازلمشلردر.

س) بنده لرنك بعضلری ایزگی بولاچغی و بعضلری گناهلی بولاچغی‌ده (لوح محفوظ) غه یازلمشمیدر؟ ج) البته هرقایوسی یازلمشدر.

س) ایزگی کشیلرنك ایزگی بولمقلغی وگناهلی کشیلرنك گناهلی بولمقلغی (لوح محفوظ) ده ایزگی یا گناهلی دییوُب یازلغانلغی اوُچوُن بوُلامی یا که آلای‌توگلمی؟ ج) یوق آلای‌توگل، هرکمنك ایزگی یا گناهلی بولمقلغی اوزینك اختیاری ایله بولادر. لکن ایزگی کشینك اوز اختیاری ایله ایزگی عمللر قیـلاچغی وگناهلی کشینك اوز اختیاری ایله گناهلی اشلرنی قیلاچغی الله تعالی‌گه اوّلدن معلـوم بولغانلغندن (لوح محفوظ) غه‌ده یازلوُب قویلمشدر.

س) بنده‌گه « لوح محفوظ ده شولای یازلغان، تقدیرده نی یازلغان بولسه، شول اش بولمی قالماس » دییوُب، دنیـا کیره‌کلرینی‌ده آخـرت عمللرینی‌ده قیلمیچی یالقاولانوُب یاتمق وگناه اشلرنی قیلمق درست بولوُرمی؟ ج) هیـچ درست‌بولماس، هرکمگه اجتهاد ایله حلال مال کسب قیلمق واخلاص ایـله ایزگی عمللر قیلمق وهر بر گناه اشلردن طییلمق تییشلیدر هربر اشنی تقدیرگه صلتاب اوزاختیارنده بولغان اشلرده‌ده تقدیرگه صالنوُب یالقاولانوُب‌یاتمق بیك‌احمق وهِمّتسز کشیلرنك اشیدر. بنده‌لرنك اعضالرینك قیافتی، هم اجلی کبی بنده‌لـرنك اوز اختیارلرنده بولماغان اشلرگنه تقدیرگه حمل قیلنمق تییشلیدر.

س) اجل نه دیمکدر؟ ج) عمرنك چیگی دیمکدر. هرکمنك عمـرینك براجلی وچیگی باردر. اجلی ییتکاچ هرکم وفات بولاچقدر. اجـلی ییتمس بوُروُن هیـچ کم اولمیدر واجلی ییتـکاچ هیچ کم اولمی قالمیدر.

س) برآفت وسبب ایله اولـگان کشیلرنك اجلی قای وقتدر؟

ج) آنلرنك اجللری‌ده اولـگان وقتلریدر. لـکن آنلر ظاهـرده برسبب ایله اولـگان کبی‌کورنسه لرده، اصلده آنلرده اجللری ییتوب اولمکده درلر، چوُنکه اجللری ییتـکانگه کوره آنلرغه آفت‌وسببلری طوغری کیله‌در.

بنده‌لرنڭ فعللری

س) بنده لرنڭ قیلغان فعللرینی قیلغوچی و بولدرغوچی کمدر؟

ج) بنده لرنڭ قیلغان فعللرینی کسب قیلوچی بنده لر اوزلریدرلر. امّا بولدرغوچی وخلق قیلغوچی اللهتعالی‌در. اللهتعالی بنده‌لرنڭ قیلماقچی بولغان فعللرینی قیلوغه ایرك بیروٗب خلق قیلماسه، بنده‌لراوزلریگنه هیچ بر اشنی قیلا آلماس ایدیلر. الله تعالی بنده لرگه اراده واختیار قیلوٗرلق بر آزقوت بیرمشدر. بنده بر اشنی اراده قیلسه، اختیاری ایله اول اشنی قیلوغه قوّتینی صرف قیلادر. شوندن صوڭ الله تعالی بنده لرنڭ تله‌گـان فعلینی خلق قیلوٗب بولدرادر. بنده لرنڭ هـر بـر فعللرینڭ کسب قیلغوچیسی بنـده لر اوزلریدر. أمّا خلق قیلغوچیسی الله تعالی‌در.

س) بنده لرنڭ یاخشی فعللرینی‌ده یمان فعللرینیده خلق قیلغوچی الله تعالی میدر؟ ج) البته هرقایوسینی خلق قیلغوچی الله تعالی‌در. بنده نیندی‌گنه فعلنی بولسه‌ده‌اختیاری‌ایله اراده قیلوب‌کسب‌قیلماقچی بولسه، الله تعالی شول فعلنی قیلوغه ایرك بیروٗب خلق قیلادر. اگرده بنده اختیاری ایله یاخشی وثوابلی فعلنی کسب قیلسه، الله تعالی اول فعلنی رضالغی ایله خلق قیلادر. اگرده بنده اختیاری ایـله یمـان وگناهلی فعلنی کسب قیلسه، الله تعالی اول فعلـگه راضی بولمیدر. راضی بولماسه‌ده بنده اوزی اراده قیلغاچ تـله‌گانی بولسوٗن دییوٗب، یمان فعل بولسه‌ده، اوزینڭ عادتی بوینچه خلق قیلادر.

س) بنده‌نڭ هـر فعلینی خلق قیلوٗب بولدرغوچی الله تعالی اوزی بولغاچ بنده‌لرگه قیلغان فعللری اوٗچوٗن ثواب وگناه‌بولامیدر؟

ج) البته بولادر. چوٗنکه اگرده بنده اوز اختیاری ایله یاخشی فعلنی کسب قیلسه، آنڭ اوٗچوٗن ثواب بولادر، اگرده اوز اختیاری ایله یمان فعلنی کسب قیلسه، آنڭ اوٗچوٗن گناه بولادر. بنده لرگه ثواب وگناه بولمقلغی فعللرینی خلق قیلغانلری اوٗچوٗن توگل، بلکه اختیارلری ایله اراده وکسب قیلغانلری‌اوٗچوٗندر. بوخصوصده‌بنده‌گه هیچ جبر وظلم‌یوقدر. چوٗنکه اللهتعالی بنده‌گه هیح بر فعلینی کوٗچله‌ب خلق قیلمیدر. بلکه اوّل بنده اوزی اختیاری ایله اراده قیلوٗب بـر فعلنی کسب قیلماقچی بولادر؛ شوندن صوڭ الله تعالی اول بنده‌گه قوّت بیروٗب اول فعلنی خلق قیلادر.

اخر زمان

س) آخر زمان‌نی دیمکدر؟ ج) اوشبو دنیانلنگ آخری و بتکان کونی دیمکدر.
س) آخر زمانده نیلر بولاچقدر؟ ج) بوتون ییر یوزنده‌گی آدمیلر هم حیوانلر و ییرده و کوکلرده بولغان فرشته‌لر اولوب بته‌چکلردر.
بس شول زمانده دنیا مخلوقاتیننگ هر قایوسی هلاك وفانی بولوب بته‌چکلردر.
س) آخر زمان قای وقت بولاچق؟ ایمدی آخر زمانغه نیچه یل قالدی؟
ج) آخر زماننگ قای وقت وقای کون بولاچغی الله‌تعالی گه گنه معلومدر.
آننگ قای وقت بولاچغنی الله‌تعالی‌دن باشقه هیچ کم بلمیدر. هر زمان و هر کون آخر زماننگ بولا باشلامقلغی احتمالدر.
س) آخر زمان بولور آلدندن بر بیلگی وعلامت بولاچقمیدر؟
ج) بولاچقدر. آخر زمان یاقنلاشقانلغیننگ کوب تورلی علامتلری باردر.
شول علامتلر بولمیچی طوروب دنیا بته‌چك توگلدر.
س) اول علامتلر نیلردر؟ ج) آخر زمان بولور آلدندن ١) ییر یوزنده اول زمانده اهل اسلام مملکتلری بیك ضعیفله‌نه‌چکلردر.

٢) بر نیچه زماندن صوڭ مسلمانلر بیك قوّتلی بولاچقلردر.
٣) ودخی آخر زمان آلدندن بنی آدمده عمل وعبادتکه هوس بیك آز بولاچقدر، خمر اچو، زنا قیلو کبی گناهلر بیك کوبه‌یه‌چکدر.
٤) خلق آراسنده بر برسینه جبر وظلم قیلشو بیك کوب بولاچقدر.
٥) ییر یوزنده زلزله، ییر اوبلو، شهرلرنی صو باصو، ضررلی ییللر ایسو کبی بلا وآفتلر کوب بولاچقدر. ٦) ییر یوزنده و باکبی تورلی یوغنچلی آورولر کوب بولاچقدر. ٧) طوغانلرغه قاراغانده وفات بولوچیلر کوب بولاچقدر. ٨) دنیاده ایرلرگه قاراغانده خاتون قزننگ حسابی آرتق بولاچقدر. ٩) قایسی یللرده آشلق کوب بولوب بیك طوقلق بولاچق وقایسی یللرده آشلق او کمیچی قاتی آچلقلر بولاچقدر.
١٠) ودخی مشرق طرفندن (یأجوج ومأجوج) اسملی بر تورلی قوم چغوب ییر یوزینه طارالوب مغرب طرفنده‌غی خلقلرغه غالب بولوب آنلرنی طالایاچقلردر. ١١) آندن صوڭ یالغانچی برکشی چغوب کوب

کشیلرنی اوزینه اییه‌رته‌چك وایبه‌رگان کشیلرنی آزدرۇب ایمانسزلقغه وفاسقلقغه اۇیره‌ته‌چکدر. بو کشیگه دَجّالْ دییلوُر. ١٢) دَجّالْ دنیانی آزدرۇب یۇرگان زمانده پیغمبرمز محمد علیه السلام نكْ محترمه قزی حضرت فاطمه نسلندن محمد اسملی بر ایزگی کشی چغۇب خلقنی وعظ ونصیحت قیلۇب فاسقلقدن وایمانسزلقدن طبیاچق، ایزگی وعدل بولوغه دعوت قیلاچقدر. وهم عسکر جییۇب (دجال) قومینه قارشی بارۇب صوغش قیلاچقدر. بو کیمسه مهدی دییۇب آتالوُر. ١٣) شول آراده کوکدن حضرت (عیسی) علیه السلام ییرگه اینۇب حضرت (مهدی) طرفینه یاردم قیلاچقدر. بس شول صوغشده (دجال) اوزی هم عسکرینكْ کوبسی هلاك بولاچقلردر. قالغانلری ییڭلوب حضرت عیسی ایله حضرت مهدی نكْ حکملرینه تابع بولاچقلردر. ١٤) شول زمانده حضرت عیسی ایله حضرت مهدی عدللك ایله حکومت قیلولری سببلی خلقلر بر نیچه یللر بیك ایزگیلك وعدللك ایله عمر ایته‌چکلردر. اول زمانده ییر یۇزنده بیك امینلك بولاچقدر. کشیلر آراسندەده، حیوانلر آراسندەده، هیچ بر جبر وظلم دیگان نرسه قالمایه‌چقدر. ایزگی عمللرنی قیلوچی کوبه‌یۇب گناه اشلرنی قیلوچی آز بولاچقدر. ١٥) بو زمانده خزینه ومالـلرده برکت شول قدر آرتاچقدر که هر بر کشی بختلی دولتلی بولاچقدر. حتی شول قدر که ییر یۇزنده زکات آلوُرلق فقیر کشیلر هیچ قالمایه‌چقدر. ١٦) عدلك زمانی تمام بولغاندن صوڭ خلق ینه بیك قاتی آزاچقدر. ایمانسز وگناهکار کشیلر ینه کوبه‌یه‌چکلردر. ١٧) شول زمانده تۇن یاغی طرفندن بیك قاتی صووق بر ییل ایسۇب ایمانلی کشیلرنكْ هر قایوسینی هلاك قیلاچقدر. پس ایمدی ییر یۇزنده فقط ایمانسز وگناهلی کشیلرگنه قالۇب هر تۇرلی گناه اشلرنی قیلوده بولاچقلردر.

س) آندن صوڭ نی واقعه بولاچقدر؟ ج) خدا تعالی نكْ حکمتی ایله قۇیاشنكْ یۇرشی اوزگه‌ره‌چکدر، عادتده مشرق طرفندن چغاطورغان قۇیاش مغرب طرفندن چغاچقدر. اۇشبو کۇن دنیانكْ آخرغی کۇنی وآخرغی ساعتی بولاچقدر. بو کۇنگه‌قدر گناهلرندن توبه‌قیلمی یۇرگان فاسق کشیلرنكْ توبه‌لری بو کۇن ییتکاچ قبول بولمایاچقدر.

س) بوندن صوڭ دخی نی بولاچقدر؟ ج) بر زمان بۇتۇن ییر یۇزینی بر تۇرلی تۇتۇن باسۇب هر بر کشینكْ کیفینی بۇزاچق وهوشینی ییبره‌چکدر.

س) بو واقعه بولغاندن صوڭ دخی نی بولاچقدر؟ ج) اسرافیل فرشته اوزینكْ قۇلینه طابشرلغان (صور) اسملی موگزنی اۇره‌چکدر، بس شوندن

صوڭ ییر یۇزندەگی هربر جان اییەسی اولۇب بتەچکلردر.
س) هربر جان اییەسی اولۇب بتکاندن صوڭ نی بولاچقدر؟ ج) بیك قاتی بر ییل ایسۇب ییر اوستندەگی بارچە شهرلرنی ویۇرتلرنی وطاولرنی خراب ایتەچکدر. ییر یۇزی تیب تیگز بر صحرا بولۇب قالاچقدر.
س) آندن صوڭ دخی نی بولاچقدر؟ ج) ییردە وکوکدە بولغان فرشتەلر هر قایوسی اولۇب بتەچکلردر. ییر وکوك هم آنلردە بولغان جمیع مخلوقات هلاك وفانی بولۇب بتەچکدر. بس شول زماندە الله تعالی نڭ اوزندن باشقە هیچ بر بار وترك نرسە قالمایاچقدر.

قیامت کۆنی

س) دنیا مخلوقاتی تمام هلاك بولۇب بتکاندن صوڭ نی بولاچقدر؟
ج) آندن صوڭ قیامت کۆنی بولاچقدر.
س) قیامت کۆنندە نی بولاچقدر؟
ج) الله تعالی عالمنی یاڭغادن ترگزەچکدر. شول رەوشچەکە قبرلردە وباشقە ییرلردە چرگان وطارالغان تەنلر وگەودەلر الله تعالی نڭ قدرتی ایلە جییلۇب واویۇشۇب هر قایوسی سلامتلەنەچکلردر. هر کمنڭ گەودەلری واعضالری اوّلدەگی ترك وقتدەغی کبی بولۇب اویۇشاچقلردر.
س) آندن صوڭ دخی نی بولاچقدر؟ ج) الله تعالی (اسرافیل) علیه السلامنی ترگزوب آڭا صورنی ایکنچی مرتبە اۆرمەگە بویۇرەچقدر.
س) آندن صوڭ نی بولاچقدر؟ ج) بندەلرنڭ هر قایوسی اوز گەودەلرینی ازلەب طارالشاچقلردر. شوندن صوڭ هربر گەودەگە اوزینڭ جانی کرەچکدر. بس شوندن صوڭ قبرلرنڭ اۆستی آچلۇب هربر کشی گویا یۇقۇدن اویانغان روشدە ترلۇب قبرلرندن ییر اۆستینە چغاچقلردر.
س) قبرلرندن ترلۇب چققان کشیلر قایا باراچقلردر؟
ج) هر قایوسی (مَحْشَرْ) میدانینە جییلاچقلردر.
س) محشر میدانی نیندی ییردر؟
ج) بندەلرنڭ دنیادە قیلغان اشلری حساب وتفتیش قیلناچق ییردر.
س) محشر ییرندە نیلر بولاچقدر؟ ج) هربر بندەگە اوزینڭ دنیادە قیلغان عمللری یازلغان دفترلری بیرلۇب، قیلغان عمللرینڭ هر قایوسی اوزینە معلوم ایتلەچکدر. وهربر کیمسەنڭ عملی عدللك (میزانی) ایلە اولچەنۇب حساب قیلناچقدر. کم (جَنَّتْ)کە کرورگە تییشلی، کم (جَهَنَّمْ)گە کرورگە تییشلی هر قایوسی تعیین قیلناچقدر.

س) محشرده بنده‌لرنڭ عمللرینی کملر حساب و تفتیش قیلاچقلردر؟
ج) الله‌تعالی طرفندن بۇیۇرلمش (مۇوَكَّلْ) فرشته‌لر حساب وتفتیش قیلاچقلردر.
س) بنده‌لر محشرده حساب قیلنغاندن صوڭ قایا باراچقلردر؟
ج) جهنم اۇستینه قۇرلمش صراط کوپری یانینه باراچقلردر. هر قایوسی صراط کوپرندن اۇتۇب (جنت) طرفینه چقماغه آرزو قیلاچقلردر.
س) صراط کوپرندن کملر اوته‌چکلردر؟
ج) هربر ایمانلی ایزگی کشیلر وهم گناهلری عفو قیلنغان مؤمن بنده‌لر بیك ییڭللك ایله اۇتۇب (جنتکه) کره‌چکلردر.
س) صراط کوپرندن اوته آلماغان کشیلر قایا کیته‌چکلردر؟
ج) هر قایوسی صراط کوپرینڭ آستینه (جهنم) گه تۇشۇب کیته‌چکلردر

جَنَّتْ و جَهَنَّمْ

س) جنت نیندی ییردر؟ ج) جنت بیك راحت اورندر. آنده کرگان بنده‌لر هر قایوسی بیك عجیب لذتلی نعمتلر ایله حرمتله‌نه‌چکلردر. الله تعالی آنده بیك زینتلی سرایلر وگوزل باقچه‌لر وتۇرلی تۇرلی لذتلی ییمشلروبیك طاتلی صولی وتۇرلی تۇرلی طاتلی شرابلی چیشمه‌لر یاراتۇب حاضرله‌ب قویمشدر. جنتده بولردن باشقه دخی بیك کوب تۇرلی عجیب حرمت ونعمتلر بولاچقدرکه آنلرنی تل ایله سۇیله‌ب وقلم ایله یازۇب بیان قیلۇب بترمك ممکن توگلدر.
س) جنتده نیندی بر زور وعجیب واقعه بولاچقدر؟ ج) جنتده بولغان هربر مؤمن بنده‌لر الله تعالی حضرتلرینڭ اوزینی کوره‌چکلردر.
س) الله‌تعالی حضرتلرینی بنده‌لر نی ره‌وشچه کوره‌چکلردر؟
ج) کورنو ره‌وشی وکیفیتی بزلرگه معلوم توگلدر. شولای بولسه‌ده جنتده الله‌تعالی‌نی کوره‌چکمزگه اینانمق تییشلیدر.
س) جهنم نیندی ییردر؟ ج) جهنم بیك قباحت واوگغایسز اورندر. آنده کرگان کشیلر اوت ایله وباشقه تۇرلی‌آور عذابلر ایله جزا وعذاب قیلناچقلردر. (زبانی) اسملی بیك کوب عذاب فرشته‌لری آنده کرگان کشیلرنی هیچ قزغانمیچی بیك قاتی عذاب قیلاچقلردر.
س) جنتکه نیندی کشیلر کره‌چکلردر؟ ج) دنیاده وقتده الله تعالی بۇیۇرغان اشلرنڭ هر قایوسینی ادا قیلۇب الله تعالی طیغان اشلرنڭ هر قایوسندن طییلغان ایمانلی، ایزگی ودیانتلی کشیلر کره‌چکلردر. ودخی گناهلری عفو قیلنغان مؤمن بنده‌لر کره‌چکلردر.

س) جهنمگه نیندی کشیلر کره‌چکلردر؟ ج) هربر ایمانسز کشیلر ودنیاده وقتده الله‌تعالی بۇیۇرغان اشلرنی قیلماغان والله تعالی طیغان اشلرنی قیلۇب گناهلی بولغان فاسق ودیانتسز کشیلر کره‌چکلردر.
س) جنتکه کرگان کشیلر بر وقتده آندن چغاچقلرمیدر؟ یا که آنده مڭگی قالاچقلرمیدر؟
ج) جنتکه کرگان کشیلر هیچ آندن چغاچق توگللردر، مڭگی ترك بولۇب شونده قالاچقلردر. آنده هیچ اولم یوقدر.
س) جهنمگه کرگان کشیلر بر وقتده آندن چغاچقلرمیدر؟ یا که آنلرده مڭگی قالاچقلرمیدر؟ ج) ایمانسز کشیلر مڭگی جهنمده قالاچقلردر، آنلرده هیچ اوله‌چك توگللردر، جهنمده ده اولم یوقدر. امّا گناهلری عفو قیلنماو سببلی کرگان ایمانلی کشیلر. گناهلرینڭ جزاسی قدر جهنمده قالسه‌لرده، جزالری تمام بولغاندن‌صوڭ بر وقتنی آندن چغاچقلردر. جهنمدن چقغاندن صوڭ آنلرده جنتکه کرۇب گناهسز کشیلر کبی آنلرده مڭگی جنتده قالاچقلردر.

گناهلی بنده‌لر

س) اسلام دینینڭ حقلغینه واسلام دیننده ایناۇرغه‌تییشلی بولغان مسئله‌لرنڭ هر قایوسینه کوڭلی ایله اعتقاد قیلسه‌ده، نفسینی طیبیا آلمیچی گناه اشلرنی قیلغان کشی (مؤمن‌ومسلمان)لقدن چغارمی یا که‌چقماسمی؟
ج) (مؤمن ومسلمان)لقدن چقماس، کوڭلنده ایمان واعتقادی بولغانده همان (مؤمن ومسلمان) بولۇر، لکن شولای بولسه‌ده اول کشی (فاسق) و(گناهکار) دییۇب آتالۇر.
س) (فاسق) نه‌د یمکدر؟ ج) گناهلی کشی دیمکدر.
س) گناه اشلرنی قیلۇب (فاسق) بولغان کشیلرنڭ (جهنم) عذابندن قۇتلو احتماللری بارمیدر؟ ج)باردر. الله‌تعالی گناهلرینی عفوقیلغان بعض بنده‌لر جهنمگه هیچ کرمیچی جنتکه کرمك احتماللری‌ده‌باردر
س) الله‌تعالی بعض گناهلرنی عفو ایته‌چکمیدر؟
ج) اگرده فضل وکرمی ایله تله‌سه، عفو ایته‌چکدر.
س) الله تعالی نیندی گناهلرنی عفو ایته‌چکدر؟ ج) الله تعالی تله‌سه هرگناهنی عفو ایتسه‌ده اختیارلیدر، لکن الله تعالی عدلدر. عدل بولغانلغی‌اۇچۇن (حرام‌غیرظلمی) بولغان گناهلرنی‌غنه‌عفوایته‌چکدر. اما (حرام ظلمی) دییۇب آتالا طورغان گناهلرنی ظلم تیگان ومظلوم

بولغان کشی باحل وراضی بولمیچی طوروٗب عفو ایتمه‌یه‌چکدر.
اگرده مظلوم بولغان کشی ظالملك قیلغان کشیدن باحل وراضی بولسه
اول وقت انی‌ده تله‌سه عفو ایته‌چکدر.

س) (حرام ظلمی) دییوٗب آتالا طورغان گناهلر نیندی گناهلردر؟

ج) قیلوچی کشینك اوزندن باشقه کشیگه جبر وظلم تییه طورغان گناهلردر.

س) نیلر کبی؟ ج) مثلا کشینی اوٗتوٗرمك وقینامق ویمان تل تییرمك
وکشینك مالینی اوغرلاب یا طالاب یا که آلداب آلمق کبی.

س) (حرام غیر ظلمی) دییوٗب آتالا طورغان گناهلر نیندی گناهلردر؟

ج) قیلوچی کشینك اوزندن باشقه کشیگه جبر وظلمی تیمی طورغان گناهلردر.

س) نیلر کبی؟

ج) مثلا حرام طعاملرنی آشامق، حرام اچملکلرنی اچمك وزنا قیلمق کبی.

س) الله‌تعالی نیندی کشیلرنك گناهلرینی عفو قیلاچقدر؟

ج) قیلغان گناهلرینه دنیاده وقتده بیك اوکنوٗب کامل اخلاص ایله (توبه)
قیلغان کشیلرنك گناهلرینی عفو قیلمقلغینی الله‌تعالی وعده قیلمشدر.

س) قیلغان گناهلرندن دنیاده وقتده (توبه) قیلا آلمیچی وفات بولغان
مؤمنلرنك گناهلری‌ده عفو قیلنمق احتمالی بارمیدر؟

ج) باردر: پیغمبرلرنك وباشقه ایزگی کشیلرنك (شفاعت) قیلولری سببلی
بیك کوب کشیلرنك گناهلری عفو قیلنمقلغی احتمالدر. خصوصا
بزنك پیغمبرمز محمد صلی‌الله علیه وسلم (شفیع المذنبین)در، اوزینك
اُمّتْندن بولوٗب (فرض وواجب) عمللرینی قیلغاندن صوڭ (سنت)
عمللرنی‌ده کوب قیلغان کشیلرگه محمد علیه‌السلام کوب شفاعت قیلاچقدر.

س) پیغمبرلرنك وباشقه ایزگی کشیلرنك شفاعتندن محروم بولغان گناهلی
کشیلرنك گناهلری‌ده عفو قیلنمق احتمالی بارمیدر؟

ج) باردر: الله تعالی (غفور)در: اوزی تله‌گان بعض بنده‌لر گناهلرندن
هیچ (توبه) قیلمی وفات بولغان بولسه‌لرده وهم ایزگیلرنك شفاعتندن‌ده
محروم بولسه‌لرده، گناهلرینی اوزینك (فضلی) و(رحمتی) ایله عفو
قیلماغه الله‌تعالی قادر واختیارلیدر. لکن الله‌تعالی‌نك عفو قیلمقلغینه
طایانوٗب گناه‌اشلرنی قیلمق هیچ درست توگلدر. چوٗنکه الله تعالی‌نك
(غفور)لگی کبی (قَهّارْ)لغی‌ده باردر. الله‌تعالی (قهار)لك و(عدل)لك
صفتی ایله گناهلی بنده‌لرنی بیك قاتی جزالر ایله‌عذاب‌ده قیلاچقدر.

حضرت آدم وحوّا عليهما السلام

س) دنياده ايڭ اوّل ياراتلغان كشيلر كملردر؟
ج) آتامز حضرت آدم ايله آنامز حضرت حوّادر. بوتون دنياداغى كشيلرنڭ ايڭ اوّلگى باباسى حضرت آدم وايڭ اوّلگى ابيسى حضرت حوّادر. اوشبو ايكى كمسه‌دن اوّل يير يوزندن هيچ بر كشى بولمامشدر.
س) بز كمنڭ ذُرّيّتندن مز؟ ج) هر قايومز حضرت آدم عليه السلامنڭ ذريتندن‌مز. يعنى آنڭ نسلندنمز، شونڭ اوچون بزلرگه (بنى‌آدم) دييلوركه آدم عليه السلامنڭ بالالرى واوغلانلرى ديمكدر.

محمد عليه الصّلاة والسّلام

س) بزنڭ پيغمبرمز كمدر؟
ج) محمد صلى الله عليه وسلم‌در. بز هر قايومز آنڭ اُمّتندن‌مز.
س) محمد عليه السلام قايو زمانده دنياغه كيلمشدر؟
ج) (٥٧٠) نچى تاريخ ميلادى‌ده، (٢٧) نچى آپريلده و(١٢) نچى ربيع الاوّل‌ده دوشنبه كون دنياغه كيلمشدر.
س) ايمدى اوشبو يلده محمد عليه السلامنڭ طوغان زماننده بيرلى نيچه‌نچى يل بولادر؟
ج) بو سوز قايسى يلده اوقولسه، شول يلنڭ تقويمى حسابنچه جواب بيرلور.
س) محمد عليه السلام قاى ييرده وقايو شهرده دنياغه كيلمشدر؟
ج) آزياده عربستان اسملى ييرده (مكه مُكرّمه) اسملى شهرده دنياغه كيلمشدر.
س) قايو شهرده عمر ايتمشدر؟
ج) (٥٣) ياشينه قدر (مكهٔ مكرمه) ده عمر ايتمش آندن صوڭ (مدينه) شهرينه (هِجْرَت) قيلمشدر يعنى كوچمشدر.
س) نيچه‌نچى ياشنده پيغمبر بولمشدر؟
ج) (٤٠) نچى ياشنده پيغمبر بولمشدر.
س) پيغمبر بولغانچى نى حالده بولمشدر؟ ج) ياش وقتندن اوق بيك عقلليلق وبيك طوغريلق هم ياخشيلق ايله مشهور بولمشدر. بوتون مكه خلقى آنڭ خلق وطبيعتينى بيك ياراتمشلر. بيك طوغريلغندن (محمدالامين) ديوب آتاب يورتمشلر. زورراق اشلرده هر قايوسى آڭا كيڭاش قيلا باشلامشلر. بالا وقتندن اوق (عالى جنابلى) وبلند درجه‌لى بر اولوغ كشى بولاچغى ظاهر بولمشدر.

س) پیغمبر بولغانچی نیندی اش برله شغللەنمشدر؟
ج) (خدیجه) اسملی بر بیك بای خاتوننڭ سودا اشلرینی تدبیر قیلمق اوچون (وکیل) بولمشدر.
س) نیچه یاشنده اویلەنمشدر، وخاتونلقغه کمنی آلمشدر.
ج) یکرمی بشنچی یاشنده اویلەنمشدر. مذکور حضرت خدیجه اوزینی اوزی عرض قیلمشدر، بس حضرت رسول قبول ایتمشدر.
س) حضرت خدیجۀ کبرٰی اول زمانده نیچەنچی یاشنده بولمشدر؟
ج) قرقنچی یاشنده بولمشدر.
س) حضرت رسول پیغمبر بولغانچی مکه وعربستان خلقی قایسی دینده بولمشلر؟ ج) کوبسی پوتلرغه تابنوچی (بتپرست) ومجوسی بولمشلر. آراده بعضلری یهود ونصاری دیننه آوشقانلری‌ده بولمشدر. شولای بولسه‌ده، کوبسی ابراهیم علیه السلامنڭ دیننده وآنڭ ملتنده بولوچیلقنی دعوی قیلوب یورمشلر.
س) پیغمبرلگی نی‌رەوشچه باشلانمشدر؟ ج) حضرت رسول قرغنچی یاشلرینه ییتکاچ دنیا اشلرینی‌طاشلامش، اوز فکری وعقلی برله الله تعالی بارلغینی بلوب آڭا دعا وعبادت قیلا باشلامش. کوبسنچه (مکۀ مکرمه) نڭ برطرفنده (حراء) اسملی طاوده برغارغه باروب الله تعالی‌گه دعا قیلوب‌اوطورمش. برکون شول طاوده اوطورغان زماننده حضرت جبرائیل کیلوب اقرأ سوره سینڭ باشینی اوقومش. ینه ایگنچی وقتده الله تعالی آنی پیغمبر قیلغانلغینی وخلقلرنی (اسلام) دیننه اوندەمك اوچون ایلچی قیلغانلغینی سویلەمشدر.
س) شوندن صوڭ محمد علیه السلام نی‌قیلمشدر؟
ج) الله تعالی بویورغان رەوشچه آقرن آقرن خلقلرنی (اسلام) دیننه اوندی باشلامش وبر نیچه کشینی مسلمان قیلمشدر.
س) ایڭ اوّل کم ایمان کیتروب مسلمان بولمش؟ ج) ایڭ اوّل الوغ ایرلردن حضرت ابوبکر صدیق وخاتونلردن حضرت خدیجۀ کبری وصبیلردن حضرت علی (رضی‌الله عنهم) ایمان کیتروب مسلمان‌بولمشلر.
س) پیغمبر بولغاندن صوڭ مکۀ مکرمەده نیچه یل طورمشدر؟
ج) اون اوچ یل طورمشدر،
س) آندن صوڭ قایا هجرت قیلمش یعنی کوچمشدر؟
ج) آندن صوڭ الله تعالی‌نڭ امری ایله (مدینۀ منوّره) شهرینه هجرت قیلمشدر. اول هجرت قیلغاچ آڭا ایەروب مکەده وقتنده مسلمان بولغان کشیلرده مدینۀ منوره‌گه هجرت قیلمشلردر.

س) بز اهل اسلام تاريخنى يعنى يللرنڭ حسابينى قايسى يلدن باشلاب حساب قيلامز؟ ج) حضرت رسولنڭ مكۂ مكرمه‌دن مدينۂ منوّره‌گه هجرت قيلغان يلندن باشلاب يۇرته‌مز.

س) اۇشبو تاريخ نيچك ديێوب آتالادر؟ ج) تاريخ هجرى ديێوب آتالور.

س) اۇشبو يل تاريخ هجرينڭ نيچه‌نچى يلى بولادر؟

ج) بو كتاب قايسى يلده اوقۇلسه، شول يلغه موافق روشده جواب بيرمك تيشليدر.

س) محمد عليه السلام مدينۂ منوّره‌ده وقتنده نيلر قيلمشدر؟

ج) اهل اسلامنى بيك كوبايتمش وجميع اهل اسلامغه پادشاه حكمنده بولۇب ايمانسز خلقلرنى اسلام دينينه كيترمك وبر اسلام مملكتى حاصل ايتمك اۇچۇن ايمانسز كشيلرگه قارشى صحابه‌لرنى عسكر ايتۇب صوغشلر قيلدرمش. (٨) نچى تاريخ هجريده (مكۂ مكرمه)نى ييگۇب اوزينه آلمش. (١٠) نچى تاريخ هجريده (مكۂ مكرمه‌گه) بارۇب جميع اهل اسلام ايله برگه حج قيلمش وشول حج وقتنده الله تعالى‌دن كلام شريفنڭ ايڭ صوڭى آيتلرى كيلمش. شول آيتلرنى اوقۇب صحابه‌لرگه الله‌تعالى‌نڭ قرآنى تمام كيلگانليگنى واسلام دينينڭ حكملرى تمام بيان قيلنغانلغينى سۇيله‌مش واوزينڭ اجلى ياقنلاشقانلغينى آڭلاتۇب جميع خلقغه بيك كوب وعظ ونصيحت سۇيله‌مش. اوزى وفات بولغانچى صحابه‌لرينه الله‌تعالى بۇيۇرغانچه اسلام دينينڭ حكملرينى هر قايوسينى بيان قيلۇب بترمشدر.

س) محمد عليه السلام نيچه‌نچى ياشنده دنيادن كيتمشدر؟

ج) مدينۂ منوّره ده اون يل طۇرغاندن صوڭ (٦٣) نچى ياشنده و (٦٣٢) نچى تاريخ ميلادى ده و (١١) نچى تاريخ هجرى ده (١٢) نچى ربيع الاوّل‌ده دوشنبه كۇن دنيادن كيتمشدر.

س) محمد عليه السلامنڭ قبر شريفى قايده‌در؟

ج) مدينۂ منوّره‌ده (رَوْضَۂ مُطَهَّره) وحرم مسجدى‌نڭ اچنده مخصوص بر (قُبَّه) اچنده‌در. روضۂ مطهره‌غه كيلۇب هر يلده بيك كوب حاجيلر قبر شريفينى زيارت قيلو ايله مشرف بولمقده‌درلر (وفقنا الله).

محمد عليه السلامنڭ معجزه لری

س) بزنڭ پیغمبرمز محمد علیه السلامنڭ نیندی معجزه لری بولەشدر؟
ج) آنڭ معجـزه لری بیك كوب بولمشدر. سِیَرُ النبی وتواریـخ انبیا كتابلرنده كوبسی بیان قیلنمشلردر.

س) مشهور معجزه لری نیلردر؟ ج) اوُشبولردر.

١) بر زمان کیـچ ایـله، ایمانسز کشیلرنڭ صنامق اوُچوُن صوُراولری بوینچه، قولی ایـله اشاره قیلوُب آینی ایکـی کیسا کگه یاروُب کورسەتمشدر. آی ایکی کیسه کگه یارلوُب بر کیسه‌گی طاونڭ بر طرفندن ایگنچی کیسه‌گی طاونڭ ایکنچی طرفندن کورنوُب طوُرمشدر.

٢) محمد علیه السلام حضرت ابو بکر صدیق رضی الله عنه ایله مکهٔ مکرمه‌دن کوچوُب مدینهٔ منوّره‌گه کرگاچ (ابو ایوب الانصاری) اسملی صحابه یوُرطینه توُشمشلر. ابوایوب الانصاری رضی الله عنه ایکیسینه یینه‌رلك بر آز آش حاضرلامش. آش حاضر بولغاچ محمد علیه السلام ابوایوبکه‌مدینه‌شهرینڭ اوُغ کشیلرینی‌مجلسکه‌چاقروُرغه بوُیوُرمش، مجموعی یوُز سکسان کشی قدر قوناقلر جییلمشلر، هرقایوسی شول طعامدن آشامشلر، حضرت رسولنڭ معجزه سی برکتنده آش هیـچ کیمیمه‌مش. بومعجزه‌نی کورگاندن صوڭ مجلسکه کیلگان کشیلرنڭ هرقایوسی ایمان کیتروُب مسلمان بولمشلر.

٣) حدیبیه صحراسنده صوغش زماننده صحابه‌لر بیك صوسامشلر، حضرت رسول صووی کیبکان بر قوُیوُنی دعا قیلوُب برکتله‌مش، شول ساعت قوُیوُ صو ایله طولمش، جمیع عسکر صو اچمش وحیوانلرینه‌ده اچرمشلر.

٤) برزمان صحراده صحابه‌لر صوسامشلر حضرت رسولنڭ قولینه آزغنه صولی برکاسه بیرمشلر، حضرت رسول کاسه‌ده‌گی صوغه بارماقلرینی تییرمش. کاسه شول ساعت صو ایله طولمش. یبتمش سیکسان کشی شول کاسه‌دن اچوُب صوغه طویمشلر. هم اوز کاسه‌لرینه‌ده طوتوُرمشلر. هنوز کاسه‌ده صو بتمه‌مش.

٥) بر زمان حضرت رسول مجلس یاساب اوُچ یوُز قدر کشی دعوت قیلمش. برکچکنه طاباق ایله خرمانی برکتله‌مش. اوُچ یوز قدرکشی هر قایوسی شول صاوتـدن آشاب طویمشلر. معجـزه برکتنده طاباقداغی خرما هیـچ کیمیمه مشدر.

٦) بر زمان محمد علیه السلامنڭ آلدینه آشارغه آغولی ایت کیتروُب قویمشلر ایکان، ایت (مینی آشاما کزمین آغولی) دییوُب طاوش بیرمش.

۷) بر بوری وبر قرکجه سی وبر تۆیه محمد علیه السلامنڭ معجزه‌سی ایله تلگه کیلۆب سویله شمشلر.
۸) برکشی پیغمبرلگگه شاهدڭ بارمی؟ دییۆب صۆرامش ایکان، شول تیره‌ده اوسۆب اوطۆرا طۆرغان برآغاچ حضرت رسولنڭ یانینه کیلۆب کلمهٔشهادتنی ئه‌یتمش‌ده،اوسه‌طۆرغان‌اورنینه‌بارۆب‌اوطۆرمش.
۹) خندق صوغشی وقتنده برآرپا ایکمگینی برکتله‌مش ایکان برملڭ قدر کشی شول ایکمکنی آشاب تمام طویمشلر.
۱۰) حنین صوغشنده دشمان طرفنده‌غی عسکرلرگه براۆچ طوفراق آلۆب ارغتمش. دشمان عسکرلرینڭ هر برینڭ کوزینه طوفراق طولۆب ییگلولرینه سبب بولمشدر.
۱۱) بر زمان محمد علیه السلام آتاسی ایله بر طوغان آغاسی حضرت عباس اۆچۆن خیر دعا قیلغان وقتده، اۆینڭ دیوارلرندن (آمین، آمین) دیگان طاوشلر ایشتلمشدر.
۱۲) بر زمانده آنڭ قولنده طاشلردن (سبحان‌الله، سبحان‌الله) دیگان تسبیح طاوشی ایشتلمشدر.
۱۳ حضرت رسول جمعه کۆن مسجدده خطبه‌نی اوّلده بر خرما اغاچینه آرقاسینی سۆیه‌ب اوقۆر ایکان. صوڭره بییگره‌ك بولسۆن اۆچۆن ایکی باصقچلی بر منبر یاساتدرمش. بر جمعه‌ده شونڭ اۆستینه منۆب خطبه اوقی باشلاغاچ اوّلگی خرمه آغاچندن گویا قایغرغان ره‌وشده یغلاغان طاوش ایشتلمشدر.
۱٤) حضرت محمد علیه السلامنڭ ایڭ اۆلۆغ معجزه‌سی (کلام شریف)در. شویله که کلام شریف بیك عجیب فصیح وبلیغ‌در. بنی آدمگه دنیا راحتلگی وآخرت سعادتی اۆچۆن کیره‌ك بولاچق حکم ونظاملرنڭ هربرسی آنده باردر. شونڭ اۆچۆن کلام شریف حضرت رسولنڭ اوزی ترتیب قیلغان سوز، یعنی آدم سوزی بولمق احتمالی هیچ یوقدر. البته هیچ شبهه‌سز الله تعالی طرفندن کیلگان سوزلردر. الله تعالی طرفندن کلام شریف کیلمکلگی البته بیك اۆلۆغ معجزه‌در.

س) پیغمبرمز محمد علیه السلامنڭ آتا وباباسی کملردر؟
ج) محمدعلیه‌السلامنڭ آتاسی(عبدالله) اسملیدر، آنڭ آتاسی(عبدالْمُطَّلِبْ) اسملیدر،آنڭ آتاسی(هاشم)اسملیدر،آنڭ آتاسی(عَبدُمَنَاف)اسملیدر.
س) اناسی نی اسملیدر؟ ج) (آمنه) اسملیدرکه(وهب)اسملی کشینڭ قزیدر.

س) محمد عليه‌السلامنڭ ايڭ‌اوّلـگی خاتوٗنی کمدر؟ ج) حضرت خديجهٔ کبری رضی‌الله عنهادر. س) محمدعليه‌السلامنڭ نيچه بالاسی بولمشدر؟
ج) اوُچ اوغلی ودورت قزی بولمشدرکه اوغللری (قاسم، ابراهيم وعبدالله) اسملی‌لردر (رضی‌الله عنهم) وقزلری (رقيــه ، زينب ، ام گلثوم وفاطمه) اسملی‌لردر (رضی‌الله عنهن) . پيغمبرمز حضرت محمدعليه‌السلامنڭ جميع‌احوالی تاريخ انبيا کتابلرنده تفصيلا بيان قيلنمشدر.

صحابه‌لر

س) محمد عليه السلامنڭ صحابی‌لری کملردر؟
ج) پيغمبرمز محمــد عليه السلامنڭ صاغ وسلامت وقتنده آنی کوروٗب وآڭا يولقوٗب ايمان کيتروٗب مسلمان بولغان کشيلردر.
س) اول صحابی‌لر نيندی کشيلردر؟ ج) هر قايوسی بيك ياخشی کشيلردر. پيغمبرمز حضرت محمد عليه‌السلامنی‌کوروايله مشرف‌بولغان کشيلردر. آنلرنڭ هر قايوسينی بزلردوست وياقن کورمك تييشليدر.

س) صحابی‌لرنڭ افضلی کملردر؟
ج) اوّل حضرت ابو بـکرالصديق رضی‌الله‌عنه ، آندن صوڭ حضرت‌عمر بن الخطاب رضی‌الله عنه،آندن صوڭ حضرت عثمان بن عفان رضی‌الله عنه، آندن‌صوڭ حضرت علی‌المرتضی رضی‌الله عنه‌در. اوُشبو دورت‌صحابی‌لر بيك الوٗغ کشيلردر. حضرت رسولنڭ بيك ياقن دوست کشيلريدرلر. شونڭ اوُچوٗن‌آنلر(چهار يار رسول) دييوٗب‌آتالوٗرلر. مؤمن ومسلمان بولغان کشيگه اوُشبو چهار يارنڭ هر قايوسينی دوست وياقن کورمك تييشليدر (رضوان الله عليهم اجمعين) .

خليفه‌لر

س) حضرت رسول وفات بولغاندن صوڭ‌آنڭ اورنينه‌کم (خليفه) بولمشدر؟
ج) صحابه‌لرنڭ اتفاقی ايله حقلق اوزره حضرت (ابو بکر) رضی الله عنه ايکی يل‌ده اوُچ آی خليفه بولمشدر. س) آندن صوڭ کم خليفه بولمشدر؟ ج) آندن صوڭ حضرت (عمر) رضی الله عنه اون يل يارم چاماسنده خليفه بولمشدر.

س) حضرت عمر وفات بولغاندن صوڭ كم خليفه بولمشدر؟
ج) آندن صوڭ حضرت (عثمان) رضى الله عنه اون ايكى يل چاماسى خليفه بولمشدر
س) حضرت عثمان وفات بولغاندن صوڭ كم خليفه بولمشدر؟
ج) آندن صوڭ حضرت على رضى الله عنه دورت يل قدر خليفه بولمشدر.
س) حضرت على وفات بولغاندن صوڭ كم خليفه بولمشدر؟
ج) حضرت على نڭ اوغلى (حسن) رضى الله عنه آلتى آى قدر خليفه بولغاندن صوڭ اهل اسلام اچنده فتنه باسلسوُن اوُچوُن پادشاهلقنى حضرت (معاويه) گه طابشرمشدر. اهل اسلامنڭ (خليفه) لرينڭ احوالى (تاريـخ اهل اسلام) كتابلرنده تفصيلا بيان قيلنمشدر.

﴿ اَهْلُ السُّنَّة والجماعَة ﴾

س) حضرت رسولنڭ صحابه‌لرى وفات بولوُب بتكاندن صوڭ اهل اسلام اعتقادده نيچه توُرلى (فرقه) گه بولنمشدر؟ ج) مجموعى ييتمش اوُچ فرقه گه بولنمكلكى روايت قيلنمقده‌در. اما مشهور فرقه‌لر اوُچدر.
س) اول اوُچ فرقه قايو فرقه‌لردر؟
ج) (اهل السنة والجماعة) فرقه‌سى، (شيعه) فرقه‌سى و(مُعْتَزِلَه) فرقه‌سى.
س) اوُشبوُ اوُچ فرقه‌نڭ قايوسينڭ اعتقادى حقدر؟
ج) اهل السنة والجماعة فرقه‌سينڭ اعتقادى حقدر.
س) بز اوزمز قايو فرقه‌دنمز؟ ج) بزلر اهل السنة والجماعة فرقه‌سندنمز.
س) اهل السنة والجماعة فرقه‌سينڭ اعتقادى نى ره‌وشچه‌در؟
ج) پيغمبرمز محمد عليه السلام اوزى وصحابه‌لرى دين وشريعت حكملرينه نى ره‌وشچه اعتقاد قيلمشلردر، اهل السنة والجماعة فرقه‌سينڭ اعتقاديده شول ره‌وشچه‌در. هيـچ اوزگارتلمش توگلدر.
اوُشبو كتابده‌غى مسئله لر هر قايوسى اهل السنة والجماعة فرقه سينڭ اعتقادى اوزرينه يازلمشلردر، هر قايوسى حق سوزلردر.
س) (شيعه) فرقه سينڭ اعتقادى نى ره‌وشچه‌در؟
ج) آنلرنڭ اعتقاديده كوب مسئله‌ده اهل السنة والجماعة اعتقادى ره‌وشنچه‌در. شولاى بولسه‌ده بعض مسئله لرده خلافلقلرى‌ده باردر. مثلا اهل السنة والجماعة فرقه‌سى حضرت رسولـدن صوڭ آنڭ اورنينه امام وخليفـه بولوُرغه تييشلى كشى حضرت (ابو بكر) رضى الله عنه ايدى شونڭ اوُچوُن جميع صحابه نڭ اتفاقى ايـله اوّل اول خليفه بولدى آندن صوڭ حضرت (عمر) رضى الله عنه وآندن صوڭ حضرت (عثمان)

رضی الله عنه وآندن صوڭ حضرت (علی) رضی الله عنه خلیفه بولدی دییوٗرلر. اما شیعه فرقه سی حضرت رسول صلی الله علیه وسلمدن صوڭ حضرت (علی) رضی‌الله عنه خلیفه بولمق تیيشلی ایدی، حضرت علی‌دن صوڭ آنڭ نسلندن بولغان سید لرگنه خلیفــه بولمق تیيشلی ایدی، حضرت ابو بکر وحضرت عمر وحضرت عثمان رضی الله عنهم خلیفه بولماسقه تیيش ایدی دییوٗرلر. اوٗشبونڭ کبی دخی باشقه بر نیچه توٗرلی مسئله‌ده خلافلقلری باردر

س) (معتزله) فرقه سینڭ اعتقادی نی ره‌وشچه‌در؟

ج) آنلــرنڭ اعتقادی هم بعض مسئله‌ده اهل السنة والجماعةنڭ اعتقادینه باشقه‌در، چوٗنکه‌آنلر اوزلرینڭ ضعیف عقللرینه بیك اشانا طوٗرغان کمسه لردر، آنلر شریعت حکملرندن اوزلرینڭ عقللرینه صیماغان مسئله‌لرگه ظاهرنچه اشانماسلر. عقللرینه موافق کیلمه‌گان حکملرنڭ هرقایوسینی (تأویل) قیلوٗب ایگنچی توٗرلی ایتوٗب مطالعه قیلوٗرلر مثلا آنلر قبرده میتنڭ ترلووینه، وسؤال فرشته‌لری کیلووینه، قبرده میت نعمت یاعذاب کوروٗوینه، صراط کوپری بولاچغینه، عمللرنڭ میزان ایله اولچه‌نووینه والله تعالی جننده‌گی کشیلرگه کورنووینه ظاهرنچه اشانماسلر.

س) (اهل السنة والجماعة) فرقه‌سندن بولغان کشیلر نیچك دییوٗب‌آتالوٗرلر؟

ج) (سُنّی) دییوٗب آتالوٗرلر.

س) (شیعه) فرقه‌سندن بولغان کشیلر نیچك دییوٗب آتالوٗرلر؟

ج) (شیعی) دییوٗب آتالوٗرلر .

س) (معتزله) فرقه‌سندن بولغان کشیلر نیچك دییوٗب آتالوٗرلر؟

ج) (معتزلی) دییوٗب آتالوٗرلر. اوز عقلینه ایيه‌روٗب شریعت حکملرینــه ظاهرنچه‌گنه اعتقاد قیلمیچی تأویل قیلغان کشیلر هر بری (معتزلی) حکمنده درلر.

س) (شیعه‌ومعتزله) فرقه‌سندن‌بولغان‌کشیلر مسلمانمی‌یاکه‌مسلمان‌توگلمی؟

ج) دین اسلامنڭ حقلغینه ایمان کیتروٗب قبله‌غه قاراب نماز اوقوٗغانلری هرقایوسی مسلماندرلر. شولای بولسه‌ده بعض مسئله‌لرده خطا اعتقاد قیلغانلقلری اوٗچوٗن گناهلیدرلر. آنلرغه هیچ بروقت سبب‌سز (کافر) دیب ایتمك درست توگلدر. چوٗنکه آنلــرنڭ، الله تعالی‌نڭ بارلغینــه وبرلــگینه اشانولرنده ومحمد علیه السلام الله تعالی نڭ حق پیغمبری بولوچیلغینه اشانولرنده وکلام شریف الله تعالی‌نڭ کتابی بولووینه اشانولرنــده هیچ کیمچیلك یوقدر. آنلر هر قایوسی خصوصا بو

زمانده غیلری اعتقادلری ایله مؤمن ومسلمان بولونی کامل اخلاصلری ایله دعوا قیلمقده درلر. اوّل زمانده آنلرنڭ آراسنده بیك خلاف اعتقادلی وبد مذهبلیلری‌ده بولمشدر. لکن ایمدی بوزمانده آندیلری قالمامشدر.

احکام شرعیه

س) احکام شرعیه نه دیمکدر؟ ج) دین اسلامده اعتقاد، عبادت ومعیشت خصوصلرنده بولغان شریعت حکملری دیمکدر.
س) شریعت حکملری قایده بیان قیلنمشلردر؟
ج) (آیت کریمه) لرده و(حدیث شریف) لرده بیان قیلنمشلردر.
س) (آیت کریمه) نه در؟
ج) قرآن وکلام شریفنڭ اچنده بولغان سوزلردر.
س) (حدیث شریف) نه در؟
ج) پیغمبرمز محمد صلی الله علیه وسلمنڭ مبارك سوزلریدر.
س) قرآنده‌گی آیتلردن وحدیث شریفلردن شریعت حکملرینی آڭلامق ممکن‌میدر؟ ج) عربچه بیك کامل بلگان کشیگه بعض حکملرینی آڭلامق ممکندر. اما شریعتنڭ هر بر حکملرینی آڭلامق اوُچوُن (مجتهد) بولمق کیره‌کدر، (مجتهد) بولماغان کشی آیتلردن وحدیثلردن شریعت حکملرینڭ هر قایوسینی آڭلاب چغارا آلمیدر.

مُجْتَهِد ومَذْهَبْ

س) نیندی کشی مجتهد بولادر؟ ج) عرب تلینڭ هربر معنی وسرلرینی بلوُب، بیك کامل عالم بولوُب، آیت وحدیثلرنڭ حکمت وسرلرینی یاخشی آڭلارلق بولغاندن صوڭ، کامل اجتهاد ایله دین مسئله‌لرینڭ هر قایوسینی فکرله‌گان کشی (مجتهد) بولادر.
س) مجتهد بولوُرلق بولماغان کشیلر شریعت حکملرینی نیچك بلوُرلر، ومعیشتده هم عبادتده نی رەوشچه عمل قیلوُرلر؟
ج) بر مجتهدنڭ مذهبینه ایه‌روُب هر مسئله‌ده شول مجتهدنڭ مذهبی ایله عمل قیلوُرلر.

س) مذهب نه دیمکدر؟ ج) مجتهدنڭ شریعت حکملرنده آیت وحدیثلردن قاراب اجتهاد ایله فکرلەب آڭلاغان یولی دیمکدر.
س) مشهور مجتهدلر نیچەدر؟ ج) دورتدر.
س) کملردر؟ ج) ١) ابو حنیفه امام اعظم نعمان بن‌ثابت رحمةالله علیه،
٢) امام شافعی محمد بن ادریس رحمة الله علیه، ٣) امام مالك بن انس رحمة الله علیه، ٤) امام احمد بن حنبل رحمة الله علیه‌در.
س) اوْشبو مجتهدلرنڭ مذهبلری بربرسینه موافقمیدر یا که مخالفمیدر، یعنی باشقه‌میدر؟ ج) بیك کوب مسئله‌لرده بربرسینه موافقدر. بربرسینه مخالف بولغان مسئله‌لری ده باردر، لکن آلار بیك کوب توگلدرلر.
س) اوْشبو مجتهدلر قایسی مسئله‌لرده بربرسینه مخالفدرلر؟
ج) مثلا امام اعظم ابوحنیفه مذهبنده تەندن قان چقمقلغی طهارتنی بوْزادر، امام شافعی مذهبنده بوْزمیدر. امام اعظم مذهبنده ایرکشی خاتوْنینڭ تەنینی طوْتمقلغی طهارتنی بوْزمیدر، امام شافعی مذهبنده بوزادر. امام اعظم مذهبنده ایتی حلال بولماغان حیوانلرنڭ تیریلری ایلەنگاندن صوڭ پاك بولادر، امام شافعی مذهبنده پاك بولمیدر. ودخی تولکی، یاللی بوری، یوْمران وکرپی‌نڭ ایتلری امام اعظم مذهبنده حرامدر، امام شافعی مذهبنده حلالدر. بوندی اختلافلی مسئله‌لر کوبدر. هر قایوسی (علم فقه) کتابلرینڭ الوغلرنده تفصیلا بیان قیلنمشلردر.
س) اوْشبو امامْلر نیندی کشیلردر؟
ج) هرقایوسی بیك کامل عقللی وزیرەك هم‌بیك کامل عالم وتقوی کشیلردر. هرقایوسی قرآنده‌گی آیتلرنی وحدیث شریفلرنی کامل اجتهاد ایله مطالعه قیلوْب آڭلامشلردر. آیتلرنی وحدیثلرنی یاخشی آڭلاغاندن صوڭ هر بر شریعت حکملرینی شولردن آڭلاغانلرنچه بیان قیلمشلردر.
س) اوْشبو امامْلرنڭ قایوسینڭ مذهبی حقدر؟ ج) هر بر مسئله‌ده امام اعظم ابوحنیفه رحمةالله علیه‌نڭ مذهبی حقدر، باشقەلرینڭ مذهبلری بعض مسئله‌لرده‌بز نڭچه خطا کورینه‌در، خلافلی مسئله‌لرده آلارنڭ مذهبلرینی ظاهرا خطادیب ئەیتلسه‌ده حق بولمق احتمالندن‌ده یراق توگلدر
س) بز اوزمز عملده اوْشبو دورت مجتهدنڭ قایوسینڭ مذهبنده‌مز؟
ج) بز امام اعظم ابوحنیفه رحمةالله علیه حضرتلرینڭ مذهبنده‌مز، معیشت وعبادت حکملرینڭ هر قایوسنده آنڭ مذهبی ایله عمل قیلامز.

س) دنياده امام شافعی وامام مالك وامام احمد بن حنبـل مذهبنده بولغان مسلمانلرده بارمی؟

ج) باردر مسلمانلرنڭ کوبسی امام اعظم ابو حنیفه مذهبنده بولسه‌ده، باشقه اوُچ امامنـڭ مـذهبنـده بولغان مسلمانلرده آز تـوگلدر (مـکهٔ مـکرمه)ده اوُشبو دورت مذهب خلقینڭ هر قایوسینڭ اوزلرینه مخصوص اماملری باردر. مسجد حرام اچنده (کعبة الله) ئه‌یله‌نه‌سنده هرکوُن بیش وقت‌نمازنی دورت مذهب خلقی دورتیسی دورت طرفده آیرلشوُب اوز اماملری ایله اوقوُمقده‌درلر.

س) امام اعظـم‌غه باشقه اوُچ امامنـڭ مذهبنده بولغان مسلمـانلرنڭ مسلمانلقلرنده کیمچیلك یوقمیدر؟ ج) یوقدر: هر قایوسی حق مؤمن وکامل مسلماندرلر. هربرمذهب خلقی ایکنچی‌مذهبده‌بولغان مسلمانلرنی‌ده،دوست‌ویاقن‌کورمك‌تییشلیدر. بربرسینی‌دشمان‌کورو هیچ‌درست توگلدر. چوُنکه مسلمانلرهرقایوسی‌بربرسینه قرداشدرلر.

س) اوُشبو امامار ومجتهدلر قایسی یللرده طوُب قایسی یللرده وفات بولمشلردر؟ ج) ۱ (امام اعظم ابـو حنیفـه) حضرتلری (۸۰)نچی تاریخ‌هجریده طومش و(۱۵۰)نچی تاریخ هجریده (۷۰)نچی یاشنده وفات بولمشدر. ۲) (امام شافعی) حضرتلری (۱۵۰)نچی تاریخ‌ده طومش و(۲۰٤)نچی تاریـخ‌ده (۵٤)نچی یاشنده وفات بولمشدر.

۳) (امام مـالك) حضرتلـری (۹۰)نچی تاریخده طومش و(۱۷۹)نچی تاریخده (۸۹)نچی یاشنده وفات بولمشدر.

٤) (امام احمد بـن حنبـل) حضرتلری (۱٦٤)نچی تاریخده طومش و(۲٤۱)نچی تاریخده (۷۷)نچی یاشنده وفات بولمشدر.

عبادات اسلامیه‌نڭ ایکنچی جزئی

« طَهَارَتْ »

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

١) اِنَّ الْاِسْلَامَ نَظِيفٌ فَتَنَظَّفُوا ، فَاِنَّهُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ اِلَّا نَظِيفٌ * معناسی: اسلام دینی پاك دیندر. بس پاك بولوُرغه طرشڭز. پاك بولماغان کشی جنتکه کرمس.

٢) بُنِيَ الدِّينُ عَلَى النَّظَافَةِ *معناسی: اسلام دینی پاکلك اوزرینه توُزلمشدر.

٣) الطُّهُورُ شَطْرُ الْاِيمَانِ* معناسی: پاکلك ایماننڭ بر کیسه‌گی کبیدر. دینمز اسلام دینی بیك حق و بیك پاك بر دیندر. بنده‌لرگه هر طوغریده بیك پاك بولو ایله بوُیوُرادر. مسلمان بولغان کشینڭ کوڭلی یمان خلقلردن و یاوز فکرلردن ته‌نی، کییمی، یوُرتی، ییری هم آشی، صووی هر بر نجسلردن پاك بولمق تییشلیدر. خصوصا نماز اوقوُغان زمانده و باشقه عبادتلرنی قیلغان زمانده مسلمان کشی بیگره کده پاك بولمق لازمدر.

آبْدَسْتْ یاکه طَهَارَتْ

س) نماز اوقوُیاچق کشینڭ قای ییرلری پاك بولمق تییشلیدر؟

ج) نماز اوقوُیاچق کشینڭ ته‌نی، کییمی واورنی هر توُرلی نجسلردن پاك بولمق تییشلیدر.

س) نماز اوقوُر آلدندن دخی نی قیلمق تییشلیدر؟

ج) شریعت بوُیوُرغان ره‌وشچه صو ایله تییشلی اعضالرینی یووب (آبدست) یعنی طهارت آلمق فرضدر. س) طهارت نی ره‌وشچه آلنادر.

ج) طهارت آلغانده اوُشبو (٨) توُرلی اش قیلنادر:

١) طهارت آلاچق کشی پاك صو ایله اوّل استنجا قیلوُر، یعنی عورتلرینی نجسدن پاکله‌ر، ٢) آندن صوڭ بله‌زکلرینه قدر ایکی قولینی یووار، ٣) آندن صوڭ اوُچ مرتبه آغزینی یووار، ٤) آندن صوڭ اوُچ مرتبه

بۇر نینی یووار، ٥) آندن صوڭ اۇچ مرتبه‌یۇزینی یووار، ٦) آندن صوڭ اۇچ مرتبه ترسه‌کلرینه قدر ایکی‌قولینی یووار، قول یوغانده‌قول بارماقلرینڭ آرالرینه‌ده صو تییرۇر، ٧) آندن صوڭ ایکی قولینڭ اوچلرینی‌و بارماقلرینی‌صولاب ایکی‌قولی‌برله اوّل باشینه‌آندن‌صوڭ قۇلاقلرینه آندن صوڭ موینینه مسح‌قیلۇر، ٨) آندن صوڭ طوبقلرینه قدر اوّل اوڭ آیاغینی آندن صوڭ صول آیاغینی یووار ، آیاق یوغانده‌ده‌بارماق‌آرالرینه‌صو تییرۇر. اگرده آیاغی‌چیتكلی بولسه‌قول بارماقلرینی‌صولاب چیتگینڭ یۇزینه اۇچ بارماق قدر (مسح)قیلۇر.

معلم افندی اۇشبو درسده آبدست خانه‌گه بارۇب مبتدیلرگه اوّل بالفعل اوزی طهارت آلۇب كورسه‌تمك وهم مبتدیلرنڭ هر قایوسینه طهارت آلدرتمق تییشلیدر. تاکه مبتدیلر کوزلری برله کورۇب طهارت آلونڭ طریقینی یاخشی بلسۇنلر.

طهارتنڭ فرضلری

س) طهارتنڭ فرضلری نیچه‌در؟ ج) دورتدر.

س) نیلر؟ ج) ١) یۇزینی یومق. ٢) ایکی قولینی یومق. ٣) باشینه مسح قیلمق. ٤) ایکی آیاغینی یومق.

س) یۇز یوغانده قایا قدر یوولۇر؟

ج) ماڭلای چه‌چی چیگندن آلۇب ایيه‌ك آستینه قدر وهم برقۇلاقدن ایکنچی قۇلاقغه قدر بولغان ییرنڭ همه‌سی یوولۇر؟

س) قاش، مییق وصاقال طوغریلری نیچك یوولۇرلر ؟

ج) آنلرنڭ آستلرنداغی ته‌نلرینی قصدا یوولماس. قاش مییق اوزی یوولۇر، صاقالنڭ هم‌ته‌ن طوغرسنداغی ییرلری یوولۇر (یاکه مسح قیلنۇر)امااییه‌کدن‌تو به‌ن‌صالنغان‌ییری‌یوولماس هم‌مسح‌ده‌قیلنماس.

س) قوللر قایدن قایا قدر یوولورلر؟ ج) بارماق باشلرندن آلۇب ترسه‌کلرگه قدر یوولۇرلر. ترسه‌کلر اوزلری‌ده یوولورلر. قول یوغانده طرناق‌آستلرینه، یۇزۇك آستینه بارماق‌آرالرینه‌صو تییرمی قالنماس.

س) باشنڭ نی‌قدر ییرینه مسح قیلنور؟

ج) باشنڭ‌چه‌چ‌اوسكان‌ییرلرینڭ دورت‌اۇلۇشندن براۇلۇشی قدر ییرینه مسح قیلمق فرضدر. همه سینه مسح قیلمق سنتدر.

س) باشقه وقۇلاقغه وهم موین‌غه نی ره‌شچه مسح قیلنۇر؟ ج) معلم افندی‌اوزنڭ مسح قیلۇب کورسه‌ت‌مبتدیلر بالفعل کورسۇن و بلسۇنلر.
س) آیاقلرنڭ نی قدر ییرلری یوولۇرلر؟ ج) بارماق باشلرندن‌آلۇب ایکی طوبقلرینه قدر یوولۇرلر طوبقلر اوزلری‌ده یوولۇرلر.
س) اگرده آیاقلری چیتکلی بولسه نی قیلۇر؟ ج) طهارتلی وقتنده کییلگان چیتکلر بولسه، ایکنچی طهارت آلغانده آیاقلرینی یوماس، بلکه چیتکلرینه مسح قیلۇر.
س) چیتککه نی‌ره‌وشچه مسح قیلۇر؟
ج) چیتککه مسح قیلونڭ طریقی برآز صوڭره بیان قیلنا‌چقدر.

طهارتنڭ سنّتلری

س) طهارتنڭ سنتلری نیچه‌در؟ ج) (١٨) در.
س) نیلردر؟ ج) ١) (بسم الله الرحمن الرحیم) دیو باشلامق.
٢) طهارت‌نی کوڭلدن نیت قیلمق. ٣) طهارتکه کرشودن اوّل بله‌زکلرینه قدر ایکی قولینی یومق. ٤) (مسواك) ایله یاکه بارماغی ایله تشلرینی‌پاکله‌مك. ٥) اوچ‌مرتبه‌اوڭ‌قولینه‌صو آلۇب‌اوچ‌مرتبه‌آغزینی یاخشی‌یومق. ٦) اوچ مرتبه‌اوڭ‌قولینه‌صو آلۇب‌شول‌صولرنی بۇرنینه طارتۇب‌صول‌قولی‌برله‌سنگرمك. ٧) قاش‌ومییق‌ویۇزۇك‌آستلرینه صوایرشدرمك ٨) صاقالینی‌آرالاشدرمق. ٩) آیاق وقول بارماقلرینی آرالاشدرمق. ١٠) یۇزینی وقوللرینی وآیاقلرینی‌اوچه‌رمرتبه‌یومق.
١١) اوڭ قولینی صول قولندن واوڭ آیاغینی صول آیاغندن أللك یومق.
١٢) باشینه مسح قیلغانده ماڭلای طرفندن باشلامق. ١٣) باشینڭ چه‌چ اوسه طۇرغان ییزی‌نڭ همه‌سینه مسح قیلمق. ١٤) اشاره بارماقلری ایله قۇلاقلری‌نڭ‌اچلرینه و باش بارماقلری ایله طشلرینه مسح قیلمق.
١٥) ایکی قول آرقاسی ایله موینینه مسح قیلمق (سنت مستحبه).
١٦) طهارتنڭ فرضلرینی مشهور ترتیبنچه قیلمق. یعنی اوّلا یوزینی آندن صوڭ قوللرینی یووار آندن صوڭ باشینه مسح قیلۇر آندن صوڭ آیاقلرینی یووار ١٧) طهارت‌آراسینه باشقه‌اش قاتشدرمیچی برطۇتاشدن تمام ایتمك. ١٨) قوللرینی وآیاقلرینی یوغانده بارماق باشلرندن یووا باشلامق.

طهارتنك مستحبلری

س) طهارتنی نی رەوشچه آلمق مستحبدر؟
ج) طهارت آلغانده اوشبو بش اش مستحبدر.
١) نچی کییملرینه صو چەچرەمسلك بییك ییرده طورمق. ٢) نچی قبله غه قارشی بولمق. ٣) نچی طهارتلك صونی اوزی حاضرله مك ٤) نچی طهارت آلغانده دنیا سوزلری سویلەشمیچی مشهور دعالرنیغنه اوقومق ٥) نچی طهارت تمام بولغانچی تواضعلی قیافت ایله طورمق.

طهارتنك دعالری

س) طهارت آلغانده اوّل ایکی قولنی یوغانده قایسی دعا اوقولور؟
ج) اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِی جَعَلَ الْمَآءَ طَهُورًا وَالْاِسْلَامَ نُورًا ۞
معناسی: هر کورکەملك صونی پاکلەوچی قیلغان واسلام دینینی نور قیلغان الله تعالیگه خاصدر.
س) آغزنی یوغانده قایسی دعا اوقولور؟
ج) اَللّٰهُمَّ طَهِّرْ نَكْهَتِی وَاَسْقِنِی مِنْ حَوْضِ نَبِیِّكَ ۞ معناسی: ای الله مینم آوزمنی پاك قیلغل ودخی میڭا پیغمبرڭ محمد علیه السلامنڭ کوثر کولندن اچونی نصیب قیلغل.
س) بورنغه صو آلغانده قایسی دعا اوقولور؟
ج) اَللّٰهُمَّ اَرِحْنِی رَائِحَةَ الْجَنَّةِ وَلَا تُرِحْنِی رَائِحَةَ النَّارِ ۞ معناسی: ای الله مڭا جنت ایسلرینی ایسنەونی نصیب قیلغل ومینی جهنم ایسندن صاقلاغل.
س) یوزنی یوغانده قایسی دعا اوقولور؟
ج) اَللّٰهُمَّ بَیِّضْ وَجْهِی بِنُورِكَ یَوْمَ تَبْیَضُّ وُجُوهُ اَوْلِیَآئِكَ وَلَا تُسَوِّدْ وَجْهِی بِذُنُوبِی یَوْمَ تَسْوَدُّ وُجُوهُ اَعْدَآئِكَ ۞ معناسی: ای الله دوست بندەلرڭ یوزلری آق بولاچق قیامت کوننده مینم یوزمنی اوز نورڭ ایله آق قیلغل ودشمانلرڭنڭ یوزلری قارا بولاچق کونده گناهلرم ایله مینم یوزمنی قارا قیلماغل.
س) اوڭ قولنی یوغانده قایسی دعا اوقولور؟
ج) اَللّٰهُمَّ اَعْطِنِی كِتَابِی بِیَمِینِی وَحَاسِبْنِی حِسَابًا یَسِیرًا ۞ معناسی:

ای الله قیامت کوننده مینم عمل دفترمنی اوڭ طرفمدن بیروُب ، مینی ییڭل حساب ایله حساب قیلغل .

س) صول قولنی یوغانده قایسی دعا اوقوُلوُر ؟

ج) اَللّٰهُمَّ لَا تُعْطِنِي كِتَابِي بِشِمَالِي وَلَا مِنْ وَرَآءِ ظَهْرِي وَلَا تُحَاسِبْنِي حِسَابًا شَدِيدًا ❁ ای الله مینم عمل دفترمنی صول طرفمدن ده آرتمدن ده بیره‌گل ودخی مینم حسابمنی آور قیلماغل .

س) باشقه مسح قیلغانده قایسی دعا اوقوُلوُر ؟

ج) اَللّٰهُمَّ غَشِّنِي بِرَحْمَتِكَ وَاَنْزِلْ عَلَيَّ مِنْ بَرَكَاتِكَ ❁ معناسی : ای الله مینی رحمتڭ ایله اوُرتکل ودخی مینم اوُستیمه برکتڭنی ایندرگل .

س) قوُلاقغه مسح قیلغانده قایسی دعا اوقوُلوُر ؟

ج) اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ اَحْسَنَهُ ❁ معناسی: ای الله مینی ایشتکان سوُزلری‌نڭ کورکەمره‌گینه اییه‌ره طوُرغان کشیلردن قیلغل .

س) مویننغه مسح قیلغانده قایسی دعا اوقوُلوُر ؟

ج) اَللّٰهُمَّ اَعْتِقْ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ وَاحْفَظْنِي مِنَ السَّلَاسِلِ وَالْاَغْلَالِ ❁ معناسی : ای الله مینی جهنم اوتندن آزاد قیلغل ودخی عذاب چلبرلرندن و بغاولرندن صاقلاغل .

س) اوڭ آیاقنی یوغانده قایسی دعا اوقوُلوُر ؟

ج) اَللّٰهُمَّ ثَبِّتْ قَدَمَيَّ عَلَى الصِّرَاطِ يَوْمَ تَزِلُّ فِيهِ الْاَقْدَامُ ❁ معناسی : ای الله قیامت کوُننده صراط یولنده آیاقلر طایا طوُرغان کوُنده مینم ایکی آیاغمنی طایدرماغل .

س) صول آیاقنی یوغانده قایسی دعا اوقوُلوُر ؟

ج) اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ سَعْيِي مَشْكُورًا وَذَنْبِي مَغْفُورًا ❁ معناسی : ای الله ، مینم عملمنی ثوابلی قیلغل و گناهمنی عفو قیلغل .

س) طهارت تمام بولغاچ قایسی دعا اوقوُلوُر ؟

ج) اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ الْمُتَطَهِّرِينَ وَاجْعَلْنِي مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ الَّذِينَ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ❁ معناسی : یارب ، مینی پاك کشیلردن قیلغل . ودخی مینی قیامت کوُننده قایغو وقورقنچدن امین بولاچق ایزگی قوُللرڭدن قیلغل .

طهارتده مکروه بولغان اشلر

س) طهارت آلغانده نیندی اشلر مکروهدر؟
ج) طهارت آلغانده اوُشبو سیگز توُرلی اش مکروهدر. ۱) صونی کوب طوُتوُب اسراف قیلمق. ۲) بوُرنینی اوک قولی ایله سنگرمك.
۳) یوولا طوُرغان اعضالرنی اوُچدن آرتق یاکیم یومق. ٤) باشینه ایکی قات مسح قیلمق. ۵) یوُزینه صوصالغانده بیك قاتی اوُرمق ۶) طهارت آلغانده باشقه کشیدن خدمت ایتدرمك. ۷) طهارت آلغانده دنیا سوزی سوُیلهشمك. ۸) طهارت آلغانده صوغه یا توُکرمك یا سنگرمك.

طهارتنی بوُزا طوُرغان اشلر (مفسدلری)

س) طهارتنی نیچه توُرلی اش بوُزادر؟
ج) اوُشبو اون توُرلی اش بوزادر:
س) نیلردر؟ ۱) عورتدن ییل کیلمك، ۲) عورتدن نجس کیلمك،
۳) تهنینكٔ بر جراحتلهنگان ییرندن قان، ارن وصاری صو کبی بر نجس چغوُب چیتکه آقمق، ٤) بوُرنی یا تشی قانامق، ۵) کوزندن آورو سببلی ارنلی یالایلالی یاش کیلمك، ۶) آز بولسهده صبیق قان قوُسمق، ۷) آوز طولوُرلق قدر طعام قوُسمق، ۸) یاتوُب یا که بر نرسهگه تمام سوُیهلوب یوُقوُغه کیتمك. ۹) تیلروُب یا ایسروُب هوشی کیتوُب آکسز بولمق، ۱۰) نماز اچنده (قهقهه) قیلوب قچقروُب کوُلمك(*) (اما نماز اوقوماغان چاغنده قچقروُب کوُلو ایله طهارت بوُزلماس.)
س) تهندن ارن، صاری صو یاقان کبی نجس آزغنه چغوُب چیتکه آغارلق بولماسه، یا که تیرلهب تهندن تیر چقسه یا کوزندن لایلاسز یاش کیلسه یا قولی برله عورتنی طوُتسه یا که خاتوُنینكٔ تهنینی طوُتسه طهارتی بوُزلوُرمی؟ ج) بوُزلماس.

طهارتسز کشی

س) طهارتسز کشیگه مصحف شریفنی وباشقه آیت یازلغان کاغدلرنی طوُتو درست بولوُرمی؟
ج) درست بولماس، مگر بوُقچا آرقلی طوُتو درست بولوُر

(*) ودخی التقاء العورتین‌ده طهارتنی بوُزادر.

س) قرآن آيتلرى اوقو دعالر اوقو درست بولۇرمى؟
ج) درست بولۇر؛ (شولاى بولسەده تيمم قيلۇب اوقو آرتقدر).
س) طهارتسز كشيگه مسجدكه كرو قبرستانغه بارو درست بولۇرمى؟
ج) درست بولۇر.

چيتكلرگه مسح قيلو

س) آياقلرينه طهارتلى وقتنده چيتك كييۇب قالغان كشى ايكنچى طهارت آلغانده آياقلرينى يووارمى؟
ج) يوماس، بلكه چيتكلرينڭ يۇزلرينه مسح كنه قيلۇر
س) نيندى چيتككه مسح قيلنۇر؟
ج) آياق يووب طهارت آلۇب كييلگان چيتككه گنه مسح قيلنۇر.
س) اول چيتكلرگه نى رەوشچه مسح قيلنۇر؟
ج) ايكى قول بارماقلرينى صوغه چلاتۇب چيتكلرنڭ يۇزينه بارماقلر طرفندن باشلاب طوبقغه طابا اۇچ اورتا بارماقنى ياتقرۇب اشقلۇر، بس شوندن صوڭ چيتك يۇزنده اقل اۇچ بارماق زورلغىقدر يووش صزقلر حاصل بولۇر. (مسح قيلو شول رەوشچەدر)
س) طهارت برله كييلگان چيتككه نيچه كۇنگه قدر مسح قيلنور؟
ج) مقيم كشى يعنى سفرده بولماغان كشى بر تەولك طولغانچى يعنى (٢٤) ساعت مسح قيلۇر. اما مسافر كشى يعنى اۇچ كۇن يۇرۇرلك سفرگه چققان كشى اۇچ تەولك طولغانچى يعنى (٧٢) ساعت مسح قيلۇر.
س) تەولكنڭ باشى چيتكلرنى كيگان وقتدن حساب قيلنۇرمى؟
ج) يوق آلاى توگل. چيتكنى كييەر اۇچۇن آلنغان طهارتنڭ بۇزلغان وقتندن حساب قيلنۇر.
س) چيتكدن باشقه نرسەگه مسح قيلو درست بولۇرمى؟
ج) طهارت برله كييلگان آرو كون ايتككه وهم آرو كييز ايتككه وهم بيك قالۇن طولا اۇيۇغينه ودخى چيتك اۇستندن كييلگان آرو ايتككه هم بالتۇرى طوبقنى قابلاب طۇرا طۇرغان آرو كالوشلرغه مسح قيلو درست بولۇر: چۇنكه آنلر هر قايوسى چيتك حكمندەدرلر.
س) كەوشكه و باشماقغه مسح قيلو درست بولۇرمى؟ ج) يوق درست بولماس، چۇنكه مسح قيلا طۇرغان آياق كييمنڭ طوبقلرنى قاپلارلق بالتۇرى بولمق شرطدر. اما قسقا بالتۇرلى چيتككه مسح قيلو درست بولۇر.
س) تيشلگان يا يرتلغان چيتككه مسح قيلو درست بولۇرمى؟

ج) تیشگندن آیاقنڭ اوُچ کچکنه بارماقلری کورنوُرلك (یا صییارلق) بولسه درست بولماس ، اما آندن کیم بولسه درست بولوُر.
س) بر چیتکده ایکی اوُچ ییرده کچکنه تیشکلر بولسه مسح قیلو درست بولوُرمی؟ ج) مجموعسندن اوُچ بارماق کورنوُرلك بولسه درست بولماس ، اگرده کورنوُرلك بولماسه درست بولوُر.
س) ایکی چیتکده‌گی تیشکلر برگه جییلوُب حساب قیلنوُرمی؟
ج) یوق برگه جییلوُب حساب قیلنماس .
س) برچیتکنڭ طوبوُقدن یوغاری بالتوُرنده تیشکلر بولسه، اول‌چیتککه مسح قیلنوُرمی؟
ج) قیلنوُر، چوُنکه طوبوُقدن یوغاریده‌بولغان‌تیشکلرنڭ‌ضرری یوقدر.
س) نیندی چیتك‌گه مسح قیلنماس؟
ج) مدّتی‌طولغان‌چیتککه مسح قیلناس ودخی‌آیاقنڭ اوکچه‌سی‌چیتکنڭ طوبوُغی‌طوغرسینه کیلوُب ییتکانچی‌صالنغان‌چیتککه مسح‌قیلنماس.
س) اگرده چیتکنڭ مدتی‌طولسه یا که‌صالنوُب کیتسه مسحلی‌بولو اوُچوُن نی قیلمق کیره‌ك بولوُر ؟ ج) بو واقعه‌لر طهارتلی چاقده واقع بولغانده چیتکلرینی صالوُب ایکی آیاقنی‌غنه‌یووب یا غُادن کیمك کیره‌ك بولوُر. اگرده طهارتسز وقتده‌واقع‌بولسه‌لر، یا غُا باشدن کامل طهارت آلمق کیره‌ك بولوُر.
س) برگنه چیتکی اوُچ بارماق کورنوُرلك قدر تیشلسه یا که‌برگنه‌چیتکی صالنسه ، ایکنچی چیتگنده مسح قالوُرمی؟
ج) یوق ، قالماس ، هر ایکی آیاغینی یومق تییشلی بولوُر.

جبیرَه

س) اگرده طهارتده یا غسلده یوولاچق اعضانڭ بر ییرنده جراحت بولوُب اول جراحتکه صو تییرو وهم مسح‌قیلو ضررایته‌رلك‌بولسه،نی‌قیلنور؟
ج) اوُستینه (جبیره) یعنی کاغد یاچوپره‌ك کبی بر نرسه یابوُب‌شوَل نرسه اوُستینه مسح قیلنوُر.
س) جبیره‌گه‌مسح‌قیلو اوُچوُن آنڭ‌طهارتلی وقتده یابلوو ی کیره‌ك بولوُرمی؟
ج) جبیره‌گه مسح قیلو اوُچوُن طهارت کیره‌ك بولماس. طهارتسز وقتده یابلغان بولسه‌ده مسح قیلنور.
س) جبیره قریلرنده قاپلانوُب قالغان سلامت ییرلر یوولوُرمی؟

ج) اگرده قوبارو جراحتکه ضرر ایتەرلك بولسه،یوولماس،جبیره اوٗستینه مسح قیلو اول ییرلرنی یوو حکمنده بولوٗر.
س) جبیره قوزغالوٗب توٗشوٗب کیتسه مسحی بوٗزلوٗرمی؟
ج) اگرده جراحت توٗزەلگاچ توشسه مسحی بوزلوٗراورنینیصوایله یومق لازم بولوٗر. اگرده توٗزەلمس بوٗروٗن توٗشسه مسحی بوٗزلماس.
س) یوولا طوٗرغان اعضاسینڭ جراحتینه صو تییروگنه ضرر ایتەرلك بولسه مسح قیلونڭ ضرری بولوٗرلق بولماسه نی قیلوٗر؟
ج) قولینی یووشلەب جراحتی اوٗستینه مسح قیلوٗر.
س) قولینڭ یا آیاغینڭ طهارتده یوولا طوٗرغان ییرلری تمام کیسلوٗب توٗشکان کشی، نی قیلوٗر؟
ج) کیسلگاندن قالغان ییرینه مسح قیلوٗر.

غسل .

س) غسل نه دیمکدر؟ ج) بوٗتوٗن تەننی یووب قوٗینو دیمکدر.
س) غسل نی رەوشچه قیلنوٗر؟
ج) غسل قیلوٗرغه نیت قیلغان کشی ۱) اوّل استنجا قیلوٗر. ۲) آندن صوٗك بـلەزکلرینه قدر ایکی قولینی یووار ۳) آندن صوٗك طهارت آلور (لـکن آیاقلرینی یومیچی طوٗروٗر ٤) آندن صوٗك اوّل باشینه آندن صوٗك اوڭ یاق ایڭ باشینه آندن صوٗك صول یاق ایڭ باشینه صوٗكره باشقه ییرلرینه صو قوٗیوٗب تەنینڭ هر ییرینه بر قات صو تییروٗب چغار، ٥) آندن صوٗك ممکن قدر تەنینڭ هر ییرینی بر قات اشقوٗب چغار، ٦) آندن صوٗك ینه جمیع تەنینه صوقوٗیار، ۷) آندن صوٗك ینه اوٗچنچی مرتبه تەنینڭ هر ییرینه صو یوٗگرتوٗر. ۸) آندن صوٗك ایکی آیاغینی یووار. (غسل شولدر) .
س) غسل قیلغان کشی طهارتلی بولوٗرمی؟
ج) طهارتلی بولوٗر. چوٗنکه غسل اچنده طهارت باردر. نماز اوقوٗمق اوٗچوٗن ینه طهارت آلمق لازم بولماس .
س) غسلنڭ فرضلری نیچەدر؟ ج) اوٗچدر. س) نیلردر؟
ج) (۱) آغز اچینی یومق، (۲) بوٗرن اچینی یومق، (۳) تەنینڭ هر ییرینه صو تییرمك .
س) غسلنڭ سنتلری نیچەدر؟ ج) اوندر. س) نیلردر؟
۱) استنجاقیلمق. ۲) آندن صوٗك تەنینڭ بر ییرنده نجس بولسه آنی یومق

٣) (غَسلُ الكَفَّيْنِ) بلەزكلرينه قدر ايكی قوللرينی يومق ،

٤) (تَوَضُّؤ) طهارت آلمق ،

٥) (اِبتدأمنَ الرَّأس) اوّل باشينی صوکره باشقه ييرلرينی يومق ،

٦) (تيامُن) اوڭ طرف اعضالرينی صول طرفدن اوّل يومق ،

٧) (دَلْك) برقات صو قويغاندن صوڭ تنينی برقات اشقوب چقمق ،

٨) (تثليث الغسل) تننل هر ييرينه اوچ رقات صو ايرشدرمك ،

٩) (تَرْكُ الاسْرافَ) صونی كوب توگوب اسراف قيلودن صاقلانمق ،

١٠) (اِسْتِدْبارُ القِبْلَة) غُسل قيلغان زمانده قبلەغه آرقان طورمق .

غسلنڭ سنتلاری نیچەدر ؟ برنچيسی نيدر ! . . . اوننچيسی نيدر ؟

غسلنڭ سببلاری

١) غُسل قيلونی فرض قيلا طورغان سببلر (٣) در :

١) (جَنابَت) جنُب بولمق ،

٢) (اِنقطاعِ حَيض) حيض قانی ، كيلوب بتمك ،

٣) (اِنقطاعِ نِفاس) نفاس قانی كيلوب بتمك ،

---

(١) خشفه غائب اولورقدر دخول كامل جماع حكمنده درکه خروج منی ولذت اولماسەده، جنب اولنور .

جنب

س) نینداین اشلردن صوڭ کشی (جنب) بولۇر؟ ج) ۱) عورتدن لَذّت ایله یووشلك کیلگاندن صوڭ، ۲) ادبسز یاقنلق قیلغاندن صوڭ، ۳) یۇقۇده وقتده عورتدن بولدن باشقه یووشلك کیلگاندن صوڭ، کشی جنب بولۇر. س) جنب کشی پاکمی؟ ج) یوق پاك توگل جنب کشینڭ بوتۇن ته‌نی نجسدر. س) جنب کشیگه نیلر قیلو درست بولماس؟ ج) قرآن اوقۇمق، قرآن یازمق، قرآننی وآیت یازلغان کاغدلرنی ودین کتابلرینی طۇتمق ومسجدکه کرمك درست بولماس.

س) دعا اوقو درست بولۇرمی؟ ج) درست بولۇر.

س) جنب کۇینچه آشاو اچو درست بولۇرمی؟

ج) ایکی قولینی یووب استنجا قیلغاچ آغزینی بۇرنینی یوغاچ درست بولۇر. بواشلرنی قیلمیچی اشامق واچمك مکروهدر.

س) جنب بولغاندن صوڭ برآز وقت غسل قیلمی طۇرمق درست بولۇرمی؟

ج) ممکن قدر تیز غسل قیلمق مستحبدر. غسل قیلمیچی یۇرۇب بر نمازنی وقتندن کیچکترو هیچ درست توگلدر.

س) نمازی قالماسلق بولغانده غسل قیلۇرلق آولاق اورۇن بولماو سببلی یاکه جنبلگینی کشیگه بلدرودن بیك اۇیالو سببلی برآز وقت جنب کۇینچه طورمق درست بولۇرمی؟ ج) بیك آز وقتغنه درست بولۇر.

س) جنب کوینچه طۇرغانده نی‌قیلمق کیره‌ك بولۇر؟

ج) استنجا قیلۇب طهارت آلمق یاکه تیمم قیلمق مستحبدر.

س) برکشی غسل‌قیلغانچی‌ایکی‌اۇچ‌مرتبه‌جنبله‌نسه نیچه‌مرتبه غسل‌قیلۇر؟

ج) مجموعسینه بر مرتبه غسل قیلۇر تکرار ایتمس.

حَیض ونفاس

س) حیض نرسه‌در؟ ج) بالغه بولغان قز وخاتۇنلردن ای صاین عادت بولۇب عورتدن کیله طۇرغان قاندر. س) بالغه بولماغان قزدن یاکه بالادن طوقتار وقتی‌ییتکان خاتۇندن کیلگان قان‌یاکه‌برآورو سببلی کیلگان قان وهم یۇکلی یعنی قۇرصاقلی خاتۇندن کیلگان قان حیض قانی بولۇرلرمی؟

ج) یوق حیض قانی بولماسلر، بلکه (استحاضه) قانی بولۇرلر.

س) (استحاضه) قانی‌نینده‌قاندر؟ ج) حیض ونفاسدن باشقه براورو سببلی کیله طۇرغان قاندر. س) حیض‌قانی نیچه‌کۇنگه قدرکیله‌در؟

ج) ایڭ آزی اوُچ تەولکدر اوُچ تەولکدن کیمده حیض قانی کیلوُب بتمیدر. ایڭ کوبی اون تەولکدر حیض قانی هیچ اون تەولکدن آرتقغە بارمیدر بوخصوصدە هر خاتوُننڭاوزینڭ برعادتی بولادر.

س) ایکی حیض یعنی بر حیضدن صوڭ ایکنچی حیضگە قدر نیچە کوُن پاکلك بولادر؟ ج) پاکلکنڭ ایڭ آزی اون بیش تەولکدر، کوبینڭ تعیین قیلنغان چیگی یوقدر. بعض خاتوُن بر آی چاماسی پاك طوُرادر. بعضیسی ایکی اوُچ آی چاماسی پاك طوُرادر. بوخصوصدەدە هر خاتوُننڭ اوزینڭ بر عادتی بولادر.

س) اوُچ تەولك طولغانچی کیلوُب بتکان قان وهم اون تەولك طولغاندن صوڭ کیلگان قان وهم بر حیضدن صوڭ اون بیش تەولك طولماس بوُروُن کیلگان قان حیض قانیمی؟ ج) یوق حیض قانی توگل، (استحاضه) قانیدر. س) (نفاس) قانی، نیندی قاندر؟

ج) خاتوُنلر بالا کیترگاندن صوڭ یاکه بالاسینی توُشرگاندن صوڭ کیله طوُرغان قاندر. س) نفاس قانی نیقدر وقت کیلەدر؟

ج) ایڭ آزینڭچیگی یوقدر، احتمال بر ساعتاچندە کیلوُب بتسەدە بتەر. ایڭ کوبی قرق تەولکدر. بوخصوصدەدە خاتوُنلرنڭ عادتلری بولادر.

س) بالا صوڭندە قرق تەولك طولغاندن صوڭدە قان کیلسە اولقان نفاس قانینە حساب قیلنوُرمی؟

ج) یوق اولقان نفاس قانینە حساب قیلنماس، بلکە (استحاضه) قانی بولوُر.

حائض ونفساء ومستحاضه

س) حیضلی خاتوُنغه نی دییلوُر؟ ج) (حائض) دییلوُر.

س) نفاسلی خاتوُنغه نی دییلوُر؟ ج) (نفساء) دییلوُر.

س) استحاضەلی خاتوُنغه نی دییلوُر؟ ج) (مستحاضه) دییلوُر.

س) اوُشبو حائض ونفساء بولغان قزو خاتوُنلرنڭ حکملری نیچك؟

ج) حائض ونفساء بولغان خاتوُنلر، (١) نماز اوقوُماسلر (٢) روزەطوُتماسلر، (٣) قرآن اوقوُماسلر، (٤) قرآننی، وآیت یازلغان نرسەلرنی ودین کتابلرینی طوُتماسلر، (٥) مسجدکه کرمسلر، (٦) (کعبة الله) نی طواف قیلماسلر، (٧) بیلدن تزلرینه قدر تەنلرینه ایرلرینڭ تەنلرینی تیدرمسلر، (٨) قانلری کیلوُب بتکاچ غسل قیلمق اوُستلرینه فرض بولوُر.

س) حائض ونفسا بولغان خاتوُنلرغه قرآننی بوُقچا آرقلی طوُتمق هم توُرلی دعالر اوقوُمق درست بولوُرمی؟ ج) درست بولوُر.

س) مستحاضه بولغان خاتۇنلرنڭ حكملرى نيچك؟ ج) مستحاضه بولغان خاتۇنلر پاك خاتۇن كبيدرلر: نمازده اوقۇرلر، روزه‌ده طۇتارلر، قرآنده اوقۇرلر، قرآننى وآيت يازلغان نرسه‌لرنى ودين كتابلرينى‌ده طۇتارلر. مسجدكه‌ده كرۇرلر. طواف‌ده قيلۇرلر. ايرلرى ياقنلق قيلمق‌ده درست بولۇر. قانلرى كيلۇب بتكاچ اۇستلرينه غسل‌قيلمق فرض بولماس. س) حائض ونفساء بولغان خاتۇنلرغه ايرلرى برله بر توشه‌كده ياتمق درست بولۇرمى؟ ج) درست بولۇر.

س) حائض‌ونفساء‌بولغان‌خاتۇنلر قالغان‌نمازارينى‌وروزه‌لرينى‌نى‌قيلۇرلر؟

ج) نمازلرينى قضا قيلماسلر. اما روزه‌لرينى قضا قيلۇرلر.

س) حيض ونفاس قانى كيله باشلاغاندن‌صوڭ عادتده‌تمام‌بولاطۇرغان‌وقتى ييتكانچى‌آراده بر نيچه‌ساعت‌وقت‌قان‌كيلمى‌طۇرسه،شول‌وقتده‌خاتۇنلر حائض ونفساء حكمنده بولۇرلرمى ياكه‌پاك‌خاتۇن حكمنده‌بولۇرلرمى؟

ج) البته حائض ونفساء حكمنده بولۇرلر. آراداغى پاكلك‌كه‌گنه اعتبار يوقدر.

صاحب عذر

س) بر كشى (صاحب عذر) بولسه يعنى عذرلى‌بولسه، فرضا همان طهارتى بوزلۇب طۇرسه، بر نماز وقتينڭ اوّلندن آخرينه چاقلى نماز اوقۇرلق قدر كامل طهارتلى وقتى بولماسه، اول كشى نيچك نماز اوقۇر؟

ج) اول كشيگه هر نماز وقتى اوچۇن بر طهارت آلمق كيره‌ك بولۇر. ظاهرا شول طهارتى بۇزلا طۇرسه‌ده نماز وقتى چقغانچى طهارتى بۇزلماغانغه‌حساب قيلنۇر، بر طهارت‌ايله شول نمازنڭ وقتى‌چقغانچى تله‌سه نى قدر نماز اوقۇر، گويا كامل طهارتلى كشى حكمنده بولۇر. ايكنچى نماز وقتى كرگاچ ينه طهارت آلۇر.

س) مثلا نيندى كشيلر صاحب عذر بولۇرلر؟ ج) فرضا بر كشينڭ همان بۇرنى قاناب طۇرسه، ياكه كوزندن همان لايلالى ياش كيلۇب طۇرسه، ياكه عورتندن همان بول يا قان طامغالاب طۇرسه، شول كشى صاحب عذر بولۇر.

س) بر نمازنڭ وقتى اچنده طهارت آلغاندن صوڭ عذرندن باشقه بر سبب ايله طهارتى بۇزلسه، مثلا بدرفكه بارسه،طهارتى بولۇرمى؟

ج) البته‌بوزلۇر؛صاحب‌عذرنڭ‌طهارتينى‌اوزينڭ‌عذرلى‌اشى‌گنه‌بۇزماس؛ عذرندن باشقه طهارتنى بۇزا طۇرغان نرسه‌لر هرقايوسى بۇزارلر.

س) صاحب عذرنڭ طهارتلى وقتنده آقغان نجسى كيىمنه يا تننينه تيسه كيىمى وتننى نجس بولۇرمى؟

ج) برنمازوقتى‌چقغانچى اوزينه نجس بولماس، گويا پاك حكمنده بولۇر

حتی نجسی آغا طوُرغان کوُینچه شو وقت اچنده نماز اوقوُر. اما اول نماز وقتی چقغاندن صوڭ نجسلگی ینه قایتوُر. ایکنچی وقتڭ نمازینی اوُقوُمق اوُچوُن کییملرینڭ هم تەنینڭ نجسلەنگان ییرلرینی یومق یا کە آلماشترمق تییشلی بولوُر

تَیَمُّمْ

س) طهارت آلوُرغه یا که غسل قیلوُرغه صودن عاجز بولغان کشی نمازنی نیچك اوقوُر؟ ج) (تَیَمُّمْ) قیلوُب اوقوُر.

س) (تیمم) نی رەوشچه قیلنوُر؟ ج) قیلاچق تیممی ایله نماز اوقونی نیت قیلوُب ایکی قولینڭ اوچلرینی آچوُب اوچلری و بارماق بیتلری ایله پاك ییر جنسینه صوغار، شوندن صوڭ ییر جنسینه تیگان اوچلری و بارماق بیتلری ایله یوُزینڭ طهارتده یوولا طوُرغان ییرلرینه مسح قیلوُر. آندن صوڭ ینه اوَّلگی رەوشچه ایکی اوچلرینی ییر جنسینه صوغار، آندن صوڭ صول قولینڭ اوچ و بارماق بیتلری ایله اوڭ قولینڭ طهارتده یوولا طوُرغان ییرلرینه مسح قیلوُر. اوڭ قولینڭ اوچی و بارماق بیتلری ایله صول قولینڭ طهارتده یوولا طوُرغان ییرلرینه مسح قیلوُر. یوُزینه مسح قیلغانده هم قوللرینه مسح قیلغانده طهارتده صو تییه طورغان ییرلرینی ممکن قدر مسح قیلمی قالدرماسقه طرشوُر. کوز چوُقوُرلرینه بوُروُن وآوز ئەیلەنەسینه و بارماق آرالرینه قولینی تییرمی قالدرماس. اوُشبو رەوشچه یوُزگه وقوللرغه مسح قیلو ایله (تیمم) عملی تمام بولوُر.

س) تیمم قیلودن اوَّل استنجا قیلو لازم بولوُرمی؟

ج) عورتنده نجس بولسه نی برله بولسه‌ده نجسنی بترمك قدر استنجا قیلو لازمدر.

س) طهارتسز کشیگه‌ده غسلسز کشیگه‌ده تیمم عملی بر توُرلی بولوُرمی؟

ج) هر ایکیسینه بر توُرلیدر. غسلسز کشینڭ یوولاچق ییری کوبلگینه قاراب تیمم عملی هیچ آرتق توگلدر.

س) تیممنڭ فرضی نیچه‌در؟ ج) دورتدر س) نیلردر؟

ج) ١) قیلاچق تیممی ایله نماز اوقونی نیت قیلمق ٢) قوللری ایله صوغلاچق نرسه ییر جنسندن بولمق ٣) ییر جنسینه اوچلری ایله صوغوُب یوُزینه مسح قیلمق. ٤) ینه ایکنچی مرتبه اوچلری ایله ییر جنسینه صوغوُب ایکی قولینه مسح قیلمق.

س) تیممنڭ سنتلری نیچه‌در؟ ج) آلتیدر. س) نیلردر؟

ج) ١) بسمله ایتمك ٢) قوللرینی صوقغانده بارماقلری آراسینی آچۇب اوچلرینڭ اچکی طرفلری برله صوقمق. ٣) قوللرینی صوقغاچ بر آز یوغاری کوتەرۇب گویا طوزغان طوزانلر قولغه یابشسون اۇچۇن قوللرینی اوّل آلغه طابا ایلتمك آندن صوڭ اوزینه طابا طارتمق. ٤) قوللرینی آلغه هم آرتقه یۇرتکاندن صوڭ بر کره سلکیمك. ٥) ترتیبنچه قیلمق، یعنی اوّل یوزینه آندن صوڭ اوڭ قولینه آندن صوڭ صول قولینه مسح قیلمق. ٦) طهارتدەگی کبی تیمم عمللری آراسینه باشقه اش قاتشدرمیچی بر طۇتاشدن قیلۇب بترمك.

س) تیممنی نیلر بۇزار؟ ج) ایککی نرسه بۇزار س) نیلر؟

ج) ١) طهارتنی بۇزا طۇرغان اشلرنڭ برسی بولو بۇزار. ٢) صونی استعمال قیلودن عاجزلگی کیتو بۇزار.

س) صونی استعمال قیلودن نی رەوشچه عاجز بولغانده تیمم قیلۇر؟

ج) ١) صو ایکی چاقرم چاماسی یراق بولسه ، ٢) یا که آورو بولغانلقدن صو استعمال قیلو آورووینەضرر ایتەرلك بولسه ، ٣) یا که سلامت بولسەده صونی بیك صالقۇن بولو سببلی گەودەسینه صووق تییودن قورقسه، ٤) یا که صو یانینه بارسه اوزینه یا مالینه بر ضرر ایرشودن قورقسه، ٥) یا کەصونی آلۇرغەقۇرالی بولماسه ، ٦) یا کەسفرده اوز یانندە بر آز صوی بولسەده اوزینەاچەرینەضرور بولۇرلق بولسه، ٧) ـ که صونی استعمال قیلودن عاجز بولۇرلق باشقه برعذر بولسه، ٨) یا که صو برله طهارت آلۇب شغللەنسه جنازەیاعید نمازلرینەاۇلگرەآلماسلق بولسەنمازنی تیمم قیلۇب اوقۇمق تییش بولۇر. اۇشبور وشلرده صودن عاجز بولغان وقتلرده تیمم قیلو طهارت هم غسل اورنینه طۇرادر.

س) طهارت آلۇب شغللەنسه بیش وقت نمازنڭ برسینڭ وقتی چغودن یا که جمعه نمازینه اۇلگره آلمی قالودن‌قورقسه، تیمم قیلۇب اوقۇمق درست بولۇرمی؟ ج) یوق درست بولماس: چۇنکه بیش وقت نمازنی وقتی چقغاچده، قضا قیلۇب اوقۇمق ممکندر. جمعه نمازی قالسەآنڭ اورنینه اۇیله اوقۇمق ممکندر (اما جنازه نمازی ایله عید نمازلرینی صوڭندن اوتەمك ممکن توگلدر).

س) نیندی نرسەلر ییر جنسندن صایلۇرلر؟

ج) عادتی اوتدەغنه یانمی هم ارمی ویۇمۇشامی طۇرغان نرسەلر.

س) نیلر کبی؟ ج) طوفراق طوزان قۇم بالچق طاش کبی.

س) هیچ طوزانسز شما طاشقه تیمم قیلو درست بولورمی؟

ج) درست بولۇر. (لکن طوزانلی وطوفراقلی بولغان طاشقه قیلو آرتقدر).

س) كييمگه قونغان طوزانغه تيمم قيلو درست بولۇرمى ؟
ج) درست بولور. (لكن طوزانى ظاهر بولمق تييشليدر).
س) يير جنسى بولماغان نرسەگه تييمم قيلو درست بولۇرمى ؟
ج) درست بولماس.
س) اوّلده نجس بولۇب صوڭره كيبكان يير جنسينه تيمم قيلو درست بولۇرمى ؟
ج) درست بولماس چونكه تيمم اوْچۇن بيك پاك يير جنسى بولمق شرطدر.
س) بر نماز اوْچۇن قيلنغان تيمم ايله باشقه نمازلرنى اوقوْمق درست بولۇرمى ؟
ج) بوْزلغانچى بر تيمم ايله تلەگان قدر نماز اوقوْمق درست بولۇر.

نجاست

س) نمازنڭ (٢نچى)، (٣نچى)، و(٤نچى) شرطلرى نيلردر؟
ج) تنى، كييمى واورنى نجسدن پاك بولمقدر.
س) نجس نيچه توْرليدر؟ ج) ايكي توْرليدر: برسى (نجاست غليظه) ايكنچيسى (نجاست خفيفه) يعنى آور نجس وييىنگل نجس.
ج) نيندى نجسلر نجاست خفيفه‌در؟
ج) قارچغا ولاچين كبى ايتى حرام قوْشلرنڭ تيزەگى آت صغر وقوى كبى ايتى حلال بولغان حيوانلرنڭ بوللرى نجاست خفيفه‌درلر.
س) نيندى نجسلر نجاست غليظه‌در؟
ج) نجاست خفيفه‌دن باشقه نجسلر هر برسى نجاست غليظه‌در. مثلا آدمينڭ تيزاگى هم بولى، آت، صغر، قوى كبى ايتى حلال حيوانلرنڭ تيزەگى هم ات بورى كبى ايتى حرام حيوانلرنڭ تيزەگى هم بولى‌هم سلەگه يى طاوق وقاز كبى صاسى تيزەكلى قوْشلرنڭ تيزەگى، آوز طولوْب قوْسلغان قوْسوْق، تەندن چقغان آرن صارى صو هم قان، يوْزم صوونىدن ياسالغان خمر، دوڭغزنڭ بوْتوْن گاودەسى، شريعتچه بوغازلانماغان حيواننڭ، ايتى وقانى ودخى بوغاز قانى هر برسى نجاست غليظه‌در.
س) كوگەرچن چپچق كبى تيزەگى صاسى بولماغان قوْشلرنڭ تيزەگى پاكمى، نجس‌مى؟ ج) نجس توگل پاكدر.
س) تچقان‌نڭ بولى و تيزەگى پاكمى، نجسمى؟
ج) صوده نجاست غليظه‌در؛ اما كييمده وطعامده آز بولغانده عفودر.
س) بالق‌قانى وبوْرچاقانى پاكمى نجسمى؟ ج) نجس توگل پاكدر.
س) اولەكسەنڭ توْگى، سوْيەگى وسنگرى پاكمى،نجسمى؟
ج) دوڭغزدن باشقه حيوانلرنقى پاكدر.

س) حیوانلرنڭ تیریلری پاکمی ، نجسمی ؟
ج) ایله نگان تیریلر هرقایوسی پاکدر.
س) ایلانمه‌گان تیری نیچك ؟
ج) شریعتچه بوغازلانغان بولسه ایلانمه‌سه‌ده پاکدر. امّا شریعتچه بوغازلانغان بولماسه ایله‌نمس بۇرۇن نجسدر؛ ایله‌نگاچ‌ده پاکله‌نۇر.
س) أت بوری کبی ایتی حلال بولماغان حیوانلرنڭ تیریلری‌ده شریعتچه بوغالازلانسه‌لر پاك بولۇرلرمی ؟ ج) البته پاك بولۇرلر؛ شریعتچه بوغازلانسه‌لر ایتلری‌ده پاك بولۇر، گرچه آشارغه حلال بولماسه‌ده.
س) دوڭغزنڭ تیرسی نیچك ؟
ج) دوڭغزنڭ بۇتۇن گه‌وده‌سی نجسدر نی‌قیلساڭده پاکله‌نمس.
س) آدم تیرسی نیچك ؟ ج) آدم شریف مخلوق بولغانلغندن آنڭ هیچ برکیسه‌گینی استعمال قیلو ویانده طۇتو درست توگلدر.
س) کییمنده یاته‌نده یانمازلغنده برنجس بولسه، نماز اوقو درست بولۇرمی ؟
ج) بیك آز بولسه درست بولۇر، کوب بولسه درست بولماس.
س) نجاست غلیظه ، نی‌قدر بولسه آزغه حساب قیلنۇر؟
ج) قاتی نجس بولغانده درهم (*) قدری، صییق نجس بولغانده اوچ چۇقۇری قدری نجاست غلیظه آزغه حساب‌قیلنۇر، یعنی شول قدر نجس بولا طۇرۇب نماز اوقو درست بولۇر، آندن آرتق بولسه درست بولماس.
س) نجاست خفیفه ، نی‌قدر بولسه آزغه حساب قیلنۇر؟
ج) بویغه وآرقلیغه برقارش چماسی‌غنه بولغانده آزغه حساب قیلنۇر، یعنی شول قدر بولا طۇرۇب نماز اوقو درست بولۇر. آندن آرتق بولسه، درست بولماس.
س) برکییز (یا پالاسنڭ) بر باشی نجس‌بولسه، نجس بولماغان باشنده نماز اوقو درست بولۇرمی ؟
ج) اۇزۇنلغی‌کشی بویی قدربولغان زورکییزبولسه (یعنی نجس ییری نماز اوقی طورغان ییرندن ایکی‌آرشون چاماسی یراق بولسه) درست بولۇر. آندن کچکنه بولسه درست بولماس.

(*) (١٥) تییِنلك کۆمۆش تەنکەقدردر.

تَطْهِيرْ

س) كييمو باشقه نرسه، كوزگه كورنوب طوراطورغان نجسدن نيچك پاكله‌نور؟
ج) نى ره‌وشچه بولسه‌ده شول نجسنك ذاتينى بترو ايله پاكله‌نور.
س) بر آزايسى ياتوسى قالسه ضرر يوقمى؟
ج) ايسينى‌ده توسينى‌ده بترو بيك مشقتلى بولسه ضرر يوق (يعنى نجسنك ذاتى كيتوب بتسه، بر آزغنه ايسى ياتوسى قالسه‌ده پاك بولور)،
س) كوزگه كورنمى طورغان نجسدن نى ره‌وشچه پاكله‌نور؟
ج) اوچ مرتبه صوغه ياكه قار وبوز صووى وسركه كبى باشقه تورلى پاك صييق نرسه‌گه تمام چلاتوب يووب اوچ مرتبه طامچى طاماسلق بولغانچى صغو برله پاكله‌نور،
س) قول برله گنه صغارلق نرسه بولماغانده نى ره‌وشچه پاكله‌نور؟
ج) اوچ مرتبه صوغه تمام چلاتوب يووب اوچ مرتبه طامچى طاماسلق بولغانچى كيبترو برله پاكلانور.
س) اچينه نجس سڭمه‌سلك قلچ، پچاق وپيالا كبى نرسه‌لر، نى ره‌وشچه پاكله‌نورلر؟ ج) بر نرسه ايله ياخشيلاب سورتو ايله پاكله‌نور، لكن صو ايله يوولسه‌لر، بيگره‌ك پاك بولورلر.
س) چيتك وباشقه كون ذاتلرى نيچك پاكلانورلر؟
ج) تيزه‌ك كبى قاتيلقلى نجس تييوب كيبكان بولسه‌لر، اووب ييرگه اشقو برله پاكلانورلر، اگرده قاتيلقلى نجس كيبمه‌گان بولسه ياكه صييق نجس تيگان بولسه اوچ مرتبه ياخشيلاب يووو ايله‌گنه پاكله‌نورلر.
س) كييم عورت صودن نيچك پاكله‌نور؟
ج) كيبكان بولسه ياخشيلاب اوو ايله‌ده پاكله‌نور؛ يووش بولسه باشقه نجسلر كبى اوچ مرتبه يووب صغو ايله پاكله‌نور.
س) كييمنك بر ييرينه نجس تييوب قاى ييرينه تيگانلگى اونوتلسه، اول كييم نيچك پاكلانور؟ ج) گمان برله نجس تيگان يير شوشى بوغاى ديب بر ييرينى يوغاچ پاككه حساب قيلنور.

قُويُو

س) بر قويوغه بر نجس توشسه اول قويونك صووى نيچك پاكله‌نور.
ج) قويوده نى قدر صو بولسه شول قدر صونى چغارو برله پاكله‌نور.
س) صووينى چغارغان صايون آستندن صو كيله طورسه تمام بتكانچى چغاروب بترو ممكن بولماسه نى‌قدر چغارلور؟ (ج قويوده نى‌قدر

صو بارلغی چامالانسه شول چاما صونی چغارو برله پاکله‌نوٗر.

س) اگرده قوٗیوٗغه نی بولسه‌ده برحیوان توٗشوٗب اولوٗب اچی کوبکان بولسه یاکه ته‌نی جییگان بولسه نیچك پاکله‌نوٗر ؟

ج) اول زمان هم بارچه صووینی چغاروٗب بترو برله پاکلانوٗر.

س) اگرده برحیوان توٗشوٗب اولسه اچی کوبه‌رلك یاته‌نی جییرلك وقت کیچمه‌سه، نیچك پاکله‌نوٗر ؟

ج) دمی وقوی کبی زور حیوان توٗشوٗب اوٗلسه جمیع صووی چغارلوٗر. اگرده طاوق، اورده‌ك، قاز کبی کچکنه‌ره‌ك حیوان توٗشوٗب اولسه، آز بولغانده‌قرق چیله‌ك قدر صو چغارلوٗر. اگرده چپچق کبی بیك کچکنه حیوان توٗشوٗب اولسه، آز بولغانده یگرمی چیله‌ك قدر صو چغارلوٗر.

س) نیندی چیلاك ایله چغارلوٗر؟ ج) قوٗیوٗنك اوز چیله‌گی ایله یعنی قوٗیوٗدن صو طوتروٗب برکشی طارتوٗب چغاروٗرلق اورتاچه چیله‌ك ایله چغارلوٗر.

س) برقوٗیوٗنك نجسله‌نگانلگی صوڭندن معلوم بولسه نی‌قیلمق تییشلی بولوٗر؟ ج) نجسله‌نگان زماننده بیرلی آلنغان صولر توگلوٗر. اول قوٗینك صووی ایله طهارت آلوٗب اوقوٗلغان نمازلر قضا قیلنوٗرلو. شول صو ایله یوولغان کرلرنی تکرار یومق لازم بولوٗر.

س) اول قوٗی‌نك قای زماندن بیرلی نجسله‌نگانلگی معلوم بولماسه نی‌قیلمق تییشلی بولوٗر؟

ج) اوٗچ ته‌ولكدن بیرلی نجسکه حساب قیلمق تییشلی بولوٗر.

استبراء واستنجاء

س) بدرفده نی‌ره‌وشچه کروٗر؟ ج) بدرفکه کرشلی الك صول آیاغینی آتلاب کروٗر چقغانده‌الك‌اوك آیاغینی آتلاب‌چغار. حاجتینی اوته‌گانده قبله‌غه قارشی وآرقان بولماس عورتینه ونجسینه قاراماس، هیچ بر سوز سویله‌مس، حاجتی تمام بولغاچ بدرفده اوٗزاق طوٗرماس.

س) آچق ییرده اوته‌گانده نی ره‌وشچه اوطوٗروٗر؟

ج) آنده قبله‌غه قارشی وهم‌آیغه وقوٗیاشقه وییل‌گه قارشی بولماس. وهم هیچ برسینه آرقانده بولماس.

س) یاننده آیت حدیث یاکه الله تعالی‌نك اسمی یازلغان کاغدلر بولسه

شولر ایله بدرفکه کرو درست بولۇرمی؟ ج) ممکن قدری آندی عزیز نرسه‌لرنی بدرفکه کرگانده بر ییرده قالدرۇب کرمك مستحبدر.

س) حاجتینی اوته‌گاندن صوڭ نی قیلۇر؟ ج) بدرفده صو توکسه، (استبرا) قیلۇر، یعنی عورتنده‌گی بول اثرینی طاش، طوفراق یا چوپره‌ك کبی برنرسه ایله قۇرتۇر. ممکن قدر نجسینی کییملرینه تییرمسکه طرشۇر. بدرفده الوغ حاجتینی قیلغان بولسه نجسینی کیته‌رۇرلك برقدرسز نرسه ایله مثلا طاش، طوفراق، قوم، کۇل، آغاچ، کییز، مامق، چوپره‌ك کیسه‌گی کبی برنرسه ایله (استنجا) قیلۇر؛ یعنی نجسدن پاکله‌نۇر.

س) استبرا واستنجانی قایسی قول برله قیلۇر؟

ج) صول قول برله قیلۇر؛ اوڭ قول برله قیلمق مکروهدر.

س) سۇیه‌ك برله، حیوان تیزه‌گی ایله کاغد ایله وباشقه قدرلی نرسه‌لر ایله استنجا قیلمق درست بولۇرمی؟

ج) درست بولماس بیك مکروهدر.

س) برکره استبرا واستنجا قیلغاندن صوڭ ینه صو برله استنجا قیلمق تییشلی بولورمی؟ ج) نجس چیتکه جه‌یلمه‌گان بولسه‌ده صو برله استنجا قیلو مستحبدر. اما اگرده نجس چیتکه جایلگان بولسه صو برله یووب استنجا قیلمق لازمدر.

س) صو برله استنجا قیلغانده نی‌قدر یووار ونیچه مرتبه صو صالۇر؟

ج) استنجاده صو صالونڭ بیلگیله‌نگان چیگی یوقدر؛ (ایمدی شاید تمام پاکله‌نگاندر) دیو کوڭلینه کیلگانچی یووار.

س) عورتدن ییل کیلو سببلی استنجا قیلمق تییش بولۇرمی؟

ج) تییش بولماس.

پاك صولر

س) نیندی صولر ایله طهارت المق درست بولۇر؟

ج) چیشمه صووی، یلغه صووی، کول صووی، دیگز صووی، قۇیۇ صووی، قار ویغمور صولری ایله طهارت آلمق درست بولۇر.

س) اۇشبو صولرغه برپاك نرسه قاتشسه طهارت آلو درست بولۇرمی؟

ج) اول نرسه‌نڭ قاتشووی سببلی صو بیك قویرۇب کیتمسه، اوستینه

قاراغانده همان صو دیب‌کنه آتارلق بولسه، درست بولۇر. (مثلا یافراق وصابۇن قاتشقان صو کبی وهم بالچقلی بۇلغانچق صو کبی).

س) ئەیرەن سرکه وشولپا کبی صودن بولغان نرسه‌لر بـرله طهارت آلو درست بولۇرمی ؟

ج) درست بولماس؛ چونکه آنلرنی قۇری صو دیب‌گنه آتالمیدر.

س) قاربۇز صووی، قاین صووی کبی ییمشلردن یا آغاچدن چقغان صولر ایله طهارت آلو درست بولۇرمی ؟

ج) آندی صولر اوزلری پاك بولسه‌لرده،آلر ایله طهارت‌آلو درست‌بولماس. امّا آنلر ایله کیمینی یاتننی یووب نجسدن پاکلامق درست بولۇر.

س) طهارت آلغانده پاك صاوتقه تۇشۇب جیبیلغان صو وهم طهارت آلغانده اعضادن چەچرەگان صو پاکمی نجسمی ؟ ج) یوولغان اعضاسنده نجس بولماغان بولسه پاکدر پاك بولسه‌ده یاڭغادن طهـارت آلۇرغه یارامیدر. اگرده‌یو ولغان‌اعضاسنده‌نجس‌بولغان‌بولسه‌البته پاك‌توگلدر.

س) بر نجس نرسه قاتشقان صو ایله طهارت آلو درست بولۇرمی ؟

ج) آغم‌صو بولسه یاکه ئەیلەنەسی‌قرق‌آرشۇن‌چاماسی‌تیرەنلـگی یارتی قارش چاماسی بولۇرلق زور صو بولسه نجس قاتشسه‌ده طهـارت آلو درست بولۇر، اما اگرده آغم صو بولماسه هم زور صو بولماسه آزغنه نجس قاتشسه‌ده طهارت آلو درست‌بولماس،چۇنـکه‌اول صو نجس‌بولۇر.

س) بر آغم‌صوغه یاکه زور صوغه‌کوب نجس قاتشۇب تۇسینی یا ایسینی یا طعمینی اوزگەرتسه اول صو پاك بولۇرمی؟

ج) پاك بولماس، نجس بولۇر.

س) سؤرصو،یعنی‌صاوتده‌برکشی‌اچکاندن‌صوڭ‌قالغان‌صوپاکمی‌نجسمی؟

ج) آغزنده خمر اثری بولماغان کشی اچـکاندن قالغان صو پاکدر.

س) آتدن وصغر، صارق کبی ایتـی حلال حیوانلردن قالغان صو پاکمی نجسمی؟ ج) پاکـدر.

س) أت بوری کبی یـرتقوچی حیوانلردن ودوڭغزدن قالغان صو پاکمی نجسمی؟ ج) نجسدر.

س) طاوقدن مەچیدن وقارچغا کبی یرتقوچی قوْشلردن قالغانصو پاکمی نجسمی؟ ج) پاکدر. شولای بولسەدە آلار ایله طهارت آلو مکروهدر.

عورت ییرلر

س) نماز اوقوْغان وقتده عورت ییرلر اوْرتولی بولمق تییشلیمیدر؟

ج) نماز اوقوْغانده عورت ییرلر اوْرتولی بولمق نمازنڭ شرطلرندن وفرض عمللردندر. هیچ برکشی کورمسلك آولاق ییرده بولغانده‌ده یالانغاچ کوْینچه نماز اوقو درست توگلدر.

س) ایرلرنڭ تەنلرینڭ نی قدر ییرلری عورتدر؟

ج) ایرلرنڭ کندکلری طوغرسندن تزلری آستینه قدر بولغان ییرلری عورتدر. باشقه ییرلری عورت توگلدر.

س) خاتوْنلرنڭ تەنلرینڭ نی‌قدر ییری عورتدر؟

ج) خاتوْنلرنڭ یوْزلرندن وایکی اوچلرندن باشقه ییرلرینڭ جمیعسی عورتدر، اما یوزلری وایکی اوچلری عورت توگلدر.

س) عورت اعضانڭ نی قدریسی آچلسه نماز بوزلوْر؟

ج) برکیسەك اعضانڭ دورت اوْلوْشندن بر اوْلوْش قدریسی آچلسه نماز بوْزلوْر. آندن کیمرەك آچلسه بوْزلماس.

س) هیچ بر پاك کییم طابماسه کییمنی یووب پاکلەرگه صوده طابماسەنیچك نماز اوقیْ؟ ج) نجس بولسەده شول کییمی برله اوقوْر: کییمی بولا طوْروْب یالانغاچ اوقوْماس.

س) هیچ کییم طابماسه نمازنی نیچك اوقوْر؟

ج) اول وقتده اوطوْروْب اشاره قیلوْب اوْیاتلی عورتلرینی قاپلاب اوقو مستحبدر؛ باسوْب اوقوسەده، درست بولوْر.

تمام.

عبادات اسلامیه‌نك اوُچنچی جزئی

نمـاز

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

آیة کریمه: اِنَّ الصَّلاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا۞

معناسی: تحقیق نماز اوقو مؤمنلر اوزرینه وقتلی فرض قیلنمشدر.

حدیث شریف: اَلصَّلَوَاتُ الْخَمْسُ يَمْحُو اللّٰهُ بِهِنَّ الْخَطَايَا۞ عن ابی هریرة.

معناسی: بیش وقت نمازنی ادا قیلو سببلی الله تعالی خطالق ایله بولغان گناهلرنی عفو قیلادر.

اَلصَّلَوَاتُ الْخَمْسُ وَالْجُمْعَةُ اِلَى الْجُمْعَةِ كَفَّارَتٌ لِمَا بَيْنَهُنَّ مَا اجْتُنِبَتِ الْكَبَائِرُ۞

معناسی: الوغ گناهلردن صاقلانلغانده بیش وقت نماز وجمعه ایکنچی جمعه‌غه قدر آرالرنده بولغان کچکنه گناهلرنك عفو قیلنولرینه سبب بولوُرلر. عن ابی بکرة.

س) نماز نه دیمکدر؟ ج) نمـاز الله‌تعالی‌گه اوزی بوُیوُرغان ره‌وشده کوکل وتهن ایله عبادت قیلو دیمکدر.

س) هربر مؤمن بنده‌گه هر ته‌ولك اچنده نیچه وقت نماز اوقو فرض‌در؟

ج) بیش وقت نماز اوقو فرضدر: ایرته‌نمازی، اوُیله‌نمازی، ایکندی‌نمازی، آخشام‌نمازی، یه‌ستو نمازی، مگر جمعه کوُننده اوُیله نمازی اورنینه جمعه نمازی اوقو فرض بولوُر.

س) نیندی نمازلرنی اوقو واجبدر؟ ج) عید فطر ایـله عید قربان کوُنلرنده عید نمازلرینی اوقو ودر هر کوُن یه‌ستو نمازندن صوکره وتر نمازی اوقو واجبدر.

س) نیندی نمازنی اوقو سنتدر؟ ج) رمضان آینده یه‌ستو نمـازندن صوك وتر نمازینه قدر تراویح نمازی اوقو سنتدر.

س) بونلردن باشقه نمازلرنی اوقو نیچکدر؟ ج) باشقه نفل نمازلری مستحبدر. مگر میت اوُچوُن جنازه نمازی اوقو فرض کفایه‌در.

س) فرض کفایه دیمك نه دیمکدر؟ ج) فرض کفایه دیمك آرادن بر یا بر نیچه کشی ادا قیلسه، باشقه کشیلر قیلماسه‌ده، یاری طوُرغان فرض دیمکدر.

س) نماز نی رەوشچە اوقۇلۇر؟ ج) نمازلرنی اوقونگ رەوشلری و باشقە حکملری کیلەچکدە اوُشبو کتابنگ اچندە بیان قیلنمشدر.

نمازنگ شرطلری

س) نمازنگ شرطلری یعنی طشندەغی فرضلری نیچەدر؟

ج) سیگزدر؟ س) برنچسی نیدر؟ ج) برنچسی (طَهَارَتِ بَدَنْ) یعنی نماز اوقوچینگ تەنینگ نجسلردن پاك بولمقدر.

س) ٢ نچسی نیدر؟ ج) ٢ نچسی (طَهَارَتِ ثَوْبْ) یعنی کییمی پاك بولمقدر.

س) ٣ نچسی نیدر؟ ج) ٣ نچسی (طَهَارَتِ مَکَانْ) یعنی نمازلغی یعنی باسوُب نماز اوقویاچق اورنی پاك بولمقدر.

س) ٤ نچسی نیدر؟ ج) ٤ نچسی (وَضُوءْ) یعنی طهارت کتابندە بیان قیلنغان رەوشدە طهارت آلمقدر.

س) ٥ نچسی نیدر؟ ج) ٥ نچسی (سَتْرِ عَوْرَتْ) یعنی عورت اعضالر اوُرتولی بولمقدر.

س) ٦ نچسی نیدر؟ ج) ٦ نچسی (دُخُولِ وَقْتْ) یعنی اوقوُلاچق نمازنگ وقتی کرگان بولمقدر.

س) ٧ نچسی نیدر؟ ج) ٧ نچسی (اِسْتِقْبَالِ قِبْلَە) یعنی نماز اوقوُغان زماندە قبلە طرفینە قاراب طوُرمقدر.

س) ٨ نچسی نیدر؟ ج) ٨ نچسی (نِیَّتِ قَلْبِی) یعنی اوقوُلاچق نمازنی کوکلدن نیت قیلمقدر.

نماز وقتلری

س) فرض نمازلرنی وقتلری کرمس بوُروُن اوقو درست بولوُرمی؟

ج) درست بولماس. وقتی کرمس بوُروُن اوقولغان نماز فرض نمازغە حساب قیلنماس.

س) وقتندە اوقولمی قالغان نمازنی نی قیلمق تییشلی بولوُر؟

ج) ایکنچی وقتدە قضا قیلو فرض بولوُر.

س) ایرتە نمازینگ وقتی قای وقتدر؟ ج) طاڭ یاقتیلغی جەیلگاندن باشلاب قوُیاش چغا باشلاغانچیدر.

س) اوُیلە نمازینگ وقتی قای وقتدر؟ ج) قوُیاش توُش وقتی (١) طوغرسندن آوشقاندن باشلاب ایکندی وقتی ییتکانچیدر.

(١) توُش وقتی قوُیاشنگ ایڭ یوقاریدە وقل اورتالقدە بولغان وقتیدر.

س) ایکندی نمازینڭ وقتی قای وقتدر؟ ج) هر نرسەنڭ کولەگەسی تۆش وقتندەغی قدرندن آرتۆب اوزی اوزنلغی ایکی اۆلۆش اوزایغاندن باشلاب، قۆیاش تمام باتۆب بتکانچیدر.
س) آخشام نمازینڭ وقتی قای وقتدر؟ ج) قۆیاش تمام باتقاندن باشلاب شفق (۱) قزللغی بتکانچیدر.
س) یەستو نمازینڭ وقتی قای وقتدر؟ ج) شفق قزللغی بتکاندن باشلاب طاڭ یاقتیلغی جەیلگانچی یعنی تۆن بوینچەدر.
س) وتر وتراویح نمازلرینڭ وقتی قای وقتدر؟
ج) یەستو نمازی اوقۆلغاندن صوڭ طاڭ اتقانچیدر.
س) جمعه نمازینڭ وقتی قای وقتدر. ج) اۆیله نمازی وقتیدر.
س) عید نمازلرینڭ وقتی قای وقتدر؟ ج) قۆیاش چغۆب برآز کوتەرلگاندن باشلاب اۆیله وقتی کرگانچیدر.
س) نفل وجنازه نمازلرینڭ وقتی قای وقتدر؟
ج) نفل وجنازه نمازلرینڭ مخصوص وقتلری یوقدر. نماز مکروه بولماغان وقتلردەهر وقتاوقو درستدر. مگر جنازەنمازی کۆندزاوقۆلمق تیبیشلیدر.

مکروه وقتلر

س) قای وقتلرده نماز اوقۆ مکروهدر. ج) قۆیاش چغۆب طۆرغان زمانده، چم قۆیاش تۆش وقتی طوغرسنده بولغان زمانده (۲) ودخی قۆیاش باتۆب طۆرغان زمانده هیچ برنمازنی اوقو درست توگلدر. مگر قۆیاش باتا باشلاغانچیاوقۆلماغانبولسه، قۆیاش باتۆبطۆرغان زماندەده ایکندی نمازینیغنه اوقو درست بولۆر.
س) قۆیاش چغۆب طۆرغان زمانده ایرته نمازینی اوقۆدرست بولۆرمی؟
ج) درست بولماس اوقۆلسەده ایرته نمازینه حساب قیلماس.
س) برکشی ایرته نمازینی اوقۆب طۆرغان زمانده قۆیاش چغا باشلاسه، نیبولۆر؟ ج) نمازیبۆزلۆر. شول سببدن اول کشیگه قۆیاش چغا باشلاغانینی کورگاچده نمازینی بۆزۆب اوقودن طوقتامق تیبیشلی بولۆر. چۆنکه قۆیاش چغا باشلاغاچده ایرته نمازینڭ وقتی چغادر.
س) اول کشی ایرته نمازینی نیقیلۆر؟
ج) قۆیاش تمام چغۆب بتکاچ قضا قیلۆب اوقۆر.
س) برکشی ایکندی نمازینی اوقی باشلاغاچ، قۆیاش باتا باشلاسه،

(۱) شفق قۆیاش باتقاندن صوڭ کورینه طۆرغان قزغلت یاقتیلقدر.
(۲) یعنی ساعت نقد (۱۲) طولغان زمانده.

نمازی بوزلورمی؟ ج) بوزلماس. چونکه قویاش تمام باتماس بورون ایکندی‌نك وقتی چقمیدر.

س) نفل نمازلرینی قای وقتلرده اوقو مکروه بولور. ج) طاڭ آتقاندن صوڭ قویاش چقغانچی، ایکندی نمازینی اوقوغاندن صوڭ قویاش باتقانچی مسجدده امام خطبه اوقوغان زمانده هم عید کونلرنده قویاش چقغاندن صوڭ عید نمازلری اوقولغانچی نفل نمازلرنی اوقو مکروه بولور.

قبلَه

س) نمازنی قایو طرفقه طابا قاراب اوقومق فرضدر؟

ج) قبله طرفینه طابا قاراب اوقومق فرضدر.

س) قبله طرفی قایسی طرفدر؟ ج) عربستان اسملی ییرده مکه مکرمه شهرنده کعبه اسملی مبارك یورت طرفیدر.

س) اهل اسلامنڭ قبله‌سی نیدر؟

ج) مذکور کعبهٔ معظمه‌نڭ اورنیدر.

س) قازان شهرندن قبله طرفی قایو طرفده‌در؟ ج) جنوب یعنی توش طرفندن (۹) درجه قدر اوڭ طرفدن مغرب طرفنده‌راقدر.

س) قازانده ۵نچی یا ۲۰نچی اییونده ساعت نیچه بولغانده قویاش نقد قبله طرفی طوغرسنده بولردر؟ ج) ساعت (۱۲) طولوب برنچی (۳٦) دقیقه بولغانده قویاش نقد قبله طرفی طوغرسنده یعنی مکهٔ مکرمه شهری طوغرسنده بولادر. چونکه قازان شهری مکهٔ مکرمه‌دن (۹) درجه قدر مشرق طرفنده‌در.

س) اورینبورغ شهرینڭ قبله طرفی قایو طرفده‌در.

ج) توش طرفندن (۱۵) درجه قدر مغرب طرفنده‌در.

س) اورینبورغده ساعت نیچه‌ده وقتده قویاش قبله طرفنده بولادر؟

ج) اورینبورغده مذکور کونلرده ساعت برطولغانده قویاش نقد قبله طرفنده بولادر (۱).

س) هرییر وهر شهرنڭ قبله طرفلری برطوغریده‌می؟ ج) یوق، بر طوغریده توگلدر: تورلی شهرنڭ قبله طرفی تورلی طرفده‌در. چونکه مکه شهری هرشهرنڭ توش طرفنده توگلدر. قایسی شهرنڭ مشرق

---

(۱) مکهٔ مکرمه (۵۸) نچی وقازان شهری (٦۷) نچی اورینبورغ شهری (۷۳) نچی صول غرقی درجه‌لرنده‌درلر.

طرفنده وقایسی شهرنسکڭ، مغرب طرفنده، حتی قایسی شهرلرنکڭ توٴن طرفنده در.

س) بر شهرنکڭ قبله طرفینی بلمك اوٴچوٴن نیندی علملکلرنی بلمك کیرك بولادر؟ ج) هیئت وجوٴغرافیا علملکلرینی بلمك کیرك بولادر. اوٴشبو ایکی علملکنی یاخشی بلوچی بولماغانده مکۀ مکرمه دن یراق بولغان شهرلرنکڭ قبله طرفینی طابو هیچ ممکن توگلدر.

قبله تحرّی قیلو

س) صحرا کبی ییرده بر کشی قبله قایو طرفده ایکانینی بلمه سه، صوراب بلوٴرلك کشی ده بولماسه نمازنی قای طرفقه طابا قاراب اوقوٴر؟

ج) (تحری) قیلوٴب اوقوٴر؛ یعنی کوٴڭلی برله اویلاب چامالاب قارار قای طرفنکڭ قبله طرفی بولووی یاقنراق واحتمالراق بولسه، شول طرفقه طابا قاراب اوقوٴر.

س) نیچك تحری قیلوٴر؟ ج) اوزینکڭ قای طرفدن کیلگانینی یولنکڭ نی رەوشچه بورلغانینی فکرلر ئەیلەنه سنده‌گی طاولرنی اورمانلرنی قارار. شولرنکڭ قای طرفده بولولرینی فکرلەب قبلەنکڭ قای طرفده بولوچیلغینی بلوٴرگه طرشوٴر.

س) اگرده توٴنه بولسه اطرافنده هیچ بر نرسه کورنمه سه، نیچك تحری قیلوٴر؟

ج) بولوٴت بولماسه (تیمرقازق) یوٴلدزینی ازلەب طابوٴب شونکڭ برله تحری قیلوٴر؛ تیمر قازق یوٴلدزی هر زمان توٴش طرفینه قارشی بولوٴب توٴن طرفنده طوٴرادر. توٴش طرفینی طابقاندن صوڭ چاما ایله قبله طرفینی بلمك ممکندر.

(معلم افندی تیمرقازق (قطب‌شمالی) یوٴلدزینی مبتدیلره تعریف قیلوٴب بلدرمك باکه عیانا کورسەتمك تییشلیدر.)

س) تحری قیلوٴب بر طرفنی قبله دییوٴب بلوٴب نمازغه کرشسه، نماز اوقوٴب بترگانچی بر علامت ایله قبله باشقه طرفده ایکانی ظاهر بولسه نی قیلوٴر؟

ج) نماز اوقوٴغان کوٴینچه شول طرفقه طابا ئەیلەنوٴب نمازینی تمام قیلوٴر.

س) بر نیچه کشی بولوٴب قبله قایو طرفده ایکانینی تعیین قیلوٴب بلە آلماسەلر، هرقایوسی تحری قیلوٴب توٴرلیسی توٴرلی طرفنی قبله طرفی دییوٴب گمان قیلسەلر، نمازنی قایسی طرفقه طابا قاراب اوقوٴرلر؟

ج) هر قایوسی اوزلری تحری قیلوٴب طابقان طرفقه طابا قاراب یالغوٴز یالغوٴز اوقوٴرلر. قاراغان طرفلری باشقا باشقا بولغانده بر برسینه اوٴیوٴب جماعت بولوٴب اوقوٴماسلر.

نیّتْ

س) نمازغه کرشکانده اوقولاچق نمازنی نیت قیلو تییشلیمی؟

ج) کوکل ایله نیت قیلو فرضدر. تل ایله قایو نماز ایکانینی نیت قیلو مستحبدر. امامغه اوْیوْغان کشیگه اوْیونیده نیت قیلو تییشلیبولوْر.

س) کوکلی برله بر نمازنی نیت قیلوْب تلی برله باشقه نمازنی نیت قیلسه، مثلا اوْیله نمازینه نیت قیلغانده تلی برله خطاءً ایکندی نمازی دییوْب نمازغه کرشسه، نیتی درست بولوْرمی؟

ج) کوکلی برله قایو نماز اوقوْغانینی بلوْب اوقوْسه درست بولوْر.

س) بیش وقت نمازغه نی رەوشچه نیت قیلنوْر؟

ج) اوْشبو رەوشچه نیت قیلنوْر:

١) نیت قیلدم ایرته نمازینکْ (٢) رکعت سنتینی اوتەمککه خالصًا للّٰه تعالٰی (الله اکبر).

٢) نیت قیلدم ایرته نمازینکْ (٢) رکعت فرضینی اوتەمککه، اوْیوْدم اوْشبو امامغه (١) خالصا لله تعالی (الله اکبر).

٣) نیت قیلدم اوْیله نمازینکْ (٤) رکعت سنتینی اوتەمککه، خالصا لله تعالی (الله اکبر).

٤) نیت قیلدم اوْیله نمازینکْ (٤) رکعت فرضینی اوتەمککه، اوْیوْدم اوْشبو امامغه خالصا لله تعالی (الله اکبر).

٥) نیت قیلدم اوْیله نمازینکْ (٢) رکعت سنتینی اوتەمککه، خالصا لله تعالی (الله اکبر).

٦) نیت قیلدم ایکندی نمازینکْ (٤) رکعت فرضینی اوتەمککه، اوْیوْدم اوْشبو امامغه، خالصا لله تعالی (الله اکبر).

٧) نیت قیلدم آخشام نمازینکْ (٣) رکعت فرضینی اوتەمککه، اوْیوْدم اوْشبو امامغه خالصا لله تعالی (الله اکبر).

٨) نیت قیلدم آخشام نمازینکْ (٢) رکعت سنتینی اوتەمککه، خالصا لله تعالی (الله اکبر).

٩) نیت قیلدم یەستو نمازینکْ (٤) رکعت فرضینی اوتەمککه، اوْیوْدم اوْشبو امامغه خالصا لله تعالی (الله اکبر)

١٠) نیت قیلدم یەستو نمازینکْ (٢) رکعت سنتینی اوتەمککه، خالصا لله تعالی (الله اکبر).

١١) نیت قیلدم (٣) رکعت وتر نمازینی اوته مککه خالصا لله تعالی (الله اکبر).

---

(١) (اوْیوْدم اوْشبو امامغه) دیگان سوز امامغه اوْیوْب اوقوْغانده‌غنه ئەیتلوْر

اَذَانْ وَقَامَتْ (اقامت)

س) نمازلرنی اوقوُر آلدندن نیلر اوقوُمق سنتدر؟
ج) بیش وقت فرض نمازلرنڭ وجمعه‌نڭ وقتی کرگاچ (اذان) اوقوُمق وفرضلرینی اوقوُر آلدندن‌غنه (قامت) اوقوُمق سنتدر. س) هر بر نماز اوقوُلغان پیرده اذان وقامت اوقوُمق تییشلی بولوُرمی؟ ج) بر محله‌نڭ مسجدنده اوقوُلغان اذان وقامت بوُتوُن محله اوُچوُن کافیدر. مسجدده نماز اوقوُلغاندن صوڭ اوُیوُده نماز اوقوچی کشیلر اوُچوُن اذان‌ده قامت‌ده لازم بولماس. مسجددن یراق بولغانده هر اوُینڭ اوزنده اذان وقامت اوقوُلمق تییشلی بولوُر.

س) اذان سوزلری نیلردر؟ ج) اوُشبولردر:

٤) مرتبه (اَللّٰهُ اَكْبَرُ) معناسی: (الله تعالی هر نرسه‌دن الوغراقدر) دیمکدر.
٢) مرتبه (اَشْهَدُ اَنْ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ) معناسی: (کوڭلمدن گواهلق بیره‌من‌که، تحقیق بر الله تعالی‌دن باشقه هیچ تڭری یوقدر) دیمکدر.
٢) مرتبه (اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللّٰهِ) معناسی: (کوڭلمدن گواهلق بیره‌من‌که تحقیق محمد علیه السلام الله تعالی‌نڭ ایلچیسیدر) دیمکدر.
٢) مرتبه (حَيَّ عَلَى الصَّلاٰةِ) معناسی: (آشغڭز نمازغه) دیمکدر.
٢) مرتبه (حَيَّ عَلَى الْفَلاٰحِ) معناسی: (آشغڭز عذابدن قوُتلوغه) دیمکدر.
٢) مرتبه ینه (اَللّٰهُ اَكْبَرُ) (معناسی یوغارده مذکوردر.)
١) مرتبه (لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ) معناسی: (بر الله‌تعالی‌دن باشقه هیچ تڭری یوقدر) دیمکدر.

ایرته نمازینڭ اذاننده (حی علی الفلاح)دن صوڭ،

٢) مرتبه (اَلصَّلاٰةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ) دییلوُر، معناسی: (نماز اوقویوُقوُدن یاخشیراقدر) دیمکدر. قامت‌ده اذان کبیدر. فقط قامتده (حی علی الفلاح) دن صوڭ

٢) مرتبه (قَدْ قَامَتِ الصَّلاٰةُ) دییلوُر. معناسی: (تحقیق نماز اوقوُلاباشلاندی) دیمکدر.

قامت اذاندن تیزره‌ك اوقوُلوُر. قامت اوقوچی (حی علی الصلاة) دیگانده نماز اوقوُیاچق کشیلرگه اورنلرندن طوُروُب نمازغه نیت قیلمق و(قد قامت الصلاة) دیگانده تکبیر ئه‌یتوُب نمازغه کرشمك مستحبدر.

اذاننڭ مستحبلری

س) اذاننڭ مستحبلری نیلردر؟ ج) اوشبولردر: مؤذن یعنی اذان اوقوچی کشی طهارتلی بولمق وقبلەغه قارشی آیاق اوره طورمق إشاره بارماقلرینی قولاق اچلرینه قویمق ، اذاننڭ سوزلرینی آچق ایتوب صوزوب ئەیتمك ، ایکی سوزنی برگه قوشمیچی هر سوزنی آیروب ئەیتمك ، (حی علی الصلاة) نی اوڭ طرفقه طابا قاراب ئەیتمك و(حی علی الفلاح)نی صول طرفقه طابا قاراب ئەیتمك مستحبدر. ودخی اذان اوقولغانینی ایشتکان کشی یورودن واشدن طوقتاب ، سوز سویلەشمیچی ، مؤذن آرتندن اذان سوزلرینی ئەیتوب طورمق مستحبدر. ودخی مؤذن (حی علی الصلاة) دیگاچ هر ایکسنده (لَاحَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ) دیمك یعنی (هر بر حال وقوت اولوغ بولغوچی اللهتعالیدن گنەدر) دیمك ومؤذن (حی علی الفلاح) دیگاچ هر مرتبەسنده (مَاشَآءَ اللهُ كَانَ وَمَا لَمْ يَشَاءْ لَمْ يَكُنْ) دیمك یعنی (اللهتعالی تلەگان اش هیچ بولمی قالماس واول تلەمەگان اش هیچ بولماس) دیمكده مستحبدر.

س) نیندی کشیلرنڭ اذان وقامت اوقولری مکروهدر؟

ج) طهارتسز وجنب کشیلرنڭ ، دیوانه وایسرك کشیلرنڭ هم خاتونلرنڭ وصبی بالالرنڭ هم فاسق کشیلرنڭ اذان وقامت اوقولری مکروهدر.

اَذَانْ دُعَاسی

س) اذان اوقولغاندن صوڭ اوقوغان کشیده ایشتکان کشیده نی اوقور؟

ج) اوشبو دعانی اوقور.

اَللّٰهُمَّ رَبَّ هٰذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ ❋ اٰتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ وَالدَّرَجَةَ الْعَالِيَةَ الرَّفِيعَةَ ❋ وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِى وَعَدْتَهُ ❋ وَارْزُقْنَا شَفَاعَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ❋ اِنَّكَ لَاتُخْلِفُ الْمِيعَادَ ❋

س) معناسی نه دیمكدر؟

ج) (ای اوشبو کامل اذاننڭ ووقتی کرگان نمازنڭ خوجەسی بولغوچی الله ، محمد علیه‌السلامگه یاردمچیلکنی وآرتقلقنی ویوغاری هم اوستون بولغان درەجەنی بیرگل . ودخی آنی اوزڭ وعده قیلغان ماقتاولی اورونغه ییبەرگل . ودخی قیامت کوننده بزگه آنڭ شفاعتینی نصیب ایتگل. تحقیق مین وعدەڭگه هیچ خلافلق قیلمیسڭ) دیمكدر.

نمازنڭ ذکرلری

س) نماز اچنده نیندی سوزلر اوقولور؟
ج) اوشبو کیلەچکدەگی ذکر وسورەلر اوقولورلر.

ثناء: سُبْحانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبارَكَ اسْمُكَ وَتَعالٰى جَدُّكَ وَلا اِلٰهَ غَيْرُكَ ۞

معناسی: یاربّ سینڭ پاکلگڭنی وماقتاولیلغڭنی بلەمن. سینڭ اسمڭ مبارکدر هم درجەڭ بیك اولوغدر. سیندن باشقه هیچ تڭری یوقدر.

تعوذ: اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطانِ الرَّجِيمِ ۞

معناسی: رحمتدن سورلمش شیطاننڭ (یاوزلغندن) الله تعالیگه صغنامن.

بسمله: بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞

معناسی: دنیادەده آخرتدەده رحمت قیلغوچی الله تعالینڭ اسمی ایله باشلیمن (مین بواشنی).

سورۀ فاتحه. بسم الله الرحمن الرحيم ۞

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعالَمِينَ ۞ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ۞ مالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۞
اِيّاكَ نَعْبُدُ وَاِيّاكَ نَسْتَعِينُ ۞ اِهْدِنَا الصِّراطَ الْمُسْتَقِيمَ ۞ صِراطَ
الَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ۞ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضّالِّينَ ۞ آمِينَ ۞

معناسی: هربرماقتاولیق بارچه عالمنی تربیه قیلغوچی، دنیادەده، آخرتدەده، رحمت قیلغوچی وقیامت کوننڭ خوجەسی بولغوچی الله تعالیگه خاصدر. (ای ربمزبز) سیڭاغنه عبادت قیلامز وسیندن‌گنه یاردم استیمز. بزلرنی طوغری یولغه کوندرگل، شول کمسەلرنڭ یولینه، که سین آنلرغه ایزگی نعمتلر بیرمشسڭ. آچولانلمش وآزمش کشیلرنڭ یولندن باشقه یولغه، یعنی یاخشی یولغه کوندرگل. آمین یارب دعامنی قبول قیلغل.

سورۀ مسد. بسم الله الرحمن الرحيم ۞

تَبَّتْ يَدا اَبِي لَهَبٍ ۞ وَتَبَّ ما اَغْنٰى عَنْهُ مالُهُ وَما كَسَبَ ۞ سَيَصْلٰى
نارًا ذاتَ لَهَبٍ ۞ وَامْرَاَتُهُ حَمّالَةَ الْحَطَبِ ۞ فِي جِيدِها حَبْلٌ مِنْ مَسَدٍ ۞

معناسی: ابو لهب (۱) هلاك بولسه ایدی. البته هلاك بولور. مالی وکسبی ایلەده آندن قوتولا آلماس. البته تیز یالقونلی تموغ اوتینه کرور. خاتونیده موینینه مونچالا جب طاغوب شونده اوطون طاشوچی بولور.

(۱) ابو لهب پیغمبرمز محمد علیه السلامنڭ آتاسی ایله برطوغان آغاسیدر: اوزیده خاتونیده پیغمبرمزگه بیك دشمان وهربرسی بیك ایمانسز بولدقلرندن اوشبو آیت کیلمشدر.

سورۀ اخلاص. بسم الله الرحمن الرحیم ❁

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ❁ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ❁ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ❁ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ ❁

معناسی: ئەیتکل (ای محمد) الله تعالی برگنەدر؛ اول کامل خوجەدر؛ اول هیچ کمنی طوغدرمادی واوزیده هیچ کمدن طوغمادی هیچ کم آڭا تیڭ توگلدر.

سورۀ فلق. بسم الله الرحمن الرحیم ❁

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ❁ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ❁ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ ❁ وَمِنْ شَرِّ النَّفّٰثٰتِ فِى الْعُقَدِ ❁ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ❁

معناسی: ئەیتکل (ای محمد): «مین صغنامن طاڭنی یاراتقوچی الله‌تعالی‌گه هر بر مخلوقاتنڭ یاوزلغندن وهم کیچ قاراڭغیلانغان وقتده‌غی یاوزلقدن وهم تویونلرگه اوروب اوشکروچی سحرچی خاتونلرنڭ یاوزلقلرندن وهم کونچی کشیلرنڭ کونچیلکلری قوتله‌نگان زمانده‌غی یاوزلقلرندن» دییوب.

سورۀ ناس. بسم الله الرحمن الرحیم ❁

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ❁ مَلِكِ النَّاسِ ❁ اِلٰهِ النَّاسِ ❁ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ❁ اَلَّذِى يُوَسْوِسُ فِى صُدُورِ النَّاسِ ❁ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ❁

معناسی: ئەیتکل (ای‌محمد): «مین صغنامن آدمیلرنڭ پادشاهی وتڭریسی بولغوچی الله‌تعالی‌گه، وسوسه قیلوب عمللرنی کیچکترگوچی ذاتنڭ یاوزلغندن، قایسیدرکه اول ذاتنڭ آدمیلردن بولغانی‌ده جنلردن بولغانی‌ده کشیلرنڭ کوڭللرینه وسوسه قیلادر» دییوب.

رکوع تسبیحی: سُبْحَانَ رَبِّیَ الْعَظِيمِ ❁ **معناسی:** اولوغ بولغوچی ربمنی پاك دیب بلەمن.

تَسْمِیع: سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ حَمِدَهُ ❁

معناسی: الله تعالی اوزینی ماقتاغان کشینڭ ماقتاوینی ایشتوب قبول ایته‌در.

تَحْمِید: رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ ❁ **معناسی:** ای ربمز هر بر ماقتاولیلق سیڭاغنه خاصدر

سجده‌تسبیحی: سُبْحَانَ رَبِّیَ الْاَعْلٰى ❁ **معناسی:** اعلا بولغوچی ربمنی پاك دیب بلەمن

تَشَهُّد.

اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ ❁ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا النَّبِىُّ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ ❁ اَلسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللّٰهِ الصَّالِحِينَ ❁ اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ❁

معناسی : تل عبادتلری‌ده ته‌ن عبادتلری‌ده‌هم مال عبادتلری‌ده هر قایوسی الله‌تعالی‌اوچوندر. ای پیغمبرمز، سیگا الله تعالی‌نك سلامی ورحمتی وبرکتلری بولسون. سلام بزگه‌ده هم الله تعالی‌نك هـر بـر ایزگی بنده‌لرینه‌ده بولسون. کوکلمدن گواهلق بیره‌من‌که، تحقیق بـر الله تعالی‌دن باشقه هیچ تـگری یوقدر. وینه کوکلمدن گـواهلق بیره‌من‌که، تحقیق محمد علیه السلام الله تعالی‌نك قولی وایلچیسیدر.

صَلَوٰاتْ .

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰٓى اٰلِ مُحَمَّدٍ ❁ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰٓى اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰٓى اٰلِ اِبْرَاهِيمَ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ❁ اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰٓى اٰلِ مُحَمَّدٍ ❁ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰٓى اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰٓى اٰلِ اِبْرَاهِيمَ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ❁

معناسی : یاربّ، محمد علیه السلام‌گه وآنك قومینه رحمت قیلغل. نیته‌ك که ابراهیم‌علیه‌السلام‌گه وآنك قومینه رحمت قیلمش ایدك: تحقیق سین ماقتاولی هم الوغسك. یاربّ، محمد علیه السلامگـه وآنك قومینه مبارکلك بیـرگل. نیتك‌که ابـراهیم علیه السلامگـه وآنك قومینه مبارکلك بیرمش ایدك، تحقیق سین ماقتاولی هم الوغسك.

دعا آیتی .

رَبَّنَآ اٰتِنَا فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِى الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ❁

معناسی: ای ربمز، بزگه دنیاده‌ده آخرتده‌ده ایزگی نعمتلر بیرگل. وهم‌بزنی جهنم عذابندن صاقلاغل.

سـلام : اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ ❁ **معناسی:** سزگه الله‌تعالی‌نك‌سلامی ورحمتی بولسون.

سلام دعاسی .

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَاذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ ❁

معناسی : ای الله، سین هر بـر بـلالردن صاقلاغوچیسك. هـر بـر سلامتلك سیندن‌گنه‌در. مبارك بولغوچیسك ای الوغلق وحرمت ایی‌هسی بولغوچی الله.

قنوت دعاسی .

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ، وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِى عَلَيْكَ الْخَيْرَ، نَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ ❁ اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّى، وَنَسْجُدُ وَاِلَيْكَ نَسْعٰى وَنَحْفِدُ، نَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنَخْشٰى عَذَابَكَ ❁ اِنَّ عَذَابَكَ بِالْكُفَّارِ مُلْحِقٌ ❁

معناسی: ای الله. تحقیق بزسیندن یاردم استیمز. هم سیندن گناهلرمزنی یارلقامقلغکنی استیمز. ودخی سیگا ایناناмز وتوکل قیلوب هـر بر اشلرمزنی سیگا طابشرامز. ودخی سینی ماقتیمز. سیگا شکر قیلامز، کفرلك قیلمیمز. سیگا گناه قیلا طورغان کشیلرنی طاشلیمز. ای الله. بزسیگاغنه عبادت قیلامز وسینك اوچون گنه نماز اوقیمز هم سجده قیلامز. وعبادت قیلوب سیگا یاقن بولورغه طرشامز. رحمتگنی امید ایتەمز، عذابگدن قورقامز. تحقیق سینك عذابك ایمانسز کشیلرگه گنه تیگوچیدر.

ایکی رَکْعَتلی نماز

س) **ایکی رکعت نمازده نیندی عمللر باردر؟** ج) **ایکی رکعتلی نمازده ایکی (قِیامْ)، ایکی (رُکُوعْ)، دورت (سَجْدَه)، وبر (قَعْدَه) باردر.**

س) **بو سوزلر نی‌دیمکدر؟** ج) **(قِیامْ) آیاق اوره طورو، (رُکُوعْ) بوگلو، (سَجْدَه) ماکلاینی ییرگه تییرو، (قَعْدَه) اوطورو دیمکدر.**

س) **ایکی‌رکعتلی نماز، نی‌رەوشچه اوقولور؟** ج) **ایکی رکعتلی نمازنی اوقویاچق کشی نمازغه کرشکانده اوّل نیت قیلور. آندن صوکره قوللرینی کوتەروب باش بارماقلرینك بیتلرینی قولاق یوموشاقلرینك آرتلرینه تییروب (تَکْبیر) ئەیتور. صوکره قوللرینی باغلاب کندك آستینەقویارده. صوکره(ثَناءْ) اوقور. صوکره (تَعَوُّذْ) و(بَسْمَلَه) ئەیتوب سورۀ فاتحه اوقوردە (آمین) دییور. آندن صوکره برسوره اوقور(١) ده تکبیر ئەیتوب رکوعگه ایلور. رکوعده ٣ مرتبه تسبیح ئەیتور. رکوعدن تسمیع ئەیتوب (قَومَه) گه (٢) طورور.**

قومەده وقتده (تَحْمید) ئەیتور. قومەدن تکبیر ایله سجدەگه توشەر. سجدەده ٣ مرتبه تسبیح ئەیتور. سجدەدن تکبیر ایله طوروب (جَلْسَه) (٣) گه اوطورور. جلسەدن تکبیر ایله ینه سجدەگه کیتەر، ایگنچی سجدەدەده ٣مرتبه تسبیح ئەیتور. ایگنچی سجدەدن تکبیر ایله ایگنچی رکعتنك قیامینه طورور. ایگنچی رکعتنك قیامنده ثنا وتعوذ اوقوماس، قوللرینی باغلاب بسمله، سورۀ فاتحه، آمین، وبر سورۀ (٤) اوقور. ینه اوّلـگی رکعتدەگی کبی رکوع قومه وایکی مرتبه سجده قیلور. ایگنچی سجدەدن صوك تکبیر ایله قعدەگه اوطورور. قعدەده وقتده اوّل (تَشَهُّدْ) اوقور، صوکره (صَلَواتْ) ایله

---

(١) مثلا سورۀ مسدنی اوقور. **(٢)** قومه آزغنه آیاق اوره طورو دیمکدر.

(٣) جلسه‌ایکی‌سجده‌آراسنده اوطوروب‌طورو دیمکدر. **(٤)** مثلاسورۀ اخلاصنی اوقور.

(دُعا) آیتینی اوقوُر. آندن صوڭ اوَّل اوڭ طرفقه صوڭره صول طرفقه سلام بیروُر. آندن صوڭ سلام دعاسینی اوقوُب اوڭ قولی ایله ماڭلاییںه مسح قیلوُر. اوُشبو قدر ایله ایکی رکعتلی نماز تمام بولوُر. ایرته نمازینڭ ایکی رکعت سنتی وایکی رکعت فرضی واوُیله، آخشام و یه‌ستو نمازلرینڭ ایکیشر رکعت سنتلری هربرسی اوشبو ره‌وشچه اوقوُلوُرلر. آیرمالری نیتلرنده گنه‌در.

دورت رَکْعَتْلی نماز

س) دورت رکعتلی نمازده نیندی عمللر باردر؟ ج) دورت رکعتلی نمازده ٤ قِیامْ، ٤ رُکُوعْ، ٨ سَجْدَه، ٢ قَعْدَه باردر. اوَّلگی قعده ایکنچی رکعتنڭ آخرنده، ایکنچی قعده دورتنچی رکعتنڭ آخرنده بولادر.

س) دورت رکعتلی نماز، نی ره‌وشچه اوقوُلوُر؟

ج) دورت رکعتلی نمازده ایکی رکعتلی نماز کبی اوقوُلوُر. آیرماسی شول قدرکه ایکی رکعت اوقوُب قعده‌ده تشهد اوقوُلغاچده، اوُچنچی رکعتنڭ قیامینه طوُرلوُر. صوڭغی قعده‌ده تشهدن صوڭ صلوات ودعا اوقوُلوُب سلام بیرلوُر. اگر دورت رکعتلی نماز اوُیله‌نڭ دورت رکعت سنتی کبی سنت نماز بولسه، هر رکعتنده سورهٔ فاتحه‌دن صوڭ برر سوره اوقوُلوُر. اوُیله، ایکندی و یه‌ستو نمازلرینڭ دورت رکعت فرضلری کبی فرض نماز بولسه، سورهٔ فاتحه‌دن صوڭ اوَّلگی ایکی رکعتنده‌گنه برر سوره اوقوُلوُر. صوڭغی ایکی رکعتنده سورهٔ فاتحه‌دن صوڭ ینه ایکنچی سوره‌لر اوقوُلماس. سورهٔ فاتحه اوقوُلغاچده، رکوع قیلنوُر.

س) اوُچ رکعتلی نماز نی ره‌وشچه اوقوُلوُر؟ ج) اوُچ رکعتلی نمازده‌ده ایکی قعده بولادر. بری ایکنچی رکعتنڭ آخرنده، ایکنچیسی اوُچنچی رکعتنڭ آخرنده‌در. آخشامنڭ اوُچ رکعت فرضینڭ اوَّلگی ایکی رکعتنده سورهٔ فاتحه‌دن صوڭ برر سوره اوقوُلوُر. صوڭغی رکعتنده سورهٔ فاتحه‌دن صوڭ ینه بر سوره اوقوُلماس. اوُچ رکعت وتر نمازینڭ هر رکعتنده سورهٔ فاتحه‌دن صوڭ برر سوره اوقوُلوُر. اوُچنچی رکعتنده سوره‌لر اوقوُلغاندن صوڭ رکوع قیلغانچی نمازغه کرشکانده‌گی کبی قوللرنی کوته‌روُب تکبیر ئه‌یتلوُر. آندن صوڭ ینه قوللرنی باغلاب قنوت دعاسی اوقوُلوُر. قنوت دعاسندن صوڭ رکوع، سجده وقعده‌ایله باشقه نمازلر کبی تمام قیلنوُر.

معلم افندی بوطرغریده هرنمازنی بالفعل اوقوُتوُب قارامق تییشلیدر.

خاتۇنلر نمازی

س) خاتۇنلر نمازینڭ ایرلر نمازندن نیچه ییرده آیرماسی باردر؟
ج) (٨) ییرده آیرماسی باردر.
س) نی رەوشچه؟ ج) (١) ایرلر نمازغه کرشکانده تکبیر ایله قوللرینی قۇلاق یۇمۇشاقلری طوغریسنه قدر کوتەرۇرلر. خاتۇنلر ایکٔ باشلری طوغرسینه قدر گنه کوتەرۇرلر. (٢) نمارغه کرشۇر اۇچۇن قول کوتەرگانده ایرلرنڭ قوللری آچق بولۇر. خاتۇنلرنڭ قوللری ییڭلری اچنده اۇرتولی بولۇر. (٣) ایرلر قیامده قوللرینی باغلاب کندکلری آستینه قویارلر. خاتۇنلر کوکرەکلری اۇستینەگنەقویارلر. (٤) رکوعده ایرلر تزلرینی بۇکمسلر. خاتۇنلر بوگوبرەك طۇررۇرلر. (٥) رکوعده وقتده تزلرینه طایانۇب طۇرغاندەایرلرنڭ قولبارماقلرینڭ آراسی آچق بولۇر. خاتۇنلرنقی آچق بولماس. (٦) سجدەده وقتده ایرلر قۇرساقلرینی بۇتلرینه وبلەکلرینی ییرگەده قابرغالرینەده تییرمسلر. خاتۇنلر ایرلرنڭ خلافنچه قسلۇبراق سجده قیلۇرلر. (٧) قعدەده وقتده ایرلر اوڭ آیاقلرینی باسترۇب بارماقلرینی قبلەغه طاباقاراتۇبقویارلرده،صول آیاقلرینی‌یاتقرۇب‌آنڭ‌اۇستینه‌اوطۇررۇرلر. خاتۇنلر ایکی آیاقلرینی‌ده اوڭ طرفلرندن چغارۇب باشلرینی قبلەغه طابا قاراتۇب قویارلرده ، صول یاق اۇچالری ایـله ییرگه اوطۇررۇرلر. (٨) ایرلر فرض نمازلرنی اذان وقامت اوقۇب امام و جماعت‌ایله‌اوقۇرلر؛ خاتۇنلر اۇچۇن اذان وقامت لازم توگلدر. آنلرغه‌نمازنی امام و جماعت ایله اوقو مکروهدر.

اۇشبو (٨) ییردن باشقه اورۇنلرده خاتۇنلرنڭ نمازلری‌ده بِعَیْنِه ایرلر نمازی کبیدر.

تَسْبیح وَدُعَا

نمازنی تمام قیلغاندن صوڭ اۇشبو ذکرلر اوقۇلۇر:

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ۞

معناسی:اللهتعالی کیمچیلکلردن‌پاك بولغوچیدر. بارچه‌ماقتاولیلق‌اللهتعالی‌گه خاصدر. بر الله تعالی‌دن باشقه هیچ تڭری یوقدر. الله تعـالی هر نرسەدن الوغراقدر.

لاٰ حوْلَ وَلاٰ قُوَّةَ الاّٰ بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظيمِ۞

معناسی:هیچ حال وقوّت یوقدر، مگر الوغ و بلند بولغوچی الله‌تعالی ایله‌گنه‌در.

مٰاشٰآءَ اللّٰهُ كٰانَ وَمٰا لَمْ يَشٰأْ لَمْ يَكُنْ۞

معناسی:الله تعالی تله‌گان نرسه‌لرنك هر قایوسی بولۇر. الله‌تعالی تله‌مه‌گان هیچ نرسه بولماس.

آيَةُ الْكُرْسِيِّ: اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰانِ الرَّجيمِ ۞ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحيمِ۞

اَللّٰهُ لاٰ اِلٰهَ اِلاّٰ هُوَ اَلْحَيُّ الْقَيُّومُ ۝ لاٰ تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلاٰ نَوْمٌ لَهُ مٰا فِي السَّمٰوٰاتِ وَمٰا فِي الْاَرْضِ مَنْ ذَا الَّذي يَشْفَعُ عِنْدَهُ اِلاّٰ بِاِذْنِهِ يَعْلَمُ مٰا بَيْنَ اَيْديهِمْ وَمٰا خَلْفَهُمْ وَلاٰ يُحيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ اِلاّٰ بِمٰا شٰآءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوٰاتِ وَالْاَرْضَ وَلاٰ يَؤُدُهُ حِفْظُهُمٰا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظيمُ ۞

معناسی: الله، ترك بولغوچی، عالمنك هر بر اشینی تدبیر قیلغوچی، اول بر الله‌تعالی‌دن باشقه هیچ تـڭری یوقدر. اول الله‌تعالی‌ده یۇقۇمسراو و یۇقلاو بولماس. ییرده‌وکوکلرده‌بولغان‌نرسه‌لر هر قایوسی آنقیدرلر. کمدر آنك قارشنده شفاعت قیلغوچی (هیچ کم شفاعت قیلماس) مگر آنك رخصتی ایله‌گنه. اول الله تعالی ییرده وکوکلرده بولغان کمسه‌لرنك اوزلرندن اوّل بولغان نرسه‌لرنی‌ده، اوزلرندن صوك کیله‌چك نرسه‌لرنی‌ده، بله‌در. اول کمسه‌لر الله تعالی بلگان نرسه‌لرنك هیچ قایوسینی بله آلماسلر، مگر الله‌تعالی تله‌گان قدرگنه بلۇرلر. آنك کرسیسی کوکلرنی‌ده و ییرنی‌ده صیدرمشدر. ییر وکوکنی صاغ طۇتمق الله‌تعالی‌گه هیچ آغرلق قیلمیدر. اول الله‌تعالی الوغ و بلنددر.

س) اۇشبو ذکرلر وآیتلر اوقۇلغاندن صوك نی قیلنۇر؟

ج) (۳۳) مرتبه (سُبْحٰانَ اللّٰهِ) و(۳۳) مرتبه (اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ) و(۳۳) مرتبه (اَللّٰهُ اَكْبَرُ) دیيلۇر. س) آندن نی قیلنۇر؟

ج) قوللرنی کوکره‌ك طوغریسینه قدر کوته‌رۇب اۇشبو دعا اوقۇلۇر:

اَللّٰهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا صَلاتَنَا وَصِيامَنَا وَقِيامَنَا ، وَقِراءَتَنَا وَرُكُوعَنَا وَسُجُودَنَا وَقُعُودَنَا ، وَتَسْبِيحَنَا وَتَهْلِيلَنَا وَتَخَشُّعَنَا وَتَضَرُّعَنَا ❀ اَللّٰهُمَّ تَمِّمْ تَقْصِيرَنَا وَتَقَبَّلْ تَمامَنَا ، وَاسْتَجِبْ دُعاءَنَا وَاغْفِرْ اَحْياءَنَا وَارْحَمْ مَوْتانَا يا مَوْلانَا ❀ اَللّٰهُمَّ احْفَظْنَا يا فَيّاضُ مِنْ جَمِيعِ الْبَلايا وَالْاَمْراضِ ❀ اَللّٰهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا هٰذِهِ الصَّلاةَ (الْفَرْضَ مَعَ السُّنَّةِ) مَعَ جَمِيعِ نُقْصاناتِها ، بِفَضْلِكَ وَكَرَمِكَ وَلا تَضْرِبْ بِها وُجُوهَنَا يا اِلٰهَ الْعالَمِينَ وَيا خَيْرَ النّاصِرِينَ ❀ تَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ وَاَلْحِقْنَا بِالصّالِحِينَ ❀ وَصَلَّى اللّٰهُ تَعالى عَلى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ ، وَعَلى آلِهِ وَاَصْحابِهِ اَجْمَعِينَ ❀

معناسی: ياربّ ، بزنڭ نمازمزنی وروزەمزنی وقيامزنی وركوعمزنی وسجدەمزنی وقعدەمزنی وتسبيحمزنی وتهليلمزنی وتواضعمزنی ويالواروومزنی قبول قيلغل. يارب، كيمچيلكلرمزنی تمام قيلغل وتمام بولغان عمللرمزنی قبول قيلغل ودخی دعامزنی‌ده قبول قيلغل . ای خوجەمز ، تركلرمزنی يارلقاغل واولكلرمزگه رحمت قيلغل.ای رحمت قويغوچی الله، فضلڭ وكرمڭ ايله بزدن اوشبو نمازمزنی هر بر كيمچيلكلری ايله قبول قيلغل. اول نماز ايله بزنڭ يوزمزگه اوُرماغل. ای بارچه عالمنڭ حق معبودی وای ياردم قيلغوچيلرنڭ كاملرەگی ، بزنی مسلمان حالمزچه وفات قيلغل و بزلرنی ايزگی كشيلرگه طوُتا شدرغل . الله‌تعالی ، خلقلرنڭ ياخشيراغی محمد عليه السلامگه وآنڭ آل‌وصحابه‌لرينه‌بارچه‌سينه‌ده‌رحمت‌قيلغای‌ايدی.

نمازنڭ شَرْطْلری

س) نمازنڭ شَرْطْلری يعنی طشندەغی فرضلری نيچەدر؟ ج) (٨) در.

س) نيلردر؟ ١) (وَضُوءْ) طهارتلی بولمق ، ٢) (طَهارَتِ بَدَنْ) تەنی پاك بولمق ، ٣) (طَهارَتِ ثَوْبْ) كييمی پاك بولمق ، ٤) (طَهارَتِ مَكانِ) نمازلغی پاك بولمق ، ٥) (سَتْرِ عَوْرَتْ) عورت ييرلری اوُرتولی بولمق ، ٦) (دُخُولِ وَقْتْ) نمازنڭ وقتی كرمك ، ٧) (اِسْتِقْبالِ قِبْلَه) قبلەغە قارشی قارامق ، ٨) (نِيَّتِ قَلْبِی) كوُكل ايله نمازنی نيت‌قيلمق ،

نمازنڭ رُكْنلرى

س) نمازنڭ ركنلرى يعنى اچندهگى فرضلرى نيچه‌در؟ ج) (٨) در.

س) نيلردر؟ ج) ١) (تَكْبيرْ) نمازغه كرشكانده (الله اكبر) ديمك، ٢) (قِيامْ) اوُچ آيت اوقوُر قدر آياق اوره طوُرمق، ٣) (قِراءَتْ) قيامده اوُچ آيت چاماسى قرآن اوقوُمق، ٤) (رُكُوعْ) قيامدن صوڭ ايبلوُب ركوع قيلمق، ٥) (سُجُودْ) ماڭلاينى ييرگه تييروُب ايكى مرتبه سجده قيلمق، ٦) (قُعُودْ) نمازنڭ آخرنده قعده‌گه اوطوُرمق، ٧) (تَرْتيبْ) نمازنڭ ركنلرينى ترتيبلرنچه قيلمق، ٨) (خُرُوجْ) نمازدن اوز اختيارى ايله چقمق.

نمازنڭ واجِبلَرى

س) نمازنڭ مشهور واجبلرى نيچه‌در؟ ج) (١٥) در.

س) نيلردر؟ ج) ١) (قِراءَتِ فاتِحَه) فرض نمازلرنڭ اوَّلگى ايكى ركعتنده، وتر، سنت ونفل نمازلرينڭ هر ركعتنده برمرتبه سورهٔ فاتحه اوقوُمق، ٢) (ضَمِّ سُورَه) مذكور ركعتلرده سورهٔ فاتحه‌دن صوڭ ينه بر سوره يا اوُچ آيت قدر قرآن اوقوُمق، ٣) (طُمانينَه) ركوع وسجده‌ده بر تسبيح ئه‌يتوُر قدر طوُرمق، ٤) (قَوْمَه) ركوعدن طوُرغاچ قومه قيلمق، ٥) (جَلْسَه) ايكى سجده آراسنده اوطوُروُب جلسه قيلمق، ٦) (قَعْدَهٔ اُولى) اوُچ ودورت ركعتلى نمازلرده ايكنچى ركعتنڭ آخرنده قعده‌گه اوطوُرمق، ٧) (تَشَهُّدْ) هر قعده‌ده تشهد اوقوُمق، ٨ (سَلامْ) نمازدن چقغانده سلام بيرمك، ٩) (مُوالاتْ) نمازنڭ بر عملى تمام بولغاچده تيز آندن صوڭغى عملينى قيلا باشلامق، ١٠) (جَهْرْ) ايرته، آخشام ويه‌ستو نمازلرينڭ اوَّلگى ايكى ركعتلرنده امام، سوره‌لرنى قچقروُب اوقوُمق، ١١) (اِخْفا) باشقه ركعتلرده امام‌ده يالغوُز اوقوچى‌ده سوره‌لرنى ياشروُن اوقوُمق، ١٢) (اِنْصاتْ) امام سوره‌لرنى اوقوُغان زمانده مقتدى تيك طوُرمق، ١٣) (تَكْبيراتِ عيدْ) عيد نمازلرينڭ هر ركعتنده اوُچر مرتبه تكبير ئه‌يتمك،

١٤) (قُنُوتْ) وترنكْ اوُچنچی رکعتنده (قنوت) دعاسینی اوقوُمق،
١٥) (سَجْدَهٔ سَهْوْ) نمازده یا کَلشقان کشی نمازنکْ آخرنده (سَجْدَهٔ سَهْوْ) قیلمق، (١)

نمازنکْ سُنّتلری

س) نمازنکْ مشهور سنتلری نیچه‌در؟ ج) (٢٥) در.
س) نیلردر؟ ج) ١) (جَمَاعَتْ) فرض نمازنی جماعت ایله اوقوُمق،
٢) (اَذَانْ) فرض نمازلر اوُچوُن اذان اوقوُمق، ٣) (اِقَامَتْ) فرض نمازلرنی اوقوُر آلدندن قامت اوقوُمق، ٤) (رَفْعُ الْیَدَیْن) نمازغه کرشکانده تکبیر ایله قوللرنی کوته‌رمك، (ایرلر قوُلاقلری طوغریسنه قدر وخاتوُنلرینكْ ایكْ باشلری طوغریسنه قدر کوته‌روُرلر).
٥) (ضَمُّ الْیَدَیْنِ) قیامده وقتنده قوللرنی باغلامق، ٦) (ثَنَاءْ) اوَّلگی رکعتده ثنا اوقوُمق، ٧) (تَعَوُّذْ) اوَّلگی رکعتده اعوذ ئه‌یتمك،
٨) (بَسْمَلَه) سورهٔ فاتحه‌دن اوَّل بسمله ئه‌یتمك، ٩) (تَأْمِینْ) سورهٔ فاتحه‌دن صوكْ آمین دیمك، ١٠) (تَکْبِیرَاتِ اِنْتِقَالَاتِ) رکوعگه بارغانده، سجده‌دن طوُرغانده وقیامغه طوُرغانده تکبیر ئه‌یتمك، ١١) (رُکُوعِ مَسْنُونْ) رکوعنی سنت بولغان ره‌وشنچه قیلمق، (شوُیله‌که رکوعده وقتده بارماقلرینی آچوُب تزلرینه طایانوُب طوُروُر، تزلری بوُگوُلمیچی طوُروُر، باشی آرقاسی ایله تیگز بولوُر). ١٢) (سُجودِ مَسْنُونْ) سجده‌نی سنت بولغان ره‌وشنچه قیلمق، (شوُیله‌که سجده‌ده وقتده آیاقلری، قوللری، بوُرنی، وماکَلایی ییرگه تییوُب طوُروُر، باشی ایکی قولینكْ آراسنده بولوُر، بله‌کلری ییرگه‌ده، قابرغاسینه‌ده تیمیچی وقوُرساغی بوُتلرینه تیمیچی طوُروُرلر). ١٣) (قُعودِ مَسْنُونِ) قعده‌نی سنت بولغان ره‌وشنچه قیلمق، (شوُیله‌که قعده‌ده وقتده صول آیاغی اوُستینه اوطوُروُر، اوكْ آیاغینی بارماقلرینه باستروُب قویار، قوللرینی بوُتلرینه قویار). ١٤) (تَسْبِیحِ رُکُوعْ) رکوعده ٣ مرتبه تسبیح ئه‌یتمك، ١٥) (تَسْبِیحِ سُجُودْ) سجده‌ده ٣ مرتبه تسبیح ئه‌یتمك،

(١) سجدهٔ سهونكْ حکملری اوز بابنده بیان قیلناچقلردر.

١٦) (تَسْمِيعْ) رکوعدن طوُرغانده امام هم یالغوُز اوقوچی تسبیح ئەیتمك،
١٧) (تَحْمِيدْ) قَوْمەده وقتده یالغوُز اوقوچی هم مقتدی تحمید ئەیتمك،
١٨) (صَلَوَاتْ) آخرغی قعدەده تشهددن صوڭ صلوات اوقوُمق، ١٩) (دُعَا) آخرغی قعدەده صلواتدن صوڭ آیتکه اوُخشاشلی بردعا اوقوُمق،
٢٠) (تَکْرَارِ سَلَامْ) اوڭ طرفقەده صول طرفقەده سلام بیرمك، ٢١) (نِيَّتِ سلام) سلامنی، سلام بیرلگان طرفده بولغان فرشتەلرگه وبرگه نماز اوقوُچیلرغه بیرونی نیت قیلمق، ٢٢) (جَهْرُ الْأَذْكَارْ) امام تکبیرنی وتسمیع نی وسلامنی قچقروُب ئەیتمك، ٢٣) (اِخْفَاءُ الْأَذْكَارْ) باشقه ذکرلرنی یاشروُن ئەیتمك، (امّا مقتدی هم یالغوُز اوقوچی ذکرلرنڭ هر بریسینی یاشروُن ئەیتوُرلر). ٢٤) (وَضْعُ الرُّكْبَتَيْنِ قَبْلَ الْيَدَيْنِ) سجدەگه بارغانده تزلرنی قوللردن اوّل قویمق، ٢٥) (مُقَارَنَةُ الْإِمَامِ) مقتدی هر عملنی امام ایله برگەرەك قیلوُرغه طرشمق.
(امامدن الك قیلو درستتوگلدر. امامدن کوب صوڭغه قالو مکروهدر).

نمازنڭ مُسْتَحَبْلَرِی

س) نمازنڭ مشهور مستحبلری نیچەدر؟ ج) (٢٠) در؟
س) نیلردر؟ ج) ١) نمازغه کرشوُر اوُچوُن قول کوتەرگانده بارماقلرنڭ آرالری آچغراق بولمق،
٢) وهم باش بارماقلرینڭ بیتلرینی قوُلاق یوُموُشاقلرینه تییرمك،
٣) وهم ایرلرنڭ قوللری ییڭلرندن چقغان بولمق،
(اما خاتوُنلرنڭ قوللری ییڭلری اچنده بولمق مستحبدر).
٤) قیامده وقتده اوکچەلری دورت بارماق کیکلکی بر برسندن یراق بولمق،
٥) قول باغلاغانده صول قولینڭ بلەزگینی اوڭ قولینڭ باش وچەنچه بارماقلری ایله چوُرناب آلوُب اورتا بارماقلرینی بلەگینه طابا صوزمق،
٦) نمازده اوقوُلغان سوره وذکرلرنی تجوید ایلەبیك درست ایتوُب اوقوُمق،
٧) ایرته نمازنده سورۀ فاتحەدن صوڭ اوُزوُنراق سورەلرنی، اوُیله وایکندی ویەستو نمازلرنده اورتاچه سورەلرنی، آخشام نمازنده قسقا سورەلرنی اوقوُمق[1]،

---

(١) قرآن کریمده (بروج) سورەسنه قدر بولغان سورەلر اوُزوُن سورەلرگه وآندن باشلاب (بلد) سورەسنه قدر بولغان سورەلر اورتاچه سورەلرگه وآندن صوڭغی سورەلر قسقا سورەلرگه حساب قیلنوُرلر. (کرمانی).

٨) اوّلگی رکعتده اوزونراق سوره وصوڭغی رکعتلرده قسقارلق سوره اوقومق،
٩) سجده‌ده باش بارماقلری قولاقلری طوغریسنده بولمق .
١٠) سجده‌ده قول بارماقلری بر برسینه تییوب طورمق ،
١١) سجده‌ده آیاق باشلری ییرگه تییوب اوکچه‌لری یوغاری طورمق ،
١٢) سجده قول وآیاق بارماقلری قبله‌غه طابا صوزلوب طورمق ،
١٣) قعده‌ده قول بارماقلرینی یازوب بوتلرینه قویمق ،
١٤) رکوع وسجده تسبیحلرینی طاق ایتوب اوچدن آرتق ئه‌یتمك (٥،٧،٩).
١٥) ٣ و ٤ رکعتلی فرض نمازلرنڭ صوڭغی رکعتلرنده‌ده سورهٔ فاتحه اوقومق ، (سنت ، واجب ونفل نمازلرنڭ هر رکعتنده سورهٔ فاتحه وآندن صوڭ ینه بر سوره اوقومق واجبدر) .
١٦) قیامده سجده‌اورنینه‌غنه، رکوعده آیاق باشلرینه‌غنه، سجده‌ده بورنینه‌غنه قعده‌ده‌اوز آلدینه‌غنه، سلام بیرگانده ایكی باشلرینه‌غنه قاراب طورمق،
١٧) نماز اچنده یوتکرمسکه وایسنه‌مسکه طرشمق ،
١٨) اختیارسز ایسنه‌گانده آغزینی برقولی ایله قابلامق ،
١٩) نماز اچنده تو به‌چیلکلی قیافت وصنق کوڭل ایله طورمق ،
٢٠) نماز آخرنده سلام بیرگانده آرتده‌غی کشیگه یا کڭاغی کورنورلك قدر باشینی بورمق ،

نمازنڭ مکروهلری

س) نماز اوقوغان زمانده قیلو مکروه بولغان اشلرنڭ مشهورلری نیچه‌در:
ج) (٨٠) در.
س) نیلردر؟ ج) (١) إختیاری ایله نمازده سنت بولغان بر عملنی قیلمی قالمق، (واجب عملنی قیلمی قالدرمق حرامدر ، فرضنی قیلمی قالدرمق نمازنی بوزادر)
٢) نمازده تکبرلك قیافتی ایله طورمق، ٣) اختیاری ایله ایسنه‌مك :
٤) عذرسز یوتکرمك ، ٥) عذرسز طاماق قرمق ، ٦) بورون سنگرمك ، ٧) توکرمك وقاقرمق ، ٨) اوفلده‌مك . ٩) کییرلمك ،
١٠) بیلینه طایانمق ، ١١) گه‌وده‌نی بر طرفقه آوشدروب قییق طورمق
١٢) بر آیاقغه ضالنوب یال ایتمك ، ١٣) قولینه بر نرسه طوتوب طورمق ، ١٤) قولینی یا کولمه‌گینی سلکوب ییلله‌نمك ، ١٥) بر

قولی ایـله باشینه بورك یا چالما کیمك ، ١٦) برقولی ایله بورگینی صالمق ، (اما ایکی قول ایـله بر اشنی قیلمق نمازنی بۇزادر)
١٧) سجـده اورنندەغی طوفراقلرنی صپـرەمق ، (ماکلاینـی چەنچۇب آورتدررلق طاشلر بولغانده برایکی مرتبه صپرمق درستدر) ١٨) یۇزینه قونغان تیر وطوزاننی صپرمق ، ١٩) برایکی مرتبه بریرنی قاشیمق، (اوچ مرتبه قاشیمق نمازنی بۇزادر) ٢٠) عذرسز نماز اوقی طۇرغان اورنندن برایکی آدم کوچمك، (بریولی اوچ آدم آتلاسه، نمازی بۇزاۇر).
٢١) تش آراسندن چقغان کچکنه طعام والچغینی یاتمـق، (بۇرچاق قدر زور والچق یاتسه، نمازی بۇزاۇر). ٢٢) یۇزینی قبلەدن آوشدرمق،
٢٣) یوغاری طابا قارامـق ، ٢٤) قیامغـه طۇرغانـده طایانۇب طۇرمق،
٢٥) بـر نرسەگه سۇیەلۇب طۇرمـق ، ٢٦) رکوعـده باشینـی بیك توبەن اییۇب یا که بیك یوغاری کوتەرۇب طۇرمق، ٢٧) سجدەده آیاق وقول بارماقلرینی بیردن کوتەرمك ، ٢٨) سجدەده بلەکلرینی بیرگه یا قابرغالرینه تییرۇب طۇرمق ، ٢٩) سجدەده قۇرساغینـی باتلرینه تییرمك ، (صفده اورن طغز بولغانده اۇشبو ایکی اش مکروه توگلدر) ٣٠) کییمی یا قولی ایله اوینامق، ٣١) نمازنی یالان باش کۇینچه اوقۇمق، ٣٢) بیکلرینی صزغانۇب اوقۇمق ٣٣) کوکرەکلری وآرقالری آچق کۇینچه اوقۇمق، ٣٤) کییمینی اورتاسندن باغلامیچی جیلبەگەی ییبەروب اوقۇمق ، ٣٥) آغزینه برنرسه قابۇب طۇرمق ،
٣٦) اختیاری ایله بر نرسەنی ایسنەمك ، ٣٧) بورك یا چالما قرپووینه سجده قیلمـق ، ٣٨) چەچینـی باشینه تۇرۇب بەیلەگان کۇینچه اوقۇمق، ٣٩) کییمنده یا نمازلغنده یا که ئەیلەنەسندە حیوان صورتی بولمق، (اگرده آرتنده بولسه یا که چبن قدر کچکنه بولسه یا که باشی بۇزلغان بولسه ضرری یوقدر) ٤٠) یاناطۇرغان زور اوتقه قارشی اوقۇمق، (شمع ، چراغ ولامپا کبی کچکنه اوتلرغه قارشی اوقومکروه توگلدر)
٤) در آدمینك یۇزینه قاراب اوقۇمق، ٤٢) یۇزی کورنۇرلك کۇزگیگه قاراب اوقۇمق ، ٤٣) نجس نرسەگه قاراب اوقۇمـق ، ٤٤) قبرگه قاراب اوقۇمق ، ٤٥) آلدەغی صفده اورۇن بولا طۇرۇب ، فرض نمازنی آرتدەغی صفده اوقۇمق ، ٤٦) نمازدە کوزلرنی یۇممق ،
٤٧) طهارتی قستالغان کۇینچه نمازغه کرشمك ، ٤٨) آلیابقچ کبی

توُرلی نرسه‌گه بویالوچان کییم ایـله اوقوُمق ، ٤٩) قیامده ایکی اوکچه‌لرینی بر برسینه دورت بارماق کیگلـگندن یاقـن کیترمك ،
۵۰) نمازنی بیك آشغوُب اوقوُمق ، ۵۱) قعده‌ده قوللـری ایـله ییرگه طایانوُب اوطوُرمق، ۵۲) قعده‌ده ایکی اوکچه‌سی اوُستینه اوُطوُرمق ،
۵۳) قعده‌ده آیاقلرینی بوُکله‌ب اوطوُرمق ، ۵٤) رکوع وسجده‌گه بارغانده کییملرینی طوُتقالامق ، ۵۵) تکبیر وذکرلرنی یاکه سوره‌لرنی ایکیشر قات اوقوُمق ، ۵٦) اوقوُغان ذکرلرینی بارماقلری ایله صانامق . ۵۷) سوره وذکرلرنی اوز اورنلرنده اوقوُب بترمیچی ایگنچی‌اورنده‌اوقوُمق، ۵۸) بر سوره‌نی‌بر نمازده‌ایکی‌مرتبه‌اوقوُمق،
۵۹) صوکغی رکعتده ، اوَّلـگی رکعتده اوقوُلغان سوره‌نك آلدنده‌غی سوره‌نی اوقوُمق ، ٦۰) اوَّلـگی رکعتده برسوره اوقوُغاندن صوك ایگنچی رکعتـده آنـدن صوکغی سوره‌نك آرتنـده‌غی سوره نی اوقوُمق ، (اگرده‌آراده ایکی سوره قالسه مکروه توگلدر) .
٦۱) معناسینی اویـلاب برآیتنی ایکی قات اوقوُمق ، ٦۲) بـر آیتنك معناسینی اویـلاب طوقتاب طوُرمق ، ٦۳) دنیا اشینی خاطـرگه کیتروُب یلمایوُب کولمك ، ٦٤) دنیا اشی اوُچوُن طاوشسز یغلامق ،
٦۵) نمازنك برعملینی مقتدی امامدن الك قیلمق : ٦٦) امام مقتدیلردن یوغاری یاتوبه‌نره‌ك براورنده طوُرمق ، ٦۷) امام محـرابنك اچینه تمام‌کروُب‌اوقوُمق، ٦۸) امام‌نمازنی‌خَلْق‌زارغوُرلق‌قدر اوُزاق‌اوقوُمق،
٦۹) ایر ایله خاتوُن یه‌نه‌شه اوقوُمق، ۷۰) امام بولووی مکـروه بولغان کشیگه اوُیوُب اوقوُمق، ۷۱) طاماق قروُب یا اوهلده‌ب آغزدن بر ایـکی حرف طاوشی چغارمق ، ۷۲) باشنده‌غی چالماسینی صالمق یاکه باشندن توُشکاچ آلوُب کیمك ، ۷۳) کوُکلندن برنه‌رسه‌نك صانینی حساب قیلمق ، ۷٤) کوُکلی ایـله برشعرنی ، یعنی برکوُیلی سوزنی‌اوقوُمق ، ۷۵) بارماغی‌ایله برسوزنی‌یازوُب کورسه‌تمك ، ۷٦) بارماغی ایله نیچه رکعت اوقوُغانینی کورسه‌تمك ،
۷۷) باشی یاقاشی ایله اشاره قیلوُب برسوز ئه‌یتمك ، ۷۸) اشاره ایله برسوزگه جواب بیرمك ، ۷۹) طاماق قروُب یاکه چراینی بوُزوُب مرادینی آکلاتمق ، ۸۰) بارماقلرینی بر یا ایکی مرتبه شارتلاتمق .

نمازنڭ مُفْسدلَری

س) نمازنی نیچه توُرلی اش بوزادر؟ ج) اوُشبو(٢٠) توُرلی‌اش بوُزادر.
١) (تَلَفُّظْ) طاماق قروُب یا اوهلدەب آغزدن اوُچ حرفلی طاوش چغارمق،
٢) (تَـكَلُّمْ) معنالی بـرسوز ئەیتمك، (نمازدەغی ذكرلردن باشقـه)،
٣) (تَسْلیمْ) برکشیگه سلام بیرمك یاکه سلام آلمق، ٤) (دُعَاءِ دُنْیَاوی) دنیا اشینی صوُراب دعا قیلمـق، ٥) (ضَحْكْ) دنیا اشی اوُچوُن طاوش ایله کوُلمك، ٦) (بُكَاءْ) دنیااشی اوُچوُن طاوش‌ایله یغلامق،
٧) (اَكْلْ) بوُرچاق قدر برنرسه آشامق، ٨) (شُرْبْ) برطامچی قدر صو یوُنمق، ٩) (عَمَل كَثیرْ) عادتده ایکی قول ایـله قیلنا طوُرغان براش قیلمق، (مثلا برکییمنی کیمك یاصالمق، برزور نەرسەنی کوتەرمك کبی). ١٠) (تَكْرَارِ فعْلْ) براشنی بریولی‌اوُچ‌مرتبه قیلمق، (مثلا ٣ مرتبه بیتینی صیرمق، ٣ مرتبه برییرینی قاشیمق، ٣ مرتبه مییغینی‌توُزەتمك، ٣مرتبه‌بارماق‌شارتلاتمق. ٣مرتبه‌توُیمه‌سینی‌باغلامق یاچیشمك، بریولی ٣ آدم آتلامق، ٣ مرتبه برنرسەنی چەینەمكْ، بر حرفنی ٣مرتبه ئەیتمك کبی). ١١) (قِرَاءَتِ مُصْحَفْ) قراءتنی مصحفدن قاراب اوقوُمق، ١٢) (تَحْرِیفِ قُرْآنْ) قـرآننی معناسی بوُزلوُرلق ایتوُب خطا اوقوُمق، ١٣) (تَقَدُّمِ امَامْ) مقتـدی امامـدن آلده‌راق طوُرمق، ١٤) (مُحَاذَاتِ مَرْاَه) جماعت نمازنده ایرکشی خاتوُن ایله برصفده بولمق، ١٥) (طُلُوعِ شَمْسْ) ایرته‌نمازینی اوقوُغانده‌قوُیاش چغاباشلامق، ١٦) (انْكشَافِ عَوْرَتْ) عورت اَعضانڭ‌دورت‌اوُلوُشندن براوُلوُش‌قدریسی‌اچلمق، ١٧) (تَرْكِ فَرْضْ) نمازده فرض‌بولغان برعملنی قیلمی قالدرمق، ١٨) (تَرْكِ اسْتقْبَالْ) کوکرەگی قبله طرفندن‌آوشمق، ١٩) (تَنَجُّسْ) تەنی، کییمی یانمازلغی نجسلەنمك،
٢٠) (تَحَدُّثْ) اوز اختیاری ایله طهارتینی بوُزمق ※

نمازده مباح بولغان اشلر

س) نماز اوقوٗغان زمانده نیندی اشلر مباح بولوٗر؟

ج) ایرکسز یوٗتکرو ، توٗچکرو مباح بولوٗر.

س) یوٗتکرگانده یا توٗچکرگانده ایرکسز آورزدن بر نیچه حرف طاوشی چغو ایله نماز بوٗزلوٗرمی؟ ج) بوٗزلماس .

س) ودخی نیندی اشلر مباح بولوٗر؟ ج) بجسکه‌بویالودن یا اوٗستینه‌بر نرسه‌نڭ توٗشوودن قورقوٗب اوٗچ آدم آتلاو درست بولوٗر.

س) ودخی نیندی اشلر مباح بولوٗر؟

ج) نماز اوقوٗب طوٗرغان زمانده بر یلان یا چایان چغوٗب آلدینه کیلسه ، نمازنی بوٗزمیچی تیز شول حیواننی اوترمك درست بولوٗر.

س) یلاننی یا چایاننی اوٗتروٗب شغللەنگان زمانده اورنندن قوٗزغالوٗب بر قوٗرال آلوٗب کیلسه ، شول زمانده کوکره‌گی قبله طرفندن آوشسه، نمازی بوٗزالوٗرمی؟ ج) بوٗزلماس. س) یلاننی اوترگاندن صوڭ نی قیلوٗر؟

ج) نمازینی قالغان ییرندن باشلاب تمام قیلوٗر. یا گغادن باشلاب اوقوٗسه بیگره‌ك معقول بولوٗر .

س) نماز اوقوٗب طوٗرغان زمانده بر کشینڭ اختیارسز طهارتی بوٗزلسه، مثلا بوٗرنی قاناسه ، یا که بر قارت کشینڭ بولی طامسه ، نی قیلوٗر؟

ج) بوندی واقعه بولغانده ایڭ معقولی نمازینی بوٗزوٗب طهارت آلغاچ نمازینی یا گغادن باشلاب اوقوٗمقدر. لکن نمازینی بوٗزمیچی صو یانینه باروٗب طهارت یا گغارتمق وآندن صوڭ طهارتی بوٗزلغان طوغرسندن باشلاب نمازینی تمام قیلمق‌ده درست بولوٗر.

س) بر کشی طهارت آلمق اوٗچوٗن صو یانینه بارغانده قبله طرفندن آوشو سببلی نمازی بوٗزلماسمی ؟

ج) بوٗزلماس. لکن طهارت اوٗچوٗن ضرور بولماغان هیچ‌بر اشنی قیلو درست بولماس. اگرده باشقه بر اش قیلسه نمازی بوزلوٗر.

س) امام بولغان کشینڭ طهارتی بوٗزلسه ، نی قیلوٗر؟

ج) بر آز چیگنوٗب آرتنده‌غی بر کشیگه اوز اورنینه امام بولوٗرغه اشاره قیلوٗرده، اوزی طهارت آلوٗرغه چغوٗب کیته‌ر. س) ایمدی اول امام اورنینه قالغان کشی نی قیلوٗر؟ ج) امام اورنینه باروٗب امام بولوٗب امام اوقوٗب طوقتاغان ییردن باشلاب نمازنی تمام قیلوٗر.

س) اوّلگی امام نی‌قیلوٗر؟ ج) طهارتینی یا کُغارتقاچ بر ییرده نمازینك قالغان قدرینی یالغوٗز اوقوٗغان کشی کبی اوزی‌گنه‌اوقوٗب تمام قیلوٗر.

س) نماز اوقوٗب طوٗرغان کشینك آلدن اوٗزوٗب یوٗرو درست بولوٗرمی؟

ج) کوزی توٗشه‌رلك ییردن اوزو درست بولماس، مکروهدر.

س) نماز اوقوٗب طوٗرغان کشینك آلدندن برکشی اوزا باشلاسه، نی‌قیلنوٗر؟

ج) نماز اوقوچی کشی اوزینك نمازده ایکانینی بلـگرتمك اوٗچوٗن طاماق قروٗب یا که (سبحان‌الله) دییوٗب اشاره قیلوٗر.

س) آلدن کشی اوزوٗب یوٗره‌چگی معلوم بولغان ییرده نماز اوقوٗغانده نی قیلمق کیره‌ك بولوٗر؟

ج) آلدینه بر په‌رده قوٗرمق آز بولغانده بر آرشوٗن اوٗزوٗنلغی بر طایاق قاداب قویمق تییشلی بولوٗر

س) آلدن کشی یوٗری طوٗرغان ییرده برنیچه کشی جییلوٗب جماعت‌بولوٗب اوقوٗیاچق بولسه‌لر، نیچه په‌رده قویمق تییشلی بولوٗر؟

ج) امام آلدینه بر په‌رده قوٗرلسه، کافی بولوٗر. اوٗیوٗغان کشیلر اوٗچوٗن په‌رده کیره‌ك بولماس.

س) امام‌نمازده یا کُلشا باشلاسه، اوٗیوٗغان کشیلرگه نی‌قیامق‌تییشلی بولوٗر.

ج) طاماق قروٗب یا که (سبحان الله) دییوٗب یا کُلشا باشلاغانینی امامغه آڭلاتوٗرغه طرشمق تییشلی بولوٗر.

ضعیف کشینك نمازی

س) برکشی آورو سببلی یا که باشقه بر ضعیفلك سببلی نمازنی آیاغینه باسوٗب قیام ایله اوقی‌آلماسه نیچك‌اوقوٗر؟ ج) اوطوروٗب اوقوٗر.

س) اوطوٗرغان کوٗینچه رکوع سجده‌سینی نیچك قیلوٗر؟

ج) اوطوٗرغان کوٗینچه تزینه طایانوٗب اییلوٗب رکوع‌قیلوٗر، سجده‌سینی سلامت وقتده‌غی کبی قیلوٗر.

س) اوطوٗروٗب طوروٗرغه قوّتی ییتسه‌ده، اییلوٗب رکوع وسجده قیلوٗرغه قوّتی ییتمسه، نیچك اوقوٗر؟

ج) اوطوٗرغان کوٗینچه رکوع وسجده‌نی بر آز اییلوٗب‌اشاره قیلوٗب‌اوقوٗر، رکوع اوٗچوٗن آزراق اییلوٗر، سجده اوٗچوٗن کوبره‌ك اییلوٗر.

س) اوطوروٗب طوروٗرغه‌ده قوّتی ییتمسه نیچك اوقوٗر؟

ج) آیاقلرینی قبله طرفینه طابا صوزوٗب چالقان یاتوٗب باشی برله اشاره قیلوٗب‌اوقوٗر. شولای‌بولاطوٗروٗب‌ده‌نمازینی‌اوقوٗمی‌قالدرماسقه‌طرشوٗر.

س) اگرده چالقان یاتقان کۉینچه باشی بوله اشاره قیلۉب اوقۉرغدده قوّتی ییتمسه، نماز اوقۉرمی؟
ج) اول وقت معذوردر؛ اوقۉماس: سلامتله‌نگاچ قضا قیلمق نیتی ایله قضاغه قالدرۉر.
س) فرض نمازنی عذرسز اوطۉرۉب اوقو درست بولۉرمی؟
ج) صواۉستنده بارا طۉرغان کۉیمه‌ده‌درست‌بولۉر؛باشقه‌اورنده‌یا که‌صو قرییته به‌یله‌ب قویلغان کۉیمه‌ده عذرسز اوطۉرۉب‌اوقودرست‌بولماس.
س) سنت ونفل نمازلرنی عذرسز اوطۉرۉب اوقو درست بولۉرمی؟
ج) درست بولۉر.
س) فرض نمازلرنی آتقه آتلانغان کۉینچه اوقو درست بولۉرمی؟
ج) ضرور بولماغانده درست بولماس. مگر دشماندن یا یرتقچی حیواندن قۉرقو سببلی‌گنه ضرورت اۉچۉن‌گنه درست بولۉر.
س) سنت ونفل نمازلرنی آتقه آتلانغان کۉینچه اوقو درست بولۉرمی؟
ح) درست بولۉر.
س) نمازنی آتقه آتلانغان کۉینچه اوقوغانده قای طرفقه طابا قاراب‌اوقۉر؟
ج) قای طرفقه طابا باراچق بولسه، شول طرفقه طابا قاراب اوقۉر.
س) هیچ قرآن اوقی بلمه‌گان نادان کشی نمازینی نیچك اوقۉر
ج) اول کشیگه‌نمازده‌اوقۉرلق‌قدر بر نیچه سوره‌نی‌اوقۉرغه‌اۉیره‌نمك فرض بولۉر. س) بیك قارتلق سببلی یا که صاقاولق سببلی اجتهاد قیلا طورۉب‌ده نمازغه‌کیره‌ك‌قدر سوره‌لرنی‌درست اوقی‌آلماسه، نی‌قیلۉر؟
ج) آندی کشیلرگه نمازلرینی امامغه اۉیۉب اۉقۉمق تییشلی بولور. یالغوز اوقوسه، بلگان آیتلرینی هر رکعتده بر نیچه قات تکرار ایتۉب اوقۉرلر.
س) بیك نادان و بیك صاقاو کشیلرنڭ باشقه کشیگه امام بولۉب‌اوقولری درست بولۉرمی؟ ج) درست بولماس.
س) بر کشی بر آورو سببلی تیلرۉب هوشی کیتۉب یاتسه، شول وقتده اوقولمی قالغان نمازلرینی نی قیلۉر؟ ج) برگنه ته‌ولـ عنی (٢٤)ساعت‌قدرگنه‌هوشسز یاتقان‌بولسه، قالغان‌نمازلرینڭ‌هر برسینی قضاقیلۉر. اگرده بر ته‌ولکدن آرتق یاتسه، هیچ‌برسینی‌قضاقیلماس.

عبادات اسلامیه نڭ دورتنچی جزئی

جماعت

نماز لری.

بسم الله الرحمن الرحيم

صَلاةِ الْجَماعَةِ اَفْضَلُ مِنْ صَلاةِ الْفَذِّ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً ❀

معناسی: نماز نی امام وجماعت ایله اوقو یالغوز اوقودن یگرمی ییدی درجه آرتق ثوابلیراقدر.

جماعت.

س) ایکی اوچ کشی برگه بولغانده فرض نماز ی نی‌ره‌وشچه اوقو سنتدر؟

ج) آرادن برسی امام بولوب باشقه لری مقتدی بولوب جماعت ایله اوقو سنتدر.

س) جماعت نمازی نی‌ره‌وشچه اوقولور؟ ج) نماز نی جماعت بولوب اوقوغانده امام باش بولور، مقتدیلر امامغه اویوب یعنی اییه‌روب اوقورلر، نمازنڭ هر عملینی امام آرتندن‌عنه قیلورلر، هیچ بر عملنی امامدن الك قیلماسلر.

س) مقتدیلر نماز نڭ هر ذکرلرینی اوقورلرمی؟ ج) یوق، هر برسینی اوقوماسلر: قیامده اوّلگی رکعتده (ثنا) غنه اوقورلر. اعوذ و بسمله هم سوره‌لر اوقوماسلر. امام اوقوغانینی طڭلاب یاکوتوب تیك طورورلر. رکوعدن قومه‌گه طورغانده‌امام‌تسمیع نی‌گنه ئه‌یتوب تحمید ئه‌یتمس. امامقتدیلر تحمیدنی‌گنه‌ئه‌یتورلر، تسمیع نی‌ئه‌یتمسلر. باشقه ذکرلرنڭ هر برسینی امامده، مقتدیلرده اوقورلر. ودخی‌امام‌تکبیرلرنی وتسمیع‌نی وسلامنی‌قچقروب‌ئه‌یتور. مقتدیلر هر ذکرنی یاشرون اوقورلر. قراءتی قچقروب اوقولغان نمازده سورهٔ فاتحه‌دن صڭ مقتدیلرده، یاشرون‌گنه آمین دییورلر.

س) مقتدی برگنه کشی بولغانده، امامنڭ قای طرفنده طورور؟

ج) امامنڭ اوڭ طرفنده امامغه یاقن کیلۈب، یارتی آرشۈن قدر امامنڭ آرتندەراق طۈرۈر.

س) ایکی اۈچ مقتدی برامامغه اۈیۈسەلر، قای طرفده طۈرۈرلر؟

ج) امامنڭ آرتنده تیگزلەنۈب تزلۈب (صَفْ) بولۈب طۈرۈرلر.

س) برامامغەالۈغ کشیلر ایلەبرگەصبیلردەاۈیۈسەلر، قایسی‌صفدەطۈرۈرلر؟

ج) صبیلر الۈغ کشیلر صفنده طۈرماسلر، الۈغ کشیلر صفینڭ آرتنده اوزلری بر (صف) بولۈب طۈرۈرلر.

س) برصبی‌الۈغ کشیلرصفندەطۈرسەالۈغ کشیلرنڭ‌نمازینەضرر کیلۈرمی

ج) نمازغه ضرر کیلمس، شولای بولسەده سنت‌که خلاف بولۈر.

س) خاتۈنلر ایر امامغه اۈیۈب اوقو درست بولۈرمی؟

ج) درست بولۈر. لکن امامنڭ قبول‌ایتمکلگی شرطدر؛ اگرده امام خاتۈنلرغه اماملق قیلماونی نیت قیلغان بولسه، اول خاتۈنلر اۈیۈغان کشی حکمنده بولماسلر.

س) خاتۈنلر قایسی صفده طۈرۈرلر؟

ج) الۈغ کشیلردن‌ده صبیلردن‌ده آرتداغی صفده طۈرۈرلر.

س) اگرده برخاتۈن ایرلر صفی برله تیگز طۈرسه ایرلرنڭ نمازینه ضرر کیلۈرمی؟ ج) اگر امام اول خاتۈنغه امام بولۈنی نیت قیلسه، ایرلرنڭ‌نمازی بوزلۈر. اگرده امام‌اول خاتۈنغەامام‌بولونی‌قبول‌ایتمسه، ایرلرنڭ نمازی بوزلماس. خاتۈننڭ نمازی‌غنه درست بولماس.

س) خاتۈنلر جماعت مسجدینه بارو درست بولۈرمی؟

ج) قارچق بولماغان خاتۈن‌نڭ مسجدکه بارمقلغی مکروهدر. اما قارچق خاتۈنلرغه ایرته نمازی، آخشام نمازی ویاستو نمازی کبی کیچکی نمازلرغه بارمق مکروه توگلدر.

س) الوغ‌ایرکشی‌نڭ‌صبیغه یاخاتۈن کشیگەاۈیۈب نماز اوقۈمقلغی‌درست بولۈرمی؟ ج) درست بولماس.

س) صبی بالالرنڭ آرادن برسی امام بولۈب نمازلرینی جماعت برله اوقولری درست بولۈرمی؟ ج) درست بولۈر.

س) خاتۈنلر برسی‌امام بولۈب باشقەلری‌آڭا اۈیۈب جماعت برله اوقۈسەلر، نمازلری درست بولۈرمی؟ ج) نمازلری درست بولۈر؛ لکن اول رەوشچه جماعت برله اوقولری مکروهدر.

س) خاتۈنلر برنمازنی جماعت برله اوقۈماقچی بولسەلر، امامری قایده طۈرۈر؟ ج) ایرلرنڭ امامی کبی تمام آلغه چغۈب طۈرماس بلکه صفنڭ اورتالغنده بیك آزغنه آلغەراق چغۈب طۈرۈر.

س) امام آرتنده صفداغی مقتدیلر، نی رەوشچه طوٗرمق سنتدر؟
ج) صفنی طوغری قیلو اوٗچوٗن هر قایوسی تیگزطوٗرمق، اراده برکشی صیبارلق بوش اوروٗن قالدرماسقه طرشمق سنتدر.
س) عذرسز کشی صاحب عذرگه اوٗیوٗب اوقو درست بولوٗرمی؟
ج) درست بولماس.
س) ایکندی نمازی اوقی طوٗرغان کشیگه اوٗیله نمازینی اوٗیوٗب اوقو درست بولوٗرمی؟ ج) درست بولماس.
س) برفرض نماز اوقی طوٗرغان کشیگه نفل ایتوٗب نیت قیلوٗب اوٗیوٗب اوقودرست بولوٗرمی؟ ج) ایکندی وآخشام نمازلرندن باشقه نمازلرده درست بولوٗر؛ اوقوٗغان نمازی نفل بولوٗر. اما ایکندی اوقوٗغاندن صوڭ نفل نمازی اوقو هم نفل نمازینی اوٗچ رکعتلی ایتوٗب اوقو درست بولماو سببلی بوایکی نمازغه نفل نیتی ایله اوٗیو درست بولماس.
س) کوب کشی برفرض نمازنی جماعت برله اوقوٗماقچی بولسەلر آرادن قایوسی امام بولوٗر؟ ج) آراده قایوسی عالمراگ بولسه، شولسی امام بولوٗر؛ اگرده هرقایوسینڭ علمی بردرجەده بولسه، آراده قراٸتی درسترەگی امام بولوٗر؛ اگرده هرقایوسینڭ قراٸتی بردرجەده بولسه، آراده تقوی وصوفیراغی امام بولوٗر؛ امام بولوٗر؛ اگرده یاشلریده تیگز بولسه، آراده کورکام خلقلیراغی امام بولوٗر؛ اگرده خلقلریده بردرجەده بولسه آراده کورکامراك قیافتلیسی امام بولوٗر؛ قیافتلریده بردرجەده بولسه، نسلی شرافتلیرەگی امام بولوٗر. هرقایوسی هرجهتدن تیگز بردرجەده بولسەلر، قایسیغنه امام بولسەده درست بولوٗر.
س) نیندی کشی نڭ امام بولمقلغی مکروهدر؟
ج) بیك نادان کشینڭ وهم فاسق کشینڭ وهم صوقر کشینڭ وهم اعتقادی بوٗزوٗق کشینڭ امام بولمقلغی مکروهدر.
س) اوٗشبو کشیلرگه اوٗیوٗب اوقولغان نماز درست بولوٗرمی؟
ج) درست بولوٗر، لکن برمکروه اشنی قیلو بولوٗر.

مُدْرِكْ ومَسْبُوقْ

س) امامنڭ اوّلگی رکعتینه اوٗیوٗرغه اوٗلگرگان مقتدیگه نی دییوٗلوٗر؟
ج) (مُدْرِكْ) دییوٗلوٗر. س) امامنڭ اوّلگی رکعتینه اوٗیوٗرغه اوٗلگرمیچی صوڭغی رکعتلرگه گنه اوٗیوٗغان مقتدیگەنی دییوٗلوٗر؟ ج) (مَسْبُوقْ) دییوٗلوٗر.
س) رکعتنڭ قایسی طوغریسینه کیلوٗب اوٗیوٗرغه اوٗلگرگان کشی اول رکعتکه ییتشکانگه حساب قیلنوٗر؟

ج) بر رکعتنڭ رکوعسندن امام‌طوُرغانچی،تکبیرئه‌یتوُب رکوعغه‌اییلوُب اوُلگرگان کشی شول رکعتکه ییتشکانگه حساب قیلنوُر.
س) بر کشی امامنڭ اوّلگی رکوعسینه اوُیوُب قالوُرغه اوُلگرسه، (مدرك) بولوُرمی (مسبوق) بولوُرمی؟ ج) مدرك بولوُر
س) بر کشی دورت رکعتلی نمازنڭ آخرغی دورتنچی رکعتینه‌ییتشسه، امامدن صوڭ نیچه رکعت قضا قیلوُر؟ ج) اوُچ رکعت قضاقیلوُر.
س) شول‌اوُچ رکعتنڭ اوّلگیسینده سجده‌دن صوڭ قعده‌گه‌اوطوُروُرمی؟
ج) اوطوُروُر (تشهد) اوقوُغاچ ینه قیامغه طوُروُر.
س) شول‌اوُچ رکعتنڭ قایولرنده سورهٔ‌فاتحه‌دن‌صوڭ‌برر سوره‌اوقوُر؟
ج) اوّلگی ایکیسنده سورهٔ فاتحه‌دن صوڭ برر سوره‌اوقوُر، صوڭغی رکعتنده سورهٔ فاتحه‌نی‌گنه اوقوُر.
س) بر کشی نمازنڭ آخرغی رکعتینڭ رکوعسینه اوُلگره آلماسه، امامغه اوُیوُرمی اوُیوُماسمی؟
ج) البته‌اوُیوُر، امام‌آخرغی رکعتنڭ‌سجده‌سنده بولسه‌ده قعده‌ده بولسه‌ده تیز امامغه اوُیوُب جماعت نمازی ثوابینی آلوُرغه طرشوُر.
س) امامدن صوڭ نیچه رکعت قضا قیلوُر؟
ج) نیچه رکعتلی نماز بولسه، شول قدر رکعتنی یالغوُز اوقوُغان کشی کبی قضا قیلوُر.
س) آخشام کبی اوُچ رکعتلی نمازنڭ آخرغی رکعتینه‌گنه‌ایرشسه، امامدن صوڭ نیچه رکعت قضا قیلوُر؟ ج) ایکی رکعت قضا قیلوُر.
س) شول ایکی رکعتنڭ اوّلگیسنده سجده‌دن‌صوڭ‌قعده‌گه اوطوُروُرمی، یاکه قیامغه طوُروُرمی؟ ج) قعده‌گه اوطوروُب تشهد اوقوُر، آندن‌صوڭ‌قیامغه‌طوُروُب‌صوڭغی رکعتنی‌اوقوُرده‌نمازینی‌تمام‌قیلوُر.
س) بر کشی ایکی رکعتلی نمازنڭ اوّلگی رکعتینڭ رکوعسینه‌ییتشمه‌سه بلکه امام سجده قیلغان زمانده کیلوُب ییتشسه، نی قیلوُر؟
ج) تیز امامغه اوُیوُر اوُیوُغاندن صوڭ امام، نی اشنی قیلسه اول‌ده شول اشنی امامغه ایه‌روُب قیلا باشلار. مثلا امام سجده قیلغان زمانده اوُیوُسه، تیز سجده قیلا باشلار.
س) ایمدی اول کشی (مدرك) بولوُرمی، (مسبوق) بولوُرمی؟
ج) (مدرك) بولماس (مسبوق) بولوُر.
س) ایمدی اول کشی قالغان بر رکعتینی نی قیلوُر؟
ج) امام آخرغی قعده‌گه اوطوُرغانده قعده‌ده تشهدنی‌گنه اوقوُر، صلوات ودعا اوقوُماس؛ امام سلام بیرگانچی تیك کوُتوُب طوُروُر، امام سلام

بیرگاندن صوڭ طوْروْب قالغان بر رکعتینی یالغوْز قضا قیلوْر.

س) قضا قیلغان رکعتنده نیلر اوقوْر؟ ج) یالغوْز اوقوْغان کشی کبی اوّل (سبحانك) اوقوْر آندن صوڭ (اعوذ) ئەیتوْر آندن صوڭ (بسمله) ئەیتوْب سورۀفاتحه وینەبر سورەاوقوْر آندن صوڭ رکوع وسجدەلرنی قیلوْب قعـدەگه اوطوْروْب تشهد وصلوات ودعا اوقوْب سلام بیـروْر.

س) بر کشی دورت رکعتلی نمازنڭایکنچی رکعتینه ییتشسه، امامدن صوڭ نیچه رکعت قضا قیلوْر؟ ج) بر رکعت قضا قیلوْر.

س) اوْچنچی رکعتینه ییتشسه امامدن صوڭ نیچه رکعت قضا قیلوْر؟

ج) ایکی رکعت قضا قیلوْر.

س) شول ایکی رکعتنڭ اوّلـگیسنده قعدەگه اوطوْروْرمی؟

ج) اوطوْرماس، سجدەدن صوڭ طوغری قیامغه طوْروْر.

س) هر رکعتنده سورۀ فاتحەدن صوڭبر سورەاوقوْرمی؟ ج) البتەاوقوْر.

مَسْجِدْ وجامِعْ

س) بیش وقت نمازنی یالغوْز اوقو آرتقمی جماعت برله اوقو آرتقمی؟

ج) البته جماعت برله اوقو آرتقدر: جماعت برله اوقوْلغان نماز یالغوْز اوقوْلغان نمازدن یکرمی ییدی درجه ثوابلیراقدر. پیغمبرمز محمد علیه السلام نمازنی جماعت برله اوقوْماغان کشیلرگه بیك آچولانمشدر. شونڭ اوْچوْن نمـازنی جماعت بـرله اوقو (سنت موٴکّدە) بولمشدر.

س) جمـاعت نمـازی بولمق اوْچوْن نیچه کشی بولمق کیرەك بولوْر؟

ج) بر امام بر مقتدی بولسەده جماعت نمـازی بولادر: جماعت نی قـدر کوب بولسه ثوابیده شول قدر آرتق بولادر.

س) مسجد اچنده بولماسەده جماعت نمازی بولامی؟

ج) البته امام برله اوقوْلسه قایده بولسەده جماعت نمازی بولادر.

س) نمازنی مسجدکه باروْب اوقو بیك تییشلیمی؟

ج) البته بیك تییشلی اشدر؛ عذر بولماغانده هر نمازنی مسجدده اوقوْرغه طرشمقکیرەکدر: خصوصامسجدکه کورشی بولغان کشی هر نمازنی مسجدده اوقوْمق تییشلیدر.

س) مسجدکه کرگانده وچقغانده قایسی آیاقنی اوّل آتلار؟

ج) کرگانده اوڭ آیاقنی اوّل آتلاب کروْر. چقغانده صول آیاقنی اوّل آتلاب چغار. س) کرگانده نیچك دییوْب دعا قیلوْر؟

ج) (اَللّٰهُمَّ افْتَحْ لِیْ اَبْوابَ رَحْمَتِكَ) دییوُب دعا قیلوُر.

س) بو دعانڭ معناسی نی دیگان سوز؟

ج) (یا رَبِّ میڭا رحمت ایشکلرگنی آچقل) دیگان سوز.

س) مسجددن چقغانده نیچك دییوُب دعا قیلوُر؟

ج) (اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِیمِ) دییوُب دعا قیلوُر.

س) بو دعانڭ معناسی نی دیگان سوز؟

ج) یارب تحقیق مین سیندن الوغ بولغوچی فضلڭنی صوُریمن) دیگان سوز.

س) مسجدکه کرگاچده نی قیلمق تییشلی بولوُر؟

ج) کرگاچده بر سنت نمازنی یاکه (تحیة المسجد) نمازی اسملی ایکی رکعت نفل نمازی اوقوُمق تییشلی بولوُر.

س) مسجد اچنده نی حالده اوطوُروُر؟

ج) بیك ادب وتواضع برله‌گنه اوطوُروُر. هیچ بر دنیا اشینی اشله‌مس. دنیا سوزلرینی سوُیله‌مس اوینا‌ماس کوُلمس ممکن قدر همان ذکر تسبیحده ودعاده بولوُر. یاکه قرآن اوقوُب اوطوُروُر یاکه نفل نمازلری اوقوُب اوطوُروُر. مسجدنڭ ایده‌نینه توُکرمس هم‌سنگرمس. مسجد، الله تعالی‌گه عبادت قیلا طوُرغان اوروُن دییوُب آنی بیك زور کورب. اوطوُروُر.

س) مسجدکه طرما صوغان وصارمساق آشاب بارو درست بولوُرمی؟

ج) بیك مکروهدر، صاقلانمق تییشلیدر.

س) ایرته نمازغه مسجدکه بارسه امام فرضینی اوقوُرغه کرشکان بولسه، نی قیلوُر؟ یعنی ایکی رکعت سنتینی اوقوُرمی اوقوُماسمی؟

ج) فرض‌نڭ آخرغی رکعتینه اوُلگروُرلك بولسه، مسجدنڭ ایشگی‌یاننده یاکه سنت بولمه‌سنده، سنتینی تیزگنه اوقوُر. آندن صوڭ امامغه اوُیوُر. اگرده سنتینی اوقوُسه فرضینڭ آخرغی رکعتینه‌ده اوُلگروُرلك بولماسه، سنتینی اوقوُماس، تیز امامغه اوُیوُر.

س) اول ایکی رکعت سنتینی فرضنی اوقوُغاندن صوڭ قضا قیلوُرمی؟

ج) قضا قیلماس؛ قالغان کوُینچه قالوُر.

س) اگرده اوُیله نمازینه مسجدکه بارسه، اماماوُیله‌نڭ فرضینی اوقوُرغه کرشکان بولسه، نی قیلوُر؟

ج) تیز امامغه اوُیوُر: سنتینی اوقوُب طوُرماس.

س) فرضینی اوقوُغاندن صوڭ شول دورت رکعت سنتینی قضا قیلوُرمی؟

ج) فرضدن صوڭ اوّل شول دورت رکعت سنتینی قضا قیلوٗر، اوٗیله‌نڭ ایکی رکعت سنتینی آندن صوڭ اوقوٗر.
س) مسجدکه کرگاچ اوٗیله‌نڭ دورت رکعت سنتینی اوقوٗرغه کرشسه، شوندن صوڭ مؤذن قامت توٗشروٗب امام فرضنی اوقوٗرغه کرشسه، نی قیلوٗر؟
ج) کرشکان نمازینی ایکی رکعت نفل نمازی ایتوٗب تمام قیلوٗرده تیز امامغه اوٗیوٗر. س) اوٗیله‌نڭ دورت رکعت سنتینڭ اوٗچ رکعتینی اوقوٗغاچ قامت توٗشرلسه، نی قیلوٗر؟
ج) اول وقت دورت رکعت ایتوٗب تمام قیلوٗر؛ صوڭندن قضا قیلمق لازم بولماس.

نمازنی قضا قیلو

س) بر کشی بر نمازنی بر عذر سببلی وقتنده اوقی آلمی قالسه، اول نمازنی نی قیلوٗر؟ ج) صوڭندن قضا قیلوٗر یعنی توله‌ر.
س) بر کشی‌نڭ بر نمازی قضاغه قالوٗب ایکنچی نماز وقتی کیلوٗب کرسه قایسی نمازنی اوّل اوقوٗر؛ یعنی اوّل قضا نمازنی اوقوٗرمی، یا که وقتی کرگان نمازنی اوقوٗرمی؟ مثلا اوٗیله نمازی قضاغه قالوٗب ایکندی وقتی کیلوٗب کرسه، اوّل اوٗیله‌نی قضا قیلوٗرمی، یا که ایکندینی اوقوٗرمی؟
ج) عمری اچنده قضاغه قالغان نمازلری بیشدن آرتق بولماغان کشیگه اوّل قالغان نمازینی قضا قیلوٗب وقتی کرگان نمازنی صوڭندن اوقوٗمق فرض بولوٗر. قالغان نمازینی قضا قیلمیچی طوٗروٗب وقتی کرگان نمازنی اوقو درست بولماس. مثلا اوّل اوٗیله‌نی قضا قیلوٗر آندن صوڭ ایکندینی اوقوٗر. عمری اچنده قضاغه قالغان نمازلری بیشدن آرتق بولغان کشیدن ترتیب ساقط بولوٗر، یعنی آڭا ترتیب فرض بولماس. اول کشی تله‌سه وقتی کرگان نمازنی اوّل اوقوٗر؛ تله‌سه قضاغه قالغان نمازینی اوّل اوقوٗر.
س) ترتیب ساقط بولماغان کشی قضا نمازنی اوٗنوٗتوٗب وقتی کرگان نمازنی اوقوٗرغه کرشسه، نماز تمام بولغانچی قضاغه قالغان نمازی ایسینه توٗشسه، نمازی بوٗزلوٗرمی؟ ج) بوزلوٗر.
س) وقتی کرگان نمازنی اوقوٗب تمام قیلغاچ قضاغه قالغان نمازی‌ده ایسینه توٗشسه اوقوٗلغان نمازی درست بولوٗرمی؟
ج) درست بولوٗر، یا ڭغادن اوقوٗمق لازم بولماس.
س) قالغان نمازینی قضا قیلوٗب شغلله نسه وقتی کرگان نمازنڭ‌ده وقتی چغوٗب کیته‌رلك بولسه اوّل قایسی نمازنی اوقوٗر؟

ج) اوَّل وقتی کرگان نمازنی اوقوُر قالغان نمازینی آندن صوڭ اوقوُر

س) عذرسز بر نمازنی وقتنده اوقوُمیچی قضاغه قالدرمق درست بولوُرمی؟

ج) درست بولماس بیك زور گناهلردندر.

س) بر کوُننڭ بیش وقت نمازی‌ده قضاغه قالسه، قضا قیلغانده قایوسینی اوَّل قضا قیلوُر؟

ج) ایرته نمازدن‌باشلاب یه‌ستوگه قدر ترتیبلری‌بوینچه‌قضا قیلوُر.

س) قضا قیلغانده‌نمازنڭ فرضی‌غنه قضا قیلنوُرمی‌سنتلری‌ده‌قضاقیلنوُرمی؟

ج) فرضی‌غنه قضا قیلنوُر سنتلری قضا قیلنماس؛ مگر اوُیله وقتی کرگانچی‌قضا قیلنسه، ایرته نمازینڭ سنتی‌ده قضا قیلنوُر.

س) وتر نمازی وقتنده اوقوُلمی قالسه قضا قیلنوُرمی؟ ج) قضا قیلنوُر.

س) جمعه وعید نمازلری قضا قیلنوُرلومی؟

ج) قضا قیلنماسلر؛ جمعه اوقوُمی قالغان کشی جمعه اورنینه اوُیله اوقوُر.

س) ایرته نمازی آخشام ویه‌ستو نمازلری قضا قیلنغانده اوَّلگی ایکی رکعتلرنده قراءت‌قچقروُب اوقولوُرمی یاشروُن اوقولوُرمی؟

ج) جماعت برله قضا قیلنسه‌لر امامغه قراءتنی قچقروُب اوقوُمق واجب بولوُر؛ اما یالغوُزقضا قیلوچیغه یاشروُن اوقوُمق واجب بولوُر.

سهو سجده‌سی

س) بر کشی نمازده اوُنوُتوُب بر فرضنی قالدرسه نمازی درست‌بولوُرمی؟

ج) درست‌بولماس، بوزلوُر.

س) اگرده اوُنوُتوُب بر واجبنی قالدرسه، یعنی بر واجب اشکه خلاف قیلسه، نمازی‌بوُزلوُرمی؟

ج) نمازی بوُزوُلماس، لکن اول‌کشیگه نمازنڭ آخرنده (سجدهٔ سهو) دیگان سجده‌لرنی قیلمق واجب بولوُر.

س) (سجدهٔ سهو) نی ره‌وشچه قیلنوُر؟

ج) (سجدهٔ سهو) قیلاچاق کشی آخرغی قعده‌گه اوطوُرغاچ تشهددن‌صوڭ صلوات ودعانی اوقوُماس. یالغوُز اوقی طوُرغان کشی بولسه ایکی طرفقه‌ده سلام بیروُر؛ امام بولسه اوڭ طرفقه‌غنه سلام بیروُر. سلام بیرگاچده نماز سجده‌سی کبی‌ایکی مرتبه سجده قیلوُر. هرسجده‌ده اقل اوُچ مرتبه (سبحان ربی الاعلی) دییوُر. سجده‌لردن صوڭ ینه قعده‌گه اوطوُروُب تشهد، صلوات ودعانی اوقوُب ایکی طرفقه‌ده سلام بیروُب نمازینی تمام قیلوُر.

س) امام، نی اۇچۇن برگنه طرفقه سلام بیرۇر؟
ج) ایکی طرفقەدە سلام بیرسه، مقدیلر نماز تمام بولدی دییۇب بلۇب اورنلرندن قوزغالۇب کیتمەسۇنلر اۇچۇن.
س) امام اۇنۇتۇب برواجبنی قالدرو سببلی سجدۀ سهو قیلسه، مقتدیگەدە امامغه اییەرۇب سجدۀ قیلمق واجب بولۇرمی؟ ج) واجب بولۇر.
س) امام سجده قیلسه مسبوق‌ده، سجده قیلۇرمی؟
ج) البته امامغه اییەرۇب سجده قیلۇر؛ قالغان رکعتلرینی آندن صوڭ قضا قیلۇر: شونڭ اۇچۇن مسبوقغه امامنڭ سلامینی کۇتۇب اوطۇرەق واجبدر.
س) مقتدی اۇنۇتۇب برواجبنی قالدرسه، سجدۀ سهو واجب بولۇرمی؟
ج) امامغەدە مقتدی‌نڭ اوزینەدە واجب بولماس، امام قیلماغاندە مقتدی هیچ بر وقت اوزی گنه سجدۀ سهو قیلماس.
س) برکشی برواجبنی اۇنۇتمیچی یوری قالدرسه سجدۀ سهو واجب بولۇرمی؟
ج) واجب بولماس. اما واجبنی قالدرغانلغی اۇچۇن گناهلی بولۇر.
س) نمازده سنت یامستحب بولغان اشلرنڭ برسینی اۇنۇتۇب قالدرو سببلی سجدۀ سهو واجب بولورمی؟ ج) واجب بولماس.
س) اۇنۇتۇب برایکی واجبنی قالدرسه، نیچه مرتبه سجدۀ سهو قیلۇر؟
ج) نیچه واجب قالسەدە برگنه مرتبه سجدۀ سهو قیلۇر.
س) یاڭلشۇب نیندی اشلرنی قیلسه سجدۀ سهو واجب بولۇر؟
ج) اۇشبو اون بیش تۇرلی اشنی قیلسه سجدۀ سهو واجب بولۇر.
۱) فرضا نمازنڭ اوّلگی ایکی رکعتندەسورۀ فاتحه اوقۇمیچی باشقه بر آیت اوقۇسه، ۲) یاکه اوّلگی ایکی رکعتده سورۀ فاتحەدن صوڭ برر سوره اوقۇماسه، ۳) یاکه اۇچ ودورت رکعتلی نمازلرده اوّلگی قعدەگه اوطۇرمی قالسه، ٤) یاکه بر قعدەده تشهد اوقۇمی قالسه، ۵) یاکه اوّلگی قعدەده تشهددن صوڭ صلوات اوقۇسه، ٦) یاکه اوّلگی قعدەده یاڭلش سلام بیرسه، ۷) یاکه امام، قراءتنی قچقرۇب اوقۇلا طۇرغان نمازلرده یاشرۇن اوقۇسه، ۸) یاکه قراءتنی یاشرۇن اوقۇلا طۇرغان نمازلرده قچقرۇب اوقۇسه، ۹) یاکه وتر نمازنده قنوت دعاسینی اوقۇمی قالدرسه، ۱۰) یاکه قراءت اوقودن اوّل رکوع قیلسه ۱۱) یاکه ایکی مرتبه رکوع قیلسه ۱۲) یاکه اۇچ مرتبه سجده قیلسه، ۱۳) یاکه آخرغی قعدەده تشهددن صوڭ قیامغه طۇرۇب کیتسه، ۱۵) یاکه تشهددن صوڭ قایسی ونیچەنچی رکعت ایکانلگینی اویلاب طۇرۇب سلام بیرونی کیچکترسه (سجدۀ سهو واجب بولۇر).

نمازده صاتاشو

س) بر کشی دورت رکعتلی نمازده اوّلگی قعده‌گه اوطورمیچی قیامغه طورا باشلاسه شول آراده یاگلشقانلغی خاطرینه کیلسه نی قیلور؟

ج) اگرده تزلری طوغریلانوب قیام حالینه یاقنلاشماسه، یعنی تزلری بوگلگان کوینچه‌رك طورسه، قایتوب قعده‌گه اوطورور. نماز آخرنده آنگا سجدۀ سهو قیلو واجب بولماس. اگرده تزلری طوغریلانوب قیامغه یاقنلاشسه، قایتوب قعده‌گه اوطورماس، بلکه قیامغه طوروب کیته‌ر؛ اما بو تقدیرده نماز آخرنده آنگا سجدۀ سهو قیلو واجب بولور.

س) بر کشی آخرغی قعده‌گه اوطورمیچه قیامغه طوروب کیتسه، شوندن صوڭ یاگلشقانلغی خاطرینه کیلسه نی قیلور؟

ج) اگرده یاگلش باشلانغان رکعتینڭ سجده‌سینی قیلغانچی یاگلشقانلغی خاطرینه کیلسه، تیز قایتوب قعده‌گه اوطوروده تشهد اوقوب سلام بیروب سجدۀ سهو قیلور. اگرده یاگلش باشلانغان رکعتینڭ سجده‌سینی‌ده، قیلسه نمازی فرضلقدن چغوب نفلگه حساب قیلنور. تله‌سه یاگلش باشلانغان رکعتینه ینه بر رکعت قوشوب ایکی رکعت ایته‌ر. تله‌سه سلام بیروب اول نمازدن چغارده فرضینی یاگادن اوقور.

س) اگرده بر کشی آخرغی قعده‌نی اوّلگی قعده دییوب گمان قیلوب تشهد اوقوغاچ قیامغه طوروب کیتسه، نی قیلور؟ ج) یاگلش باشلانغان رکعتینڭ سجده‌سینی قیلغانچی یاگلشقانلغی خاطرینه کیلسه، تیز قایتوب قعده‌گه اوطوروده، سلام بیروب سجدۀ سهو قیلور. اگرده یاگلش باشلانغان رکعتینڭ سجده‌سینی قیلسه، اوّل باشلانغان فرض نمازی تمام بولور. یاگلش باشلانغان رکعتکه ینه بر رکعت قوشوب آخرده سجدۀ سهو قیلور.

س) یاگلشلق سببلی اوقولغان صوڭغی ایکی رکعت نیندی نماز بولور؟

ج) نفل نمازی بولور.

س) اوچ یا دورت رکعتلی نمازلرده اوّلگی قعده‌ده یاگلشوب نماز تمام بولدی دییوب بلوب ایکی طرفقه‌ده سلام بیرسه، نی قیلور؟

ج) سلام بیرگاندن صوڭ نمازنی بوزارلق بر اش قیلماسه، تیز قیامغه طوروب کیته‌ر. قالغان رکعتلرینی اوقوب نمازینی تمام قیلوروده آخرده سجدۀ سهو قیلور. اگرده سلام بیرگاندن صوڭ نمازنی بوزارلق بر اش قیلسه، اوقولغان رکعتلری نفل بولور. فرضینی یاگادن اوقومق تییشلی بولور.

س) بر کشی بر نمازده نیچه رکعت اوقوغانینی اونوتسه، حاضرده نیچه‌نچی رکعتده ایکانینی بلمسه، نی‌قیلور؟
ج) اگرده اوشبو اونوتووی عمرنده اوّلگی اونوتووی بولسه، اوقی طورغان نمازندن چغوب نمازینی یا‌شغادن باشلاب اوقور.

س) اول نمازندن نی‌ره‌وشچه چغار؟ ج) قیامده کوینچه بولسه‌ده قعده‌ده کوینچه بولسه‌ده ایکی یاقغه سلام بیرورده چغار.

س) اگرده بر کشی کوب نمازده شولای نیچه رکعت اوقوغانینی اونوتا باشلاسه، نمازینك بر رکعتنده نیچه‌نچی رکعتده ایکانینی بلمسه، نی‌قیلور؟ ج) کوکلینه نیچه رکعت اوقوغانلغی یاقنراق بولسه، شونی اعتبارغه آلورده، شول حساب ایله نمازینی تمام قیلور.

س) کوکلینه هیچ برطرفی یاقن بولماسه هرطرفی احتمال بولسه، نی‌قیلور؟

ج) اوزینی آزاوقوغانغه حساب قیلوب نمازینی تمام قیلور؛ مثلا «بواوقی طورغان رکعتم اوّلگی رکعت میکان ایکنچی میکان؟» دیو شك قیلسه، اوّلگی رکعتکه حساب قیلور؛ «ایکنچی رکعت میکان اوچنچی رکعت میکان؟» دیو شك قیلسه ایکنچی رکعتکه حساب قیلور؛ «اوچنچی رکعت میکان دورتنچی میکان؟» دیو شك قیلسه، اوچنچیگه حساب قیلور.

س) اوشبو ره‌وشچه شك قیلنغان نمازده آخرغی رکعتکه طورغانچی نی‌قیلمق تیبیش بولور؟ ج) (تشهد) اوقور قدر قعده‌گه اوطوروب طورمق تیبیش بولور. س) نی‌اوچون بویله قیلور؟

ج) چونکه اول رکعتنك آخرغی رکعت بولووی احتمالدر، اگرده اول رکعت آخرغی رکعت بولا قالسه، آنده قعده‌گه اوطورمق فرضدر: شول فرض قالماسون اوچون اول رکعتده‌ده قعده‌گه اوطوروب طورمق تیبیشلیدر.

س) بویله شبهه‌له‌نگان نمازلرنك آخرنده سجدهٔ سهو قیلمق تیبیش بولورمی؟

ج) تیبیش بولور: چونکه سلامنی کیچکترلگان بولو احتمالی باردر.

تلاوت سَجدەسی

س) (تلاوت) سجده‌سی نیندی سجده‌در؟

ج) قرآنده‌گی مشهور سجده آیتلرینك برسینی اوقوغان کشیگه هم ایشتکان کشیگه قیلمق واجب بولغان سجده‌در.

س) قرانده نیچه ییرده سجده آیتی باردر؟ ج) اون دورت ییرده باردر.

س) قایسی سوره‌لرده؟ ج ۱) اَعْراف، ۲) رَعْد، ۳) نَحْل، ٤) اِسْرٰاۤءْ، ۵) مریم، ٦) حج، (اوّلنده) ۷) فرقان، ۸) نمل، ۹) سجده،

١٠) ص، ١١) فُصِّلَتْ، ١٢) نجم، ١٣) اِنشِقاق، ١٤) عَلَق سوره‌لرنده‌در.

س) برکشی اوُشبو سجده آیتلرندن برسینی برمجلسده ایکی یا اوُچ مرتبه اوقوُسه نیچه مرتبه سجده قیلمق واجب بولوُر؟

ج) برمجلسده برآیتنی نیچه مرتبه اوقوُسه‌ده برگنه سجده واجب بولوُر.

س) برمجلسده ایکی یا اوُچ سوره‌ده‌گی سجده آیتلرینی اوقوُسه نیچه سجده واجب بولوُر؟ ج) نیچه سوره‌ده‌گینی اوقوُسه شول قدر سجده واجب بولوُر؛ مثلا ایکی سوره‌ده‌گی سجده آیتلرینی اوقوُسه، ایکی‌مرتبه‌سجده قیلمق واجب‌بولوُر. اوُچ سوره‌ده‌گی سجده‌آیتلرینی اوقوُسه اوُچ مرتبه سجده قیلمق واجب بولوُر.

س) برسجده آیتینی اوّل برمجلسده‌آندن صوڭ ینه ایکنچی‌مجلسده‌اوقوُسه، نیچه مرتبه سجده قیلمق واجب بولوُر؟

ج) نیچه مجلسده اوقوُسه، شول قدر سجده قیلمق واجب بولوُر.

س) برسجده‌آیتینی‌ایکی‌مرتبه‌ایشتسه‌نیچه‌مرتبه‌سجده‌قیلمق واجب‌بولوُر؟

ج) ایشتو هم‌اوقو کبیدر: برگنه مجلسده کوُینچه‌ایشتسه‌نیچه‌مرتبه‌ایشتسه‌ده، برگنه سجده قیلوُر، ایکی مجلسده ایشتسه ایکی سجده قیلوُر.

س) قرآن اوقوُغانده سجده آیتینی‌گنه اوقوُمی قالدرمق درست بولوُرمی؟

ج) درست بولماس، مکروهدر.

س) سجده آیتینی قچقروُب اوقوُمق تییشمی؟ یاشروُن اوقوُمق تییشمی؟

ج) کشیگه ایشتلوُرلك بولغانده یاشروُن اوقوُمق مستحبدر.

س) سجدۀ تلاوت، نی‌ره‌وشچه قیلنوُر؟

ج) سجده قیلغوچی قبله‌غه قارشو طوُروُب (تلاوت سجده‌سینی قیلمقلقغه نیت قیلدم) دییوُب نیت قیلوُر؛ اندن صوڭ تکبیرئه‌یتوُب سجده‌گه کیته‌ر؛ سجده‌ده اوُچ مرتبه (سبحان ربی الاعلی) دییوُر؛ آندن صوڭ ینه تکبیرئه‌یتوُب طوُروُب قیامغه طوُرا باشلاغان‌کشی کبی تزلرینی برآز کوته‌روُر آندن صوڭ ینه قایتوُب قعده‌گه اوطوُروُب اوُشبو سوزلرنی اوقوُب دعا قیلوُر:

سَجَدْتُ لِلرَّحْمٰنِ وَاٰمَنْتُ بِالرَّحْمٰنِ فَاغْفِرْلِي ذُنُوبِي

يَارَحْمٰنُ ❁ سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَاِلَيْكَ الْمَصِيرُ ❁

س) اوُشبو دعانڭ معناسی نه دیمکدر؟ ج) سجده قیلدم الله تعالی

اوُچوُن‌هم ایمان کیتردم اول‌الله تعالی‌گه ، پس مینم گناهلرمنی یارلقاغل ای رحمت قیلغوچی الله ❀ ای ربمز بز سینكٔ یارلقامقلغکٔنی ایشتدكٔ هم سیکٔا اطاعت قیلدق بز آخرده سینكٔ حکمکٔگه قالاچقمز.

س) اوُشبو سجدهٔ تلاوت‌نكٔ شرطلری نیچه‌در؟ ج) یید‌ی‌در.

س) نیلردر؟ ج) نمازداغی کبی طهارتلی بولمق، ١ تنی، ٢ کییمی، ٣ اورنٗی، ٤ پاك بولمق، عورتی اوُرتولی بولمق، ٥ قبله‌غه قارشی بولمق، ٦ نیت قیلمق ٧ ❀

س) اوُشبوسجده‌ده‌اوّل‌تکبیر ایله‌قول‌کوته‌رمك، رکوع‌قیلمق کیره‌ك‌بولوُرمی؟

ج) هیچ کیره‌ك توگلدر. آیاق اوره طوُروُب نیت قیلو برله طوُب طوغری تکبیر ئه‌یتوُب سجده‌گه کیتمك کیره‌کدر.

س) نمازداغی کبی بوسجده ایکی مرتبه قیلنوُرمی یاکه برگنه مرتبه قیلنوُر؟ ج) برگنه مرتبه قیلنوُر.

س) اوُشبو سجده قای وقت قیلنوُر؟

ج) آیتنی اوقوُغاچ‌ده قیلمق تییشلیدر، نماز اوقو مکروه بولغان وقتلرنكٔ برسی بولماغانده قای وقت قیلنسه‌ده درستدر.

س) سجده آیتینی اوقوُغاندن صوكٔ برنیچه ساعت یاکه برنیچه کوُن سجده‌سینی قیلمیچی طوُرمق درست بولوُرمی؟

ج) درست بولوُر، لکن آیتنی اوقوُغاندن صوكٔ کوب کیچکترمیچی تیزره‌ك قیلوُرغه طرشمق ثوابلیراقدر.

س) برکشی اوُشبوسجده‌آیتلرندن برسینی نماز اچنده‌اوقوُسه، نی‌قیلوُر؟

ج) اگرده سجده آیتینی اوقوُغاچ‌ده، رکوعغه کیتسه ،شول رکوعسی سجده اورنینه طوُروُر. باشقه‌چه سجده‌قیلمق تییش بولماس. اگرده سجده آیتینی اوقوُغاچ‌ده، رکوع قیلاچاق بولماسه، رکوعغه قدر ینه برنیچه آیت اوقوُماقچی بولسه، سجده آیتینی اوقوُغاچ‌ده تکبیر ئه‌یتوُب سجده‌گه توُشه‌ر، برسجده قیلوُرده تکبیر ئه‌یتوُب ینه قیامغه قایتوُر،

س) قیامغه قایتقاچ‌نی ، قیلوُر؟

ج) رکوع قیلغانچی اوقوُماقچی بولغان آیتلرینی اوقوُرده رکوع قیلوُر.

س) نماز اچنده برامام سجده آیتینی اوقوُسه، سجده قیلوُرمی ؟

ج) سجده آیتینی اوقوُغاچ‌ده ، رکوعغه کیتمه‌سه ، البته سجده قیلوُر.

س) امام سجدهٔ تلاوتنی قیلغانده مقتدیلر ومسبوقلرده سجده قیلوُرلرمی ؟

ج) البته هرقایوسی امامغه اییه‌روُب قیلوُرلر.

مقیم و مسافر

س) (مقیم)نیندی کشیدر؟ ج) اویده طۇرغوچی مسافر بولماغان کشیدر.
س) (مسافر) نیندی کشیدر؟ ج) اورتا یۇرش ایله اۇچ تەولك بارۇرلق بر ییرگه بارۇرغه نیت قیلۇب یولغه چققان کشیدر.
س) یولغه چققاچ مسافرلگی قای ییردن باشلانۇر؟
ج) طۇرا طۇرغان شهرینكیا آولینكیۇرتلری طوغرسندن اوزغاچ باشلانۇر.
س) قای زمانغه قدر مسافر اسمنده بولۇر؟
ج) تا اوز شهرینه قایتۇب کرگانچی یا که باشقه بر ییرده اون بیش کۇن قدر طۇرونی نیت قیلغانچی مسافر اسمنده بولۇر.
س) اورتاچه یۇرش نیندی یۇرشدر؟ ج) قۇری ییرده بولغانده جەیەو یۇرش وهم دۇیه یۇرشی کبی یۇرشدر. صو اۇستندن بارلا طۇرغان بیر بولغانده کۇیمەنك اورتاچه ییل برله یۇرشیدر.
س) مسافر بولو اۇچۇن آز بولغانده نیچه چاقرملق ییرگه بارونی نیت قیلمق کیرەك بولۇر؟ ج) آز بولغانده طوقسان چاقرملق چاماسی ییرگه بارونی نیت قیلمق کیرەك بولۇر.
س) اورتاچه یۇرش ایله اۇچ تەولك بارورلق ییرگه یاخشی آتلر ایله یا که اوت کۇیمەسی وتیمر یول ایله برگنه تەولکده بارۇب ییتسه مسافر بولۇرمی؟ ج) مسافر بولۇر.
س) اورتاچه یۇرش ایله بر تەولك بارۇرلق ییرگه آقرن بارو سببلی اۇچ تەولك بارسه، مسافر بولۇرمی؟ ج) مسافر بولماس.
س) بر ییرگه مسافر بولۇب بارۇب ییتکاچ شول ییرده اون بیش کۇن طۇرونی نیت قیلسه، مسافرلکدن چغارمی؟
ج) البته چغار، گویا اۇیینه قایتقان کشی کبی (مقیم) بولۇر.
س) بر ییرگه مسافر بولۇب بارۇب ییتکاچ اون بیش کۇن طۇرونی نیت قیلماسه، بر ایکی کۇندن یا که اون دورت کۇندن صوکره اول ییردن چقماقچی، بولسه شول ییرده طۇرغان زمانده مقیم بولۇرمی مسافر بولۇرمی؟ ج) مسافر بولۇر.
س) باشده اول ییرده اون بیش کۇن طۇرۇرغه نیتی بولمیچه بر شغل چغو سببلی یا که بر خبر کۇتو سببلی اون بیش کۇن قدر شول ییرده طۇرا قالسه، مقیم بولۇرمی مسافر بولۇرمی؟
ج) همان مسافر بولۇر.
س) بر نیچه کۇن طۇرغاچ اون بیش کۇن طۇرونی نیت قیلسه مسافرلکدن چغارمی؟ ج) البته چغار.

س) باشده شول بارغان ییرنده اون‌بیش کۆن طۆرونی نیت قیلۆب مقیم حکمنده بولسه، صوڭره بر نیچه کۆن طۆرغاچ اون‌بیش کۆن طولماس بۆرۆن اۆیینه قایتۆرغه‌چقسه، یا که باشقه بر سفرگه چقسه، مقیم بولۆرمی مسافر بولۆرمی؟
ج) مقیملگی بتۆب ینه مسافرلککه چغار.
س) بر ییرگه بارۆب ییتکاچ باشده اون‌بیش کۆن طۆرونی نیت قیلسه، بر کۆن طۆرغاچ اون‌بیش کۆن طولغانچی اول ییردن کیتونی نیت قیلسه، مقیم بولۆرمی مسافر بولۆرمی؟ ج) مسافر بولۆر.
س) بر کشینڭ ایکی شهرده یۆرتلری بولسه، اول شهرلرنڭ آراسی اۆچ تەولکلك‌یول‌بولسه،بریۆرتندن‌ایکنچی‌یۆرتینه‌بارغانده‌مسافربولۆرمی؟
ج) قایسینه‌غنه بارسه‌ده، بارشلی یولده مسافر بولۆر، لکن یۆرتی بولغان شهرگه بارۆب کرو برله مسافرلگی بتەر.

مسافرنڭ حکملری

س) مسافر بولغان کشیگه نی قیلمق تییشلی بولۆر؟
ج) دورت رکعتلی فرض نمازلرنی مثلا اۆیله، ایکندی ویه‌ستوفرضلرینی ایکیشرگنه رکعت ایتۆب قسقارتۆب اوقۆمق تییشلی بولۆر.
س) مسافر آخشام نمازی وتر نمازی کبی‌اۆچ رکعتلی نمازلرنی قسقارتۆب اوقۆرمی؟ ج) یوق اۆچ رکعتلی نمازلرنی قسقارتماس.
س) دورت رکعتلی سنت نمازلرنی قسقارتۆرمی؟
ج) یوق آنلرنی‌ده، قسقارتماس.
س) مسافرگه نیلر قیلمق درست بولۆر؟
ج) چیتگینه اۆچ تەولك طولغانچی مسح قیلوچیلق وهم بیك مشقتلی وقتلرده نمازنڭ سنتلرینی اوقۆمی قالدروچیلق وهم رمضانده روزه‌سینی اۆیگه‌قایتقاچ‌طۆتارمن‌دییۆب‌قضاغه‌قالدرمقلق درست‌بولۆر.
س) دورت رکعتلی نمازده مسافر کشی مسافر توگل کشیگه امام بولووی درست بولۆرمی؟ ج) درست بولۆر.
س) بس شول زمان نمازنی نیچه‌شر رکعت ایتۆب اوقۆرلر؟
ج) مسافر ایکی رکعت اوقۆغاچ سلام بیرۆب نمازینی تمام قیلۆر. اۆیۆغان کشی تشهدنی اوقۆغاچ صلوات ودعانی اوقۆمیچی مسافرنڭ سلام بیرمکلگینی کۆتۆب طۆرۆر. مسافر سلام بیرگاچ‌ده قیامغه طۆرۆب قیاملرنده هیچ بر نرسه اوقۆمیچی قالغان ایکی رکعتینی اوقۆب نمازینی تمام قیلۆر.

س) دورت رکعتلی نمازده مسافرکشی مسافر توگل کشیگه اوُیوُمقلغی درست بولوُرمی؟ ج) قضاغه قالغان نمازده بولسه، درستبولماس. اما اگرده وقتنده ادا قیلنا طوُرغان نمازده بولسه، درست بولوُر.
س) اول زمان مسافر نیچه رکعت اوقوُر؟
ج) امامینه اییەروُب دورت رکعت اوقوُر.
س) مسافر کشی دورت رکعتلی نمازنی دورت ایتوُب اوقوُسه، نمازی درست بولوُرمی؟ ج) نمازی درست بولوُر، لکن ایکینیگنه اوقوُمیچی دورت رکعت ایتکانلگی اوُچوُن گناهلی بولوُر.
س) مسافر کشی اوُینده وقتنده قضاغه قالغان دورت رکعتلی نمازینی سفرده قضا قیلماقچی بولسه، نیچه رکعت ایتوُب قضا قیلوُر؟
ج) اوزگەرتمیچی دورت رکعت ایتوُب قضا قیلوُر.
س) بر مسافرنڭ سفرده دورت رکعتلی نمازیقضاغه قالسه، اوُیینه قایتقاچ نیچه رکعت ایتوُب قضا قیلوُر؟
ج) سفرده قالغان رەوشچه ایکی رکعت ایتوُب قضا قیلوُر.

جمعه نمازی

س) جمعه نمازی نیندی نمازدر؟
ج) جمعه کوُن اوُیله نمازی اورنینه اوقوُلا طوُرغان نمازدر.
س) جمعه نمازینڭ وقتی قای وقتدر؟
ج) اوُیله نمازیڭ وقتیدر: یعنی قوُیاش توُش طوغرسندن آوشقاندن باشلاب ایکندی وقتی کرگانچیدر.
س) کشیگه جمعه نمازینی اوقوُمق فرضمی واجبمی؟ ج) فرضدر.
س) کشیگه جمعه نمازی فرض بولونڭ نیچه شرطی باردر؟
ج) آلتی شرطی باردر. س) نیلردر؟ ج) اوُشبولردر: (١نچی) بالغ ایر کشی بولمق (٢نچی) ایرکلی کشی بولمق (٣نچی) سلامت کشی بولمق (٤نچی) مقیم کشی بولمق (٥نچی) کوزی کوروُرلك بولمق (٦نچی) آیاقلری یوُروُرلك بولمق ❊
س) خاتونلرغه، صبیلرغه، زنداندەغی کشیلر کبی اوز ایرکنده بولماغان کشیلرگه، بارا آلماسلق آورو بولغان کشیلرگه، مسافر کشیلرگه ایکی کوزیده صوقر بولغان کشیلرگه، آیاقسز کشیلرگه جمعهفرض بولوُرمی؟ ج) فرض بولماس. بوکشیلر (معذور) کشیلردر.
س) اوُشبو معذور کشیلر جمعه کوُن جمعه وقتنده نی اوقوُرلر؟
ج) اوُیله نمازی اوقوُرلر.

س) اگرده اوٛشبو معذور کشیلر جمعه کوٛن مسجدکه باروٛب جمعه نمازینی اوقوٛسه‌لر، اوٛیله اوقوٛماسه‌لرده، درست بولوٛرمی؟

ج) درست بولوٛر؛ اوقوٛغان جمعه‌لری اوٛیله نمازی اورنینه طوٛروٛر.

س) جمعه نمازی ادا قیلنمقلغینىڭ نیچه شرطی باردر؟

ج) ینه آلتی شرطی باردر. س) نیلردر؟ ج) اوٛشبولردر: (۱نچی) شهر دییلوٛرلك ییرده بولمق، (۲نچی) هرکم کروٛرگه رخصت بولغان مسجد جامعده بولمق، (۳نچی) امام خطیب بولاچاق کشی مملکتنىڭ پادشاهی یا مفتیسی طرفندن جمعه‌اوقوٛرغه رخصت آلغان کشی بولمق، (٤نچی) جماعت‌بولو اوچوٛن امامدن باشقه آز بولغانده اوٛچ کشی اوقوٛیاچق بولمق، (۵نچی) اوٛیله وقتی کرمك، (٦نچی) جمعه‌نىڭ ایکی رکعت فرضندن اوَّل امام خطیب خطبه اوقوٛمق.

س) نیندی ییرلر شهرگه حساب قیلنوٛرلر؟ ج) بو خصوصده اختلاف کوبدر؛ کوب علمانىڭ سوزلرینه قاراغانده زور مسجد ینه جمیع خلقی صیماسلق بولغان ییرلر آول اسمنده بولسه‌لرده شهرگه حساب قیلنوٛرلر.

س) شهرنىڭ (فِنا)سنده یعنی شهر تیره‌سنده چیتده شهرنىڭ کیره‌گی اوٛچوٛن بنا قیلنغان عمارتلرده جمعه اوقو درست بولوٛرمی؟

ج) درست بولوٛر؛ چوٛنکه شهرنىڭ فناسیده شهرنىڭ اوزی حکمنده‌در.

س) بر کشی جمعه نمازینه بر رکعت اوقوٛلغاچ کیلوٛب ییتشسه یاکه آخرغی قعده‌ده‌گنه کیلوٛب ییتشسه، نی قیلوٛر؟

ج) امامغه تیز اوٛیوٛب قالوٛرغه طرشوٛر؛ امام سلام بیرگاندن صوڭ باشقه نمازداغی (مسبوق) کبی قالغان رکعتلرینی اوزی تمام قیلوٛر.

س) بر کشی بر عذر سببلی یا که عذرسز کوٛینچه جمعه‌نىڭ فرضینه ییتشمه‌سه، یعنی اول مسجدکه کیلگانده امام سلام بیروٛب بترگان بولسه، نی قیلور؟

ج) اویله نمازی اوقور.

س) بر کشی بر عذر سببلی جمعه مسجدینه بارا آلمی قالسه، نی قیلوٛر؟

ج) اول‌ده، اوٛیله نمازی اوقوٛر.

س) بر کشی هیچ‌بر عذرسز اوزینىڭ یالقاولغی برله جمعه مسجدینه بارمی قالسه اول کشیگه نی بولوٛر؟ ج) اول کشیگه کوب گناه بولوٛر.

س) بس اول کشی اوٛیله اوقوٛرمی؟

ج) البته اوقوٛر؛ اوٛیله‌نی اوقوٛسه‌ده، جمعه‌غه بارماغانلغی اوٛچوٛن گناهلی بولوٛر. اگرده اوٛیله‌نی‌ده اوقوٛمی قالسه، بیگره‌ك گناهلی بولوٛر.

جمعه نمازینڭ رکعتلری

س) جمعه نمازی نیچه رکعتدر؟ ج) اوّل دورت رکعت سنت ، آندن صوڭ ایکی رکعت فرض آندن صوڭ ینه دورت رکعت سنتدر.

س) مسجدکه جمعه نمازینه بارغاچ جمعه‌نڭ فرض وسنتلرندن باشقه‌طاغی نینـدی نمـازلر اوقولور؟ ج) مسجدکه باروب کرگاچده ایـکی رکعت (تحیة المسجد) نمازی اوقولور. جمعه‌نڭ فـرض وسنتلری تمام بولغاندن‌صوڭ دورت رکعت صاقلق اوچون اوقولا طورغان‌اویله‌نمازی اوقولور. آندن صوڭ ایکی رکعت جمعه وقتینڭ سنتی اوقولور.

س) اوشبو نمـازلرغه ، نی رەوشچه نیت قیلنور؟ ج) اوشبو رەوشچه :

١) نیت قیلدم ایکی رکعت تحیة المسجد نمازینی اوته‌مکـکه خالصالله‌تعالی الله اکبر ❀ (٢) نیت قیلدم دورت رکعت جمعه نمازینڭ سنتینی اوته‌مکـکه خالصا لله تعالی الله اکبر ❀ (٣) نیت قیلدم جمعه نمـازینڭ ایکی رکعت فرضینی اوته‌مکـکه اویودم اوشبو امامغه خالصا لله تعـالی الله اکبر ❀ (٤) نیت قیلدم جمعه نمازینڭ دورت رکعت سنتینی اوته‌مکـکه خالصا لله تعـالی الله اکبر ❀ (٥) نیت قیلدم دورت رکعت اوستیمه فرض بولوب‌ده، ادا قیلنماغان اویله نمازلرینڭ آخرغیسینی اوته‌مکـکه خالصا لله تعـالی الله اکبر ❀ (٦) نیت قیلدم اوشبو جمعه وقتینڭ ایکی رکعت سنتینـی اوته‌مکـکه خالصا لله تعالی الله اکبر ❀

س) (تحیة المسجد) نمازی نه دیمکدر؟

ج) مسجد بوله‌گی بولغان نمـاز دیمکدر.

س) (تحیة المسجد) نمازی جمعه‌غه بارغانده‌غنه اوقولورمی باشقه وقتده‌ده اوقو درست بولورمی؟

ج) هر زمان مسجدکه کرگان صاین اوقومق درستدر؛ بیك ثوابلی‌نمازدر.

س) نی اوچون هرجمعه‌دن صوڭ، ادا قیلنماغان اویله‌نمازلرینڭ‌آخرغیسی دیو دورت رکعت اویله نمازی اوقولور؟ ج) کامل شهر بولماغان ییرلرده یاکه جمعه‌نڭ باشقه بر شرطی طابلماو احتمـالی بولغان زمانلرده جمعه مقبول‌بولماغان بولا قالسه، جمعه کوننده جمعه‌ده اویله‌ده اوقولمی قالماسون اوچون اوقولور.

س) کامل شهر بولماغان ییرلرده جمعه‌نڭ مقبول بولماو احتمالی بارمی؟

ج) البته باردر : چونـکه جمعه اوقولمق اوچون شریعتده (مصر) دییوب آتالورلق ییـر بولمق شرطدر. علما ومشائخ آراسنده نینـدی ییرلرگه (مصر) دییوب ئه‌یتلمکلـگنده‌اختلاف باردر. اگرده جمعه اوقولغان ییر شریعتده (مصر) دییوب ئه‌یتلورلك ییر بولسه، جمعه مقبول بولوب

اوُيله نمـازى اورنينه طوُراچقدر؛ ا گرده (مصر) دييوُب ئەيتلوُرلك يير بولوُب يينه آلماسه، جمعه مقبول بولميچى اوُيله نمازى اورنينه طوُرماو احتمالى باردر. بس شول سببدن كامل شهر بولماغان ييرلرده جمعه كوُن اوُيلەنلٔ فرضى ادا قيلنمى قالو احتمالى باردر. شونلٔ اوُچوُن هر جمعەدن صولٔ صاقلق اوُچوُن دورت ركعت اوُيله نمازى اوقوُمق تييشلى بولادر.

س) اگرده جمعه مقبول بولغان بولسه، اول اوُيله نمازى قايسى اوُيلەگه حساب قيانوُر؟ ج) اوّلده قضاغه قالغان اوُيـله نمـازلرينلٔ آخرغيسى نلٔ قضاسينه حساب قيلنسه كيرەك.

س) اگرده جمعه مقبول بولماغان بولسه اول اوُيله نمازى قايسى اوُيلەگـه حساب قيلنوُر؟

ج) شول جمعه كوُنينلٔ اوُيله نمازى اورنينه حساب قيلنسه كيرەك.

س) اوُشبو اوُيله نمازى امام برله اوقوُلوُرمى، يالغوُز يالغوُز اوقوُلوُرمى؟

ج) امام برله اوقوُلماس هر كم اوز آلدينه يالغوُز يالغوُز اوقوُرلر.

جمعه نلٔ خطبه لرى

س) جمعه نلٔ خطبه سى قاى زمان اوقوُلوُر؟

ج) جمعه نلٔ اوّلـگى دورت ركعت سنّتى اوقوُلغاندن صولٔ اوقوُلوُر.

س) اول خطبه نى اوقوُرغه نى رەوشچه باشلانوُر؟

ج) مؤذن (منبر) قارشيسنه كيلوُب خطبـه طاياغينى قولينـه طوُتوُب (اُسْكُتُوا رَحِمَكُمُ اللّٰه) دييوُر يعنى (اى جماعت خطيبنلٔ خطبه سينى طـكلاب تيك طوُرڭز، الله تعالى سزگه رحمت قيلسوُن) ديمكدر. شوندن صولٔ امام (منبر) يانينه كيلوُب مؤذندن خطبه طاياغينى آلوُب منبرنلٔ اوُچنچى باسقچينه باسوُب مؤذنـگه قارشى بولوُب اوطوُروُر. آندن صولٔ مؤذن امامغه قارشى طوُروُب (أذان) اوقوُر. اذان تمام بولغاندن صولٔ امام آياق اوُستينه باسوُب مسجددەگى كشيلرگه قاراب (خطبه) اوقوُماغه كرشوُر.

س) امام نيچه خطبه اوقوُر؟ ج) ايكى خطبه اوقوُر.

س) ايكى خطبه نلٔ آراسنده نى قيلوُر؟ ج) بر آزغنه اوطوُروُب طوُروُر.

س) خطبه لرده نيلر اوقوُر؟ ج) الله تعالى گه حمد ئەيتوُر: كلمهٔ شهادتنى اوقوُر: پيغمبرمز محمد عليه السلام گه صلوات ئەيتوُر؛ اوّلـگى خليفه لرنى يعنى چهار يارلرنى و باشقه صحابه لرنى مدح قيلوُر؛ قرآندن بر ايكى وعظ آيتلرينى اوقوُر؛ بارچه خلقغه كيرەكلى وعظ ونصيحتلر ئەيتوُر؛ جميع مسلمانلرغه خير دعا قيلوُر.

س) خطبه تمام بولغاندن صوڭ نی قیلوُرلر؟

ج) مؤذن قامت اوقوُر؛ امام محرابقه باروُب جمعه نڭ ایکی رکعت فرضینی اوقوُرغه کرشوُر؛ جماعت هر قایوسی امامغه اوُیوُرلر.

س) امام جمعه نڭ فرضینڭ قراءتینی قچقروُب اوقوُرمی یاشروُن اوقوُرمی؟

ج) قچقروُب اوقوُر.

س) فرض تمام بولغاندن صوڭ نی قیلنوُر؟ ج) اوّل دورت رکعت جمعه نمازینڭ سنتی اوقوُلوُر: آندن صوڭ صاقلق اوُچوُن اوقوُلا طوُرغان دورت رکعت اوُیله نمازی اوقوُلوُر؛ آندن صوڭ جمعه وقتینڭ ایکی رکعت سنتی اوقوُلوُر.

س) آندن صوڭ نی قیلنوُر؟

ج) آندن صوڭ تسبیحلر طارتلوُب دعالر قیلنوُب مسجددن چغلوُر.

س) امام خطیب منبرده خطبه اوقوُغان زمانده مسجده‌گی کشیلرگه سوُیله‌شمك هم خطبه‌نی طڭلامی اوطوُرمق درست بولوُرمی؟

ج) درست بولماس، حرامدر.

س) ذکر تسبیح ئه‌یتوُب قرآن اوقوُب یاکه نفل وسنت نمازلری اوقوُب اوطوُرمق درست بولوُرمی؟

ج) هیچ برسی درست بولماس، هرکم خطیبنڭ خطبه‌ده‌گی سوزلرینی اخلاص ایله طڭلاب آڭلامق عبرتله‌نوُب اوطوُرمق تییشلیدر.

س) اوُشبو خطبه‌لر قایسی تلده اوقوُلوُرلر؟ ج) عرب تلنده اوقوُلوُرلر.

س) عربچه بلمه‌گان کشیلر خطبه‌ده‌گی وعظ سوزلرینی نیچك آڭلارلر؟

ج) هربر مسلمان کشی عرب تلینی بلوُرگه طرشمق تییشلیدر. اگرده جمعه‌غه جییلغان جماعت اچنده عربچه بلمه‌گان کشیلر کوبره‌ك بولسه‌لر، خطیب خطبه‌ده اوقوُغان سوزلرینی آخرده ترکیچه ایتوُب سوُیله‌ب آڭلاتوُر.

س) برکشی جمعه مسجدینه، امام خطبه اوقوُغان زمانده کیلوُب کرسه نی قیلوُر؟

ج) کرگاچده خطبه‌نی طڭلاب اوطوُروُر (تحیة المسجد) نمازینی هم جمعه‌نڭ دورت رکعت سنتینی اوقوُماس.

س) آنلرنی صوڭندن اوقوُرمی؟ فرضدن صوڭ دورت رکعت سنتینی اوقوُر (تحیة المسجد) نمازی اوقولماغان کوُینچه قالوُر.

س) برکشی (تحیه المسجد) نمازینی یاکه جمعه‌نڭ دورت رکعت سنتینی اوقوُرغه کرشکاچ امام منبرگه منوُب خطبه اوقی باشلاسه نی قیلوُر؟

ج) کرشکان نمازینی تمام قیلوُر.

عید کوٗنلری

س) (عید) کوٗنی نەدیمکدر؟ شادلق و بایرام کوٗنی دیمکدر.
س) اهل اسلامنڭ بر یل اچندە نیچە عید کوٗنی باردر؟ ج) ایکی عید کوٗنی باردر: برسی (عیدفطر)، ایگنچیسی (عیدقربان) دییوٗب آتالوٗرلر.
س) (عید فطر) نەدیمکدر؟ ج) روزەدن چقو بایرامی دیمکدر.
س) (عید قربان) نەدیمکدر؟ ج) قربان بوغازلی طوٗرغان بایرام دیمکدر.
س) عید فطر قای کوٗندە بولوٗر؟ ج) رمضان آیی تمام بولغاندن صوڭ شوّال آییناڭ برنچی کوننده بولوٗر. س) عید قربان قای کوٗندە بولوٗر؟
ج) ذوالحجە آییناڭ اوننچی کوٗننده بولوٗر.
س) اوٗشبو بایرام کوٗنلرینە نی اوٗچوٗن عید کوٗنی یعنی شادلق کوٗنی دییلوٗر؟
ج) اوٗشبو کوٗنلردە اهل اسلامغە کوب شادلقلر بالغایلغی اوٗچوٗن.
س) اوٗشبو عید کوٗنلرندە اهل اسلامغە نی اوٗچوٗن شادلقلر بولوٗر؟
ج) اوٗشبو کوٗنلرنی زور کوروٗب فقیرلرگە صدقە بیرگان کشیلرنڭ وهم اخلاص برلە توبە واستغفار قیلغان کشیلرنڭ گناهلری عفو قیلنمقلغی وعدە قیلنغانلغی اوٗچوٗن.
س) اوٗشبو عید کوٗنلرندە نیلر قیلمق سنتدر؟
ج) عید فطر کوٗننده طاڭ آتقاچ عید نمازینە قدر بر طاتلی ییمش ایلە یاکە باشقە بر طاتلی طعام ایلە افطار قیلمق، عید نمازینە قدر (فطرە) صدقەسینی بیرمك سنتدر. ودخی عید قربان کوٗننده طاڭ آتقاندن صوڭ عید نمازینی ادا قیلغانچی روزە کشی کبی هیچ بر طعام وصوتناول قیلمیچی طوٗرمق وعید نمازندن صوڭ قربان شولپاسی ایلە یاکە بر طاتلی طعام ایلە آغز آچمق سنتدر. وهم قربان عیدینە بارشلی یولدە بر نیچەییردە طوقتاب قچقروٗب تکبیر تشریق ئەیتمك ثوابلیدر. ودخی هر ایکی عید کوٗننده طاڭدن طوٗروٗب غسل قیلمق، مسواك ایلە آغزینی پاکلەمك، یاخشی کییملرینی کیمك، خوشبوی سوٗرتمك، عید اوقوٗلا طوٗرغان ییرگە جایاو بارماق، بارغاندە وقایتقاندە فقراغە صدقە بیرمك، کوب جماعت ایرتە طوٗروٗب عید نمازینە جییلغان وقتدە قیامت کوٗنینی و محشر ییرلرینی ایسکە توٗشرمك، کوب توبە واستغفار قیلمق، حرام اش قاتشدرمیچی بایرامنی شادلق برلە اوتکارمك سنتدر.

عید نمازلری

س) اوٗشبو ایکی عید نمازلری نیندی کشیلرگە واجب بولوٗرلر؟
ج) جمعە نمازی کبی عید نمازلری واجب بولونڭدە آلتی شرطی باردر.

س) اول آلتی شرطلر نیلردر؟ ج) اوُشبولردر: ١) نچی بالغ ایر کشی بولمق ، ٢) نچی ایرکلی کشی بولمق ٣) نچی سلامت کشی بولمق ٤) نچی مقیم کشی بولمق ، ٥) نچی کوزی کورؤرلك بولمق ، ٦) نچی آیاقلری یوُروُرلك بولمق.

س) خاتوُنلرغه ، صبیلرغه ، وزنداندەغی کشیلر کبی اوز ایرکنده بولماغان کشیلرگه، بارا آلماسلق آورو بولغان کشیلرگه، مسافر کشیلرگه ایکی کوزیده صوقر کشیلرگه، آیاقسز کشیلرگه عید نمازلری واجب بولاوُرلرمی؟

ج) واجب بولماسلر. بوندی کشیلر معذورگه حساب قیلنوُرلر.

س) اوُشبو معذور کشیلر عید نمازلرینی اوقوُسەلر، درست بولاوُرمی؟

ج) درست بولوُر هم ثوابلی بولاوُرلر. س) عید نمازلری ادا قیلنمقلغینك نیچه شرطی باردر؟ ج) بیش شرطی باردر.

س) نیلردر؟ ج) اوُشبولردر: جمعه نمازی کبی ١) شهر دیبوُرلك ییرده ادا قیلنمق ، ٢) هرکم کروُرگه رخصت بولغان مسجد جامعده بولمق ، ٣) امام بولاچق کشی مملکتنك پادشاهی یامفتیسی طرفندن عید اوقوُرغه رخصت آلغان کشی بولمق ، ٤) جماعت بولو اوُچوُن امامدن باشقه آز بولغانده اوُچ کشی اوقوُیاچق بولمق ، ٥) وقتلری کرمك

س) عید نمازلرنده خطبه اوقوُمق شرط بولاوُرمی؟

ج) شرط توگلدر، سنتدر. اوقوُلمی قالسەده، نماز درست بولادر، لکن مکروه بولادر. شونك اوُچوُن اوقوُلمی قالمیدر.

س) عید نمازلرینك وقتلری قای وقت بولوُر؟

ج) قوُیاش چغوُب اوُچ آرشوُن قدر ییردن یوغاری کوتەرلگاندن باشلاب اوُیله وقتی کرگانچی عید نمازلرینی اوقوُمق درست بولوُر.

س) برعذر سببلی عید نمازلرینی اوز کوُنلرندن کیچکتروُب اوقو درست بولاوُرمی؟ ج) (عید فطر) نمازینی برگنه کوُن کیچکترلوُر، آندن آرتق کیچکترلمس اما (عید قربان) نمازینی اوُچ کوُنگه قدر کیچکترمك درست بولوُر.

عید نمازلری نی رەوشچه اوقولوُرلر

س) عید نمازلری نیچەشر رکعتدر؟ ج) هرایکیسی ایکیشر رکعتدر.

س) اوُشبو عید نمازلری امام وجماعت برله اوقوُلوُرلرمی؟

ج) هر ایکیسی امام وجماعت ایله اوقوُلوُرلر، هیچ یالغوُز اوقوُلماسلر.

س) عیدنمازلری اوُچوُن اذان وقامت کیرەك بولوُرمی؟ ج) کیرەك بولماس.

س) محله خلقینه نماز وقتی ییتکانلگی نیچك بلدرلوٗر؟
ج) مؤذن منارەغه منوٗب بر نیچه مرتبه (الصلاة) دییوٗب قچقروٗر.
س) عید نمازلرینه نی‌رەوشچه نیت قیلنوٗر؟ ج) عید فطر نمازینه (نیت قیلدم ایکی رکعت عید فطر نمازینی اوتەمککه اوٗیوٗدم اوٗشبو امامغه خالصا لله تعالی الله اکبر) ۞ دییوٗب نیت قیلنوٗر، عید قربان نمازینه (نیت قیلدم ایکی رکعت عید قربان نمازینی اوتەمککه اوٗیوٗدم اوٗشبو امامغه خالصا لله تعالی الله اکبر) ۞ دییوٗب نیت قیلنوٗر.
س) نی رەوشچه اوقوٗلوٗرلر؟ ج) هر ایکیسی بر توٗرلی اوقوٗلوٗرلر، آیرمالری یوقدر: نیت قیلوٗب قوللرینی قوٗلاقلرینه تییروٗب افتتاح تکبیرینی ئەیتکاندن صوڭ (ثنا) اوقوٗلوٗر (ثنا) افتتاح دن صوڭ تکبیرندەگی کبی قوللرینی کوتەروٗب باش بارماقلرینی قوٗلاق یوٗموٗشاقلرینه تییروٗب امام برله برگه (الله اکبر) دییوٗب تکبیر ئەیتلوٗر، آنده صوڭ ینه شول رەوشچه ایکنچی تکبیر ئەیتلوٗر، آندن صوڭ ینه شول رەوشچه اوٗچنچی تکبیر ئەیتلوٗر. اوٗچ تکبیر ئەیتلگاندن صوڭ امام قچقروٗب سورۀ فاتحه ایله برسوره اوقوٗر. باشقه نمازلرداغی کبی رکوع سجدەقیلنوٗر؛ سجدەدن صوڭ ایکنچی رکعتنڭ قیامینه طوٗرلوٗر؛ قیامده ینەامام قچقروٗب سورۀ فاتحه ایله ینه برسوره اوقوٗر؛ سورەلر تمام بولغاندن صوڭ رکوع قیلغانچی ینه اوٗلگی رکعتدەگی کبی قوللرنی کوتەره کوتەرەاوٗچمرتبەتکبیر ئەیتلوٗر؛ اوٗچ تکبیر تمام بولغاندن صوڭ ینه تکبیر ئەیتوٗب رکوعغه کیتلوٗر؛ رکوع وسجده قیلغاندن صوڭ قعدەگەاوطوٗرلوٗب باشقه نمازلر کبی سلام بیروٗب تمام قیلنوٗر.
س) عید نمازلرینڭ باشقه نمازلردن آیرماسی نی؟
ج) آیرمالری شولکه هر رکعتده نمازغه کرشکاندەگی کبی اوٗچ مرتبه قوللرنی کوتەروٗب اوٗچ مرتبه تکبیر ئەیتلور؛ اوٗلگی رکعتده (ثنا) نی اوقوغاندن صوڭ سورۀ فاتحەدن اوٗل ئەیتلور؛ ایکنچی رکعتده سورۀ فاتحەدن صوڭ اوقوٗلا طوٗرغان سورەدن‌ده صوڭ رکوع قیلوٗر آلدندن ئەیتلوٗر.
س) اوٗشبو تکبیرلر اراسنده قوللرنی باغلانوٗرمی‌صالندروٗب طوٗرلوٗرمی؟
ج) صالندروٗب طوٗرلوٗر.
س) عید نمازی تمام بولغاندن صوڭ امام نی قیلوٗر؟
ج) منبرگه منوٗب ایکی مرتبه خطبه اوقوٗر.
س) اول خطبەلرنڭ آخرنده امام نیلر سوٗیلەر؟

ج) عيد فطر خطبەسندە فطرە صدقەسينڭ حكملرينى سۆيلەر،عيدقربان خطبەسندە قربان بوغازلاونڭ حكملرينى سۆيلەر.
س) فطرە صدقەسينڭ وقربان بوغازلاونڭ حكملرى نيچك؟
ج) اۇشبو كتابنڭ آخرندەراق اوز بابلرندە بيان قيلناچقلردر.
س) بر كشى عيـد نمازينە سلام بيرگانچى بر آز اوقۇغاچ كيلۆب اۇيۆسە، نىقيلۇر؟ ج) باشقە نمازلرداغى كبى (مسبوق) بولۇب قالغان ركعتينى اوزى تمام قيلۇر، هر ركعتدە تييشلى تكبيرلرنىاورنلرندە ئەيتۇر. س) بر كشى عيد نمـازينە امام سلام بيرگاچ كيلۆب ييتشسە،نىقيلۇر؟ ج) شول كۆينچە قالۇر قضا قيلماس.

عيد قربان كۆنلرى

س) قربان عيدندن اوّلگى كۆن نيندى كۆن دييۆب آتالۇر؟
ج) (عرفە) كۆنى دييۆب آتالۇر.
س) عرفە كۆنندن اوّلگى كۆن نيندى كۆن دييۆب آتالۇر؟
ج) (تَرْوِيَە) كۆنى دييۆب آتالۇر.
س) قربان عيدندن صوڭغى اوچ كۆن نيندى كۆنلر دييۆب آتالۇرلر؟
ج) (تشريق) كۆنلرى دييۆب آتالۇرلر.
س) (ترويە) كۆن نىواقعە بولغان كۆندر؟
ج) حضرت ابراهيم عليەالسلام اوغلى اسماعيل عليەالسلامنى قربان ايتۆب بوغازلاوحقندە تۆش كۆرۆب بونيندىتۆش ايكان دييۆب اويلانغان كۆندر. س) (عرفە) كۆنى نىواقعە بولغان كۆندر؟
ج) ابراهيمعليەالسلامنڭنذرىخاطرينە كيلۆب تۆشينى آڭلاغان كۆندر،
س) قربان عيدى كۆنى نىواقعە بولغان كۆندر؟
ج) ابراهيم عليەالسلام نذرى بوينچە اوغلى اسماعيل عليە السلامنى قربان ايتۆب بوغازلارغە حاضرلەنگان كۆنيدر،
س) ابراهيم عليە السلام اوغلينى تمام بوغازلاغانمى؟
ج) يوق، تمامبوغازلاماغان، بوغازلايم دييۆب طۆرغان زماندەجبرائيل فرشتە بوغازلاتماغان الله تعالىنڭ امرى ايلە اوغلى اورنينە برقوى كيترۆب شونى قربان قيلۇرغە قوشقان؛ شوندن صوڭ ابراهيم عليـە السلام اوغلينى ازاد قيلۆب آنڭ اورنينـە شول قوينى قربان قيلغان، (عيد قربان) كۆنندە قـربان بوغازلامق اهل اسلامغـە مذكور رەوشچە ابراهيم عليەالسلامدن قالغان عملـدر.

س) ابراهيم عليه السلام اوغلى اسماعيل عليه السلامنى قربان قيلمقلغينكٔ قصه‌سى نى‌ره‌وشچه بولغان؟ ج) (تاريخ انبيا) كتابلرنده تفصيلا بيان قيلنمشدر (معلم افندى، اوزكٔ سوٗيله).

تكبير تشريق

س) عرفه، عيد وتشريق كوٗنلرنده بيش وقت نمازدن صوكٔ نى‌قيلمق واجب بولوٗر؟ ج) عرفه كوٗنينكٔ ايرته نمازندن باشلاب اوٗچنچى تشريق كوٗنينكٔ ايكندى نمازينه قدر هربر نمازنكٔ فرضينى اوقوٗب سلام بيرگاندن صوكٔ (تكبير تشريق) ئه‌يتمك واجب بولوٗر.

س) (تكبير تشريق) نيدر؟ ج) اوٗشبودر:

اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ ❀ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ ❀ اَللّٰهُ اَكْبَرُ ❀ وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ ❀

س) اوٗشبو تكبيرنكٔ معناسى نيچك؟ ج) الله تعالى هر نرسه‌دن الوغراقدر؛ الله‌تعالى هر نرسه‌دن الوغراقدر ❀ الله‌تعالى‌دن باشقه تنكرى هيچ يوقدر والله تعالى هر نرسه‌دن الوغراقدر ❀ الله تعالى هر نرسه‌دن الوغراقدر ❀ وهر برماقتاوليلق الله تعالى گه گنه مخصوصدر ❀

س) اوٗشبو تكبير تشريق امام وجماعت ايله اوقوٗلغان نمازده‌غنه واجب بولوٗرمى يالغوٗز اوقوٗلغانده‌ده واجب بولوٗرمى؟

ج) جماعت ايله اوقوٗلغانده‌غنه واجب بولوٗر؛ يالغوٗز اوقوٗغان كشيگه‌ده ئه‌يتمك تييشليدر؛ مستحب عمللردندن بولوٗر.

تراويح نمازى

س) تراويح نمازى نيندى عملدر؟

ج) ايرلرگه‌ده خاتوٗنلرغه‌ده اوقوٗمق تييشلى سنت بولغان عملدر.

س) تراويح نمازى قايسى آيده وقاى وقتده اوقوٗلوٗر؟

ج) رمضان آينده هركوٗن يه‌ستو نمازندن‌صوكٔ وتر نمازندن اوّل اوقوٗلوٗر.

س) يه‌ستو نمازينى اوقوٗغانچى تراويح نمازينى اوقو درست بولوٗرمى؟

ج) درست بولماس.

س) بركشى، امام وجماعت تراويح نمازينى اوقوٗغان زمانده مسجدكه كيلوٗب كرسه، نى قيلوٗر؟

ج) اوّل يه‌ستو نمازينكٔ دورت ركعت فرضينى اوزى گنه يالغوٗز اوقوٗر، آندن‌صوكٔ امامغه تراويح نمازينه اوٗيوٗر، يه‌ستونكٔ ايكى‌ركعت سنتى

اوقۇلمیچی قالۇر،تراویح نمازینڭ قالغان رکعتلرینی صوڭندن اوقۇر.

س) تراویح نمازی بارسی نیچه رکعتدر؟ ج) بارسی یکرمی رکعتدر.

س) نیچه‌شر رکعت ایتۇب اوقۇلۇر؟. ج) ایکی رکعت صاین قعـده‌گه اوطۇرۇب سـلام بیرۇب ایکیشر رکعتلی اون نماز ایتـۇب اوقۇلۇر. دورته‌ر رکعتلی بیش نمـاز ایتۇب اوقۇمق‌ده درست بـولۇر

س) تراویح نمازی امام ایله اوقۇلۇرمی یالغۇز اوقۇلۇرمی؟

ج) یالغۇزده اوقۇلۇر، اما امام وجماعت ایله اوقۇمق ثوابلیراقدر.

س) تراویح نمازندن اوّل قامت اوقۇلۇرمی؟ ج) اوقولماس .

س) تراویح نمازلرینه نی ره‌وشچه نیت قیلنۇر؟

ج) نیت قیلدم ایکـی رکعت تراویح نمـازینی اوته‌مکـه ، اوُیۇدم اوُشبو امامغه خالصا لله تعالی الله اکبر۞ دییۇب نیت قیلنۇر.

س) تراویح نمازلری آراسنده هر دورت رکعت اوقۇلغان صاین نی قیلمق سنتدر؟

ج) دورت رکعت‌نماز اوقۇر قدر وقت جال‌ایتۇب‌اوطۇرۇب طۇرمق سنتدر.

س) شولای اوطۇرغان زمانده نی قیلمق مستحب بولۇر؟

ج) تسبیح یا تهلیل ئه‌یتۇب اوطۇرمق مستحب بولۇر.

س) بزنڭ بودیارده قایسی‌تسبیح‌ئه‌یتلۇر؟ ج) اوُشبو تسبیـح‌ئه‌یتلۇر.

سُبْحَانَ ذِی الْمُلْكِ وَالْمَلَكُوتِ۞ سُبْحَان ذِی الْعِزَّةِ وَالْعَظَمَةِ وَالْقُدْرَةِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْجَبَرُوتِ۞ سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْحَيِّ الَّذِی لا يَمُوتُ۞ سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ ۞ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّهُ نَسْتَغْفِرُ اللّهَ ۞ نَسْئَلُكَ الْجَنَّةَ وَنَعُوذُبِكَ مِنَ النَّارِ۞

س) اوُشبو تسبیحنڭ معناسی نه دیمکدر؟

ج) «یېرده‌گی وکوکده‌گی مخلوقاتقه خوجه‌لق ایپه‌سی بولغوچی‌الله‌تعالی‌گه تسبیح ئه‌یته‌من، یعنی آنی هر تۇرلی کیمچیلکلردن پاك دییۇب بله‌من ۞ عزت واولوغلق وهـم قدرت وبیك بلندلك ایپـه‌سی بولغوچی الله‌تعالی‌گه‌تسبیح‌ئه‌یته‌من۞بۇتۇن‌عالمگه‌پادشاه‌وترك بولغوچی‌الله‌تعالی‌گه تسبیح ئه‌یته‌من ۞ قایسیدرکه اول الله تعالی هیچ اوله‌چك توگلدر۞ اول الله تعالی (سبوح)در هم (قدوس)در (یعنی کیمچیلکلردن بیك پاك ومنزه بولغوچیدر) (ودخی) جبرائیل فرشته‌نڭ وبارچه‌فرشته‌لرنڭ ربی بولغوچیدر۞ بر الله تعالی‌دن باشقه هیچ تـڭری یوقدر. بز اول الله‌تعالی‌دن گناهلرمزنڭ یارلقانووینی استیمز (یا ربّ) سیندن‌جنتنی صۇریمز ودخی تموغ اوتندن (سیڭا) صغنامز۞» دیمکدر.

س) تراویح نمازی تمام بولغانچی نیچه مرتبه اوطورلوب اوشبو تسبیحنی ئه یتلور؟
ج) هر دورت رکعت اوقولغان صاین ئه یتله ئه یتله بارسی بیش مرتبه ئه یتلور.
س) تراویح نمازنده امام سورهٔ فاتحه دن صوڭ نی اوقور؟
ج) اوچ آیت قدر قرآن اوقور یا که هفتیکدن بر قسقا سوره اوقور. لکن قرآننڭ باشندن باشلاب هر رکعتده بر آز قوشا قوشا رمضان بتکانچی کلام شریفنی تمام قوشوب بتروب (ختم) قیلمق سنتدر.

س) امام تراویح نمازنده قراءتنی قچقروب اوقورمی یاشرون اوقورمی؟
ج) قچقروب اوقور. س) تراویح نمازی تمام بولغاندن صوڭ نیندی دعا اوقولور. ج) اوشبو دعا اوقولور:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ وَسَلِّمْ ❀ اَللّٰهُمَّ زَيِّنَّا بِزِينَةِ الْاِيمَانِ ❀ وَشَرِّفْنَا بِشَرَافَةِ الْهِدَايَةِ وَالْعِرْفَانِ ❀ وَاَكْرِمْنَا بِصِيَامِ شَهْرِ رَمَضَانَ ❀ وَارْزُقْنَا الْجَنَّةَ وَالْغُفْرَانَ ❀ وَتَقَبَّلْ مِنَّا تَرَاوِيحَنَا يَا سُبْحَانُ ❀ وَاسْتَجِبْ دُعَآئَنَا يَا حَنَّانُ ❀ بِفَضْلِكَ وَجُودِكَ يَا مَنَّانُ ❀ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ❀

س) اوشبو دعانڭ معناسی نی دیگان سوز؟
ج) یارب، محمد علیه السلامگه هم آنڭ آلینه رحمت وسلام قیلغل ❀ یارب، بزلرنی ایمان زینتی ایله زینتله گل ❀ ودخی بزلرنی بلککلك وتوفیق، هدایت ایله شرافتله ندرگل ❀ ودخی بزلرنی رمضان آیینڭ روزه سی برله حرمتله گل ❀ و بزلرگه جنتنی هم یارلقانونی نصیب قیلغل ❀ وای پاك بولغوچی الله، بزلردن تراویحلرمزنی قبول قیلغل ❀ وای رحیم بولغوچی (هم) صورامیچی بیرگوچی الله، اوزڭنڭ فضلڭ وجوماردلغڭ ایله دعالرمزلی قبول قیلغل ❀ ای بیك رحمت قیلغوچی الله تعالی (هر بر یاخشیلق) سینڭ رحمتڭ برله گنه بولغوچیدر ❀ دیمكدر.
س) تراویح نمازی تمام بولغاندن صوڭ نی اوقولور؟ ج) وتر نمازی اوقولور،
س) وتر نمازی یالغوز اوقولورمی امام برله اوقولورمی؟
ج) اوشبو رمضان آینده غنه امام برله اوقولور، یالغوزده اوقولور.
س) امام وتر نمازنده قراءتنی قچقروب اوقورمی یاشرون اوقورمی؟
ج) اوچ رکعتنڭ هر برسنده قچقروب اوقور.
س) امام قنوت دعاسینی نیچك اوقور؟ ج) یاشرون اوقور.
س) قنوت دعاسینی امامغه اویوغان مقتدیلرده اوقورلرمی؟
ج) البته هر قایوسی اوقورلر.

جنَازه نمازی

س) جنازه‌نمازی نیندی‌نمازدر؟ ج) میت اوچون اوقولا طورغان نمازدر.

س) جنازه نمازی فرضمی واجبمی؟ ج) فرض کفایه‌در ، شول ره‌وشچه‌که برمیت‌که محله جماعتی اچندن برگنه کشی نماز اوقوسه‌ده ، کافی بولادر : باشقه کشیلر اوقومی قالسه‌ده گناه یوقدر. اگرده هیچ بر کشی نماز اوقوماسه ، هربر کشی گناهلی بولادر ، نی قدر کشی اوقوسه‌ده ، اوقوغان کشیلرنڭ هر قایوسینه ثواب بولادر.

س) جنازه نمازینڭ شرطلری نیچه‌در؟ ج) سیگزدر. س) نیلردر؟

ج) اوشبولردر: (١نچی) طهارتلی بولمق ، (٢نچی) ته‌نی پاك بولمق ، (٣نچی) کییمی پاك بولمق، (٤نچی) آیاق باسقان اورنی پاك بولمق، (٥نچی) عورتی اورتولی بولمق ، (٦نچی) قبله‌غه قارشی طورمق ، (٧نچی) نیت قیلمق ، (٨نچی) میت یوولغان بولمق. (مگر میت ظلملق‌ایله اولترلگان شهید بولسه، یوولماغان کوینچه جنازه اوقولور).

س) جنازه نمازی نیچه رکعتدر؟

ج) صاناولی رکعتی یوقدر، دورت تکبیر ایله تمام قیلنور.

س) جنازه نمازنده رکوع ، سجده وقعده قیلنورمی؟

ج) هیچ‌برسی قیلنماسلر، قیامده کوینچه‌گنه تمام قیلنور.

س) نی ره‌وشچه اوقولور؟ ج) اوّل (نیت قیلدم اوشبو میت اوچون جنازه نمازی اوقومقلقغه اویودم اوشبو امامغه خالصا لله تعالی الله اکبر) دییوب نیت‌قیلنور. آندن صوڭ (الله اکبر) دیوب قوللرنی کوته‌روب قولاق یوموشاقلرینه تییروب تکبیر ئه‌یتلور. آندن‌صوڭ قوللرنی باغلاب (ثنا) اوقولور. آندن صوڭ قوللرنی باغلاغان کوینچه ایکنچی تکبیر ئه‌یتلور. آندن صوڭ تشهددن صوڭ اوقولا طورغان صلوات‌اوقولور. آندن‌صوڭ ایکنچی تکبیرکبی اوچنچی تکبیر ئه‌یتلور، آندن صوڭ میت اولوغ کشی بولسه اوشبو دعا اوقولور:

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَیِّنَا وَمَیِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَآئِبِنَا وَصَغِیرِنَا وَکَبِیرِنَا وَذَکَرِنَا وَاُنْثَانَا اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْیَیْتَهُ مِنَّا فَاَحْیِهِ عَلَی الْاِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّیْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَی الْاِیمَانِ اَللّٰهُمَّ اِنْ کَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِی اِحْسَانِهِ وَاِنْ کَانَ مُسِیئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ ❀

معناسی : یارب، بزلرنڭ تِرکلرمزنی اولکلرمزنی حاضرلرمزنی غائبلرمزنی‌ده وهم کچوکلرمزنی‌ده اولوغلرمزنی‌ده ایرلرمزنی‌ده خاتونلرمزنی‌ده یارلقاغل ❀

یارب بزلردن کمگه ترکلك بیرسەڭ ، آڭا اسلام دینی اوزرینەترکلك بیرگل وبزلردن کمنی وفات قیلسەڭ، آنی ایمان اوزرینه وفات قیلغل ❁ یارب اگر اوٗشبو میت ایزگی کشی بولغان بولسه،ایزگیلگینی آرتدرغل. اگر یمان کشی بولغان بولسه، یمانلغینی عفو قیلغل ❁ دیمکدر.

اگرده میت صبی بولسه، اوٗشبو دعا اوقوٗلوٗر:

اَللّٰهُـمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا وَذُخْرًا وَاجْعَلْهُ لَنَا شَافِعًا وَمُشَفَّعًا ❁

معناسی: یا رب ، بو بالانی بزنڭ آلدن بارا طوٗرغان ایزگیلك وهم کیلەچك اوٗچوٗن حاضرلەنگان آزق (کبی) قیلغـل ودخی بزنڭ اوٗچوٗن شفاعتچی قیلغل وشفاعتی مقبول بولوٗرلق کشیلردن قیلغل ❁ دیمکدر. اوٗشبو دعالرنڭ برسینـی اوقوٗغاندن صوڭ ایکنچی واوٗچنچـی تکبیر رەوشنچه دورتنچی تکبیر ئەیتلوٗب آیاق اوٗستنده کوٗینچه ایکی یاقغه سلام بیرلوٗر . شول رەوشچه جنازه نمازی تمام بولوٗر.

س) جنازه نمازی تمام بولغاندن صوڭ نیچك دییوٗب دعا قیلنوٗر؟

ج) رَبِّ اغْفِرْلِي وَلِهٰذَا الْمَيِّتِ وَافْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ اَللّٰهُمَّ زِدْ اَجْرَهُ وَلَاتُضِلَّنَا بَعْدَهُ ❁ دییوٗب دعا قیلنوٗر. معناسی: ای ربم، بزلرنڭ گناهلرمزنی واوٗشبو میتنڭ گناهینی یارلقاغل ودخی اوشبو میتکه قبرنده کیڭلك قیلغل. ای الله بو میتنڭ اجرینی آرتدرغل وآندن صوڭ بزلرنی آزدرماغل ❁ دیمکدر.

س) جنازه نمازنده تکبیرلرنی ئەیتکانده برآز باشنـی کوتەرلوٗرمی؟

ج) یوق کوتەرلمس . س) جنازه نمازی اوقوٗلغانده میت قایده بولوٗر؟

ج) نماز اوقوچیلرنڭ آلدنده قبله طرفنده بولوٗر. س) نی رەوشچه قویلوٗر؟

ج) باشی مغرب طرفندهآیاقلری مشرق طرفنده کوٗینچه چالقان یاتقوٗزلوٗر.

س) امام قای طوغریده طوٗروٗر؟

ج) قومدن آلدەراق میتنڭ کوکرەگی طوغرسنده طوٗروٗر.

س) بر کشی جنازەنمازینه بر ر تکبیر ئەیتلگاچ کیلوٗب ییتشسه، نی قیلوٗر؟

ج) امامغه اوٗیوٗر ، امام سلام بیرگاچ قالغان تکبیرلرینی وقالغان ثنا ، صلوات ودعالرینی امامدن صوڭ قضا قیلوٗب نمازینی اوزیگنه تمام قیلوٗر.

س) بر کشی جنازه نمازی اوقوٗلاچغنی کورسه، اوزینڭ طهارتی بولماسه، صو برله طهارت آلوٗب شغللەنسه، جنازه نمازینه اوٗلگره آلماسلق بولسه، نی قیلور؟ ج) تیمم قیلوٗب اوقوٗر.

تۆرلی نفل نمازلری

س) نیندی نفل نمازلری مشهوردر؟

ج) اوُشبو (١٤) تۆرلی نفل نمازلری مشهوردر: استسقا[1] نمازی، کسوف[2] نمازی، خسوف[3] نمازی، خوف[4] نمازی، استخاره[5] نمازی، حاجت[6] نمازی، شکر[7] نمازی، استغفار[8] نمازی، اشراق[9] نمازی، ضحی[10] نمازی، اوّابین[11] نمازی، تهجّد[12] نمازی، هول[13] نمازی، مستحب[14] نمازلر.

(س (استسقا) نمازی نیندی نمازدر؟ ج) کوب زمان یاغمۆر یاومی طۆروُب ایگنلرگه وحیوانلرغه ضرر کیلو احتمالی بولغاچ الله تعالی‌دن یاغمۆر تله‌مك اوُچۆن اوقۆلا طۆرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر.

س) استسقا نه‌دیمکدر؟ ج) الله تعالی‌دن یاغمۆر تله‌و دیمکدر.

س) استسقا نمازی قایده ونی‌ره‌وشچه اوقۆلۆر؟

ج) بوُتۆن شهر یابوُتۆن آول مسلمانلری هرقایوسی جییلشوُب صحراغه چغارلر؛ صبیلرنی وحیوانلرنی‌ده آلوُب چغارلر. هرکم طهارت‌برله بیك توبه‌نچیلك قیافتی برله جه‌یه‌و چغار. فقیرلرگه صدقه بیروُرلر، ظالملر مظلوملرینی رضاقیلوُرلر. صحراغه چقغاچ هرکم قبله‌غه قارشی طۆروُر. امام خلقغه بیك کوب وعظ سوُیله‌ر، هرقایوسینه گناهلرندن توبه‌واستغفار قیلوُرغه قوشار، هرکم توبه‌واستغفار قیلوُرلر. شوندن صوڭ هرکم یالغوُز یالغوُز ایکیشر رکعت نماز اوقوُرلر.

س) اول نمازغه نیچك دییوُب نیت قیلوُرلر؟ ج) (نیت قیلدم ایکی رکعت نفل نمازی اوقۆمقغه خالصا لله تعالی الله اکبر) دییوُب.

س) قیامده نی‌اوقوُرلر؟

ج) باشقه نمازلرداغی کبی سورهٔ فاتحه ایله برر سوره اوقوُرلر.

س) نمازدن صوڭ نیچك دییوُب دعا قیلوُرلر؟

ج) اوُشبو دعانی اوقوُب دعا قیلوُرلر:

اَللّٰهُمَّ اَسْقِ عِبَادَكَ وَارْحَمْ بِهَائِمَكَ اَللّٰهُمَّ اَمَرْتَنَا بِدُعَائِكَ وَوَعَدْتَنَا اِجَابَتَكَ فَقَدْ دَعَوْنَاكَ كَمَا اَمَرْتَنَا فَاَجِبْنَا كَمَا وَعَدْتَنَا ❁ اَللّٰهُمَّ اِنْ لَمْ تَرْحَمْ لِاَنْفُسِنَا لِكَثْرَةِ ذُنُوبِنَا فَارْحَمْ صِبْيَانَنَا وَبِهَائِمَكَ ❁

س) اوُشبو دعانڭ معناسی نیچك ؟
ج) یارب ، قوُللرڭنی صوغارغل، حیوانلرڭغه رحمت قیلغل. یارب ، بزلرگه دعا قیلو برله بوُیوُردڭ وهم قبول قیلمقلغڭنی وعده قیلدڭ . ایمدی بزسیڭا اوزڭ بوُیورغانچه دعا قیلامز. بس ایمدی سین وعدهڭ بوینچه بزلرنڭ دعالرمزنی قبول قیلغل. یارب ، اگرده گناهلرمز کوبلگي سببلی اوزمزگه رحمت قیلماسهڭ ، (گناهسز) صبیلرمزغه وحیوانلرڭغه رحمت قیلغل) دیمکدر .
س) اوُشبو رهوشچه نیچه کوُنگه قدر استسقاغه چغارلر؟
ج) یاغموُر یاوماسه، اوُچ کوُنگه قدر اوُشبو رهوشچه چغارلر.
س) یاغموُر یاوا باشلاسه، نی‌قیلوُرلر؟ ج) باشلرینی‌آچوُب یاغموُر صووینه چلاتوُرلر، الله تعالی‌گه بیك شکرقیلوُرلر.
س) کرش آشی پشروُب آشاب بوُتوُن خلقغه صو سیبوُب یوُرو درست بولوُرمی ؟ ج) درست توگل بیك یمان بدعتدر.

س) (کسوف) نمازی نیندی نمازدر؟ ج) قوُیاش طوُتلغان زمانده امام وجماعت ایله مسجدده اوقوُلا طوُرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر.
س) (کسوف) نه دیمکدر؟ ج) قوُیاش طوُتلو دیمکدر.
س) کسوف نمازنده امام قراءتنی نیچك اوقوُر؟
ج) یاشروُن اوقوُر بیك اوُزوُن سورهلر اوقوُر.
س) نمازدن صوڭ نی‌قیلوُرلر.
ج) قوُیاش‌نڭ نوری آچلغانچی توبه واستغفار هم دعا قیلوُرلر.
س) (خسوف) نمازی نیندی نمازدر؟
س) آی طوُتلغان زمانده اوقوُلا طوُرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر.
س) (خسوف) نمازی قایده ونی‌وهوشچه اوقوُلوُر؟
ج) هرکم اوزی‌نڭ اوُینده یالغوُز یالغوُز اوقوُر.
ج) (خسوف) نه دیمکدر؟ ج) آی طوُتلو دیمکدر.
س) اوُشبو کسوف ایله خسوف نی‌سببدن بولوُرلر؟
ج) هرایکیسی الله تعالی‌نڭ قدرتی‌نڭ اثریدرلر آنلرنڭ سببلرینی تیکشرمك بزنڭ اشمز توگلدر. س) کسوف وخسوف وقتلرنده نی‌اوُچوُن‌نماز‌اوقوُلوُرلر؟ ج) شول قدرزور مخلوقلرنڭ‌نورلری بتودن عبرتله‌نوُب وآنلرنڭ نورلی بولولری بندهلرگه بیك فائدهلی ایکانلگینی ایسکه توُشروُب الله تعالی‌گه شکرقیلو اوُچوُن اوقوُلوُر.

س) (خوف) نمازی نیندی‌نمازدر؟ ج) قاتی ییل وداول بولغانده یاکه قاتی یغموُر یاوب صوطاشووی بولغانده، بوُز یاوغانده قاتی صووقلر بولغانده، ییر سلکنوُب (زلزله) بولغانده، قاتی کوك کوکره‌گانده یه‌شن کوب یه‌شنه‌گانده یاکه اوُشبولرغه اوخشاشلی خوفلی واقعه‌لر بولغانده اوقوُلا طوُرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر.

س) اوُشبو فزع نمازینی اوقوُغاندن صوڭ نی‌قیلنوُر؟ ج) توبه واستغفار قیلنوُر، یارب اوُشبو واقعه‌نڭ ضررندن صاقلا دییوُب دعا قیلنوُر.

س) (استخاره) نمازی نیندی نمازدر؟

ج) (برالوغ اشنی‌اشله‌مکلك خیرلی بوالوُرمیکان خیرسز بوالوُرمیکان) دییوُب شبهه‌له‌نگان زمانده اوقوُلا طوُرغان ایکی‌رکعت نفل نمازیدر. برکشی براشنی اشله‌مکده شول ره‌وشچه شبهه قیلسه والله تعالی‌دن خیرلی اشنی طلب‌قیلسه، ایکی رکعت نفل‌نمازی اوقوُر نمازدن صوڭ توبه‌نده یازلاچق استخاره دعاسینی‌اوقوُر؛ کامل اخلاص برله معناسینی‌اویلاب استخاره دعاسینی‌اوقوُغاندن‌صوڭ‌اوزینڭ‌کوڭلینه‌قارار: کوڭلی‌قایسی طرفنی‌طارتسه، شول طرفنی قیلوُر، یعنی کوڭلی فرض‌قیلنغان اشنڭ بولووینی طارتسه، اول اشنی خداغه طابشروُب قیلوُر. اگرده دعانی اوقوُغاندن صوڭ کوڭلی اول اشنی بیك طارتماسه، قیلماس. یاکه طهارت آلوُب ایکی رکعت نمازنی اوقوُب استخاره دعاسینی‌اوقوُغاندن صوڭ شول طهارتی ایله قبله طرفینه قاراب اوڭ یاغی اوزرینه یاتار؛ شول یوُقوُسنده خیرلی توُش کورسه، الله‌تعالی‌گه‌طابشروُب‌اول‌اشنی قیلوُر. اگرده خیرسز توُش کورسه، اول اشنی قیلماس.

س) استخاره دعاسی نیچك اوقوُلوُر؟ ج) اوُشبو ره‌وشچه اوقوُلوُر:

اَللّٰهُمَّ اِنِّی اَسْتَخِیرُكَ بِعِلْمِكَ وَاَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَاَسْئَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ فَاِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا اَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا اَعْلَمُ وَاَنْتَ عَلَّامُ الْغُیُوبِ ❁ اَللّٰهُمَّ اِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ اَنَّ هٰذَا الْاَمْرَ خَیْرٌلِی فِی دِینِی وَمَعَاشِی وَعَاقِبَةِ اَمْرِی فَاقْدِرْهُ لِی وَیَسِّرْهُ لِی ثُمَّ بَارِكْ لِی فِیهِ وَاِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ اَنَّ هٰذَا الْاَمْرَ شَرٌّ لِی فِی دِینِی وَمَعَاشِی وَعَاقِبَةِ اَمْرِی فَاصْرِفْهُ عَنِّی وَاصْرِفْنِی عَنْهُ وَاقْدِرْ لِیَ الْخَیْرَ اَیْنَمَا كُنْتُ اِنَّكَ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِیرٌ ❁

س) اوُشبو دعانڭ معناسی نیچك؟ ج) یارب، تحقیق مین سیندن یاخشیلق استیمن. هم قدرت استیمن. سینڭ اولوُغ فضلـكنی صوُریمن. تحقیق سین هر نرسه‌گه قادرسڭ. مین (اوزم‌گنه) هیچ بر نرسه‌گه قادر توگلمن. وهم سین هر نرسه‌نی بله‌سڭ. مین بلمیمن. تحقیق سین هر بر غیب نرسه‌لرنی‌ده بلگوچیسڭ. یارب، اگرده اوُشبو (مین مراد قیلغان) اشنی مینم دینم، دنیام وآخرتم اوُچوُن خیرلی دییوُب بله طوُرغان بولسه‌ڭ، اول اشنی میڭا نصیب ومیسّر قیلغل هم اول اشنی مینم اوُچوُن مبارك قیلغل. اگرده اوُشبو (مین مراد قیلغان) اشنی مینم دینم، دنیام وآخرتم اوُچوُن شر و یمان دییوُب بله طوُرغان بولسه‌ڭ اول اشنی میندن ومینی اول اشدن دوندرگل. ومینڭا قایده بولسام‌ده خیرلی اشلرنی نصیب قیلغل تحقیق سینڭ هر نرسه‌گه کوُچڭ ییتكوچیدر.

س) (حاجت) نمازی نیندی نمازدر. ج) بر کشینڭ الله تعالی دن تلی طوُرغان بر حاجتی بولغان زمانده یعنی بر مقصودینڭ حاصل بولووینی تله‌گان زمانده اوقوُلا طوُرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر.

س) اوُشبو نمازنی اوقوُغاندن صوڭ نی قیلوُر؟

ج) بیك اخلاص برله الله تعالی دن اوزینڭ حاجتینی صوُراب دعا قیلوُر.

س) شکر نمازی نیندی نمازدر؟ ج) بر مقصودی حاصل بولغاچ والله تعالی بر خیرلی نعمت بیرگاچ شکرانه قیلمق اوُچوُن اوقوُلا طوُرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر.

س) (توبه واستغفار) نمازی نیندی نمازدر؟ ج) خطالق برله بر گناه قیلوُب اوکنگاچ توبه قیلوُب الله تعالی دن شول گناهنڭ عفو قیلنمقلغینی تله‌مك اوُچوُن اوقوُلا طوُرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر.

س) اگرده بر کشی اوُشبو ره‌وشچه توبه قیلوُب ایکی رکعت نفل نمازی اوقوُب الله تعالی دن گناهینڭ عفو قیلنمقلغینی صوُراسه، نی بولوُر؟

ج) الله تعالی اول گناهنی عفو قیلمقلغی وعده قیلنمشدر.

س) اول نمازنی اوقوُغاندن صوڭ نیچك دییوُب دعا قیلوُر؟

ج) اوُشبو استغفارنی اوقوُر:

أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ، أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ، أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ تَعَالَى مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ أَذْنَبْتُهُ عَمْدًا أَوْ خَطَأً سِرًّا أَوْ عَلَانِيَةً وَأَتُوبُ إِلَيْهِ مِنَ الذَّنْبِ الَّذِي أَعْلَمُ وَمِنَ الذَّنْبِ الَّذِي لَا أَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ❀

س) اۇشبو دعانڭ معناسی نه دیمکدر؟ ج) الله تعالی‌دن مینی هر بر گناهلرمدن یارلقاوینی تـلیمن: یوری قیلغان گناهلرمدن‌ده، خطالق ایله قیلغان گناهلرمدن‌ده، یاشرۇن قیلغان گناهلرمدن‌ده، آشکارا قیلغـان گنـاهلرمدن‌ده. ودخی الله تعالی‌گه اوزم بـلۇب قیلغان گناهلرمدن‌ده، بلمیچی قیلغان گناهلرمدن‌ده توبه قیلامن. (یا رب) تحقیق سین غیبلرنی‌ده بلـگوچیسڭ، دیمکدر.

س) (اشراق) نمازی نیندی نمازدر؟

ج) قۇیاش چغۇب بتکاچ اوقۇلا طۇرغان نفل نمازیدر.

س) اشراق نمازی نیچه رکعت ایتۇب اوقۇلۇر؟

ج) ایکی یا دورت یا آلتی یا سیگز رکعت ایتۇب اوقۇلۇر؛ سیگز رکعتدن آرتدرلماس.

س) (ضحی) نمازی نیندی نمازدر

ج) قۇیاش چغۇب بر آز کوتارلگاچ اوقۇلا طۇرغان نفل نمازیدر:

س) قای وقت اوقۇلۇر؟ ج) اۇیله وقتی کرگانچی اوقۇلۇر.

س) ضحی نمازی نیچه رکعتدر.

ج) ایکی یا دورت یا آلتی یا سیگز یا اون‌ایکی رکعت ایتۇب اوقۇلۇر. اون ایکی رکعتدن آرتدرلماس.

س) (اوابین) نمازی نیندایبن نمازدر؟

ج) آخشام نمازینی اوقۇغاندان صوڭ اوقۇلا طۇرغان نفـل نمازیدر.

س) اوابین نمازی نیچه رکعت ایتۇب اوقۇلۇر؟

ج) یا ایکی یا دورت یا آلتی رکعت ایتۇب اوقۇلۇر.

س) (تهجد) نمازی نیندی نمازدر؟

ج) تۇننه یۇقۇدن اویانۇب طاڭ آتقانچی اوقۇلا طۇرغان نفل نمازیدر.

س) تهجد نمازی نیچه رکعت ایتۇب‌اوقۇلۇر؟

ج) یا ایکی یا دورت یا آلتی یا سیگز رکعت ایتۇب اوقۇلۇر.

س) (هول) نمازی نیندی نمازدر؟ ج) بر مسلمان کشینڭ وفات بولغانلغی ایشتلگان کۇنده ثوابینی شول میتنڭ روحینه باغشلامق اۇچۇن آخشامدن صوڭ اوقۇلا طۇرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر.

س) نیندی نمازلر مستحب بولۇرلر؟

ج) ایکندی ویه‌ستو نمازلری آلدندن دورته‌ر رکعت نفل نمازلری‌اوقو مستحب بولۇر. ودخی اۇیله‌نڭ فرضندن صوڭ وهم یه‌ستونڭ فرضندن صوڭ اوقۇلا طۇرغان ایکیشر رکعت سنتلرنی دورته‌ر رکعت ایتۇب اوقو مستحب بولۇر.

عبادات اسلامیه نڭ بیشنچی جزئی .

روزه، زکات، وحج.

بسم الله الرحمن الرحیم

روزه

س) اسلام دیننده فرض بولغان الوغ عبادتلرنڭ اوچنچیسی نیدر؟
ج) رمضان آینده هر کون روزه طوتمقدر.
س) روزه طوتمق نی اش قیلمقدر.
ج) طاڭ یاقتلغی جه‌یلگان وقتدن آلوب قویاش بایغانچی نیت ایله آشامی اچمی یاقنلق قیلمی طورمقدر.
س) روزه‌نڭ فرضی نیچه‌در؟ ج) اوچدر. س) نیلردر.
ج) (۱ نچی) نیت قیلمق (۲ نچی) آشاودن واچودن طیبیلمق (۳ نچی) یاقنلقدن طیبیلمق .
س) نیتسز کون بوینچه آشامی اچمی یاقنلق قیلمی طورو، روزه‌غه حساب قیلنورمی؟ ج) حساب قیلنماس .
س) روزه‌غه قای وقت نیت قیلنور؟ ج) سحر آشاب طاڭ آتقانچی نیت قیلمق آرتقدر؛ طاڭ آتقاندن صوڭ اویله آلدینه قدر نیت قیلوده درست بولور؛ اویله‌دن صوڭ نیت قیلو معتبر بولماس .
س) بر کشی طاڭ آطقاندن آلوب اویله آلدینه قدر روزه‌غه خلاف اشلرنی قیلمیچی طورسه ، اویله آلدندن شول کوننی روزه بولوچیلقنی نیت قیلسه شول روزه روزه‌غه حساب قیلنورمی؟
ج) حساب قیلنور.
س) بر کشی طاڭدن صوڭ آشاسه یا اچسه، شوندن صوڭ اویله آلدینه قدر شول کوننی روزه بولوچیلقنی نیت قیلسه، روزه‌سی روزه‌غه حساب قیلنورمی ج) روزه‌غه حساب قیلنماس .
س) روزه‌نی تل برله نیت قیلوکیره‌ك بولورمی، کوڭل ایله نیتله‌مکده کافی بولورمی؟
ج) تل برله نیتله‌مك آرتغراقدر. کوڭلی برله گنه نیتله‌سه‌ده کافی بولور.
س) تل برله عربچه نیچك دییوب نیت قیلنور؟ ج)

نَوَيْتُ اَنْ اَصُومَ صَوْمَ شَهْرِ رَمَضَانَ مِنَ الْفَجْرِ اِلَى الْمَغْرِبِ خَالِصًا لِلّٰهِ تَعَالٰى ❀
دییوٗب نیت قیلنوٗر. معناسی: الله تعالی اوٗچوٗن اخلاصم برله نیت قیلدم رمضان آیینڭ روزه سینی طوٗتمقلقغه طاڭ وقتندن قوٗیاش بایغانچی دیمکدر ❀

س) قوٗیاش بایغاچ روزه سینی تمام قیلغانده نی قیلوٗر؟

ج) اوتقه پشمه گان برطعام یاصوایله (افطار) قیلوٗر یعنی آغزینی آچار ❀ خرماکبی طاتلی ییمشلرایله افطار قیلمق مستحب بولوٗر.

س) آغز آچقانده نیچك دییوٗب دعا قیلوٗر ج) اوٗشبو دعانی اوقوٗر:

اَللّٰهُمَّ لَكَ صُمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَعَلَى رِزْقِكَ اَفْطَرْتُ فَاغْفِرْلِي يَا غَفَّارُ مَا قَدَّمْتُ وَمَا اَخَّرْتُ ❀ معناسی:

یارب، اوٗشبو روزه منی سینڭ اوٗچوٗن گنه طوٗتدم ومین سیڭا ایمان کیتردم وسیڭا توکل قیلدم وسینڭ رزقڭ ایله آغزمنی آچدم ای گناهلرنی عفو ایتکوچی الله، بس ایمدی مینم اوٗلگی گناهلرمنی ده صوڭغی گناهلرمنی ده یارلقاغل ❀

روزه نڭ سنت، مکروه ومفسدلری

س) روزه بولغان کشیگه نیلر قیلمق سنت بولوٗر؟

ج) توٗنده طوٗروٗب طاڭ آتقانچی (سَحَرْ) آشامق، وطاڭ آتقانچی روزه غه نیت قیلمق، روزه طوٗتو ایله نفسینی یمان نیتلردن طییونی نیت قیلمق، روزه وقتده فائده سز سوزلرنی وهم ادبسز سوزلرنی سوٗیله ودن هم ایشتودن صاقلانمق، کشی برله قچقرشودن هم صوغشودن صاقلانمق، هر برگناه اشلردن طییلمق، ممکن قدر ذکر وتسبیح ایله هم قرآن اوقو ایله شغلله نمك، قوٗیاش بایغاچده آخشام نمازینی اوقوٗغانچی آغز آچمق سنت بولوٗر.

س) روزه بولغان کشیلرگه نیلر قیلمق مکروهدر؟

ج) فائده سز سوزلر سوٗیله ب اوطوٗرمق، ادبسز سوزلر سوٗیله شمك، کشی برله قچقرشمق هم صوغشمق موٗنچاغه کرمك صو اچینه چوموٗب قوٗینمق، طعام چه ینه مك، چه یر چه ینه مك، ضرور بولمیچی طوٗروٗب برطعامنی طاتوٗب قارامق، اوبشمك' بر کوٗن روزه طوٗتقاندن صوڭ کیچ هیچ بر نرسه آشامی اچمیچی ایکنچی کوٗن روزه بولمق' مکروهدر.

س) روزه کشیگه نیلرنی قیلو درست بولوٗر؟

ج) صاتوٗب آلناچق مالغه تل تییروٗب طاتوٗب قارامق، ضرور بولغانده طعام چه ینه ب بیرمك، کوزگه سوٗرمه طارتمق، مییغینی ویوٗزینی مایلامق، مسواك استعمال قیلمق، قان آلدرمق، سوٗلوٗك صالدرمق، قوٗمغان ایله

قوينمق مونچاغه كروب آياق اوستنده تيرلەمك صابون ايله يوونمق درست بولور. س) روزه نى نيلر بوزار؟

ج) بورچاق قدرگنه بولسەده، طعام يا دوا يوتمق برگنه طامچى قدرگنه بولسەده صو يا دوا اچمك اير برله خاتون ياقنلق قيلمق .

س) بركشى اوزينك روزه ايكانلگينى بله طوروب اوز اختيارى ايله، اوشبو روزەنى بوزا طورغان اشلرنك برسينى قيلسه، اول كشيگه نى قيلمق تييشلى بولور؟ ج) روزه سينى (قضا) قيلمق وهم بوزغانلغى اوچون (كفّارتْ) قيلمق تييشلى بولور.

(قَضا وَكَفّارَتْ)

س) روزەنى (قضا) قيلمق نى قيلمقدر؟

ج) بوزلغان روزەسى اورنينه رمضاندن صوڭ بركون روزه طوتمقدر.

س) (كفارت) قيلمق نى قيلمقدر؟

ج) بر قول آزاد قيلمق ، اگرده آثار كوچى ييتمەسه، رمضاندن بر طوتاشدن آلتمش كون روزه طوتمق، ضعيفلك سببلى آلتمش كون روزه طوتارغه قوّتى ييتمەسلك بولسه، آلتمش مسكينگه طعام بيرمكدر.

س) دولتى بولسەده قول طابا آلماسه، كفارت اوچون نى قيلور؟

ج) روزه طوتار روزغه قوّتى ييتمەسه، كفارت اوچون نى قيلور؟

س) آلتمش كون روزه، برطوتاشدن بولماسه يعنى آرالرنده برر كون روزەسز قالنسه كفارتكه يارارمى؟

ج) يار اماس (كفارت) اوچون آلتمش كون بر طوتاشدن بولمق لازمدر.

س) بركشى (كفارت) اوچون روزه طوتا باشلاسه، آلتمش كون طولغانچى برنيچه كون طوتقاچ بركون روزەسز قالسه نى قيلور؟

ج) كفارت اوچون ياڭغادن باشلاب آلتمش كون روزه طوتار؛ اوّل طوتلغان روزەسى كفارتكه حساب قيلنماس

س) بركشى رمضان اچنده برنيچه كون نيت قيلوب كرشلگان روزەسينى بوزسه، اول كشيگه نى قيلمق تييش بولور؟

ج) هربربوزلغان كونلرينى رمضاندن صوڭ قضا قيلمق ودخى بوزلغان روزەلرى نيچه كون بولسەده مجموعسينه بركفارت قيلمق تييش بولور.

س) بركشى بركون ياكه برنيچه كون هيچ روزه بولونى نيت قيلميچى فاسقلق برله كوندز آشاسه، اول كشيگه نى قيلمق تييش بولور؟

ج) اول كشيگه هربرروزه طوتلمى قالغان كونلرينى قضا قيلمق ودخى قيلغان اشينه اوكنوب توبه واستغفار قيلمق تييش بولور.

س) اول کشیگه کفارت تییش بولۇرمی؟

ج) تییش بولماس: چۈنکه اول کشینگ گناهسی بیك زوردر؛ کفارت برله گنه عفو قیلنۇرلق توگلدر، بیك کوب توبه واستغفار قیلمق تییشلیدر.

س) بر کشی اوزینگ روزه ایکانلگینی بله طۇرۇب خطالق برله آغزندن بر طعام کیسه‌گی یاصو یۇتۇب ییبه‌رسه‌یا که بر کشینی کۈچله‌ب روزه‌سینی بۇزسه‌لر، یا که آغزینی طوطرۇب اوز اختیاری برله قوصسا، یا که طاڭ آتماغان دییۇب بلۇب آشاسه، حال بوکه طاڭ آتقان بولسه، یا که قۇیاش بایغان دییۇب بلۇب آشاسه حال بوکه قۇیاش بایماغان بولسه، شول کشینگ روزه‌سی بۇزلۇرمی؟ ج) بۇزلۇر.

س) بس ایمدی اول کشیگه نی قیلمق تییش بولۇر.

ج) شول کۈنده قۇیاش بایغانچی روزه کشی کبی روزه‌نی بۇزا طۇرغان اشلرنی قیلمیچی طۇرمق، رمضاندن صوڭ شول کۈن اۈچۈن بر کۈن قضا قیلمق تییش بولۇر. اما کفارت تییش بولماس.

س) بر روزه کشینگ بوغازینه طوزان، طوفراق، جۈن یا تۈتۈن کبی نرسه کرسه، روزه‌سی بۇزلۇرمی؟

ج) بۇزلماس، اول کشیگه قضاده کفارت‌ده لازم بولماس.

س) بوغازینه قار یابۇز یا که یاغمۇر کرسه روزه‌سی بۇزلۇرمی؟

ج) بۇزلۇر، کفارت قیلمق تییش بولماس، قضا قیلمق تییش بولۇر.

س) اوزینك تۈکرگینی یا قاقرغینی یۇتسه. روزه‌سی بۇزلۇرمی؟

ج) بۇزلماس.

س) بر روزه کشی روزه ایکانلگینی اۈنۈتۈب آشاسه. اچسه یاکه یاقنلق قیلسه، روزه‌سی بۇزلۇرمی؟

ج) بۇزلماس؛ قضاده کفارت تییش بولماس.

س) روزه کشی یۇقۇدن طۇرغانده (جنب) بولۇب طۇرسه، یاکه خاتۈن قزغه قولینی تییرمیچی کۈندز جنب‌له‌نسه، روزه‌سی بۇزلۇرمی؟

ج) بۇزلماس. س) بس اول کشی‌گه غسل قیلو درست بولۇرمی؟

ج) صو اچینه کرۇب اۈزاقلاب اوطۇرمیچی غنه غسل قیلو یا که قۇمغان برله غسل قیلو درست بولۇر. صو اچینه کرۇب اۈزاقلاب اوطۇرو درست بولماس: چۈنکه اول تقدیرده اچینه صو اوتله‌شۇب روزه‌سی بۇزلو احتمالدر.

س) روزه کشی تش آراسنده قالغان طعامنی یۇتسه روزه‌سی بۇزلۇرمی؟

ج) بۇرچاقدن کچکنه بولسه، آغزندن چغارمیچی یۇتسه بۇزلماس. اگرده بۇرچاق قدر بولسه، یاکه آغزندن برقات چغارغاچ یۇتسه بۇزلۇر.

س) بس اول کشیگه نی قیلمق تییش بولوُر؟
ج) روزه‌سینی قضا قیلمق تییش بولوُر، کفارت قیلمق تییش بولماس.
س) قضا وکفارت اوُچوُن طوُتوُله طوُرغان روزه‌لرغه قای وقت نیت قیلنوُر؟
ج) سحردن صوڭ طاڭ آتقانچی نیت قیلنوُر؛ طاڭ آتقاچ نیت قیلو معتبر بولماس. س) حیضلی ونفاسلی خاتوُنلرغه روزه طوُتو درست بولوُرمی؟ ج) درست بولماس.
س) برخاتوُن رمضان اچنده حیضلی یا نفاسلی بولسه نی قیلوُر؟
ج) حیضلی ونفاسلی کوُنلرنده روزه طوُتماس؛ نیچه کوُن روزه‌سی قالسه، رمضاندن صوڭ شول قدر کوُن قضا قیلوُر.

(روزه‌نك فِدْیَه‌سی)

س) بر بیك قارت کشی‌نڭ روزه طوُتارغه قوَّتی ییتمه‌سه، نی قیلوُر؟
ج) روزه طوُتماس، هربرکوُننڭ روزه‌سی اوُچوُن بر مسکینگه فطره صدقه‌سی قدر (فدیه) بیروُر.
س) اگر شول قارت رمضاندن صوڭ روزه طوُتارغه قوَّتی ییته‌رلك بولوُب طازاروُب کیتسه، نی قیلوُر؟
ج) رمضانده روزه طوُتلمی قالغان کوُنلرینی قضا قیلوُر.
س) قوُرساقلی خاتوُن یاکه‌بالاایمزه طوُرغان‌خاتوُن‌روزه‌طوُتوُسببلی‌اوزینه یا بالاسینه ضرر کیلودن قورقسه، روزه طوُتماسه‌ده درست بولوُرمی؟
ج) درست بولوُر؛ لکن صوڭندن ضرر کیلمسلك بولغاچ قالغان روزه‌لرینی قضا قیلوُر.
س) بر آوروکشی روزه طوُتسه‌م، آورووم آرتوُردییوُب قورقسه یاکه براشانچلی طبیب اول آوروغه روزه طوُتو ضرر ایته‌ر دییوُب حکم ایتسه، شول‌آوروغه روزه طوُتمی قالو درست بولوُرمی؟
ج) درست بولوُر؛ سلامتله‌نگاچ قالغان روزه‌سینی قضا قیلوُر.
س) مسافرکشیگه رمضانده روزه طوُتمی قالمق درست بولوُرمی؟
ج) سفر بیك مشقتلی بولماغانده روزه نی قالدرماو آرتقدر. طوُتماسه هم درست بولوُر؛ اول تقدیرده سفرندن قایتقاچ قضا قیلوُر.
س) برکوُننڭ روزه‌سینی طوُتا باشلاغاچ‌سفرگه چغوُب‌کیتسه، روزه ـ سینی بوُزو درست بولوُرمی؟
ح) درست‌بولماس؛ اگر بوُزسه، قضاقیلمق‌تییش‌بولوُر، کفارت‌لازم بولماس.

س) مسافر کشی بر کوننی روزەغه نیت قیلمیچی ایرته برله آشاسه یا اچسه، شوندن صوڭ اوییغه قایتوب کرسه، نی قیلور؟
ج) شول کوننی قویاش بایغانچی روزه‌کشی کبی آشامی اچمی طورور.
س) اگر روزەسینی، بوزسه اوستینه نی لازم بولور؟
ج) صوڭندن قضا قیلمق لازم بولور. (کفارت لازم بولماس).
س) بر کشینڭ قضاغه قالغان روزەلری بولسه، تیز قضا قیلمق تییش بولورمی؟
ج) البته ممکن قدر وقتی بارنده تیز قضا قیلمق تییشلیدر.
س) فرضا بر کشی قضا روزەلرینی طوتارلق وقتی بولا طوروب طوتمی قالسه اوزی آورو بولوب وفات بولورغه یا قنلاشسه، اول کشیگه‌نی قیلمق واجب بولور؟
ج) وارثلرینه قالغان روزەلری اوچون وصیت ایتوب قالدرمق واجب بولور.
س) اول کشی وفات بولا قالسه، وارثلری نی قیلورلر؟
ج) میتنڭ قالغان مالینڭ اوچ اولوشندن بر اولوشی قدرسندن (فدیه) بیرورلر.
س) (فدیه) نی نرسه‌در؟ نی قدر ونی روشچه بیرلور؟
ج) فدیه‌نڭ حکملری بر آز صوڭره بیان قیلناچقدر.

(نَذْر وَ نَفْلْ رُوزَه‌لر)

س) بر کشی فلان اش بولسه، فلان کونده روزه طوتارمن دیو یاکه فلانچه قدر روزه طوتارمن دییوب نذر ئه‌یتسه، اول کشیگه‌نی قیلمق واجب بولور؟
ج) ئه‌یتکان نذرینی اوته‌مك واجب بولور.
س) نذر روزەغه قای وقت نیت قیلور؟
ج) کونی بیلگیلی بولغانده اویله آلدندن‌غنه نیت قیلسه‌ده، درست بولور. اما قای کون طوتولاچغی بیلگیلی بولماغان نذرده طاڭ آتقانچی نیت قیلوب قالمق تییش بولور.
س) رمضاندن باشقه وقتده روزه طوتو درست بولورمی؟
ج) ایکی عید کونلرندن وتشریق کونلرندن باشقه کونلرنده نفل روزه طوتو درست بولور. مستحبدر. خصوصا پنجشنبه ودوشنبه کونلرنده وهم عاشورا رغائب، براءت وعرفه کونلرنده وهم ذوالحجه ومحرم آیلرینڭ اوّلگی آتناسی کونلرنده وهم آینڭ طولغان کونلرنده نفل روزه طوتو کوب ثوابلی مستحبلردندر،

روزه مکروه بولغان کونلر

س) قای کونلرده روزه طوتو مکروه بولور؟

ج) ایکی عید کونلرنده، قربان عیدی کوننده صوڭغی اوچ تشریق کونلرنده، ودخی یالغوز جمعه کوننده‌گنه ، ویالغوز شنبه کوننده‌گنه روزه صوىو کروه بولور.

س) جمعه ایله شنبه‌ده یالغوز طوتمیچی ایکی اوچ کون یه‌نه‌شه طوتسه، مثلا پنجشنبه ایله جمعه‌نڭ هر ایکیسنده یاکه شنبه‌ایله یکشنبه‌نڭ هر ایکسنده‌ده نفل روزه طوتسه درست بولورمی؟ ج) درست بولور.

س) نیت قیلوب نفل روزه‌غه کرشکاندن صوڭ کوندز شول روزه‌نی بوزو درست بولورمی؟ ج) درست بولماس، مکروهدر.

س) ضیافتکه چاقرلو سببلی یاکه اوزینه برقوناق کیلو سببلی باشلانغان نفل روزه‌نی بوزو درست بولورمی؟

ج) ضیافت ایه‌سی یاکه قوناغی اوپکه قیلورلق بولغانده‌اویله‌آلدینه‌قدر بوزو درست بولور ؛ اویله آلدندن صوڭغه قالسه،بوزماو آرتقدر.

س) برکشی باشلانغان نفل روزه‌سینی بوزسه،اول کشیگه نی قیلمق تییش بولور؟ ج) بوزلغان روزه‌سینی صوڭندن قضا قیلمق تییش بولور.

آی کورو

س) رمضان آیینڭ باشی قای کون بولور؟

ج) شعبان آیینڭ (۲۹)نچی یعنی آخرغی کوننده آخشام وقتلرنده (هلال) یعنی یاڭغا طوغان آی کورلسه، ایرته‌گیسی کون رمضان‌باشی‌بولور.

س) شعباننڭ (۲۹نچی) کوننده آی کورلمه‌سه ، نی قیلنور؟

ج) شعبان آیینی اوتوز کوندن حساب قیلنوب، اوتوز برنچی کون رمضان باشی بولوغه حساب قیلنور.

س) عید فطر قای کون‌بولور؟ ج) شوّال آیینڭ برنچی کوننده‌بولور. رمضان آیینڭ (۲۹)نچی یا (۳۰)نچی کوننده آخشام وقتلرنده شوّل آیینڭ هلالی کورنسه ، ایرته‌گیسی کون عید فطر کونی بولور.

س) اوتوز کون روزه طوتقاچ کیچ‌شوال‌آیینڭ هلالی کورنمه‌سه،نی‌قیلنور؟

ج) رمضان باشی شبهه‌لی حسابلانغان بولماسه، ایرته‌گیسی کون عید فطر کونی بولور. اگرده رمضان باشی شبهه‌لی حساب قیلنغان بولسه ، اوتوزبر کون روزه طوتلور (۳۲)نچی کون عید فطر بولور.

س) آی کورو حقنده نیچه کشینڭ سوزی قبول ایتلۇر؟
ج) قۇیاش بایغان وقتلرده آی کورینه‌طۇرغان طوغریده بولۇت بولماسه، کوب کشی کورمك شرطدر: بر، ایکی، اۇچ کشینڭ گنه سوزی قبول ایتلمس. اگرده شول طوغریده بولۇت بولسه، روزه‌غه کرو اۇچۇن کیره‌ك ایر کیره‌ك خاتۇن بولسۇن، بر عدل کشینڭ سوزی قبول ایتلۇر. اما روزه‌دن چغۇب عید فطر قیلو اۇچۇن ایکی عدل ایر یا بر عدل ایر ایکی عدل خاتۇن کورۇب شهادت بیرمك لازمدر.
س) عدل کشی نیندی کشیدر؟
ج) اولۇغ گناهلردن صاقلانوچی بالغ وعاقل هم کامل مسلمان بولغان کشیدر.
س) شعباننڭ (۲۹)نچی کۇننده هلال کورنمی قالسه، (۳۰)نچی کۇن قایسی آیدن حساب قیلنۇر؟
ج) شعبان ایله رمضان آراسنده اورتاق کبی بولۇر: شعباننڭ (۳۰)نچی کۇنی بولووی‌ده احتمالدر. رمضاننڭ (۱) نچی کۇنی بولووی‌ده، احتمالدر. شونڭ اۇچۇن اول کۇنگه (شك کۇنی) دییلۇر.
س) شك کۇننده نی قیلمق تییش بولۇر؟
ج) هر کمگه اۇیله آلدینه قدر بلکه آی کورلگان خبری کیلۇر دییۇب روزه کشی کبی بولۇب طۇرمق تییش بولۇر.
س) آی کورلگان دییۇب خبر کیلۇب امام قبول ایتسه، نی قیلنۇر؟
ج) هرکم نیت قیلۇب روزه بولۇرلر.
س) آی کورلگان دییۇب خبر کیلمه‌سه ، نی قیلنۇر؟
ج) هرکم آشار اچه‌ر روزه بولماسلر.
س) شول شك کۇننده روزه بولو درست بولۇرمی؟
ج) رمضان روزه‌سی دییۇب نیت قیلۇب روزه بولو درست بولماس. رمضان باشی بولو چیلقنی هیچ کو‌کلگه کیترمیچی نفل روزه طۇتو درست بولۇر.

اعتکاف

س) اعتکاف نه دیمکدر؟ ج) رمضانده مسجدده عمر کیچرمك دیمکدر.
س) اعتکاف قیلو چیلق تییشلی اشمی؟ ج) هر بر ایر کشیگه سنتدر.
س) اعتکافنڭ ایڭ آزی نیچه کۇندر؟
ج) ایڭ آزی بر تەولکدر (کوبی اون کۇندر).
س) اعتکافنی رمضاننڭ قایسی کۇنلرنده قیلمق سنتدر؟
ج) رمضاننڭ آخرغی اوننده قیلمق سنتدر.
س) خاتۇنلر قایده اعتکاف قیلۇرلر؟

ج) اویده نماز اوقی طوُرغان ییرلرنده اعتکاف قیلوُرلر.
س) اعتکاف قیلوچینك آشاوی اچووی یوُقلاوی قایده بولوُر؟
ج) مسجدده بولوُر. س) مسجددن چغووی درست بولوُرمی؟
ج) بدرفکه بارمق، طهارت آلمق کبی مسجدده قیلو معقول بولمی طوُرغان اشلردن وهم جمعه مسجدینه جمعه نمازینه بارو کبی عذرلی اشلر اوُچوُن گنه چغو درست بولوُر؛ باشقه اش اوُچوُن چغو درست بولماس.
س) عذرسز بر دنیا اشی اوُچوُن مسجددن چقسه نی بولوُر؟
ج) اگرده عذرسز بر دنیا اشی اوُچوُن مسجددن چغوُب آلتی ساعت قدر وقت اوتکه‌رسه، اعتکافی بوزلوُر؛ یاڭغادن باشلامق کیره‌ك بولوُر.
س) اعتکاف قیلوچی کشیلر مسجدده نی قیلوُرلر؟
ج) نماز اوقوُرلر، قرآن وکتاب اوقوُرلر، علم اوُیره‌توُر واوُیره‌نوُرلر، ذکر وتسبیح ئه‌یتوُرلر. دعا قیلوُرلر، کتاب سوزلری سوُیله‌شوُرلر. ضروُر بولماغانده دنیا سوزی سوُیله‌شمسلر، دنیا اشی قیلماسلر.
س) اعتکاف قیلوچی کشی خاتوُنی ایله کورشو درست بولوُرمی؟
ج) اعتکافده‌غی کشیگه خاتوُنینڭ ته‌نینه قول تییروده درست توگلدر. اگرده یاقنلق واقع بولسه، اعتکافی بوُزلوُر.

زکات

س) دین اسلامده فرض بولغان اولوُغ عبادتلرنڭ دورتنچیسی نیدر؟
ج) مالدن زکات بیرمکدر.
س) نیندی کشیگه زکات بیرو فرض بولوُر؟
ج) بالغ وعاقل بولغان بای مسلمانغه فرض بولوُر.
س) صبی بالاغه، دیوانه کشیگه، فقیر کشیگه، زکات بیرو فرض بولوُرمی؟
ج) فرض بولماس. (گرچه بای بولسه‌لرده).
س) زکات بیروُرلك بای بولمق اوُچوُن نی قدر مالغه خوجه بولمق کیره‌ك بولوُر؟
ج) زکات چغا طوُرغانماللرنڭ بر توُرلیسندن (نصاب) قدری مالغه خوجه بولمق ودخی شول مال، اوزینڭ حاجت اصلیه‌سندن یعنی اوزینه وجماعتلرینه ترکلك اوُچوُن ضروُر بولا طوُرغان ماللردن آرتق بولمق واوز قولنده بولمق وهم صاف اوزینڭ حلال مالی بولمق کیره‌کدر.
س) نصاب قدر مال نی قدردر؟ ج) زکات چغا طوُرغان ماللرنڭ نصابلری نی قدر بولغانلغی بر آز صوڭره بیان قیلناچقدر.
س) نصاب قدرندن کیم بولغان مالدن زکات چغارلوُرمی؟ ج) چغارلماس.
س) یوُرت ییر، کییم صالم، صاوت صابا، معیشت وکسب قوُراللری وهم

عالم کشیلرنڭ کتابلری کبی حاجت اصلیه‌دن بولغان ماللردن زکات چغارلورمی ج) چغارلماس .
س) بر کشیگه بورچلی کشینڭ قولنداغی مالندن زکات چغارلورمی؟
ج) بورچقه تییشلی قدرسندن چغارلماس. بورچندن آرتقان قدرسندن چغارلور. س) مثلا بر کشینڭ حاجت اصلیه‌سندن آرتق یوز صوم آقچه‌سی بولسه ودخی یوز صوم کشیگه بیره‌چك بورچی بولسه، شول یوز صومدن زکات چغارلورمی؟ ج) چغارلماس ، چونکه اول یوز صوم اوز مالی توگل بلکه بورچ ایه‌سینڭ مالیدر.
س) بر کشینڭ ایکی یوز صوم آقچه‌سی بولسه، بر یوز صوم بورچی بولسه، شول ایکی یوز صومدن زکات چغارلورمی؟
ج) بورچ اولوشی بولغان یوز صومندن چغارلماس، بورچقه تییشلیسندن آرتقان یوز صومندن چغارلور.
س) اوز قولنده بولماغان مالدن زکات چغارلورمی؟
ج) اوزینڭ وکیلی قولنده بولسه یا که باشقه کشی قولنده بولسه‌ده اوز قولینه آلووی بیك مشقتلی بولماسه، چغارلور. اگر اوز قولینه آلووی بیك مشقتلی بولسه، قولینه آلماس بورون چغارلماس قولینه آلغاچ چغارلور.
س) مثلا بر کشیده آلاچاغی بولسه، شول آلاچاق مالندن زکات چغارلورمی؟
ج) قولینه آلماس بورون چغارلماس، قولینه الغاچ چغارلور.
س) یوغالغان مالدن زکات چغارلورمی؟ ج) چغارلماس .

زکات چغارلا طورغان ماللر

س) نیندی ماللردن زکات چغارلور؟
ج) اوشبو اوچ تورلی مالدن زکات چغارلور: (۱) نچی آلتون وکوموش مالندن، (۲) نچی صاتو مالندن، (۳) نچی قرده یوری طورغان حیوانلردن.
س) اوشبو اوچ تورلی مالدن باشقه حاجت اصلیه‌دن آرتق بولغان ماللردن زکات چغارلورمی؟ ج) چغارلماس .
س) طورلا طورغان یورتدن ویورتده بولغان جهازلردن زکات چغارلورمی؟
ج) چغارلماس .
س) (اجاره) گه بیرلگان یورت ییردن وهم اوز ملکی بولغان اورمانلق، پچه‌نلك ، ایگنلك کبی ییرلردن زکات چغارلورمی؟
ج) اوشبو ماللرنڭ اوز بهالرندن چغارلماس، اما کیلگان طابشلرندن چغارلور.
س) نیندی آلتون وکوموشدن زکات چغارلور؟ ج) کیره‌ك آقچه‌غه صوغلغان بولسون، کیره‌ك برزینت یا بر قورال ایتوب قویولغان بولسون،

کیرك هیچ اشکه کرمه گان کوینچه بولسون هر تورلیسندن زکات چغارلور.
س) باقر قاتشقان آلتوندن وهم باقر قاتشقان کوموشدن زکات چغارلورمی؟
ج) باقری آلتون ایله کوموشنڭ اوزندن کوب بولماسه، چغارلور. اگر باقری کوب بولسه، چغارلماس؛ مگر صاتلق ماللردن بولسهغنه، بهاسندن زکات چغارلور س) باقر آقچهدن زکات چغارلورمی؟
ج) باقر آقچه آلتون وکوموش آقچه اورنینه (بَدَلْ) بولوب یورگانلگی اوچون البته چغارلور. س) کاغذ آقچهدن زکات چغارلورمی؟
ج) کاغذ آقچه اوزی هیچ آقچه توگلدر. بلکه اول، خزینهگه بورچقه بیرلگان کوموش یا آلتون آقچهنڭ سند وحجتیدر. شول سببدن کاغذ آقچهنڭ اوزلگندنگنه زکات چغارلماس؛ اما شول کاغذ آقچهنڭ اوستینه یازلغان صوماسی قدر خزینهده صاقلاناطورغان کوموش یا آلتون آقچهدن چغارلور.
س) صاتو مالی نیدی مالدر؟
ج) نینداین مال بولسهده صاتارغه دییوب نیت قیلنغان مالدر.
س) زکات چغارلا طورغان حیوانلر، نیندی حیوانلردر؟
ج) قوی، کجه، صارق، صغر، تویه، آت کبی آلتی آیدن آرتق قرده آشاب یوری طورغان حیوانلردر. س) قاچر ایشهك ، بلان ، قر کجهسی (آهو) کبی حیوانلردن زکات چغارلورمی؟ ج) چغارلماس.
س) یورتده خدمت اوچون وسوت یا جون اوچون آصرالا طورغان حیوانلردن زکات چغارلورمی؟ ج) چغارلماس.
س) قردهاوسکان آشلق و پچهن کبی نرسهلردن وهم بالدن زکات چغارلورمی؟
ج) آندی ییردن چغا طورغان نرسهلردن وهم بالدن زکات چغارلماس: بلکه (عشر) چغارلور. (عشر) نڭ تفصیلی تیز کیلهچکدر.

آقچه وسودا ماللرینڭ نصابلری

س) آلتوننڭ نصابی نی قدردر؟
ج) یکرمی مثقال قدردر؛ یعنی یکرمی مثقال چاماسی آلتونی بولغان کشیگه شول آلتوندن زکات چغارمق فرض بولادر.
س) یکرمی مثقال آلتوندن نی قدریسی زکاتقه بیرلور؟
ج) قرقدن بر اولوشی یعنی یارتی مثقال قدریسی بیرلور.
س) کوموشنڭ نصابی نی قدردر؟
ج) ایکی یوز درهم یعنی یوز قرق مثقال قدردر، یعنی یوز قرق مثقال چاماسی کوموشی بولغان کشیگه شول کوموشدن زکات چغارمق فرض بولادر.

س) يۇز قرق مثقال كۇمۇشدن نى قدريسى زكاتقه بيرلۇر؟
ج) قرقدن براۇلۇشى يعنى اۇچ مثقال يارم قدريسى بيرلۇر.
س) يۇز قرق مثقال كۇمۇش نيچه صوملق بولۇر؟
ج) بو زمانده يگرمى بيش صوم چاماسنده‌در.
س) بو حسابقه قاراغانده حاجت اصليه‌دن آرتـق نيچه صوم آقچه‌سى بولغان كشيگه زكات بيرو فرض بولادر؟
ج) حاجت اصليه‌دن آرتـق يگرمى بيش صوم چـاماسى صـاف اوز آقچه‌سى بولغان كشيگه زكات بيرو فرض بولادر.
س) قولنده نصاب قدر آقچه‌سى بولۇب يۇرتى يېرى و باشقه ضرور نرسه‌لرى بولميچى كشى يۇرتنده اجاره برله طۇراطۇرغان كشيگه آقچه‌سندن زكات چغارو تييش بولۇرمى؟ ج) تييش بولماسه كيره‌ك. (اختلافليدر).
س) صاتو مالينڭ نصابى، نى قدردر؟
ج) بهاسى يۇز قرق مثقال كۇمۇش بهاسى قدر بولمقدر. چۇنكه صاتو مالى بهاسى مقدارنده‌غى كۇمۇش حكمنده‌در.
س) اول حسابدن نيچه صوملق صاتو مالى بولسه، زكات چغارمق فرض بولادر؟
ج) يگرمى بيش صوم چاماسى بولسه، زكات چغارو فرض بولادر.
س) نصابقه طولغان صاتو مالندن نى قدريسى زكاتقه بيرلۇر؟
ج) آلتۇن وكۇمۇش‌ده‌گى كبى قرقدن براۇلۇشى بيرلۇر. مثلا قرق صوملق صاتو مالى بولسه، برصوم زكات بيرلۇر.
س) بركشينڭ برآز آلتونى وبرآز كۇمۇش ودخى برآز صاتو مالى‌ده بولسه هيچ برسى برۀم برۀم نصاب قدر بولماسه‌لر، اول كشيگه زكات بيرو فرض بولۇرمى؟ ج) مذكور ماللرينڭ مجموعسى برگه قوشۇب حسابلانۇر؛ اگرده مجموعسينڭ بهاسى كۇمۇش نصابينڭ بهاسينه يعنى (٢٥) صوم چاماسينه طولۇرلق بولسه، زكات بيرو فرض بولۇر؛ آلاى بولماسه فرض بولماس.
س) اۇشبو آلتۇن كۇمۇش وصاتو مالندن يۇزده نى قدر (فائض) زكاتقه چغارلادر؟ ج) يۇزده ايكى يارم (فائض) چغارلادر (٢½٪).
س) مثلا (٢٥) صوملق مالدن نى قدر زكات بيرلۇر؟
ج) (٦٢½) تين زكات بيرلۇر.
س) قرق صوملق مالدن نى قدر بيرلۇر؟ ج) برصوم بيرلۇر.
س) يوز صوملق مالدن نى قدر بيرلۇر؟ ج) ايگى صوم ايللى تين بيرلۇر.
س) مڭ صوملق مالدن نى قدر بيرلۇر؟ ج) يگرمى بيش صوم بيرلۇر.

حیوانلرنڭ نصابلری

س) قوینڭ نصابی نی قدردر؟
ج) قرقدر، یعنی قرق قویی بولغان کشیگه زکات بیرو فرض بولادر.
س) قرق قوی اوُچوُن زکاتقه نی بیرلوُر؟
ج) قرق قوی اوُچوُنده (۱۲۰) قوی اوُچوُنده برقوی بیرلوُر.
س) (۱۲۱) قوی اوُچوُن نی بیرلوُر؟
ج) (۱۲۱) قوی اوُچوُنده (۲۰۰) قوی اوُچوُنده ایکی قوی بیرلوُر.
س) (۲۰۱) قوی اوُچوُن نی بیرلوُر؟
ج) (۲۰۱) قوی اوُچوُنده (۳۹۹) قوی اوُچوُنده اوُچ قوی بیرلوُر.
س) (٤۰۰) قوی اوُچوُن نی بیرلوُر؟ ج) (٤۰۰) قوی اوُچوُن دورت قوی بیرلوُر آندان آری هر یوُز قوی صاین برقوی بیرلوُر.
س) صارق ایله کجه‌دن نی‌روشچه و نی قدر زکات بیرلوُر؟
ج) صارق‌ایله کجه‌قوی حکمنده‌درلر قوی‌ایله برگه‌قاتش‌حساب‌قیلنوُرلر.
س) صغرنڭ نصابی نی قدردر؟
ج) اوتوُزدر، یعنی اوتوُز صغری بولغان کشیگه زکات بیرو فرض بولادر.
س) اوتوُز صغر اوُچوُن زکاتقه نی‌بیرلوُر؟ ج) بر یه‌شلك طانا (یا اوگز) بیرلوُر. س) اوتوُزدن آرتقانی اوُچوُن نی‌بیرلوُر؟ ج) هربر صغر اوُچوُن بر یه‌شلك‌طانانڭ‌بهاسینڭ‌اوتوُزدن بر اوُلوُشی‌قدر آقچه‌بیرلوُر.
س) قرق صغر اوُچوُن نی بیرلوُر؟ ج) ایکی یه‌شلك طانا بیرلوُر.
س) قرقدن آرتقانی اوُچوُن نی بیرلوُر؟ ج) هربر صغر اوُچوُن ایکی یه‌شلك طانانڭ بهاسینڭ قرقدن بر اوُلوُشی قدر آقچه بیرلوُر.
س) (۶۰) صغر اوُچوُن نی بیرلوُر؟ ج) ایکی برر یه‌شلك طانا بیرلوُر.
س) (۷۰) صغر اوُچوُن نی بیرلوُر؟ ج) بر بر یه‌شلك طانا بر ایکی یه‌شلك طانا بیرلوُر.
س) توُیه‌نڭ نصابی نی قدردر؟
ج) بیشدر، یعنی بیش توُیه‌سی بولغان کشیگه زکات بیرو فرض‌بولادر.
س) بیش توُیه اوُچوُن زکاتقه نی بیرلوُر؟
ج) توُیه اوُچوُنده (۹) توُیه اوُچوُنده برقوی بیرلوُر.
س) توُیه اوُچوُن نی بیرلوُر؟
ج) (۱۰) توُیه اوُچوُنده (۱٤) توُیه اوُچوُنده ایکی قوی بیرلوُر.
س) (۱۵) توُیه اوُچوُن نی بیرلوُر؟
ج) (۱۵) توُیه اوُچوُنده (۱۹) توُیه اوُچوُنده اوُچ قوی بیرلوُر.

س) (۲۰) توْیه اوْچوْن نی بیرلوْر ؟
ج) (۲۰) توْیه‌اوْچوْن‌ده (۲٤) توْیه اوْچوْن‌ده دورت قوی بیرلوْر.
س) (۲۵) توْیه اوْچوْن نی بیرلوْر؟
ج) (۲۵)توْیه‌اوْچوْن‌ده(۳۵)توْیه‌اوْچوْن‌ده‌بریه‌شلك‌برياش‌توْیه‌بیرلوْر.
س) آتنڭ نصابی نیچه‌در؟ ج) برسی بایتال بولمق شرطی ایله ایکیدر.
س) آتلر اوْچوْن زکاتقه نی بیرلوْر؟ ج) هرآتقه بها قویلوْب بهاسینڭ قرقدن بر اوْلوْشی بیرلوْر. مثلا قرق صوملق آت بولسه، بر صوم بیرلوْر یوْز صوملق آت‌بولسه، ایکی صوم ایللی تیین بیرلوْر.
س) حیوانلرنڭ زکاتی اوْچوْن بیروْرگه تییشلی بولغان حیوانلر اورنینه بهالری قدر آقچه بیرمك درست بولوْرمی؟ ج) درست بولوْر.
س) زکات ایتوْب بیروْرگه تییشلی بولغان آقچه ایله بر مال آلوْب شول مالنی‌زکاتدن حساب‌قیلوْب‌بیرمك درست‌بولوْرمی؟ ج) درست‌بولوْر.

نصابقه یل طولمق

س) زکات یلده نیچه مرتبه بیرلوْر؟ ج) یلده برگنه مرتبه بیرلوْر.
س) برفقیر کشینڭ قولینه (نصاب) قدر مال کرسه، اول مالدن قای زمان زکات بیرو فرض بولوْر؟ ج) بر یل طولغاچ بیرو فرض بولوْر؛ آندن صوڭ شول مالی کیمیمه‌سه هر یل صاین زکات چغارا باروْر.
س) زکات فرض بولغاچ بیرمیچی قولده طوْتمق درست بولوْرمی ؟
ج) درست بولماس. فرض بولغاچ‌ده بیرمك تییشلیدر. کیچکترسه، کیچکترگانلگی اوْچوْن گناهلی بولوْر.
س) برکشینڭ قولنده یل باشنده وهم یل آخرنده نصاب قدرمالی بولسه، یل‌اورتاسنده‌مالی‌نصابدن‌کیموْب‌طوْرغان‌بولسه،اول‌کشیگه زکات‌بیرو تییش بولوْرمی؟ ج) البته تییش‌بولوْر، چوْنکه یلنڭ‌آخری معتبردر.
س) برکشینڭ یل‌باشنده برنصاب‌قدر مالی‌بولسه یل طوْلغانچی شول مال اوْستینه‌آرتاآرتابرنیچه‌نصابلق‌مالی‌بولسه،نیچه‌نصابدن زکات‌چغارلوْر؟
ج) یل‌آخرنده مالی‌نیچه‌نصابقه طوْلغان‌بولسه، شول‌قدر نصابدن چغارلوْر.

زکاتنڭ نیّتی

س) برکشیگه صدقه‌ایتوْب برآز آقچه‌بیرلسه، بیرگان وقتده زکاتقه‌دییوْب نیت قیلنماسه، شول‌صدقه‌نی زکاتقه حساب قیلو درست بولوْرمی ؟
ج) درست بوْلماس، چوْنکه صدقه‌نڭ زکاتدن‌کیتمکلگی‌اوْچوْن‌بیرلگان

وقتدەیا کەآتاب ایرۇب قۇیلغانوقتدە زکاتقەدییۇب (نیت) قیلنمقلغی شرطدر. زکاتنیتی بر لەبیرلمەگانصدقەلر زکاتدن حساب قیلنماسلر.

س) زکات دییۇب بیرلگان مال نیندی ذاتدن بۇلمق تییشلیدر؟

ج) صاف آلتۇن یا کومۇش آقچە یا کە آقچە بر لە صاتۇب آلنۇرلق باشقە مال بولمق تییشلیدر.

س) کاغز آقچەنی زکاتایتۇب بیرلسە، زکاتقە حساب قیلنۇرمی؟

ج) شبهەلیدر، چۇنکە کاغز آقچە حقیقی آقچە توگلدر، بلکە بورۇچ کاغزیدر (کریدیتنی بیلیت)

زکات بیرلە طۇرغان کشیلر

س) زکاتنی نیندی کشیلرگە بیرو درست بولۇر؟

ج) نصاب قدری مالی بولماغان فقیر ومسکین کشیلرگە ودخی اوزقولندە مالی بولماغان مسافر کشیگە، ودخی بورچی کوب کشیگە، ودخی بیتالمال اوچۇن زکات جییارغە قۇیلغان تورەگە بیرو درستبولۇر.

س) اۇشبو کشیلرگە نیروشچە بیرلۇر؟ ج) اوّلگیلرینكاوزقوللرینە مال ایتۇب طابشرۇب (تملیك) قیلۇب بیرلۇر. اما زکات تورەسینە بیتالمال صوماسینە ایرشدرۇرگە وکیل قیلۇب بیرلۇر.

س) زکات تورەسینە، زکاتقە جیغان مالندن بر معلوم مقدارینی خدمت حقی ایتۇب بیرو درست بولۇرمی؟ ج) درست بولۇر. گرچە بای کشی بولسەدە، آنگا خدمت حقی ایتۇب بر مقدار زکات مالی بیرو شریعتدە درست قیلنمشدر.

س) فقیرلرگە آش ایتۇب آشاتسە، زکاتدن کیتەرمی؟

ج) کیتمس، چۇنکەآش ایتۇب آشاتو بۇتۇنلەی طابشرۇب بیرو توگلدر. اگردە آشنی بوتۇنلەی اوز قوللرینە بیرۇب ییبەرسە، زکاتدن کیتەر.

س) زکاتنی (جمعیت خیریە) گە بیرسەزکاتدن کیتەرمی؟

ج) طوب طوغری (جمعیت خیریە) گە بیرسەزکاتدن کیتمکلگی شبهەلی بولۇر. اگردە جمعیت خیریەنك خزینە دارینە فقراغە طابشرمق اوچۇن وکیلایتۇب بیرسە، خزینەدار اول آقچەنی جمعیتصوماسینە قاتشترمیچی آیرمصاقلاب فقراغە تملیك قیلۇب بیرسە، البتەزکاتدن کیتەر. جمعیت خیریە آرقلی زکاتی حقیقی فقیرلرگە طابشرلو سببلی بیروچی کوب ثوابلی بولووی امیدلیدر.

س) زکاتقە دیگان آقچە ایلە مکتب ومدرسە یامسجد صالو یا کوپر صوغو،

یول توزەتو ، میت دفن قیلو کبی اشلر قیلنسه، زکاتدن حساب قیلنورمی؟ ج) حساب قیلنماس. س) کشیدەگی آلاچق آقچەنی زکاتکه حساب قیلو درست بولورمی؟ ج) درست بولماس.
س) کشیدەگی آلاچغینی زکات آقچەسی اورنینه حساب قیلونی آرزو قیلغان کشی نی‌قیلمق کیرەك؟ ج) بورچلی کشیگه بورچی چاماسنده زکات بیرمك کیرەك؛ شوندن صوڭ اول کشینڭ آقچەسی بولور؛ آقچەسی بولغاچ شاید بورچینی تولەر.

زکات بیرلمی طورغان کشیلر

س) نیندی کشیلرگه زکات بیرو درست بولماس؟
ج) اوزینڭ آتا وآناسینه، بابا وئەبیلرینه. اوزندن طوغان بالالرغه وبالالرینڭ بالالرینه وهم ایرینه وخاتونینه، نصاب قدرمالی بولغان بایغه وهم بای کشینڭ یاش بالاسینه زکات بیرو درست بولماس .
س) زکاتنی کملرگه بیرو آرتغراقدر؟
ج) اوزینڭ فقیر قرداشلرینه، شاکردلرگه، کسب قیلا آلماسلق علماغه، فقیر طول خاتونلرغه، کسبدن عاجز بولغان حقیقی فقیر کشیلرگه بیرو آرتغراقدر.
س) بای کشیگه بیرلگان صدقه زکاتدن کیتەرمی؟
ج) زکاتدن‌ده کیتمەس،نفل صدقەدنده کیتمەس،بولەك وهدیه حکمنده بولور. دولتی بوله طوروب زکات آلغان کشی بیك گناهلی بولور.
س) برکشی‌گه زکات بیرو فرض بولوب ادا قیلمیچی وفات بولوب کیتسه، قالغان مالندن شول زکاتنی چغارو تییش بولورمی؟
ج) چغارگز دییوب وصیت ئەیتوب قالدرغان بولماسه، چغارو تییش بولماس. وصیت ئەیتوب اولگان بولسه، قالغان مالینڭ اوچ اولوشندن براولوشی قدرندن چغارلور.

عشر

س) (عشر) نه دیمکدر؟ ج) مالنڭ اون اولشوندن بر اولوشی دیمکدر.
س) نیندی مالرنڭ عشرینی بیرمك فرض بولور؟ ج) یاغمور صووی همیلغه صووی برلەاوسکان آشلقلرنڭ وییمشلرنڭ وهم پچەنلرنڭ عشرلرینی وهم‌شول ییرلرده حاصل‌بولغان‌بالنڭ عشرینی‌بیرمك فرض‌بولور.
س) آشلق نی قدربولسه، عشرینی بیرمك واجب بولور؟

ج) نی‌قدرگنه بولسه‌ده یعنی آز بولسه‌ده، کوب بولسه‌ده عشری چغارلور. زکات کبی عشر نك بیلگیله‌نگان نصابی یوقدر.
س) نیندی کشیلرگه آشلقلرینك عشرینی بیرمك فرض بولور؟
ج) هر بر کشیگه آشلغینك عشرینی بیرمك فرضدر. کیره‌ك بای کشی بولسون، کیره‌ك فقیر کشی بولسون، کیره‌ك الوغ کشی بولسون، کیره‌ك صبی بالا بولسون. زکاتده‌غی کبی عشر بیرمك اوچون بایلق و بالغلك شرط توگلدر.
س) حاصل بولغان آشلقنك نی قدرینك عشری بیرلور؟
ج) نی‌قدر حاصل بولسه شول قدرینك عشری بیرلور، خراجتلری‌ده چیگرلمس.
س) اوطون وقامش کبی نرسه‌لردن عشر واجب بولورمی؟ ج) واجب بولماس.
س) یاغمور کوب یا ومی طورغان ییرلرده صونی قوراللر بر له طاشوب اوسدرلگان آشلقدن کامل عشر بیرلورمی؟ ج) کامل عشر بیرلمه‌س، بلکه عشرنك یارتیسی یعنی یکرمیدن بر اولوشی‌گنه بیرلور.
س) عشر کملرگه بیرلور؟ ج) زکات بیرله طورغان کشیلرگه یعنی فقیر کشیلرگه بیرلور، باشقه اورونلرغه طوتلماس.
س) اجاره‌گه آلنغان ییرده اوسکان آشلقنك عشرینی کم بیرور؟ یعنی ییر خوجه‌سی بیرورمی؟ آشلق خوجه‌سی بیرورمی؟
ج) آشلق خواجه‌سی بیرور (بعض علما ییر خواجه‌سی بیرور دیمشلر)

فطره

س) (فطره) صدقه‌سی نیندی صدقه‌در؟
ج) رمضان آیندن صوڭ (عید فطر) کوننده بیرله طورغان صدقه‌در.
س) فطره صدقه‌سینی بیرمك نیندی کشیلرگه واجب بولولور؟
ج) شریعتده بایغه حساب قیلنا طورغان کشیلرگه واجب بولور.
س) نی قدر مالی بولغان کشیلر شریعتده بایغه حساب قیلنورلر؟
ج) (حاجت‌اصلیه) سندن باشقه کوموش نصابی قدر یعنی یکرمی بیش صوملق چاماسی آرتوق مالی بولغان کشیلر بایغه حساب قیلنه‌رلر.
س) بوقدر مالی بولغان کشیگه صدقه آلو درست بولورمی؟
ج) درست بولماس، حرامدر آندی بای کشیگه بیرلگان زکات، عشر، فطره، وفدیه، صدقه‌لری و باشقه صدقه‌لر، صدقه‌غه حساب قینلماسلر، بلکه بوله‌ك وهدیه حکمنده بولورلر.
س) (۲۵) صوم چاماسی حاجت اصلیه‌سندن آرتق مالی بولماغان فقیر کشیگه فطره صدقه‌سینی بیرو واجب بولورمی؟

ج) واجب بولماس . بيرسه ثوابسز بولماس؛

س) شوندی فقیر کشیلرگەده (فطره) بیرمك واجب دیمك درست بولۇرمی؟

ج) هیچ درست بولماس. بیكزورگناه بولۇر، گویا شریعتکه خیانت قیلو بولۇر.

س) (فطره)نی کشیگه اوزی اۉچۉن گنه بیرو واجبمی؟ یاکه جماعتلری اۉچۉنده بیرمك واجب بولۇرمی؟

ج) اوزی اۉچۉنده وهم فقیر صبی بالالری اۉچۉنده بیرمك واجبدر.

س) خاتۉنی اۉچۉن وهم الوغ بالالری اۉچۉن وهم مالّلی صبی بالاسی اۉچۉن فطره بیرو واجب بولۇرمی؟

ج) واجب بولماس. اگر بای بولسەلر، آنلرنك اوزاۉستلرینه واجب بولۇر.

س) اگرده بر کشی خاتۉنی وهم الوغ بالالری ومالّلی صبی بالاسی اۉچۉنده وهم خدمتکارلری اۉچۉنده فطره صدقەسینی اوزی بیرسه، درست بولۇرمی؟ ج) البته درست بولۇر.

س) فطره صدقەسینی بیرمك قای وقت واجب بولۇر؟

ج) رمضاندن صوك عید فطرکۉننی طاك آتقاچ واجب بولۇر.

س) قای وقت بیرو ثوابلیراقدر؟

ج) عید فطر نمازینی اوقۉغانچی بیرو ثوابلیراقدر.

س) اگرده برکشی فطرەسینی عید نمازینه قدر بیرهآلمیقالسه، نی قیلور؟

ج) عید اوقۉغاندن صوك بیرۉر؛ بیرمی قالدرماس.

س) عیدکۉنی ییتکانچی رمضان اچنده بیرۉب قویو درست بولۇرمی؟

ج) درست بولۇر. س) فطره صدقەسه نیندی کشیلرگه بیرلۇر؟

ج) زکات بیرله طۇرغان فقیر کشیلرگه بیرلۇر.

س) فطره صدقەسینی هرکشی باشندن نی قدر بیرو واجب بولۇر؟

ج) هرکشی اۉچۉن یارتی (صاع) بغدای وبر (صاع) آرپا یاکه یارتی صاع خرما وبر صاع یۉزم بیرو واجب بولۇر.

س) (صاع) نیندی اولچەودر؟ ج) صاع (٧٢٨) مثقال یعنی سیگز قاداق چاماسی بغدای صیپا طۇرغان طوبالدر.

س) یارتی صاع بغدای نیچه مثقال بولۇر؟ ج) (٣٦٤) مثقال بولۇر.

س) بغدای، آرپا، خرماویۉزماورنینه بهالری قدر آقچه بیرو درست بولۇرمی؟

ج) درست بولۇر. بلکه فقیرلر اوچۉن فائدەلیراق بولۇر.

س) برنیچه کشینك فطرەسینی برگه قوشۉب بریولی بیرمك درست بولۇرمی؟

ج) درست بولۇر؛ لکن شولای بولسەده آیرۉب آیرۉب هرکمنکینی آتاب بیرو آرتغراقدر.

فِدْیَه

س) (فدیه) نیندی صدقه‌در؟ ج) میتنك طۇتلمی قالغان روزه‌لری واوقۇلمی قالغان نمازلری اۇچۇن بیرله طۇرغان صدقه‌در.

س) هربر قضاغه قالغان روزه اۇچۇن نی قدر (فدیه) بیرلۇر؟

ج) هرکۇن اۇچۇن برفطره صدقه‌سی قدر بیرلۇر. یعنی (۳٦٤) مثقال قدر بغدای یاکه (۷۲۸) مثقال قدر آرپا بیرلۇر.

س) نماز اۇچۇن نی قدر بیرلۇر؟ ج) بیش وقت نمازنك هربرسی اۇچۇن وهم (وتر) نمازی اۇچۇن برفطره صدقه‌سی قدر بیرلۇر.

س) عمری اچنده بعض روزه‌لری وبعض نمازلری قضاغه قالغان کشی‌گه وفات بولودن خوفله‌نگان زمانده، نی قیلمق واجب بولۇر؟

ج) وارثلرینه قالغان روزه ونمازلری اۇچۇن فدیه بیرو ایله (وَصِیَّتْ) ئه‌یتمك واجب بولۇر.

س) میت شول ره‌وشچه (وصیت) ئه‌یتۇب وفات بولغان بولسه، وارثلرینه فدیه‌سینی بیرو تییش بولۇرمی؟ ج) میتدن قالغان مالنك ثلثندن یعنی اۇچ اۇلۇشینك بر اۇلۇشی قدر یسندن بیرو تییش بولۇر.

س) قالغان مالینك ثلثی فدیه‌سینه ییتمسلك بولسه، نی قیلۇرلر؟

ج) ثلثی نی قدر بولسه شول قدر بیرۇرلر. ییتمه‌گان قدریسی بیرلمی قالۇر، اگرده ثلثندن‌ده آرتدرۇب بیرسه‌لر، ثوابلی بولۇرلر.

س) برمیت فدیه بیرگز دیو (وصیت) ئه‌یتمیچی وفات بولسه، آنك اۇچۇن وارثلری قالغان مالندن فدیه بیرسه‌لر، درست بولۇرمی؟

ج) درست بولۇر. بیك ثوابلی بولۇرلر.

س) برمیتنك هیچ بر مالی قالماسه، اول میت اۇچۇن باشقه برکشی اوز مالندن فدیه بیرسه درست بولۇرمی؟ ج) درست بولۇر.

س) برمیتنك قضاغه قالغان روزه ونمازلرینك مقداری معلوم بولماسه، نی قیلنۇر؟ ج) گمان برله چاما قیلۇب بیرلۇر، یاکه بالغ بولغان زماننددن آلۇب وفات بولغان زمانینه قدر بولغان هربر روزه ونمازلری اۇچۇن فدیه بیرلۇر. طوتلغان روزه واوقۇلغان نمازلری اۇچۇن فدیه بیرونك‌ده ضرری یوقدر، چۇنکه هر بر قیلنغان عملنك مقبول بولووی معلوم توگلدر. حتی‌که هیچ بر روزه ونمازی قضاغه قالماغان کشی اۇچۇن‌ده بوتۇن عمرنده‌گی روزه ونمازلری اۇچۇن فدیا بیرو‌ده‌ده ضرر یوقدر.

س) آلتمش ایکی یاشنده وفات بولغان کشی‌نك نیچه یللق عبادتلری اوُچوُن فدیه بیرلوُر.   ج) ایللی یللق عبادتلری اوُچوُن بیرلوُر. چوُنکه اون ایکی یاشی صبی وقتینه حساب قیلنوُر.

س) ایللی یللق روزه ونمازلر اوُچوُن نی قدر فدیه بیرلوُر؟

ج) فیۋالنك کبیسه‌یللرنده‌غی‌آرتق‌کوُنلری‌ایله وهم‌ایللی‌یلغه بور رمضاننی آرتق ایتوُب ایللی بر رمضان ایتوُب حساب قیلوایله مجموعی (۱۰,۵۳۱) پوُطده (۲۱) قداق‌ده (۷۵) مثقال بغدای بیرلوُر. یاکه (۲۱,۰۶۳) پوطده (۳) قاداق‌ده (٤۸) مثقال آرپا بیرلوُر.

س) بوقدر کوب مالنی بیروُرگه میت‌نك قالغان مالینك ثلثی ییته‌رلك بولماسه،نی قیلوُر؟   ج) هریل صاین آیروُب‌آیروُب بیروُب (دور) قیلنوُر.   س) (دور) قیلدرو، نی روشچه بولوُر؟

ج) میتنك وارثی برفقیرگه بریللق عبادتنك فدیه‌سینی بیروُر. صوکره اول فقیر قبول ایتوُب آلوُر. آندن صوك شول فقیر آلغان نرسه‌سینی (هبه) قیلوُب فدیه بیروچیگه بیروُر. فدیه بیروچی فقیرنك هبه‌سینی قبول قیلوُب آلوُر. آندن صوك ینه ایکنچی یل اوُچوُن فدیه ایتوُب بیروُر. شول روشچه میتنك نیچه یللق عباداتینه فدیه بیرمك تییش بولسه، شول قدر (دور)قیلدرلوُر (یعنی مالنی‌ئه‌یله‌ندروُب یوُرتلوُر).

س) بریللق روزه ونمازلر اوُچوُن نی قدر فدیه بیرمك کیره‌ك؟

ج) بریلنی (کسرینی‌کامللەو، ایله) (۳٦٦) کوُندن حساب قیلوُب هر یل‌اوُچوُن(۲۱۱) پوت‌ده (۱۰) قاداق‌ده (٦٤) مثقال بغدای بیرلوُر،

س) اوُشبو بغدای یاکه آرپا اورنینه بهالری قدر آقچه بیرو درست بولوُرمی؟   ج) درست بولوُر.

س) فدیه صدقه‌سی نیندی کشیلرگه بیرلوُر؟

ج) زکات بیرله طوُرغان فقیر کشیلرگه بیرلوُر.

نفل صدقه

س) نفل صدقه نیندی صدقه‌در؟   ج) زکات، عشر، فطره وفدیه‌دن وکفارت صدقه‌لرندن‌باشقه‌صدقه‌در.   س) نفل صدقه‌نی بیرو تییش بولوُرمی؟

ج) فرض وواجب بولماسه‌ده، بیك ثوابلی مستحب اشدر، گناهلرنك عفو قیلنوینه بلا وقضالردن امین بولوغه سبب بولوُر.

س) فقیرلك سببلی صدقه صوُراغان کشیگه نی قیلوُر؟

ج) آز بولسه‌ده، بر نرسه بیروُب ییبه‌روُرگه طرشوُر بیرسه‌ده، بیرمه‌سه‌ده، آنگا هیچ قاتی سوز ئه‌یتمس بیرگانینی (منّت) قیلماس

بیرمەسە، یۇمۇشاق سوز ئەیتۇب کوکلینی یوواتۇب ییبەرۇر.
هر ایکمزگە الله تعالی خیرلی دولت بیرسوٗن دییوٗب دعا قیلوٗر.

س) صدقە بیرگان کشیگە صدقە آلوچی نیچك دییوٗب دعا قیلوٗر؟

ج) اوٗشبو دعانی اوقوٗر:

اَللّٰهُمَّ احْفَظْ صَاحِبَ هٰذِهِ الصَّدَقَةِ عَنِ الْاٰفَاتِ وَالْبَلِيَّاتِ

وَاغْفِرْ ذُنُوبَهُ وَاَكِّدْ اِيْمَانَهُ وَوَفِّقْهُ عَلٰى خَيْرِ مَقَاصِيدِهِ ❀

س) اوٗشبو دعانڭ معناسی نی دیمکدر؟ ج) یا رب، اوٗشبو صدقە اییەسینی هر توٗرلی آفت و بلالردن صاقلاغل ودخی آنڭ گناهلرینی یارلقاغل ودخی آنڭ ایمانینی قوّتلی قیلغل ودخی آنڭ ماللرینی کوب قیلغل ودخی آنی خیرلی مقصودلرینە ایرشدرگل) ❀ دیمکدر.

س) صدقەنی آلوچی اوٗشبو دعانی اوقوٗغاندە، بیروچی نی قیلوٗر؟

ج) اولدە اوزینڭ مقصودلرینی صوٗراب دعا قیلوٗر.

قُرْبَانْ (اُضْحِيَّة)

س) قربان نە دیمکدر؟ ج) الله تعالی اوٗچوٗن بوغازلانغان حیوان دیمکدر،

س) قربان بوغازلامق نیندی کشیگە واجب بولوٗر؟ ج) حاجت اصلیەسندن آرتق کوٗموٗش نصابی قدر مالی بولغان بای کشیگە واجب بولوٗر.

س) قربان قای وقت بوغازلانوٗر؟ ج) قربان عیدی کوٗننی یعنی (۱۰) نچی ذوالحجەدە عید نمازندن صوڭ بوغازلانوٗر.

س) اول کوٗندە بوٗغازلی آلمی قالسە، نی قیلوٗر؟

ج) (۱۱) نچی یا (۱۲) نچی ذوالحجەدە بوغازلار.

س) (۱۳) نچی ذوالحجەدە قربان بوغازلاو درست بولوٗرمی؟

ج) درست بولماس، چوٗنکە (۱۲) نچی ذوالحجە دە قوٗیاش بایغاندن صوڭ قربان بوغازلاونڭ وقتی چغادر. س) قربانی کیچ برلە یاتوٗننە بوغازلاو درست بولوٗرمی؟ ج) درست بولماس، مکروهدر.

س) برکشی (۱۱) نچی و (۱۲) نچی ذوالحجەدە قربانینی بوغازلی آلمی قالسە، نی قیلوٗر؟

ج) قربانلق حیوانینی یاکە آنڭ بهاسی قدر آقچەنی صدقە ایتوٗب بیروٗر.

س) نیندی حیوانلر قربان ایتوٗب بوٗغازلانوٗرلر؟ ج) قوی، صارق، کجە، صغر، توٗیەکبی طوٗیاغی جرقلی حیوانلر بوغازلانوٗرلر. س) طاوق، قاز وآت کبی حیوانلرنی قربان ایتو درست بولوٗرمی؟ ج) درست بولماس.

س) (قوی، صارق، کجه) نیچه کشی اوٌچوٌن قربان ایتلوٌر؟
ج) هربرسی برر کشی اوٌچوٌن قربان ایتلوٌرلر.
س) صغر ایله توٌیه نیچه‌شر کشی اوٌچوٌن قربان ایتلوٌرلر؟
ج) برر کشی اوٌچوٌن‌ده . . . ییدیشر کشی اوٌچوٌن‌ده قربان ایتلوٌرلر.
س) ییدی کشی برگه جییلشوٌب برصغر قربان ایتسه‌لر، ایتینی نیچك بولشوٌرلر؟
ج) قاداقلاب اولچه‌ب بولشوٌرلر.
س) قربان اییه‌سی قرباننگ تیریسنی قایا قویار؟
ج) فقیرلرگه صدقه ایتوٌب بیروٌر. یاکه صاتوٌب آقچه‌سینی فقیرلرگه بیروٌر. تیری آقچه‌سینی اوزی طوٌتو درست بولماس.
س) قربان اییه‌سی قربانڭ ایتینی قایا قویار؟
ج) فقیرلرگه اوٌله‌شوٌر، قوناقلر حرمت قیلوٌر، اوزی آشار جماعتلرینه آشاتوٌر.
س) قرباننی کم بوغازلر؟ ج) قربان اییه‌سی اوزی بوغازلر.
س) اوزی بوغازلی آلماسه کم بوغازلر؟
ج) بوغازلرغه برکشی قوشار، اوزی قاراب دعا قیلوٌب طوٌروٌر.
س) قربانغه چالناچق قوی، صارق هم کجه نیچه یه‌شلك بولمق تییشلیدر؟
ج) بریه‌شی طولغان بولمق تییشلیدر.
س) یارتی یه‌شلك کنه قوینی قربان ایتو درست بولوٌرمی؟
ج) زور وسیمزگه‌وده‌لی بولوٌب بریاشلی قوی قدر بولسه‌د، درست بولوٌر.
س) یارتی یه‌شلك کجه‌نی قربان ایتو درست بولوٌرمی؟ ج) درست بولماس.
س) قربانلق صغر نیچه یه‌شلك بولمق تییشلیدر؟
ج) ایکی یه‌شی طولوٌب اوٌچنچی یه‌شینه چققان بولمق تییشلیدر.
س) قربانلق توٌیه نیچه یه‌شلك بولمق تییشلفدر؟
ج) بیشنچی یه‌شنده بوٌلمق تییشلیدر.
س) دیوانه‌لانغان حیوان وته‌نی قوترلاغان قوٌرچاٌغی حیوان وطومشدن موٌگزسز حیوان ودخی پچترلگان حیوان قربانلقغه یارارمی؟ ج) یارار.
س) نیندی حیوانلر قربانلقغه یاراماسلر؟ بیك آرق حیوانلر ودخی هیچ یوٌری آلماسلق آقساق حیوانلر ودخی قوٌلاغینڭ اوٌچدن بر اوٌلوٌش قدر ندن آرتغراغی هلاك بولغان حیوانلر وهم برکوزی یا ایکی کوزی‌ده صوقر بولغان حیوانلر وهم آغزنده هیچ تشی قالماغان حیوانلر وهم طومشدن، قوٌلاقسز حیوانلر قربانلقغه یاراماسلر.
س) قربانلق اوٌچوٌن نیندی حیوان آرتغراقدر؟
ج) اق یاکوك توٌسلی زور موٌگزلی اعضاسی سلامت سیمز تکه آرتغراقدر.

قربان چالونك رەوشى

سە) قربان نى رەوشچە بوغازلانوُر؟ ج) يوُموُشاقلق وشفقت ايله بوغازلانا طوُرغان اورنغه كيترلوُر. حيوانغه كورسەتلميچى پچاقنى قايراب اوتكن قيلنوُر. قبلەغه قاراتوُب صول قابرغاسى ايله ياتقرغاندن صوڭ بوغازلانوُر، تمامجانى چقوُب بتميچى طوُروُب تيريسى طونالماس.

سە) قربان بوغازلاوچى كشى، بوغازلر آلدندن نى اوقوُر؟

ج) اوُشبو دعانى اوقوُر:

اَللّٰهم اِنَّ صَلاتِى وَنُسُكِى وَمَحْيَاىَ وَمَمَاتِى لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لا شَرِيكَ لَهُ ❁ وَبِذٰلِكَ اُمِرْتُ وَاَنَا اَوَّلُ الْمُسلِمِينَ ❁ معناسى: (يارب، تحقيق مينم نمازم وعبادتلرم وتركلكم واولمكلگم بارچه عالمنڭ خواجەسى بولغوچى الله تعالى اوُچوُن وآنڭ قدرتندەدر. اوُشبو قربان چالو عملى ايله بوُيوُرلمشمن، مين اول عمل خصوصندە كامل اشانوچى واطاعت قيلوچيلردنمن) ديمكدر.

سە) قربانڭ كم اوُچوُن ايكانلگى نيچك تعيين قيلنوُر؟

ج) قربانڭ ايەسى ياكه بوغازلاوچى تركيچه (يا ربى اوُشبو قربانى فلان فلان اوغلندن، ياكه فلانه فلان قزندن قبول قيلغل) ديوُر. شوندن صوڭ (بسم الله، الله اكبر) ديوُب پچاقنى اشقوُب بوغازلار.

سە) قربان چالاچق كشى صاچينى كيتەرمك وطرناغينى كيسمك درست بولوُرمى؟

ج) حاجيلرغه اوُخشامق اوُچوُن ذو الحجه آيى كرگاچ قربان بوغازلانغانچى صاچينى كيتەرميچى وطرناقلرينى كيسميچى طوُرو مستحبدر.

(نَذْر وعقيقه قربانلرى)

سە) بركشى فلان مقصودم بولسه، قربان چالوُرمن ديوُب نذر ئەيتسه قربان چالو تييش بولوُرمى؟ ج) مقصودم بولسه، قربان چالوُب ايتينى وتيريسينى (فقراغه) صدقه ايتوُب بيروُرمن ديسه، تييش بولوُر. اگرده ايتينى وتيريسينى صدقه قيلونى ئەيتمەسه، تييش بولماس.

سە) شول كشى نذر قربانلغينى چالغاچ نى قيلوُر؟

ج) نذرى بوينچه ايتينى وتيريسينى صدقه ايتوُب فقيرلرگه بيروُر.

سە) (عقيقه) قربانى نيندى قرباندر؟

ج) بالا طوغاچ ييدنچى كوُننده بوغازلانا طوُرغان قرباندر.

سە) بالا طوغاچ نيچه قربان چالنوُر؟

ج) اير بالا اوُچوُن ايكى قوى قز بالا اوُچوُن بر قوى چالنوُر.

س) عقیقه‌قربانی کمگه بیرلوٗر؟ ج) سوٗیه‌کلرینی صندرمیچی کیسه‌ك کیسه‌ك ایتوٗب بولوٗب پشروٗب یا که پشرمیچی بالانںگ ئه‌بیینه‌و باشقه‌فقراغه بیرلوٗر.
س) اوٗشبو عقیقه قربانی سنت‌می مستحب‌می؟ ج) مستحبدر.
(و دخی بعض امامل سنت و بعضیلری مکروه دیمشلردر)

(حَجّ)

س) دین اسلامده فرض بولغان الوغ عبادتلرتلرنںگ بیشنچیسی نیدر؟
ج) (مکهٔ مکرمه) گه باروٗب (حج) قیلمقدر.
س) حج قیلو نیندی کشیگه فرض بولوٗر؟
ج) عاقل و بالغ‌هم اعضاسی‌سلامت بولوٗب (مکهٔ مکرمه) گه باروٗب قایتوٗرلق یول خرجلرینه ییته‌رلك وهم‌اوزی ئه‌یله‌نوٗب قایتقانچی اوٗینده قالغان جماعتلرینںگ نفقه‌سینه ییته‌رلك مالی بولغان بای کشیگه‌فرض بولوٗر.
س) دیوانه کشیگه، صبی بالاغه، فقیر کشیگه، آورو کشیگه هم صوقر کشیگه حج قیلو فرض بولوٗرمی؟ ج) فرض بولماس.
س) (مکهٔ مکرمه) نںگ‌اوزنده وهم یاقن تیره‌سنده بولغان فقیر کشیلرگه حج قیلو فرض بولوٗرمی؟ ج) البته فرض بولوٗر، چوٗنکه‌آلارغه یول مصارفی کیره‌ك بولماغانلقدن آلار فقیر بولسه‌لرده بای کشی حکمنده‌درلر.
س) (مکهٔ مکرمه) گه یراق ییرده طوٗروچی برفقیر عذابلانوٗب طرشوٗب (مکهٔ مکرمه) گه‌باروٗب کرسه، شول فقیرگه (حج) قیلو فرض بولوٗرمی؟
ج) (مکهٔ مکرمه) گه یاقنلاشقانچی فرض بولماس، مکه‌گه یاقنلاشوٗب فقیر بولا طوٗروٗب حج قیلوٗرغه ممکن بولوٗرلق بولغاچ فرض بولوٗر.
س) حج قیلوٗرغه بارونںگ شرطی نیدر؟
ج) مکه مکرمه‌گه ییتکانچی یول هرتوٗرلی آفت وضررلردن طنچ و (امین) بولمقدر. س) خاتوٗنلرغه حج قیلو فرض بولوٗرمی؟
ج) دولتی وسلامتلگی بولوٗب‌اوزی برله برگه باروٗرلق‌ایری یا محرم‌قرداشی بولسه، فرض بولوٗر: (یالغوٗزی بارماس).
س) عمر اچنده نیچه مرتبه حج قیلمق فرض بولوٗر؟
ج) عمر اچنده بر مرتبه‌گنه فرض بولوٗر. برمرتبه حج قیلغان کشی‌نںگ ایکنچی مرتبه حج قیلمقلغی نفل عبادت بولوٗر.
س) اوٗستینه حج قیلو فرض بولغاچ شول یلده حج قیلمیچی ایکنچی یللرغه کیچکترمك درست بولوٗرمی؟
ج) درست‌بولماس: یولده طنچلق وامینچیلك بولغانده تیز اوته‌مك تییشلیدر.
س) یولده طنچسزلق بولغانده کیچکترمك درست بولوٗرمی؟
ج) طنچسزلق بتکانچی کیچکترمك درست بولوٗر.

س) برکشی اوُستینه حج فرض بولا طوُروُب وقتنده حج قیلا المی قالسه، شوندن صوک یولغه چغا آلماسلق بولوُب ضعیفلەنوُب کیتسه، اول کشیگه نی قیلمق تییش بولوُر؟

ج) اوزی اورنینه باشقه کشینی ییبەروُب (حج) قیلدرمق تییش بولوُر.

س) اوزی سلامت وقتنده باشقه کشینی حج قیلدرا آلمی قالوُب وفات بولوُب کیتسه، نی قیلنوُر؟ ج) (وصیت) ئەیتکان بولسه، قالغان مالینكٔ اوُچ اوُلوُشندن بر اوُلوُشی قدرسندن وارثلری حج قیلدروُرلر. (بَدَلْ).

س) حج عمللری قایسی آیلرده قیلنوُر؟

ج) شوّال ذوالقعده وذوالحجه آیلرنده قیلنوُر.

س) حجنكٔ فرضی نیچەدر؟ ج) اوُچدر. س) نیلردر؟ ج) اوُشبولردر: ۱نچی) (مکۀ مکرمه)گه باروُب کرگانچی (حج) قیلو نیتی ایله (احرام) قیلمق،(۲نچی) (مکۀمکرمەگه)ده (کعبه) اسملی مبارك یوُرتنی ئەیلەنوُب طواف قیلمق، (۳نچی) (مکۀ مکرمه) تیره سنده (عرفات) طاونده (وقوف) قیلمق یعنی طوقتاب ذکر ودعاده طوُرمق.

(حج عمللری)

س) حج عمللری نیدن باشلانوُر؟ ج) (احرام) قیلودن باشلانوُر.

س) قای ییرده احرام قیلنوُر؟ ج) مکۀ مکرمەگه ییتکانچی (میقات) دییوُب آتالا طوُرغان ییرلرنكٔ برسنده قیلنوُر.

س) حاجیلر نی روشچه احرام قیلوُرلر؟

ج) (میقات) اورنینه باروُب ییتکاچ،مییقلرینی قسقارتوُرلر،طرناقلرینی کیسەرلر، آرتق توُکلرینی کیتەروُرلر، عادتده کییه طوُرغان کییملرینی صالوُب غسل قیلوُب احرام کییملرینی کییەرلر.

احرام کییملری نیلردر؟

ج) احرام کییملری ایکی کیسەکدر: برسی (ازار) اسملی بر کیگ آلیاپقچدر، ایکنچیسی (ردآء) اسملی براوُزوُنچا جەیمەدر.

س) حاجی‌لر اوُشبو کییملرینی، نی روشچه کییەرلر؟

ج) ازارنی کندك طوغرسندن بیللرینه باغلاب عورت ییرلرینی اوُرتوُرلر. رداءنی ایكٔ باشلرینەصالوُب ایكٔ باشلرینی هم کوکرك وآرقالرینی اوُرتوُرلر.

س) شوندن‌صوكٔ نی‌قیلوُرلر؟ ج) ایکی رکعت نفل نمازی اوقوُرلر.

س) آندن صوکٔ نی قیلوُرلر؟ ج)

(اَللّٰهُمَّ اِنّیٓ اُرِیدُ الْحَجَّ فَیَسِّرْهُ لِی وَتَقَبَّلْهُ مِنّی) دییوُب حج قیلونی نیت قیلوُرلر.

معناسي: يارب، تحقيق مين حج قيلمق نيت قيلامن. ايمدى سين آني ميڭا ييڭل قيلغل هم آني ميندن قبول قيلغل ديمكدر.
س) اندن صوڭ نی قیلوُر؟ ج) (تلبیه) ئەیتوُر یعنی اوُشبو سوزلرنی اوقوُر؟
(لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ لَبَّيْكَ ۞ لَبَّيْكَ لَاشَرِيكَ لَكَ ۞ لَبَّيْكَ اِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ ۞ وَالْمُلْكَ لَكَ لَاشَرِيكَ لَكَ ۞) س) اوُشبو تلبیەنڭ معناسی نه دیمکدر؟
ج) يارب، سينڭ عبادتڭنى كامل اطاعت برله قيلامن. سينڭ هيچ شريكڭ يوقدر. سينڭ عبادتڭنى كامل اطاعت برله قيلامن. بارچه ماقتاو وهر بر نعمت سيڭا مخصوصدر. هر بر نعمت سينكيدر. وخوجەلق ده سيڭا مخصوصدر. سينڭ هيچ شريكڭ يوقدر ۞
س) ايمدى اوُشبو تلبيەنى ئەيتكاچ، نى بولوُر؟
ج) حج عملينه كرشو تمام بولوُر، ايمدى اوُشبو كشيگه قربان عيدى كوُنلرنده احرامندن چقغانچى (محرم واحراملى كشى) ديلوُر. احراملى كوُينچه (مكهٔ مكرمه) گه كيتەر.

احراملى كشى

س) احراملى كشيگه نيلر قيلمق ونيلردن صاقلانمق تييش بولوُر؟
ج) ادبسز سوزلردن، خاتوُنى برله ياقنلق قيلودن، گناه اشلرنى قيلودن، كشى برله قچقرشودن صاقلانوُر؛ قوُرى ييردەگى كييك حيوانلرنى اوتوُرمس؛ اينه برله تگلگان ييڭلى كييملرنى كيمس؛ باشينه چالما يا بورك وكەلەپوش كيمس. آياغينه چيتلك واوُيوُق كيمەس، يوُزينى وباشينى هيچ بر نرسه ايله قاپلاماس، خوشبوى سوُرتمس طرناغينى وچەچينى هم باشقه توُكلرينى هيچ كيسمس، چەچلرينى وصاقاللرينى طاراماس هم مايلاماس، حج عمللرى تمام بولغانچى يالان باش يالان آياق، آق احرام كييملرى ايله تمام درويش قيافتى برله يوُروُر، هر بر تلبيه اوقوُلا طوُرغان ييرلرده تلبيه ئەيتوُر.
س) احراملى كشى اوزينه قيلودرست بولماغان براشنى قيلسه، صوڭندن نى قيلمق تييش بولوُر؟
ج) حج كتابلرنده بيان قيلنغان روشچه اول كشيگه يا برقربان چالو تييش بولوُر، ياصدقه بيرو تييش بولوُر. س) احراملى كشيگه نيلر قياو درست بولوُر؟
ج) آشار، اچەر، يوُقلار، عبادت قيلوُر، طهارت آلوُر، غسل قيلوُر، بيلينه آقچا كمرينى بەيلەر، چاتر يا شمسيه ايله كوله گەلەنوُر، آياغينه قسقا يوُزلى گنه باشماق كييەر. س) حج عمللرنده خاتوُنلرنڭ ايرلردن آيرماسى بارمى؟ ج) باردر، حج عمللرنده خاتوُنلر ايرلرگه اوُشبو

(٦) تۇرلی اشده خلافلق قیلۇرلر: ١نچی احرام کییملرینی کیمیچی اوزکییملری ایله یۇرۇرلر، ٢) اینهایله تگلگان کییملرنیدهکییهرلر، ٣) باشلرینی آچق یۇرتمسلر، ٤) تلبیهنی قچقرمیچی اوقۇرلر، ٥) احرامدن چقغانده چهچلرینی قسقارتماسلر، ٦) حیضلی بولسهلر، فرض طوافنی قیلمی طۇرۇب صوڭندن قضا قیلورلر.

حاجیلر مکهٔ مکرمهده نی عمللر قیلۇرلر

س) حاجیلر (مکهٔ مکرمه)گه بارۇب کرگاچ، نی قیلۇرلر؟
ج) اوّل طوب طوغری (کعبه) مسجدینه بارۇرلر؛ (کعبهٔ معظمه) نڭ اوزینی کورگاچ، تکبیر وتهلیل ئهیتۇرلر؛ کعبهنڭ بر دیوارندهغی (حجراسود) اسملی مبارك طاشنی اوبۇب مبارکلهنۇرلر؛ کعبهنی ییدی مرتبه ئهیلهنۇب سنت بولغان طوافنی قیلۇرلر.
س) آندن صوڭ نی قیلۇرلر؟ ج) (مقامابراهیم) دیگان ییردهکعبهگه قاراب ایکی رکعت نماز اوقۇرلر، س) آندن صوڭ نی قیلۇرلر؟
ج) (زمزم شریف) قۇیینه بارۇب (زمزم) صووینی اچهرلر، یۇزلرینه وباشلرینههمگهودهلرینهسیبهرلر. س) زمزم صوویننیروشچهاچلۇر؟
ج) آیاق اوره باسۇب قبلهغه قارشی طۇرۇب اۇچ یۇتۇم ایتۇب اچلۇر.
س) آنی اچکانده نیچك دییۇب دعا قیلۇر؟ ج) اۇشبۇ دعانی اوقۇر:
(اَللّٰهُمَّ اِنِّیٓ اَسْئَلُكَ رِزْقًا واسِعًا وَعِلْمًا نافِعًا وَشِفاۤءً مِنْ كُلِّ داۤءٍ ❊)
معناسی : یارب، تحقیق مین سیندنصۇریمن: کیڭ رزق وفائدهلی علملکنی وهربر آورودن شفا طابوچیلقنی ❊ دیمکدر.
س) آندن صوڭ نی قیلۇرلر؟ ج) مسجددن چغۇب (صفا) ایله (مروه) دیگان ییرلرنڭ آراسنده یۇرۇب (سعی) قیلۇرلر.
س) شوندن صوڭ نی قیلۇرلر؟
ج) آندن صوڭ قربان عیدی کۇنلری ییتکانچی مکهده طۇرۇب مبارك ییرلرنی زیارت قیلۇرلر، تلهگان قدر (نفل طواف) وسعی قیلۇرلر.
س) شوندن صوك نی قیلۇرلر؟ ج) (٨)نچی ذوالحجهده هربر حاجی مکهنڭ برطرفنده (منا) اسملی برقریهگه کیتهرلر، عرفه کۇن یعنی (٩)نچی ذوالحجهده (عرفات) طاوینه کیتهرلر. عرفاتده اۇیله وقتی ییتکاچ، حج امامی خطبه اوقۇر. آندن صوڭ اۇیله وقتی چقغانچی اوّل اَذان وقامت ایله اۇیلهنی، آندن صوڭ آذاندن باشقه قامت ایله گنه ایکندی نمازینی جماعت ایله اوقۇرلر.

س) آندن صوڭ نی قیلوٗرلر؟ ج) غسل قیلوٗب عرفاتنڭ اور تالغنده طوقتاب ذکر ئەیتوٗب وتلبیه ئەیتوٗب (وقوف) قیلوٗب آیاق اورەباسوٗب طوٗروٗرلر، تلەگانچه دعالر قیلوٗرلر. س) آندن صوڭ نی قیلوٗرلر.

ج) قوٗیاش باتقاچ(مزدلفه) دیگان ییرگه باروٗب آندەآخشام وقتنده آخشامنی اوقوٗمی طوٗروٗب،یەستو وقتنی کرگاچ،اوّل آخشامنی،آندن صوڭ یەستو نمازینی اوقوٗرلر، کیچنی (مزدلفه)ده اوتکاروٗب طاڭ آتقاچ بیك یاقترا باشلاغانچی (مزدلفه)ده بر طاویانندەطوقتاب(وقوف) قیلوٗب ذکر وتلبیه ئەیتوٗب طوٗروٗرلر، هم تلەگان مقصودلرینی صوٗراب دعالر قیلوٗرلر.

س) آندن صوڭ نی قیلوٗرلر؟ ج) طاڭ تمام یاقترغاچ ینه (منا)غه یاروٗب مخصوص اورننده ییدی مرتبه (جمره) طاشلرینی آتارلر، هر بر طاشنی آتقانده تکبیر ئەیتوٗرلر، ودخی قربان بوغازلاب ایتینی وتیریسینی صدقه قیلوٗرلر. س) آندن صوڭ نی قیلوٗرلر؟

ج) چەچلرینی کیتەروٗب یا کەقسقارتوٗب (مکهٔ مکرمه) گه قایتوٗرلر، (مکهٔ مکرمه) ده فرض بولغان طوافنی قیلوٗب احرامدن تمام چغارلر، احرامدن چقغاچ عادتده کییه طوٗرغان کییملرینی کییه باشلارلر.

س) حاجیلر (عید) نمازینی قایده اوقوٗرلر؟

ج) (منا)دن (مکه) گه قایتوٗب ییتشسەلر، (مکه)ده اوقوٗرلر، ییتشمەسەلر، اوقوٗمیچی قالوٗرلر (مسافر بولغان حاجیلرگه عید نمازی واجب توگلدر).

س) فرض بولغان طوافنی قیلغاندن صوڭ، نی قیلوٗرلر؟

ج) ینەمناغەباروٗب مناده (١١)نچی (١٢)نچی (١٣)نچی ذوالحجەده هر کوٗن مخصوص اورنلرنده آتلا طوٗرغان (جمره) طاشلرینی آتارلر.

س) آندن صوڭ نی قیلوٗرلر؟ ج) ینه (مکه) گه قایتوٗرلر.

س) مکەدن اوٗینه قایتوٗرغەحاضرلەنگان حاجی، نی قیلوٗر؟

ج) ییدی مرتبه وداع طوافینی قیلوٗر، (زەمزم) صووینی اچەر، باشینه ویوٗزینه سیبەر، کعبەیانینەباروٗب کعبەایشگینڭ بوساغاسینی اوبەر، کعبه ایشگی ایله (حجر اسود) آراسندەغی (ملتزم) دیگان ییرگه یوٗزینی وکوکرەگینی تییروٗب مبارکلەنوٗر. کعبەنڭ پردەسینی طوٗتوٗب یوٗزینه تییروٗر، کعبەدن وباشقه مبارك ییرلردن آییرلغانلغینی خاطرینه کیتروٗب یغلار، بیك اخلاص ایله تلەگان مقصودلارینی صوٗراب دعا قیلوٗر. آندن صوڭ کعبەگه قاراب قارشی طوٗرغان کوٗینچه آرتی برله کعبه مسجدندن چغار، آندن صوڭ (مکهٔ مکرمه)دن چغوٗب قایتوٗرغه یونەلوٗر.

مدینهٔ منوره‌گه بارو

س) حاجیلرغه (مدینهٔ منوره) گه باروب حضرت رسولنڭ قبر شریفی بولغان (روضهٔ مطهره)نی زیارت قیلو فرض بولورمی؟
ج) فرض بولماسه‌ده، بیك تیبیشلی مستحبدر. حضرت رسول: (بر کیمسه‌مین وفات بولغاندن صوڭ قبرمنی زیارت قیلسه، گویا اوزمنی ترك وقتده زیارت قیلغان حکمنده بولور، من اول کشیگه قیامت کوننده شفاعت قیلورمن) دیمشدر. اخطار: حج عمللرینی قیلغانده وهم (مکهٔ مکرمه)ده و(مدینهٔ منوره)ده مبارك اورنلرنی وقبرلرنی زیارت قیلغان زمانده رعایه قیلمق تیبیشلی بولغان کوب ادبلروا وقولا طورغان دعالر باردر. هرقایوسینی مونده کچکنه کتابلرده‌غنه بیان قیلوب بترمك ممکن توگلدر.
حجگه باراچق کشی (حجنامه) و (مناسك حج) اسملی کتابلرنی آلوب برر کره اوقوب چقمق تیبیشلیدر. نادان کشیلر اوچون مکهٔ مکرمه‌ده‌ده مدینهٔ منوره‌ده‌ده دلیللر باردر؛ آلار دعالرنی اویره‌توب اوقوتورلر وهم زیارت قیلونڭ ادبلرینی اویره‌تورلر.

یاش بالا طوغانده

س) بالا طوغاچ نی قیلنور؟
ج) اوّل (اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهُ بَرًّا وَاَنْبِتْهُ فِي الْاِسْلَامِ نَبَاتًا حَسَنًا) دییوب دعاقیلنور.
معناسی: (یا رب، اوشبو بالانی ایزگی قیلغل ودخی کورکه‌م اوسوایله دین اسلام اچنده اوسدرگل) دیمکدر. آندن صوڭ بالانڭ اوڭ قولاغینه اذان وصول قولاغینه قامت اوقولور. آندن صوڭ آزغنه خرما یوموشا-غینڭ طعمی ایله بالانی آغزلاندرلور. اناسینه هم بالانی دنیاغه کیترگاندن صوڭ ایڭ اول خرما آشاتلور. س) آندن صوڭ نی قیلنور.
ج) ییدنچی کوننده بالاغه بر یاخشی اسم قویلور، چه‌چینی کیته‌روب چه‌چی اورلغی قدر آلتون یا کوموش صدقه قیلنور. ودخی شول کونده ایر بالا بولسه، ایکی قوی، قز بالا بولسه بر قوی (عقیقه) قربانی چالنوب سویه‌کلرینی صندرمیچی بولوب ایتینی فقراغه بیرلور، سویه‌کلریمی ییرگه کوملور یا که صوغه صالنور.
س) بالانی کم ایمزور؟ ج) البته آناسی ایمزمك تیبیشلی و بالا اوچون بیك فائده‌لیدر. باشقه خاتوندن ایمزدرمك‌ده درست بولور. لکن بیك سلامت و یاخشی خلقلی هم ایزگی طبیعتلی خاتون صایلامق کیره‌کدر؛ چونکه ایمزوچی خاتوننڭ خلقی وطبیعتی ایمگان بالاغه یوغار ایمش.

س) نیچه یاشکه قدر ایمزلوٚر؟ ج) ایکی یه‌ش طولغانچی ایمزلوٚر.
س) قای وقت (ختنه) قیلنوٚر؟ (یعنی سنتکه‌اوطوٚرتلوٚر). ج) ییدی کوٚندن‌صوڭ ییدنچی یه‌شینه‌قدر قای وقت‌ختنه قیلنسه‌ده، درست‌بولوٚر.

وصیّت

س) برمسلمان‌آورو بولسه، نی قیلوٚر؟
ج) گناهلرندن توبه واستغفار قیلوٚر، عمل وعبادتینی کوبره‌ك قیلوٚرغه طرشوٚر،ودخی براشانچلی‌طبیبکه‌آوروّوینی‌کورسه‌توٚر، طبیب قیلوٚرغه قوشقان‌اشلرنی قیلوٚرغه وقیلماسقه قوشقان‌اشلرنی قیلماسقه طرشوٚر.
س) آورونڭ دوست ایشلرینه وبلگان کشیلرینه نی قیلمق تییش‌بولوٚر؟
ج) آورونڭ حالینی صوٚری بارمق، یاردم قیلوچیسی بولماسه، یاردم قیلمق تییش بولوٚر.
س) آور بولغان‌کشیگه نی قیلمق تییش بولوٚر؟
ج) وارثلرینه وباشقه مسلمانلرغه وصیت سوزلر ئه‌یتوٚب قالدرمق تییش بولوٚر. ودخی هرکم‌ایله‌حلالله‌شمك (باحلله‌شمك) تییش‌بوٚلوٚر.
س) نیلرایله وصیت‌ئه‌یتمك واجبدر. ج) قالغان مالندن‌اییه‌سینه طابشرلمی قالغان بورچلرینی اوته‌وایله وهم بیرلمی قالغان (زکات، عشر، فطره) کبی واجب صدقه‌لرینی بیروایله وهم قضاغه قالغان نماز وروزه‌لری اوٚچوٚن (فدیه) بیرو ایله وصیت ئه‌یتمك واجبدر.
س) نیلرایله وصیت ئه‌یتمك سنتدر؟ ج) هربر مسلمانغه ایزگی وتقوی بولوچیلق‌ایله وهم دشمانلرینی راضی قیلوایله وصیت ئه‌یتمك سنتدر.
س) نیلرایله وصیت ئه‌یتمك مستحبدر؟ ج) قالغان مالندن مسجد ومکتبلر بنا قیلو ایله وهم کوپر صوغو ویول توٚزه‌توکبی اشلر ایله وهم فقیرلرگه صدقه اوٚله‌شو ایله وصیت ئه‌یتمك مستحبدر. ودخی فقیرلر فائده‌سینه‌آچلغان‌اشانچلی (جمعیت خیریه)گه بر مقدار آقچه بیرو کبی‌اشلر ایله وصیت ئه‌یتمك بیك کوب ثوابلی اشدر.
س) آوروکشی‌گه‌اجل ییتوب وفات بولاقالسه‌وارثلری‌یاکه‌وصییی‌نی‌قیلوٚرلر؟
ج) میت‌نڭ (ترکه) سندن یعنی قالغان مالندن اوّل کفن ودفن قیلو خراجاتینی طوٚتارلر. آندن صوڭ بورچ اییه‌لرینه بورچلرینی توله‌رلر. آندن قالغان مالنڭ اوٚچ اوٚلوٚشدن براوٚلوٚشی قدرسی‌ایله باشقه وصیتلرینی ادا قیلوٚرلر. آندن قالغان مال (فرائض) کتابلرنده‌بیان‌قیلنغان روشچه‌وارثلرگه (تقسیم) قیلنوٚر، یعنی‌بولنوٚر.

مَيِّتْ وجَنَازَه

س) آورو، جان تسليم قيلوُرغه‌ياقنلاشقاچ، نی قيلنوُر؟
ج) آياقلرينی قبله طرفينه طاباصوزوُب چالقان ياتقوُزلر. آخرغی سوزی ايمان كلمه‌سی بولسوُن‌اوُچوُن، كلمهٔ شهادت‌ئه‌يتونی (تلقين) قيلنوُر. (يعنی‌ايسينه توُشرمك اوُچوُن يانده قچقروُب كلمهٔ شهادت ئه‌يتلوُر) ئه‌يت ديب امر قيلنماس. ودخی جانی چقغانچی يانده (ياسين) سوره‌سی اوقوُلوُر.
س) جانينی تسليم‌قيلغاچ، نی قيلنوُر؟
ج) كوزلری يوُموُلوُر؛ ايه‌گينی باشينه به‌يله‌ب آغزينی يوُمدرلوُر. اوُستينه برنرسه يابوُب يوُزی اوُرتلوُر، خوش‌ايسلی نرسه‌لريالدروُب ميتنك اطرافينی توُسوُله‌نوُر. غسل قيلدرلوُب يوُلوُب كفن صارلوُر.

ميتنی يومق

س) ميتنی يووچی‌كشی،نی روشچه‌يووار؟
ج) بوزدن‌قولينه بربيه‌لی كييوُب‌اوَّل‌استنجاقيلدروُر، ينه‌ايكنچی‌بيه‌لی كييوُب‌آغزينی بوُرنينی تمام‌يوميچی‌طهارت‌آلدروُر، آندن‌صوك‌بوُتوُن‌ته‌نينی‌يووار، ممكن قدر عورتينه كوز توُشرمسكه‌طرشوُر. ميتنك‌طرناقلری‌كيسلمس، چه‌چلری طارالماس هم‌اورلمس،باشينه وصاقالينه خوش ايسلی‌نرسه‌لر سوُرتلوُر.
س) ميتكه نی روشچه كفن صارلوُر؟
ج) كفننك سنتنی ايرلرگه اوُچ كيسه‌ك كييم بولمق وخاتوُنلرغه بيش كيسه‌ك كييم‌بولمق‌در.
ودخی ايرلرگه بركچكنه چالماچالمقلق مستحبدر.
س) اوُشبو كفن كييملری‘ نی روشچه بولوُرلر؟
ج) آلارنی يازوُب وتل‌ايله سوُيله‌ب آڭلاتو، مشكلدر. كوز برله كورميچی ياخشی آڭلاب بولميدر. (معلم افندی كفن نی روشده بولغانلغينی وميتكه نی روشچه صارلغانلغينی كاغزدن ياصاب كورستمك تييشليدر)
س) ميت اوُچوُن جنازه نمازينی اوقوُغاچ امام، نی قيلوُر؟
ج) جنازه‌نمازنده‌حاضر بولغان كشيلردن (بو ميتنی نيچك كشی دييوُب بله‌سز؟) ديوشهادت آلوُر. شونده حاضربولغان كشيلرهرقايوسی بيك ياخشی كشی‌دييوُب بله‌مز دييوُب‌ياخشيلقغه يوراب شهادت‌بيروُرلر،هرقايوسی (الله تعالی رحمت قيلوُب‌اورنينی جنتده‌قيلسوُن) دييوُب دعا قيلوُرلر.

تشییع یعنی اوُزاتو

س) میتنی قبرگه نی روشچه آلوُب بارلوُر؟
ج) کوتەروُب آلوُب بارلوُر، آزنده دورت کشی کوتەرمك سننتدر.
ودخی امام بولغان کشیگه میتنی بر آز کوتەروُب بارو، جِنازەنڭ دورت پچماغینه مشهور روشچه کوچوُب یوُرو سنتدر.
ودخی خاتوُن قز جنازەسی اوُستینه بر پرده قوُرمق میتنی (لحد) اچینه قویغانچی، شول پرده ایله قبرنی قابلاب طوُرمق تییشلیدر.
س) جنازه آرتندن قبرستانغه بارو درست بولوُرمی؟
ج) صدقه امید ایتمیچی عبرتله نمك اوُچوُن بارمق درست بولوُر، مستحبدر.
س) آنده بارغانده نی روشچه بارلوُر؟ ج) هیچ دنیا سوزلرینی سوُیله شمیچی وهم کوُلمیچی تسبیح وتهلیل ئه یته ئه یته وهم میتکه رحمت ایله دعا قیلا قیلا بارلوُر.
س) جنازه اوزوُب بارغانینی کورگان کشی، نی قیلوُر؟
آیاق اوره طوُروُب عبرت ایله جنازەغه قاراب اوُشبو دعانی اوقوُر:
(اَللّٰهُ اَكْبَرُ، اَللّٰهُ اَكْبَرُ، اَشْهَدُ اَنَّ اللّٰهَ يُحْيِى وَيُمِيتُ وَهُوَ حَىٌّ لَايَمُوتُ ❁ هٰذَا مَا وَعَدَنَا اللّٰهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللّٰهُ وَرَسُولُهُ ❁ اَللّٰهُمَّ زِدْنَا اِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ❁)
معناسی: الله تعالی هر نرسەدن الوغراقدر... قلبمدن گواهلق بیروُب ئەیتەمن که تحقیق الله تعالی ترگزه هم اولترەدر؛ اول الله تعالی اوزی ترکدر؛ هیچ اولەچك توگلدر؛ اوُشبو اولم بزلرگه الله تعالی وآنڭ رسولی وعده قیلغان اشدر. واول الله تعالی هم آنڭ رسولی راست ئەیتمشلردر. یا رب، بزنڭ ایمانمزنی وهم مسلم‌لکمزنی آرتدرغل ❁ دیمکدر.
س) بر کشینڭ وفات بولغانلغینی ایشتکاچ نیچك دییوُب دعاقیلنوُر؟
ج) (اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّآ اِلَيْهِ رَاجِعُونَ) ❁ اَللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ هٰذَا الْمَيِّتُ مُحْسِنًا فَزِدْ فِى اِحْسَانِهِ وَاِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ ❁ دییوُب دعا قیلوُر.
معناسی: تحقیق بز هرقایومز الله تعالی نکیمزلر، وتحقیق بز هرقایومز اول الله تعالی گه قایتاچقلرمز. یارب، اگرده بو میت ایزگی کشیلردن بولغان بولسه، ایزگیلگینی آرتدرغل. اگرده گناهلی کشیلردن بولغان بولسه، گناهلرینی عفو قیلغل ❁ دیمکدر.

قبر ودفن

س) قبر نی روشچه قازلور؟ ج) برباشینی مغرب طرفنده ایکنچی باشینی مشرق طرفنده ایتوب قبلهغه آرقلی ایتوب قازلور.
س) قبرنڭ تیرهتلگی نی قدر بولور؟
ج) میتنڭ اوزی بویی چاماسنده بولمق معقولدر.
س) میت، لحداچنده، نی رهوشچه یاتار؟ ج) باشی مغرب طرفنده آیاقلری مشرق طرفنده بولور. یوزی قبله طرفینه طابا قاراب طوفراق توشهك اوستنده اوڭ یانی برله قرنراق یاتار (یعنی شول روشچه قویلور).
س) لحدنی نی ایله قابلانور؟ ج) یانماغان کیرپیچ وقامش وکیندر سویهگی کبی نرسهلر ایله قاپلامق مستحبدر.
س) میتنی قبرگه تابوت ایله قویو درست بولورمی؟
ج) لحدی تیز جیمرلورلك یومشاق ییرلرده درست بولور. لکن تابوتنك اچینهده بر مقدار طوفراق جهیمك تییشلی بولور. جیمرلمی طورغان ییرلرده تابوت ایله کومو مکروهدر. بعض کتابلرده خاتون قز میتلرینی تابوت ایله دفن قیلو معقول دییلمشدر.
س) شهید نیندی میتدر؟ ج) ظلملق ایله اولترلگان میتدر.
س) شهید، نی رهوشچه دفن قیلنور؟ ج) کفنگه یاراقلی کییملرینی صالدرمیچی هم یوولمیچی قانلری ایله دفن قیلنور.
(شهیدنڭ تفصیلی زورراق کتابلرده بیان قیلنمشدر).

ماتم، نوحه وتعزیه

س) (ماتم) نه دیمکدر؟ ج) میتنی صاغنوب قایغروب یغلاشو دیمکدر.
س) (نوحه) نهدیمکدر؟ ج) قچقرا قچقرا میتنی ماقتی یغلامق دیمکدر.
س) اوشبو اشلر درست بولورمی؟ ج) ماتم درستدر؟ نوحه قیلو درست توگلدر. جاهلیت زماننده قالغان عادتدر.
س) میت اوچون قایغروب ایزولرینی یرتمق، باشلرینه صوقمق، چهچینی کینهروب یورمك درست بولورمی؟ ج) درست بولماس مکروهدر.
س) (تعزیه) نه دیمکدر؟ ج) میتنڭ یاقنلرینی قایغرودن یوواتو دیمکدر.
س) نی روشچه تعزیهقیلنور؟ ج) میتنڭ یاقن کشیسی ایله قایغولی قیافت ایله کورشور (مرحوم بیك یاخشی کشی ایدی الله تعالی رحمت قیلوب اورنینی جنتده قیلسون) دییوب میتنی مدح هم آڭا دعا قیلور. ودخی (ایمدی

قالغانلارمزغه الله تعالى خيرلى عمرلر بيرسوٗن كوٗب يغلامه، صبر ايت، هر قايومز بو دنياده مسافرمز، آخرده شول ييرگه اوزمزده باراچقمز، الله تعالى هر برمزگه جنتده كورشونى نصيب ايله‌سوٗن) دييوٗر.

قبرلرنى زيارت قيلو

س) قبرلرنى زيارت قيلو درست بولوٗرمى؟ ج) درست بولوٗر، عبرتله‌نمك اوٗچوٗن قبرستانغه باروٗب اوطوٗرمق بيك معنالى مستحبلردندر.
س) قاى كوٗنلرده قبرستانغه بارو آرتغراقدر؟ ج) پنجشنبه وجمعه كوٗنلرنده آرتغراق ديمشلردر. س) قبرلريانينه، نى رەوشچه باروٗر؟ ج) طهارت آلوٗب ادب وتواضع ايله باروٗر. س) قبرلريانينه باروٗب ييتكاچ نى قيلوٗر؟
ج) (عَلَيْكُمْ السَّلَامُ يَا اَهْلَ الدِّيَارِ رَحِمَ اللهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنَّا وَالْمُسْتَاْخِرِينَ مِنْكُمْ ❀ اَنْتُمْ لَنَا سَلَفٌ وَنَحْنُ لَكُمْ خَلَفٌ ❀ وَاِنَّا اِنْ شَاءَ اللهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ ❀ نَسْئَلُ اللهَ تَعَالَى لَنَا وَلَكُمُ الْعَافِيَةَ) ❀ معناسى: اى بو يوٗرتلرنك كشيلرى، سزلرگه الله تعالى‌نك سلامى بولسوٗن ❀ الله تعالى دنيادن اوّل كوچكان سزلرگه ودخى صوٗڭغه قالغان بزلرگه‌ده رحمت قيلغاى ايدى ❀ سز بزدن الكى كشيلرسز. وبزسزدن صوٗڭغه قالغان كشيلرمز ❀ تحقيق (تيز) بزده سزلرگه طوٗتاشوٗرمز ❀ الله تعالى‌دن اوزمز اوٗچوٗن‌ده سزنك اوٗچوٗن‌ده سلامتلك وعافيت صوٗريمز ❀ ديمكدر. س) آندن صوٗڭ نى قيلوٗر؟
ج) اوزى تله‌گان قبر يانينه باروٗب باشماقلرينى صالوٗب ميتنك يوٗزى وكوكره‌گى طوغرسينه كيلوٗب قبله‌غه آرقان بولوٗب قبرگه طابا قاراب اوطوٗروٗر، تله‌گان قدر قرآن اوقوٗب ثوابينى اوزينك تله‌گان ميتلرينك ارواحينه وهم قبرستانداغى بارچه ميتلرنك ارواحينه باغشلار.
س) قبرستان اچنده، نى روشچه يوٗروٗر؟ ج) گويا ترك كشيلر آراسنده يوٗرگان كبى ادب وتواضع ايله يوٗروٗر، هيچ بر قبرنى طابتاماس. اوزينك‌ده برزمانده آلار كبى قبرستانغه كيلوٗب قبرگه دفن قيلنه‌چغينى وآنده كرگاندن صوٗڭ بولاچق سؤال وحسابلرنى وقيامت كوٗنلرينى جنت وجهنمنى خاطرينه كيتروٗب بيك اويلانوٗر. (يارب، اوٗشبو ميتلرنك ارواحينه رحمت قيلغل هرقايوسينك گناهلرينى يارلقاغل مين ضعيف بنده‌كه توفيق هدايت بيروٗب ايزگى عمللر قيلونى نصيب قيلغل. هر بر گناهلرمنى عفو قيلغل) دييوب كوكلينى يوٗموٗشاتوٗب يغلاب كوب دعا قيلوٗرغه طرشوٗر. ميتلرنك جانلرينه قبرلرى يانينه كيلگان كشى معلوم بولوٗر

ایمش ، آلار اوچون اوقولغان قرآننڭ ثوابی آلارغه ایرشور ایمش . اوزلرینه دعا قیلغان کشیگه آلارده خیر دعا قیلورلر ایمش .

س) قبرلرینه بارمیچی اویده یامسجدده اوقوب باغشلانغان قرآننڭ ثوابی میتلرگه ایرشورمی؟ ج) البته ایرشسه کیره ك

س) ارواحغه قرآن اوقوب باغشلاغانده نیچك دییوب دعا قیلنور؟

ج) اوشبو دعا ایله دعا قیلنور:

(اَللّٰهُمَّ بَلِّغْ ثَوَابَ مَا قُرِئَ فِی هٰذِهِ السَّاعَةِ الشَّرِيفَةِ مِنْ كِتَابِكَ الْكَرِيمِ اِلَى اَرْوَاحِ جَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ كَافَّةً وَعَامَّةً خُصُوصًا مِنْهُمْ اِلَى اَرْوَاحِ اَقْرِبَائِي وَاَصْدِقَائِي الَّذِينَ اَذْكُرُهُمْ بِلِسَانِي ❀

معناسی : یارب ، حرمتلی کتابڭدن اوشبو شریف ساعتده اوقولغانینڭ ثوابینی مسلمان میتلرنڭ هر برینڭ جانلرینه ایرشدرگل . خصوصا حاضر تلم ایله صاناب ذکر قیلاچغم اوزیمه یاقن ودوست کورلگان میتلرنڭ جانلرینه ایرشدرگل ❀ دیمکدر . بودعانی اوقوغاندن صوڭ اوزینڭ یاقن ودوست کورگان میتلرینی اسملری وآتالرینڭ اسملری ایله برم برم آتاب چغار . مثلا اوشبو روشچه: یارب، اوشبو اوقولمش قرآننڭ ثوابینی آتام فلان فلان اوغلینڭ وآنام فلانه فلان قزینڭ آغام فلان فلان اوغلینڭ دوستم فلان فلان اوغلینڭ روح شریفلرینه ایرشدرگل دییور .

یَمِین = آند

س) یمین نه دیمکدر؟ ج) آند ایتو دیمکدر . س) نی ایله آند ایتلور؟

ج) (بالله، والله، تالله) دییوب الله تعالی‌نڭ اسمی ایله آند ایتلور .

س) (آی ، قویاش ، آش ، قران ، پیغمبر ، کعبه) کبی ، الله تعالی‌دن باشقه نرسه‌لر ایله یمین ایتودرست بولورمی؟ ج) درست بولماس .

س) یمین نیچه‌تورلیدر؟ ج) ٣ تورلیدر: حقلق یمینی، آلداو یمینی، عهد یمینی.

س) حقلق یمینی نیندی یمیندر؟ ج) حق اشکه یمین ایتمکدر ، مثلا بر بولغان اشکه (والله بولدی) دییوب و بولماغان اشکه (والله بولمادی) دییوب آند ایتو کبی . س) اوشبو روشچه حق اشکه یمین ایتو درست بولورمی؟

ج) ضرور بولغانده درست بولور ؛ لکن ضرور بولماغانده‌واق تویه‌ك اشلر اوچون یمین ایتمکدن صاقلانمق تییشلیدر ، چونکه هر بر اشکه یمین ایتو الله تعالی‌نڭ اسمینی تخفیف قیلو هم واقستو قبیلندن بولادر .

س) يمين ايتوٗب ئه يتلگان سوٗزگه اشانلوٗرمى؟ ج) البته كامل مسلمان كشينڭ مينينه اشانلوٗر، شايد كامل مسلمان بولغان نشى يالغان اشكه يمين ايتمس.

س) آلداو يمينى نيندى يميندر؟ (يمين غموس)

ج) يالغان وناحق اشكه آند ايتودر، مثلا: بولماغان اشنى (والله بولدى) دييوٗب بولغان اشنى (والله بولمادى) دييوٗب آند ايتو كبى.

س) اوٗشبو روشچه يمين ايتو درست بولوٗرمى؟

ج) هيچ درست بولماس، بيك الوغ گناهدر، يالغان اشكه يمين ايتكان كشى دنياده وآخرتده خور بولوٗر، آفتى دنياده‌ده ظاهر بولمى قالماس ايمش.

س) بر كشينڭ خاطرينه بر اش بولدى دييوٗب اورناشوٗب قالسه، شول اشكه (والله بولدى) دييوٗب آند ايتسه، حال بوكه واقعده اول اش بولماغان بولسه، گناهلى بوٗلوٗرمى؟ (يمين لغو)

ج) خطالق ايله اوٗنوٗتوسببلى بولغانلقدن گناهلى بولماسه، كيره‌ك گناه اش بولسه‌ده شايد الله تعالى عفو ايتار، لكن آندى شبهه‌لى اشلرده يمين ايتمسكه كيره‌ك، اينسه‌ده (شويله گمان قيلام) دييوٗب كنه يمين ايتمك كيره‌ك.

س) عهد يمينى نيندى يميندر؟ (يمين منعقده)

ج) كيله‌چك زمانده براشنى قيلوٗرمن دييوٗب آند ايتمكدر. مثلا: (والله فلان وقتده فلان اشنى قيلوٗرمن ياكه اگرده فلان اش بولماسه والله فلان اشنى قيلوٗرمن، ياكه قيلماسمن) دييوٗب يمين ايتمك كبى.

س) اوٗشبوٗ روشچه يمين ايتو درست بولوٗرمى؟ ج) حلال اشنى قيلو ايله بولسه ودخى فرض وواجب بولغان اشنى قيلماو ايله بولماسه، درست بولوٗر.

س) اگرده بر كشى اوٗشبو روشچه يمين ايتسه اول كشيگه، نى قيلمق تييش بولوٗر؟

ج) عهدينى وفا قيلمق تييش بولوٗر، يعنى نى قيلو ايله يمين قيلغان بولسه شول اشنى ادا قيلمق تييش بولوٗر.

س) عهدينى وفا قيلا آلماسه، نى بواوٗر؟ ج) (حانث) بولوٗر يعنى گناهلى بولوٗر.

س) عهدينى وفا قيلا آلميچى حانث بولغان كشى نى قيلوٗر؟ ج) كفارت قيلوٗر.

س) نى برله كفارت قيلوٗر. ج) بر قوٗل آزاد قيلوٗر، آڭا كوٗچى ييتمه‌سه اون مسكين وفقير كشيلرگه طويارلق طعام بيروٗر ياكه بررزور كييم بيروٗر، آنى قيلوٗرلق مالى بولماسه، بر طوٗتاشدن اوٗچ كوٗن روزه طوٗتار.

س) بركشى بر حرام اشنى قيلوٗرمن ديو ياكه بر فرض يا واجب بولغان قيلمامن ديو يمين ايتسه، نى قيلوٗر؟

ج) عهدينى وفا قيلماس (حانث) بولوٗرده صوڭندن (كفارت) قيلوٗر.

نذر

س) نذر نه دیمکدر؟ ج) بر عبادتینی اوُستینه اوز نیتی ایله واجب قیلمق دیمکدر. س) نذر، نی روشچه ئه‌یتلوُر؟

ج) مثلا: هیچ بر سببسز؛ (بر آتنا روزه طوُطمق اوُستیمه واجب بولسوُن) دییلوُر، یاکه: (فلان اش بولسه یا فلان بلادن قوُتلسه‌م، یوُز رکعت نفل نمازی اوقوُر ایدم) دییلوُر، یاکه: (برزور گناه قیلسه‌م، فلان قدر صدقه بیروُرمن) دییوُلوُر، س) نیندی عبادتلر ایله نذر ئه‌یتلسه، نذرینی وفا قیلمق یعنی اوته‌مك واجب بولوُر؟

ج) نماز اوُقو، روزه طوُتو، صدقه بیرو، قربان چالوُب فقیرلرگه بیرو، حج قیلو، اعتکاف قیلو، بر برسه وقف قیلو ایله نذر ئه‌یتلسه، وفا قیلمق واجب بولوُر، باشقه عبادتلر ایله نذر ئه‌یتلسه وفاقیلمق واجب بولماس. مثلا طهارت آلو، قران اوقو، دعالر اوقو، قبرستانغه بارو، مسجدکه بارو واجب‌بولماس. س) نذرده خدا اسمی ایله آنت ویمین ایتلوُرمی؟

ج) نذرده یمین ایتلمس، اگرده نذرگه یمین ایتلسه، اول وقت (نذر) لکدن چغوُب (یمین) حکمنده بولوُر.

س) یمین ایله نذرنڭ حکملری ارا‌سنده آیرمالری نیچکدر؟

ج) نیندی‌گنه اش ایله یمین ایتلسه‌ده یمیننی وفا قیلمق واجب بولوُر. اما نذر الای توگلدر، چوُنکه یوقارده بیان قیلندی‌که بعض عبادتلر ایله نذر ایتلسه‌گنه وفا قیلمق واجب بولادر، هربر اشنڭ نذرنده وفا قیلمق واجب توگلدر. ودخی یمیننی وفا قیلماسه، کفارت قیلو درست بولوُر. اما نذرنڭ اوزینی قیلمق واجبدر (یمین حکمنده بولماغان نذرلرده کفاررت یوقدر...)

توُرلی دعالر.

١) یوُقوُغه یاتقانده اوُشبو دعا اوقوُلوُر:

اَللّٰهُمَّ اِنّی اَسْئَلُكَ بِاسْمِكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۞ اَللّٰهُمَّ اَسْلَمْتُ نَفْسِي وَفَوَّضْتُ اَمْرِيَ اِلَيْكَ وَرَضِيتُ بِكَ رَبًّا وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبِيًّا وَبِالْاِسْلَامِ دِينًا ۞

معناسی: (یا رب، تحقیق مین سیندن اوزگنڭ اسمڭ حرمتی ایله دنیاده‌ده آخرتده‌ده سلامتلك وعافیت صوُریمن. یارب، مین اوزمنی‌ده وهر بر اشمنی‌ده سیڭا طابشرامن ودخی سینی اوزمنڭ تکریم دییوُب ومحمد علیه السلامنی پیغمبرم دییوُب واسلامنی دینم دییوُب اعتقاد قیلامن.)

۲) یۇقۇدن طۇرغانده اۇشبو دعا اوقۇلۇر:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیٓ اَحْیَانِی بَعْدَ مَآ اَمَاتَنِی وَاِلَیْهِ النُّشُورُ ❀ اَللّٰهُمَّ افْتَحْ لِی هٰذَا الْیَوْمَ بِالْخُیُورِ وَالْحَسَنَاتِ وَاحفَظْنِی فِیهِ مِنَ الشُّرُورِ وَالسَّیِّئَاتِ ❀

معناسی: الحمد لله اول الله تعالی در،که مینی یۇقۇ ایله اولترگاندن صوڭ، ینه ترگزدی. قیامت کۇننده هر بر میتلر ترلۇب الله تعالی حضورینه کیلەچکلردر. ای الله، بوگۇنگی کۇننی میڭا ایزگیلك ویاخشیلقلر ایله آچقل، وبوکۇنده مینی یمانلقلردن وضررلردن صاقلاغل).

۳) کییم کیگانده اۇشبو دعا اوقۇلۇر:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِی کَسَانِی هٰذَا الثَّوْبَ وَرَزَقَنِیهِ، جَعَلَهُ اللّٰهُ لِی خَیْرًا لَاشَرًّا ❀

معناسی: (الحمدلله، اللهتعالی میڭابوکییمنی نصیب ایتۇب کیدردی. بوکییمنی الله تعالی مینم اۇچۇن فائدەلی قیلسه ایدی، ضررلی قیلماسه ایدی).

٤) آشاب یا اچۇب بترگاندن صوڭ اۇشبو دعا اوقۇلۇر:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیٓ اَطْعَمَنِی وَسَقَانِی وَجَعَلَنِی مِنَ الْمُسْلِمِینَ ❀ معناسی: (الحمد الله، الله تعالی مینی طویدردی واچردی وهممسلمانلردن قیلدی).

٥) اۇیدن اورامغه چقغانده اۇشبو دعا اوقۇلۇر:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیمِ، اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنْ اَنْ اَظْلِمَ اَحَدًا اَوْیَظْلِمَ اَحَدٌ عَلَیَّ ❀ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ ❀ تَوَکَّلْتُ عَلَی اللّٰهِ تَعَالٰی وَاِلَیْهِ اُنِیبُ ❀

معناسی: (دنیاده وآخرتده رحمت قیلغوچی الله تعالینڭ اسمی الله اۇیدن چغامن. اوزم برکشیگه جبر قیلودن‌ده، هم اوزیمه برکشی جبر قیلودن‌ده، الله تعالیگه صغنامن. هربرحال وهر برقوّت الوغ بولغوچی الله تعالیدن گنه‌در. مین اول تعالیگه توکل قیلدم هم آڭا انابت قیلدم).

٦) بر اشکه کرشکان وقتده اۇشبو دعا آیتلری اوقۇلۇر:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیمِ ❀ رَبَّنَا اٰتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَیِّءْ لَنَا مِنْ اَمْرِنَا رَشَدًا ❀ رَبِّ اشْرَحْ لِی صَدْرِی وَیَسِّرْلِی اَمْرِی ❀

معناسی: (دنیاده واخرتده رحمت قیلغوچی‌الله تعالینڭ اسمی ایله باشلیمن بواشنی، ای ربمز، بزگه رحمتڭنی بیرگل. دخی بزگه اشمزده تۇزکلکنی حاضرقیلغل. ای ربم، مینم کوڭلمنی اچق قیلغل هماشمنی ییڭل قیلغل).

۷) بر كشي ايله كورشكاچ اۇشبو دعا اوقۇلۇر:

اَللّٰهُمَّ اجْمَعْ بَيْنَنَا بِالْخَيْرِ وَالسَّلَامِ وَاَلِّفْ بَيْنَنَا بِاَحْسَنِ الْكَلَامِ ❀

معناسى: (يا رب، بزنى ايزگيلك وسلامتلك ايله كورشدرگل وكوركەم سوز ايله الفت قيلدرغل) .

۸) بر ييرگه يا بر مجلسكه اوطۇرغاندن صوڭ اۇشبو دعا اوقۇلۇر:

اَللّٰهُمَّ اَنْزِلْنِى مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَاَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ❀

معناسى: (يا رب، مينى مبارك ييرگەايندرگل. سين خيرلى ايندرگوچيسڭ) .

۹) برضرر وزيان كيلسه، اۇشبونى اوقۇر:

عَسٰى رَبُّنَآ اَنْ يُبْدِلَنَا خَيْرًا مِنْهَآ اِنَّآ اِلٰى رَبِّنَا رَاغِبُونَ ❀

معناسى: (شايد ربمز الله تعالى بزنڭ حالمزنى بوحالدن ياخشيراقغه اوشدرۇر. تحقيق بز ربمزغه رغبت واخلاص قويغوچيلردنمز.

۱۰) مقصودى حاصل بولغانده اۇشبونى اوقۇر:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى بِحِكْمَتِهِ وَقُدْرَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ ❀

معناسى: (هر بر ماقتاو الله تعالىگه خاصدر، هر بر ياخشى اشلر آنڭ حكمتى وآنڭ قدرتى ايله حاصل بولادر) .

۱۱) مقصودى حاصل بولماغانده اۇشبونى اوقۇر:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى كُلِّ حَالٍ فَاِنَّهُ مُحَوِّلُ الْاَحْوَالِ ❀

معناسى: (هرحال اوزرينه الله تعالىگه ماقتاو تيبيشليدر. تحقيق اول الله تعالى هربر حاللرينى تۇرليگه آوشدرغوچيدر) .

۱۲) قايغۇ ايرشكانده اۇشبو دعانى اوقۇر:

اَللّٰهُمَّ اِنِّى عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ، رَضِيتُ حُكْمَكَ وَقَضَاءَكَ ، اَسْئَلُكَ

اَنْ تُذْهِبَ عَنِّى غَمِّى وَحَزَنِى وَاَنْ تَرْزُقَنِى يُسْرَ عُسْرِى ❀

معناسى: (يارب ، تحقيق مين سينڭ قۇلڭمن وقۇلڭنڭ اوغليمن. سينڭ حكمڭه وتقديرڭگه راضيمن، سيندن صۇريمن مينم كوڭلمدن قايغو وكۇينچمنى بترمكلگڭنى وهم قايغۇمنڭ آرتندن شادلغينى ده نصيب ايتمكلگڭنى).

۱۳) قاراخلق شۇملا ناطۇرغان بر اش يا بر نرسه كورگانده اۇشبو دعانى اوقۇر:

اَللّٰهُمَّ لَا يَأْتِى بِالْحَسَنَاتِ اِلَّآ اَنْتَ وَلَا يَذْهَبُ بِالسَّيِّئَاتِ

اِلَّآ اَنْتَ ❀ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ❀

معناسی، یارب، یاخشیلقلرنی بولدرغوچی‌ده سین‌گنه‌سك هم یامانلقلرنی کیته‌رگوچی‌ده سین‌گنه‌سك. هر بر حال وهر بر قوّت الوغ بولغوچی الله تعالی دن‌گنه حاصل بولمقده‌در).

١٤) یاڭغا آینی کورگانده اوُشبو دعانی اوقوُر:

اَللّٰهُ اَكْبَرُ ❁ (٣ مرتبه) اَللّٰهُمَّ اَهِلَّهُ عَلَيْنَا بِالْاَمْنِ وَالْاِيمَانِ وَالسَّلَامَةِ وَالْاِسْلَامِ ❁ اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا هِلَالَ خَيْرٍ وَرُشْدٍ ❁

معناسی: (الله تعالی هر نرسه‌دن الوغراقدر. یا رب، بوآینی بزگه آمینلك وایمان ایله هم سلامتلك ومسلمانلق ایله طودرغل، ودخی آنی بزگه یزگیلك وطوغریلق آیی قیلغل).

١٥) کوك کوکره‌گانده ویه‌شن یه‌شنه‌گانده اوُشبو دعانی اوقوُر:

اَللّٰهُمَّ لَا تَقْتُلْنَا بِغَضَبِكَ وَلَا تُهْلِكْنَا بِعَذَابِكَ وَعَافِنَا بِرَحْمَتِكَ ❁

معناسی: (یارب، بزنی آچووڭ ایله اولترمه‌گل، وعذابڭ ایله هلاك قیلماغل، ورحمتڭ ایله بزگه صحت وعافیت بیرگل).

١٦) یاغمور یاوغانده اوُشبو دعانی اوقوُر:

اَللّٰهُمَّ سَقْيًا هَنِيئًا وَصَيِّبًا نَافِعًا ❁ اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهُ صَيِّبَ رَحْمَةٍ وَلَا تَجْعَلْهُ صَيِّبَ عَذَابٍ ❁

معناسی: (یارب، بو یاغموُرنی بزنڭ اوُچوُن طاتلی وفائده‌لی صو قیلغل، یا رب، بو یاغموُرنی رحمت یاغموُری قیلغل، عذاب یاغموُری قیلماغل.

١٧) سبق اوقودن اوّل اوُشبو دعا اوقوُلوُر:

اَللّٰهُمَّ ارْزُقْنَا عِلْمًا نَافِعًا وَحِفْظًا كَامِلًا، وَذِهْنًا شَامِلًا وَفَهْمًا ذَكِيًّا، وَتَوْفِيقًا لِتَحْصِيلِ الْعُلُومِ ❁ اَللّٰهُمَّ اَخْرِجْنَا مِنْ ظُلُمَاتِ الْجَهْلِ وَالْوَهْمِ، وَاَكْرِمْنَا بِنُورِ الْعِلْمِ وَالْفَهْمِ ❁ اَللّٰهُمَّ افْتَحْ لَنَا اَبْوَابَ عِلْمِكَ وَانْشُرْ عَلَيْنَا خَزَائِنَ رَحْمَتِكَ ❁ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ❁

١٨) سبق اوقو تمام بولغاندن صوڭ اوُشبو دعا اوقوُلوُر:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي اَخْرَجَنَا مِنْ ظُلُمَاتِ الْجَهْلِ وَالْوَهْمِ ❁ وَنَوَّرَ قُلُوبَنَا بِنُورِ الْعِلْمِ وَالْفَهْمِ ❁ اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَلِوَالِدَيْنَا وَلِاُسْتَاذِنَا، وَسَلِّمْ دِينَنَا وَدُنْيَانَا وَاجْعَلْ مُلْكَنَا سَالِمًا وَرُؤُفًا لَنَا، بِحَقِّ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ❁

تمام.